

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2021

การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบ

ชนาสร์ นิ่มนวล
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [Early Childhood Education Commons](#)

Recommended Citation

นิ่มนวล, ชนาสร, "การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบ" (2021). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 5106.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/5106>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DESIGN AND DEVELOPMENT OF SCHOOL READINESS ENHANCING PROGRAM OF FIRST
GRADE STUDENTS USING DESIGN BASED RESEARCH

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Early Childhood Education

Department of Curriculum and Instruction

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อม
	ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การ
	วิจัยอิงการออกแบบ
โดย	น.ส.ชนาสร นิ่มนวล
สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณัฐรณ จารุชัยนิวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณัฐรณ จารุชัยนิวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี แสงเจริญ)

ชนาสร นิมนวล : การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ. (DESIGN AND DEVELOPMENT OF SCHOOL READINESS ENHANCING PROGRAM OF FIRST GRADE STUDENTS USING DESIGN BASED RESEARCH) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.ปณัฐพรณ์ จารุชัยนิวัฒน์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ศ. ดร.สุวิมล ว่องวานิช

โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองในการสนับสนุนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เกิดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถปรับตัวในช่วงระยะรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างราบรื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ และวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กจากการนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ สู่การปฏิบัติการวิจัยนี้ใช้แนวคิดการวิจัยการออกแบบโดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ในระยะที่ 1 เป็นการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้งานครูและผู้ปกครองที่คัดเลือกด้วยวิธีการแบบกึ่งมีโครงสร้างจำนวน 10 คน ระยะที่ 2 เป็นการนำข้ออ้างเชิงเหตุผลร่วมกับข้อมูลจากผลการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้งานมาออกแบบหลักการและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ และระยะที่ 3 เป็นการนำการต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 29 คน ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 29 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และถอดบทเรียนจากการวิจัยเป็นหลักการออกแบบใหม่สำหรับโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) หลักการออกแบบที่ใช้ในการออกแบบโปรแกรมฯ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบเชิงสาระ ประกอบด้วย 1.1) การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน 1.2) การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และ 1.3) การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง และ 2) องค์ประกอบเชิงกระบวนการ ประกอบด้วย 2.1) กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน 2.2) กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และ 2.3) กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน ซึ่งดำเนินการคู่ขนานกันตลอดโปรแกรม โดยโปรแกรมฯ แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เตรียมการก่อนเปิดเรียน ระยะที่ 2 ส่งเสริมการปรับตัวสู่โรงเรียนใหม่ ระยะที่ 3 สร้างรอยเชื่อมต่อในการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 101 ชั่วโมง

2) ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ พบว่า 2.1) นักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัย จำนวน 29 คน มีความพร้อมทางการเรียนทุกด้าน (ด้านอารมณ์สังคม และด้านทักษะทางวิชาการ) สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2.2) ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ทุกด้าน (ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน) สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ และ 2.3) ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ทุกด้าน (ด้านการเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก ด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก และด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วน) สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย

ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม .....

5884206027 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORD: Design-based research, First grade students, Readiness

Chanasorn Nimnual : DESIGN AND DEVELOPMENT OF SCHOOL READINESS ENHANCING PROGRAM OF FIRST GRADE STUDENTS USING DESIGN BASED RESEARCH. Advisor: Asst. Prof. Panutsorn Jaruchainiwat, Ph.D. Co-advisor: Prof. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D.

The program to promote school readiness of first-grade students is a systematic collaboration between teachers and parents to support grade 1 students to develop knowledge, skills, and a positive attitude towards learning and adapt smoothly during the connection between kindergarten to grade 1. The objectives of the study were to (1) design and develop a program to promote school readiness of first-grade students using design-based research and analyze the result of the use of the program. This research was based on the design research concept by dividing the implementation into 3 phases. The first phase was a user experience study with ten instructors and parents chosen using the snowball method. The second phase includes incorporating the arguments and data from the user experience study to develop the program's principles and prototypes. The third phase was the implementation of the program's prototype to promote the learning readiness of first-grade students. The sample group consisted of 29 first-grade students and their parents and two teachers teaching grade 1. Quantitative data were analyzed using statistics, and qualitative data were analyzed using content analysis, and lesson learned from the study was a new design principle for the program to promote learning readiness of grade one students.

The results of the study were as follows:

1) The design principle used in designing the program comprised two major components – substantive emphasis and procedural emphasis. 1) The substantive emphasis consisted of 1.1) learning management to promote learning readiness, 1.2) cooperating with parents to promote learning readiness, and 1.3) teacher-parent collaboration. 2) The procedural emphasis included 2.1) school readiness promotion process, 2.2) parent parental coordination process, and 2.3) home readiness promotion process. All the components were operated in parallel throughout the program. The program was divided into 3 phases: Phase 1 preparation before school starts; Phase 2 promoting adaptation to a new school; Phase 3 building learning connections. It took a total of 101 hours.

2) The results of using the program to promote school readiness found that 2.1) twenty-nine students who participated in the research were ready for learning in all aspects. (emotional, social, and academic skills) higher than before using the program to promote school readiness statistically significant at .05. 2.2) Parents played a role in promoting school readiness in all aspects (communicating information related to school readiness promotion, promotion of home

Field of Study: Early Childhood Education

Academic Year: 2021

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

Co-advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยความเมตตาและกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณัฏฐรณ์ จารุชัยนิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษา และศาสตราจารย์สุวิมล ว่องวานิช อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความรู้ ความช่วยเหลือเกื้อกูล และการชี้แนะ รวมทั้งให้กำลังใจ และแรงใจในการฝ่าฟัน อุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังเป็นแบบอย่างที่ดีของการ เป็นครูที่ดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี แสงวงเจริญ กรรมการ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการร่วมพิจารณาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขงานวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ร่วมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และกราบขอบพระคุณใน ความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตา ลีโทชลิต อรรถนุพรรณ ดร.วรนาท รักสกุลไทย ดร.ศรินธร วิทยะสิรินันท์ และอาจารย์มณฑา หิรัญบุญ ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากร ครอบครัว และนักเรียนของโรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในการให้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู บุคลากร ครอบครัว และนักเรียนของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูล ให้การดูแลอย่างอบอุ่น พร้อมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวิจัยครั้งนี้ และ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ มอบประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่า

ขอขอบคุณรุ่นพี่และรุ่นน้องสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่คอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจอยู่เสมอ

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจผู้วิจัย รวมถึง ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนจากใจ ที่ให้ความช่วยเหลือ รับฟัง และคอยโอบอุ้มในยามที่ท้อแท้ตลอดมา

ชนาสร นิ่มนวล

สารบัญ

หน้า

.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	11
1.1 ความหมายของความพร้อมทางการเรียน	11
1.2 ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	13
1.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	17
ตอนที่ 2 โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน.....	31

2.1 ความหมายของโปรแกรม.....	31
2.2 ลักษณะสำคัญของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	31
2.3 ตัวอย่างโปรแกรมการส่งเสริมรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาระหว่างชั้นอนุบาลและชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1	33
ตอนที่ 3 การวิจัยอิงการออกแบบ.....	44
3.1 ความหมายของการวิจัยอิงการออกแบบ	44
3.2 ลักษณะของการวิจัยอิงการออกแบบ	45
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ระยะที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและเครื่องมือที่ใช้ ในการ วิจัย	52
ขั้นตอนที่ 1.1 การพัฒนาองค์ประกอบด้านความพร้อมของเด็กและการสร้างเครื่องมือวัด ความพร้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	52
ขั้นตอนที่ 1.2 การพัฒนาองค์ประกอบด้านความพร้อมของโรงเรียนและการสร้างเครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัย	60
ขั้นตอนที่ 1.3 การพัฒนาองค์ประกอบด้านความพร้อมของครอบครัวและการสร้างเครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัย.....	66
ระยะที่ 2 พัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	72
ขั้นตอนที่ 2.1 การศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้สำหรับการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริม ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1	72
ขั้นตอนที่ 2.2 การออกแบบหลักการและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	96
ขั้นตอนที่ 2.3 การนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1 ลงสู่การปฏิบัติ.....	112

ระยะที่ 3 การพัฒนาหลักการออกแบบใหม่ในโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการถอดบทเรียนจากการนำแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการ ออกแบบสู่การปฏิบัติ.....	119
บทที่ 4 ผลการพัฒนาหลักการออกแบบ และต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	120
ตอนที่ 1 ผลการออกแบบหลักการออกแบบ และต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการ เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	121
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1	137
ตอนที่ 3 การกำหนดหลักการออกแบบที่ปรับใหม่ (new design principle) สำหรับการสร้าง ต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	160
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	165
สรุปผลการวิจัย.....	166
อภิปรายผลการวิจัย	169
ข้อเสนอแนะและข้อจำกัดในการวิจัย.....	173
บรรณานุกรม.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	266

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและรายละเอียดความพร้อมทางการเรียน.....	19
ตารางที่ 2 นิยามเชิงปฏิบัติการตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ย่อยความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1	54
ตารางที่ 3 วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1	57
ตารางที่ 4 นิยามเชิงพฤติกรรมตัวบ่งชี้บทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	62
ตารางที่ 5 วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	64
ตารางที่ 6 นิยามเชิงพฤติกรรมตัวบ่งชี้บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	68
ตารางที่ 7 วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	69
ตารางที่ 8 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ของครู.....	73
ตารางที่ 9 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ของผู้ปกครอง.....	74
ตารางที่ 10 คุณสมบัติพื้นฐานครูที่เข้าร่วมการวิจัย	78
ตารางที่ 11 คุณสมบัติพื้นฐานผู้ปกครองที่เข้าร่วมการวิจัย	81
ตารางที่ 12 วิเคราะห์ข้อมูลของครูที่ได้จากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้	85
ตารางที่ 13 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ปกครองที่ได้จากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้	88
ตารางที่ 14 ความเชื่อมโยงปัญหาและความต้องการของครูและผู้ปกครองกับแนวคิดในการออกแบบ โปรแกรมฯ	92
ตารางที่ 15 เนื้อหาสาระของกระบวนการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	101
ตารางที่ 16 วิเคราะห์ทักษะความพร้อมทางการเรียนในหน่วยการเรียนรู้.....	104

ตารางที่ 17 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในส่วนกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน.....	105
ตารางที่ 18 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในส่วนกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง.....	106
ตารางที่ 19 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในส่วนกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน.....	108
ตารางที่ 20 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านกับทักษะความพร้อมทางการเรียน	109
ตารางที่ 21 การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ.....	115
ตารางที่ 22 องค์ประกอบหลักและข้ออ้างเชิงเหตุผล.....	124
ตารางที่ 23 แผนการดำเนินงาน ด้านกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน.....	130
ตารางที่ 24 แผนการดำเนินงานโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ด้านกระบวนการ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง.....	132
ตารางที่ 25 แผนการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน.....	134
ตารางที่ 26 ความแตกต่างของการดำเนินการช่วงรอยเชื่อมต่อของโปรแกรมฯ ส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนกับการดำเนินการแบบปกติ.....	137
ตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ.....	142
ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะทางอารมณ์สังคม ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ.....	142
ตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ.....	143
ตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะวิชาการ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการ เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	143
ตารางที่ 31 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ.....	144

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมจำแนกตามครั้ง	147
ตารางที่ 33 การวิเคราะห์บทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1	148
ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1	153
ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของผู้ปกครองก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความ พร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	155
ตารางที่ 36 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการ เรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ	158
ตารางที่ 37 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ	159
ตารางที่ 38 หลักการออกแบบใหม่ของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1	163

สารบัญรูปภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 การสังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	16
แผนภาพที่ 2 การสร้างสมรรถนะและความสามารถของเด็กสำหรับระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน	17
แผนภาพที่ 3 ทฤษฎีอิทธิพลขอบเขตพื้นที่ทับซ้อน (overlapping spheres of influence theory)	20
แผนภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	50
แผนภาพที่ 5 การสังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	52
แผนภาพที่ 6 องค์ประกอบความพร้อมของโรงเรียน.....	61
แผนภาพที่ 7 องค์ประกอบความพร้อมของครอบครัว	67
แผนภาพที่ 8 กรอบหลักการออกแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนตามหลักการ ออกแบบของ Van Den Akker.....	97
แผนภาพที่ 9 การสังเคราะห์หลักการของโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	99
แผนภาพที่ 10 กรอบแนวคิดต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1	100
แผนภาพที่ 11 แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	102
แผนภาพที่ 12 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	103
แผนภาพที่ 13 แผนการดำเนินงานของต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ..	110
แผนภาพที่ 14 การดำเนินการทดลองใช้ต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	117
แผนภาพที่ 15 องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	121
แผนภาพที่ 16 โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	126
แผนภาพที่ 17 การดำเนินการของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	127

แผนภาพที่ 18 การเปรียบเทียบระดับของบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูคนที่ 1	148
---	-----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันเด็กปฐมวัยอยู่ในภาวะพัฒนาการถดถอย เนื่องจากถูกเร่งรัดให้มีพัฒนาการที่เกินวัยและไม่สมดุล การถูกเร่งรัดทางด้านวิชาการเพื่อให้เด็กสามารถสอบเข้าเรียนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ ความคาดหวังต่าง ๆ เกิดจากค่านิยมและความเชื่อที่คลาดเคลื่อนของผู้ใหญ่นำมาซึ่งการเร่งเรียนเขียนอ่าน ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น โดยมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ อีกทั้งระบบการศึกษาที่สนับสนุนให้มีการทดสอบวัดผลระดับต่าง ๆ การจัดลำดับการมีสิทธิ์เข้าศึกษาตามผลคะแนนสอบ รวมถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัยจึงมุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาเป็นแบบท่องจำ ให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาเกินวัย ทำให้เด็กสูญเสียโอกาสในช่วงเวลาที่ดีที่สุดของการเรียนรู้ ขาดการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางอารมณ์ ทักษะการปรับตัวในการเผชิญสถานการณ์ปัญหา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อคุณลักษณะที่นำไปสู่ความสำเร็จด้านการศึกษาและการทำงานในอนาคต (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2558)

The National Society for the Prevention of Cruelty to Children (2017) องค์กรดูแลให้คำปรึกษาปัญหาสำหรับเด็กในสหราชอาณาจักร รวบรวมสถิติการบริการให้คำปรึกษาปัญหาความเครียดของเด็กในปี 2016-2017 พบว่า มีเด็กเข้ารับการปรึกษาจำนวน 3,000 ราย ในจำนวนนี้มีถึงร้อยละ 22 หรือประมาณ 704 คน มีปัญหาความเครียดจากการสอบ โดยพบเด็กระดับประถมศึกษาอายุ 5-10 ปีที่มีภาวะความกดดันเนื่องจากเผชิญกับการสอบวัดผล ตามหลักสูตรของประเทศอังกฤษ อีกทั้ง The Key for School Leaders (2017) องค์กรบริการข้อมูลด้านการพัฒนาเพื่อเป็นโรงเรียนชั้นนำได้เผยแพร่ข้อมูลว่า ช่วงเวลาที่มีการสอบวัดผลระดับชาติเป็นช่วงเวลาที่สร้างความกดดันให้แก่เด็ก โดยครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่ตรงกันว่าเด็กกำลังเผชิญหน้ากับความกลัว และมีภาวะวิตกกังวล สอดคล้องกับ ดารณี อุทัยรัตนกิจ (อ้างถึงใน สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2558) ที่กล่าวว่า เด็กไทยได้รับความเครียด และความกดดันจากการที่พ่อแม่คาดหวังในตัวเด็กเกินวัยซึ่งเกิดจากค่านิยมที่เชื่อว่า เด็กอนุบาลต้องอ่านออกเขียนได้ เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจากความเป็นจริงพบว่ามีเด็กจำนวนมากที่ขาดความพร้อมในการเรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนในระดับประถมศึกษาได้ ทั้งที่เด็กเหล่านี้มีสติปัญญาดี และมีพัฒนาการสมวัยในช่วงอนุบาล

การศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเพื่อก้าวข้ามรอยเชื่อมต่อของเด็กระหว่างชั้นเรียนอนุบาลไปสู่โรงเรียนประถมศึกษาแสดงให้เห็นว่า

เด็กต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ซึ่งเกิดจากความแตกต่างของโรงเรียนประถมศึกษา กับโรงเรียนอนุบาล โดยโรงเรียนประถมศึกษาจะมีการมอบหมายงานที่มากขึ้น ให้นั่งอยู่กับที่เป็น เวลานานโดยไม่ได้รับอนุญาตให้เล่น จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ไม่มีมุมการเรียนรู้ และ มุมการเล่นต่าง ๆ รวมถึงกฎ ระเบียบและคำสั่งที่มากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กรู้สึกไม่อยากไป โรงเรียนในช่วงแรกของการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา (Woodhead & Moss, 2007) ปัญหา ดังกล่าวสะท้อนถึงการขาดความเข้าใจของครูประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ส่งเสริม ความพร้อมทางการเรียนให้กับเด็กเมื่อเริ่มเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้ขาด ความต่อเนื่องทางการศึกษาจากระดับชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Wanner and Sower (2005) ที่ศึกษาวิจัยความแตกต่างของการจัดการเรียนการสอนของครู ประถมศึกษากับครูอนุบาล พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมุ่งเน้นการให้เด็กเรียนรู้เนื้อหา ข้อมูล ความรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ที่มากเกินไปกว่าความสามารถของเด็ก และไม่สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้เดิม ที่เด็กได้รับในชั้นอนุบาล ประกอบกับการที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่สามารถช่วยเหลือเด็กให้มีทักษะใน การเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างราบรื่น จึงเป็นอุปสรรคต่อการประสบความสำเร็จใน การเรียนรู้ของเด็ก ดังแสดงให้เห็นจากการศึกษาของ National Foundation for Educational Research (2005) ที่ศึกษาเรื่อง การเชื่อมต่อทางการศึกษาจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า พ่อแม่ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ และขาดความรู้เกี่ยวกับ แนวทางการปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมให้เด็กเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นอกจากนี้พ่อแม่ ต้องการรู้ความคาดหวังของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อสิ่งที่เด็กควรทำได้เมื่อเข้าเรียน ดังนั้น การให้ความรู้และความเข้าใจแก่ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการและบริบทครอบครัวจะช่วยลดอุปสรรคในช่วงแรกของการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของเด็กได้

การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน ผลงานวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีความพร้อมทางการเรียนจะมีพัฒนาการและการเรียนรู้ ที่ดี รวมทั้งมีโอกาสในการประสบความสำเร็จทั้งในด้านวิชาการและสังคมในระดับที่สูงขึ้น เด็กที่มี ความพร้อมในช่วงเริ่มต้นของการเรียนในระดับต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการเรียน และการใช้ชีวิตในอนาคต (Chan, 2012) โดยความพร้อมของเด็กที่เข้าเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง การที่เด็กมีทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่จำเป็นในการเรียนรู้และใช้ ชีวิตเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ทักษะทางอารมณ์สังคม ทักษะการฟังพา และช่วยเหลือตนเอง และทักษะการเรียนรู้ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานทางวิชาการสำหรับการเรียนรู้ ในระดับที่สูงขึ้น (Commonwealth of Australia, 2013, National Education Goal Panel 1997, อ้างถึงใน ปณัษฐธรณ์ จารุชัยนิวัฒน์, 2560; Ohio Department of Education, 2015; Unicef,

2012) ครูควรมีแนวปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก เพื่อให้เกิดการส่งเสริมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพ

ความพร้อมทางการเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เด็กพร้อม โรงเรียนพร้อม ครอบครัวพร้อม โดยองค์ประกอบทั้ง 3 มิติดังกล่าวจะทำงานอย่างสอดคล้องและควบคู่กัน เพื่อช่วยสนับสนุนให้เด็กมีความสามารถในการปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างราบรื่น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ (ปณัษฐธรณ์ จารุชัยนิวัฒน์, 2560; Indiana County Head Start, 2013; Kentucky Department of Education, 2017; Rafoth et al., 2004) Unicef (2012) ได้ให้ความหมายของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ เด็กพร้อม หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการ และความสามารถในการเรียนรู้ที่จะสามารถดำเนินชีวิตในชั้นเรียนได้ โรงเรียนพร้อม หมายถึง โรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนที่สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือให้เด็กสามารถเรียนในชั้นเรียนได้อย่างราบรื่น ครอบครัวพร้อม หมายถึง ครอบครัวที่มีทัศนคติ และตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทของตนในการมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือเด็กให้มีความสามารถในการเรียน ดังนั้นการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนจึงจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก โดยมีการประสานความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาเด็กในช่วงเวลาดังกล่าว (Chowa & Masa, 2013) ซึ่งการได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองจะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง และสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วกับสภาพแวดล้อมใหม่ในโรงเรียน มองเห็นคุณค่าในตนเอง พึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ เด็กยังมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ต่อครอบครัว และประสบความสำเร็จในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

Bronfenbrenner (1980) นำเสนอทฤษฎีเชิงชีวนิเวศวิทยา (bio-ecological systems theory) ว่าด้วยการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง เด็ก บ้าน โรงเรียน เพื่อน และปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ซึ่งการสร้างระบบเครือข่ายที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจะมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการพัฒนาเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน โดยมุ่งเน้นการทำงานที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างครอบครัวกับครูประถมศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนอย่างร่วมมือร่วมใจ ในการสนับสนุนและช่วยเหลือให้เด็กสามารถใช้ชีวิตและปรับตัวได้อย่างราบรื่นในช่วงเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยความสัมพันธ์เหล่านี้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตร มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนไปตามจุดแข็งของเด็ก ครอบครัว ครู โรงเรียน และชุมชน การประยุกต์ใช้รูปแบบการปฏิบัติในระยะรอยเชื่อมต่อที่ประสบความสำเร็จ มีองค์ประกอบสำคัญ คือ กระบวนการ (processes) บุคคล (person) บริบทแวดล้อม (context) และเวลา (time)

นอกจากนี้ Epstein (2001) ได้กล่าวถึงความเกี่ยวข้องในการร่วมมือกันทำงานระหว่างบ้านและโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเด็กผ่านทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล

(overlapping spheres of influence theory) ด้วยการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ความร่วมมือแบบหุ้นส่วน (partner) ที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการรับรู้ ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก โดยมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้เด็ก ครอบครัว และโรงเรียนรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียว นำไปสู่ความร่วมมือที่ดีในการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทางการเรียน และใช้ชีวิตในโรงเรียนได้อย่างราบรื่น และมีอุปสรรคน้อยที่สุด โดยยึดหลักการสำคัญ 2 ข้อ คือ การทำให้โรงเรียนเปรียบเสมือนครอบครัว (family-like school) คือ การที่ผู้บริหารและครูทำให้โรงเรียนเป็นเหมือนครอบครัวของเด็ก โดยให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคลทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเป็นคนสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และให้การต้อนรับครอบครัวของเด็กทุกคน และครอบครัวเปรียบเสมือนโรงเรียน (school-like family) คือ การที่ผู้ปกครองทำให้บ้านเป็นเหมือนโรงเรียน โดยการให้ความสำคัญกับโรงเรียน การบ้าน และกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะและความรู้สึกของความสำเร็จในการเรียน

การศึกษาการดำเนินการด้านการส่งเสริมความพร้อมในต่างประเทศ พบว่า ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กต่างตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ และได้จัดทำมีการดำเนินการในหลายรูปแบบทั้งในช่วงระยะเวลาก่อนที่เด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และช่วงแรกเริ่มของการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมุ่งเน้นไปที่การทำงานร่วมกันระหว่างบ้าน โรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม การปรับตัว ทักษะทางวิชาการ ภาษาและการสื่อสาร และทักษะการคิดคำนวณ เป็นต้น (Heckman, 2006; Parent Child Hub, 2013; W. K. Kellogg Foundation, 2015)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวโดยกำหนดแนวทางการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ระบุว่า การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสำคัญและส่งผลต่อการเรียนรู้ในการปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การดำเนินการดังกล่าวจะสำเร็จได้จากการที่บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนระดับปฐมวัย ผู้สอนระดับประถมศึกษา และพ่อแม่ ผู้ปกครองประสานความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อดำเนินการตามบทบาทของตนอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สอดคล้องกับผลการประชุมทางวิชาการเรื่อง “แนวทางการปฏิรูปการศึกษา : รอยเชื่อมต่อยุคคุณภาพเด็กในอนาคต” จัดโดยสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์และสาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ข้อสรุปว่า ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนควรให้ความสำคัญกับการสร้างรอยเชื่อมต่อทาง

การศึกษาที่เหมาะสม สร้างหลักสูตรและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัย และพัฒนาการของเด็กอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทุกพัฒนาการ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระยะรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คุณภาพของหลักสูตรที่มีการคำนึงถึงการจัดการศึกษาในระยะรอยเชื่อมต่อที่ดี จะส่งผลให้เกิดความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป ผลการวิจัยยังพบว่าโรงเรียนยังขาดการดำเนินงานในการสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งยังขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างครูอนุบาลและครูประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้เกิดช่องว่างในการร่วมมือกันพัฒนาเด็กให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องในระยะรอยเชื่อมต่อนี้ นอกจากนี้การศึกษาวิจัยยังพบว่าการประสานความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมและเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาได้อย่างราบรื่น อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ปกครองยังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนการสอนของทางโรงเรียน ขาดช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียน ทำให้การร่วมมือกันในส่งเสริมความพร้อมของเด็กในระยะรอยเชื่อมไม่ประสบความสำเร็จ (บุศรินทร์ สิริปัญญธร, 2553; กุลชา ลิ้ไฟโรจน์กุล, 2555; กุณทลี บริรักษ์สันติกุล, 2558; จิตโสภณ โสหา, 2560; กมลทิพย์ นิมิตราวุฒ, 2560; พัชรรัตน์ ลออปักษา, 2560)

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยยังขาดการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในช่วงระยะรอยเชื่อมต่อที่ครอบคลุมทุกมิติซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน คือ เด็กพร้อม ครอบครัวพร้อม และโรงเรียนพร้อม เพื่อให้การสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนมีความเหมาะสมกับบริบทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้เป้าหมาย โดยผู้วิจัยศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้โปรแกรมผ่านมุมมองของครูและผู้ปกครอง เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานไปใช้ในการออกแบบต้นแบบโปรแกรมฯ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของการวิจัยการออกแบบ (design research) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่เป็นระบบ แต่มีความยืดหยุ่น ช่วยให้ผู้ออกแบบและผู้เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาแนวทางหรือต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ครอบคลุมเหมาะสมกับบริบทและความต้องการเฉพาะของครูและผู้ปกครอง (สุวิมล ว่องวาณิช, 2559; Elderson, 2002; Wang & Hannafin, 2005) เพื่อให้ได้แนวทางที่มีประสิทธิภาพสำหรับครูและผู้ปกครองในการทำงานร่วมกันในการสนับสนุนและช่วยเหลือให้เด็กมีความพร้อมทางการเรียน สามารถก้าวข้ามรอยเชื่อมต่อจากชั้นอนุบาลสู่ประถมศึกษาได้อย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

คำถามการวิจัย

1. หลักการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ควรมีลักษณะอย่างไร
2. การนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 หลักการออกแบบส่งผลต่อความพร้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก จากการนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สู่การปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้อ้างอิงองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียน ซึ่งมีนักวิชาการจำนวนมากที่อ้างอิงองค์ประกอบนี้ (Commonwealth of Australia, 2013, National Education Goal Panel 1997, อ้างถึงใน ปณัฐชนัน จารุชัยนิวัฒน์, 2560; Ohio Department of Education, 2015; Unicef, 2012) โดยองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1) ทักษะทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ ทักษะด้านอารมณ์ ทักษะด้านสังคม และทักษะด้านการพึ่งพาตนเอง และ 2) ทักษะด้านวิชาการ ได้แก่ ทักษะด้านวิธีการเรียนรู้ ทักษะด้านการรู้หนังสือขั้นต้น และทักษะด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

วิธีวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการออกแบบ (Design-Based Research) ในการพัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมซึ่งเป็นการวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างหลักการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยอ้างอิงการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ (user experience study: UX study) โดยมีมิติของประสบการณ์ผู้ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย 5 มิติ ตามการสังเคราะห์ของ วิภาวี ศิริรักษ์ (2561) ได้แก่ บทบาท (role) ความรู้สึก (emotion) การรับรู้ (perception) ทศนคติ (attitude) และพฤติกรรม (behaviors)

นิยามศัพท์

ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงในช่วงรอยต่อระหว่างชั้น

อนุบาลและประถมศึกษาปีที่1 ได้อย่างราบรื่น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ประกอบด้วย ทักษะทางอารมณ์และสังคม และทักษะทางวิชาการ

ด้านทักษะทางอารมณ์และสังคม หมายถึง ความสามารถของเด็กในการรับรู้และจัดการอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รวมถึงการมีความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย อารมณ์ สังคม และการพึ่งพาตนเอง

ด้านทักษะทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถและทักษะจำเป็นของเด็กที่ใช้ในการเรียนรู้ รวมถึงการมีความรู้เบื้องต้นทางคณิตศาสตร์และการรู้หนังสือเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเรียน ประกอบด้วย วิธีการเรียนรู้ การรู้หนังสือขั้นต้น และคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง ระบบการดำเนินการในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงในช่วงรอยต่อระหว่างชั้นอนุบาลและประถมศึกษาปีที่1 ได้อย่างราบรื่นผ่านหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ลักษณะ กระบวนการดำเนินงาน และการประเมินผลของโปรแกรมฯ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการก่อนเปิดเรียน ระยะส่งเสริมการปรับตัวสู่โรงเรียนใหม่ ระยะสร้างรอยเชื่อมต่อในการเรียนรู้ ในแต่ละระยะประกอบด้วย 3 กระบวนการ ซึ่งมีการดำเนินการแบบคู่ขนานกัน ได้แก่ กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน ที่ทำงานคู่ขนานกัน

บทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง การปฏิบัติของครูในการจัดการเรียนรู้และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ สามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงในช่วงรอยต่อระหว่างชั้นอนุบาลและประถมศึกษาปีที่1 ได้อย่างราบรื่น วัดจากแบบประเมินบทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก หมายถึง การปฏิบัติของครูในระยะรอยเชื่อมต่อจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษา ประกอบด้วย การจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประสานงานกับครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

ด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก หมายถึง การปฏิบัติของครูในการวางแผนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อ ประกอบด้วย การออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อ

การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ให้แก่เด็กและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง การปฏิบัติของครูในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็ก ประกอบด้วย การสร้างทัศนคติที่ดีกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองในการสนับสนุนให้เด็กก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงจากบริบทที่คุ้นเคยไปสู่บริบทใหม่ได้อย่างราบรื่น วัตถุประสงค์ที่ผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งบทบาทของผู้ปกครองเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของตัวเด็กและครอบครัวกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็ก การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก ติดตามข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กที่บ้านเพื่อให้เกิดความพร้อมทางการเรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อม จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนในขณะที่เด็กอยู่ที่บ้าน

ด้านการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และการสนับสนุนการเรียนรู้ที่โรงเรียน

ครอบครัว หมายถึง พ่อหรือแม่ที่มีบุตรซึ่งกำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ครู หมายถึง ครูประจำชั้นที่กำลังปฏิบัติงานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

นักเรียน หมายถึง เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์เชิงปฏิบัติการ

1.1 ได้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานร่วมกันของครูและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

1.2 ได้ตัวอย่างของกิจกรรมสำหรับครูและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสภาพบริบทจริง

1.3 ได้แนวปฏิบัติในการทำงานร่วมกันของนักวิจัย ครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ยึดครูและผู้ปกครองเป็นสำคัญ

2. ประโยชน์เชิงนโยบาย

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย และประถมศึกษา ได้แนวทางในการดำเนินการในการจัดการศึกษาและประสานความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลสู่ประถมศึกษาปีที่ 1

3. ประโยชน์เชิงวิชาการ

3.1 ได้ตัวอย่างงานวิจัยที่ประยุกต์ใช้วิธีวิทยาการวิจัย คือ วิจัยการออกแบบ และการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย

3.2 ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการกำหนดหลักการออกแบบ รวมทั้งการมีข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการนำแนวคิดทฤษฎีมาถอดเป็นหลักการและต้นแบบ โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสู่การปฏิบัติจริงและผลการวิจัยได้องค์ความรู้เชิงทฤษฎีที่เป็นหลักฐานสำหรับการอ้างอิงของนักวิชาการต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่จะนำเสนอต่อไปนี้ ประกอบด้วย การนำเสนอใน 4 ตอนหลัก คือ ตอนที่ 1 การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1 ตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมในระยรรอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพ ตอนที่ 3 การวิจัยอิงการออกแบบ (design-based research) และ ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

- 1.1 ความหมายของความพร้อมทางการเรียน
- 1.2 ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 1.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ตอนที่ 2 โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

- 2.1 ความหมายของโปรแกรม
- 2.2 ลักษณะสำคัญของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
- 2.3 ตัวอย่างโปรแกรมการส่งเสริมรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาระหว่างชั้นอนุบาลและ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 การวิจัยอิงการออกแบบ

- 3.1 ความหมายของการวิจัยอิงการออกแบบ
- 3.2 ลักษณะของการวิจัยอิงการออกแบบ
- 3.3 ขั้นตอนการวิจัยอิงการออกแบบ

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความพร้อมทางการเรียนของเด็กถูกตีความแตกต่างกันไปตามความเชื่อและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ตามที่ Dockett and Perry (2002); Scott-Little, Kegan and Frelow (2006, อ้างถึงใน ปณัษฐนธ์ จารุชัยนิวัฒน์, 2560) ได้กล่าวถึงมุมมองเกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาว่า การที่เด็กได้รับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่แตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กว่ามีมุมมองของความพร้อมทางการเรียนเป็นอย่างไร เช่น มีมุมมองว่า ความพร้อมทางการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมทางการเรียนรู้ที่เด็กแสดงออกให้เห็นเป็นรูปธรรม รวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สังคมคาดหวัง โดยเด็กที่ไม่มีความพร้อมจะต้องได้รับการสอนเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ความรู้และทักษะให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือมีมุมมองว่าเด็กแต่ละคนจะมีเวลาในการพัฒนาให้เกิดความพร้อมแตกต่างกันและไม่สามารถเร่งรัดให้เกิดความพร้อมก่อนเวลาได้ มุมมองนี้จึงเชื่อว่า ปัญหาความพร้อมทางการเรียนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวเด็กเองมากกว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก หรือเชื่อว่าความพร้อมของเด็กจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ดังนั้น ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนมีอิทธิพลต่อความพร้อมของเด็กแต่ละคน จากมุมมองทั้งสามทำให้เกิดมุมมองมีการผสมผสานความเชื่อของทั้งสามมุมมองเข้าด้วยกัน โดยมองว่า ความพร้อมเกิดจากกระบวนการภายในตัวเด็กเองและการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมจนแสดงออกเป็นพฤติกรรมและทักษะทางการเรียนรู้ซึ่งกระบวนการภายในตัวเด็กคือสิ่งที่เด็กได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรมมาจากพ่อแม่ วุฒิภาวะของตัวเด็กเอง ประกอบกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในบริบทที่เด็กอาศัยอยู่จนถ่ายทอดเป็นความพร้อมที่เด็กแสดงออกตลอดเวลาและใช้เวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยความพร้อมของเด็กจะถูกกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เช่น ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ดังนั้นการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนจึงมีความสำคัญเพื่อให้เกิดความเข้าใจในมุมมองของความพร้อมทางการเรียนให้ครบมิติ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยของต่างประเทศและในประเทศเกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สรุปได้ ดังนี้

1.1 ความหมายของความพร้อมทางการเรียน

ความหมายของความพร้อมทางการเรียนนั้น มีหลากหลายมุมมองจากนักวิชาการและองค์กรด้านการศึกษา ซึ่งได้ให้คำนิยามของคำว่า ความพร้อมทางการเรียน ดังนี้

Rafoth et al. (2004) ได้กล่าวถึงความพร้อมทางการเรียนว่า การที่เด็กได้รับการพัฒนาทักษะ ความสามารถด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์จิตใจ และร่างกายให้สามารถเข้าสู่การเรียนที่โรงเรียนได้

Indiana County Head Start (2013) ได้นิยามความพร้อมทางการเรียนว่า หมายถึง ทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่มีความจำเป็นในการประสบความสำเร็จที่โรงเรียน รวมทั้งการเรียนรู้ในช่วงต่อ ๆ ไปของชีวิต โดยเด็กจะต้องมีความพร้อมสำหรับโรงเรียน ครอบครัวต้องมีความพร้อมในการสนับสนุนเด็ก ๆ ในการเรียนรู้ และโรงเรียนต้องมีความพร้อมสำหรับเด็ก

National Center on Parent, Family, and Community Engagement for the Office of Head Start (2014) กล่าวว่า ความพร้อมทางการเรียน คือ ความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในโรงเรียน

Public Health England (2015) ได้ให้นิยามของ ความพร้อมทางการเรียนว่า ความสามารถที่แสดงถึงความพร้อมทางด้านสติปัญญา สังคม และอารมณ์ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในโรงเรียน โดยมีเป้าหมายครอบคลุมการเรียนรู้ของเด็กทั้งด้านความเป็นตัวตน ร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษาและการสื่อสาร และในทักษะเฉพาะเช่น คณิตศาสตร์และการรู้หนังสือ

Kentucky Department of Education (2017) ได้ให้ความหมายของความพร้อมทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถของเด็กแต่ละคนเมื่อเข้าเรียนที่โรงเรียนในการที่จะมีส่วนร่วมและรับประโยชน์จากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดเพื่อสนับสนุนให้เด็กประสบความสำเร็จที่โรงเรียน

ปณัฏฐพันธ์ จารุชัยนิวัฒน์ (2560) ได้ให้ความหมายของความพร้อมทางการเรียนว่า ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ อันประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและอารมณ์ ทักษะการพึ่งพาตนเอง และทักษะการเรียนรู้ ที่จะทำให้เด็กสามารถปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงในช่วงรอยต่อระหว่างชั้นอนุบาลและประถมศึกษาได้อย่างราบรื่น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ความพร้อมทางการเรียนได้มีผู้ให้ความหมายไว้ตรงกันว่า เป็นทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่จำเป็นของเด็กในการเรียนและการใช้ชีวิตในชั้นเรียนเมื่อเข้าเรียนที่โรงเรียน ซึ่งนำไปสู่การที่เด็กจะปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างราบรื่น การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

1.2 ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความพร้อมทางการเรียนของเด็กแตกต่างกันออกไปตามพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย จากการศึกษาเอกสารที่ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

Unicef (2012) ได้ระบุพฤติกรรมและความสามารถพื้นฐาน ที่ส่งเสริมให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประสบความสำเร็จทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อ มีดังนี้

1) การรู้หนังสือ (literacy) ได้แก่ การใช้ภาษาพูดของเด็ก การรู้จักตัวอักษร และการมีพื้นฐานทางด้านคำศัพท์เพื่อพัฒนาไปสู่การอ่านในระดับต่อไป

2) พื้นฐานการคิดคำนวณ (numeracy) ได้แก่ การนับจำนวนเบื้องต้น ความรู้เกี่ยวกับรูปร่าง ทักษะทางจำนวนเบื้องต้น เช่น การเพิ่ม การลด

3) ความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง (ability to follow directions) ได้แก่ การเข้าใจในสิ่งที่ฟัง การฟังคำสั่งและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (working well with other children) ได้แก่ การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และการควบคุมอารมณ์ให้แสดงออกอย่างเหมาะสม

5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (engaging in learning activities) ได้แก่ ความสนใจกระตือรือร้นต่อการเรียน การมีสมาธิจดจ่อมุ่งมั่นต่อกิจกรรมที่ทำ

ปณัฐชนม์ จารุชัยนิวัฒน์ (2560) ได้กล่าวถึง แนวทางสำหรับครูอนุบาลและผู้ปกครอง ในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสามารถแบ่งความพร้อมทางการเรียนของเด็กออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านทักษะทางสังคมและอารมณ์ เป็นการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนโดยการสอนทักษะการสร้างและรักษามิตรภาพกับเพื่อน เช่น การเปิดโอกาสให้เด็กเล่นร่วมกับเพื่อน การชักชวนให้เด็กมีส่วนร่วมในการสนทนากับเพื่อนในวัยเดียวกันหรือผู้ใหญ่เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการนำเสนอความคิดเห็นของตนเอง รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น การสอนให้เด็กรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น ผ่านการพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้อื่นจากตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือการชื่นชมเมื่อเด็กให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การสอนให้เด็กจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเองเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับเด็กได้ โดยการให้ความรักและความอบอุ่นกับเด็ก การให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีควบคุมความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจโดยไม่ทำร้ายผู้อื่น และการสอนให้เด็กรับรู้และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเอง เช่น การพูดคุยกับเด็กและให้เด็กคิดถึงสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ดี การให้เด็กทำงานที่ไม่ยากเกินความสามารถ เพื่อให้เด็กพบกับความสำเร็จ เป็นต้น

2) ด้านทักษะการพึ่งพาตนเอง เป็นการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนโดยการฝึกให้เด็กดูแลตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ เช่น การแต่งตัว การแปรงฟัน การใช้ห้องน้ำ เป็นต้น การส่งเสริมนิสัยความรับผิดชอบ โดยการมอบหมายให้เด็กรับผิดชอบงานเล็ก ๆ น้อย ๆ การให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กช่วยตัดสินใจเรื่องราวง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน ด้วยการให้ทางเลือกแก่เด็กโดยเริ่มจาก 2 ทางเลือก และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ กติกา หรือข้อตกลงในสังคมโดยการพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับกฎของโรงเรียน กฎการใช้สนามเด็กเล่น เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถปรับตัวและเรียนรู้กับกติกาใหม่ ๆ ในโรงเรียนได้

3) ด้านทักษะการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนโดยการให้เด็กจดจ่อกับกิจกรรมที่ทำในช่วงเวลาหนึ่ง การฝึกทักษะการจดจำและทำตามคำสั่งเริ่มต้น เช่น การให้เด็กฟังและทำตามคำสั่งตั้งแต่ 1 คำสั่งไปจนถึง 2-3 คำสั่ง เป็นต้น การส่งเสริมทักษะการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา โดยการฝึกให้เด็กใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การติดกระดุม การร้อยลูกปัด เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและเขียน การส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับเด็กได้ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นหรือการมีประสบการณ์กับสถานที่ใหม่ ๆ และการส่งเสริมทักษะการรู้หนังสือขั้นต้นและทักษะทางจำนวนเบื้องต้น ผ่านกิจกรรมที่เอื้อให้เด็กได้รู้จักชื่อและเสียงตัวอักษร รู้จักคำศัพท์ และรู้จำนวนและการนับ

Shandowlyon L. Hendricks-Williams (2016) ได้สรุปผลการประชุมของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในกำกับของรัฐทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา จัดขึ้นโดย The U.S department of Education เพื่อจัดทำแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1) ด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการแสดงทักษะด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ การแสดงการควบคุมอารมณ์ตนเอง รับรู้อารมณ์ของตนเอง บอกคุณลักษณะของตนเอง และแสดงความรู้สึกทางวาจาได้

2) ด้านสังคม เป็นความสามารถในการแสดงทักษะทางสังคม ได้แก่ การรู้จักแบ่งปันและผลัดกัน ทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและรู้จักมารยาททางสังคม โดยการใช้คำพูดที่สุภาพ เช่น ขอบคุณ เดินเป็นแถวอย่างเงียบ ๆ ยกมือก่อนพูด

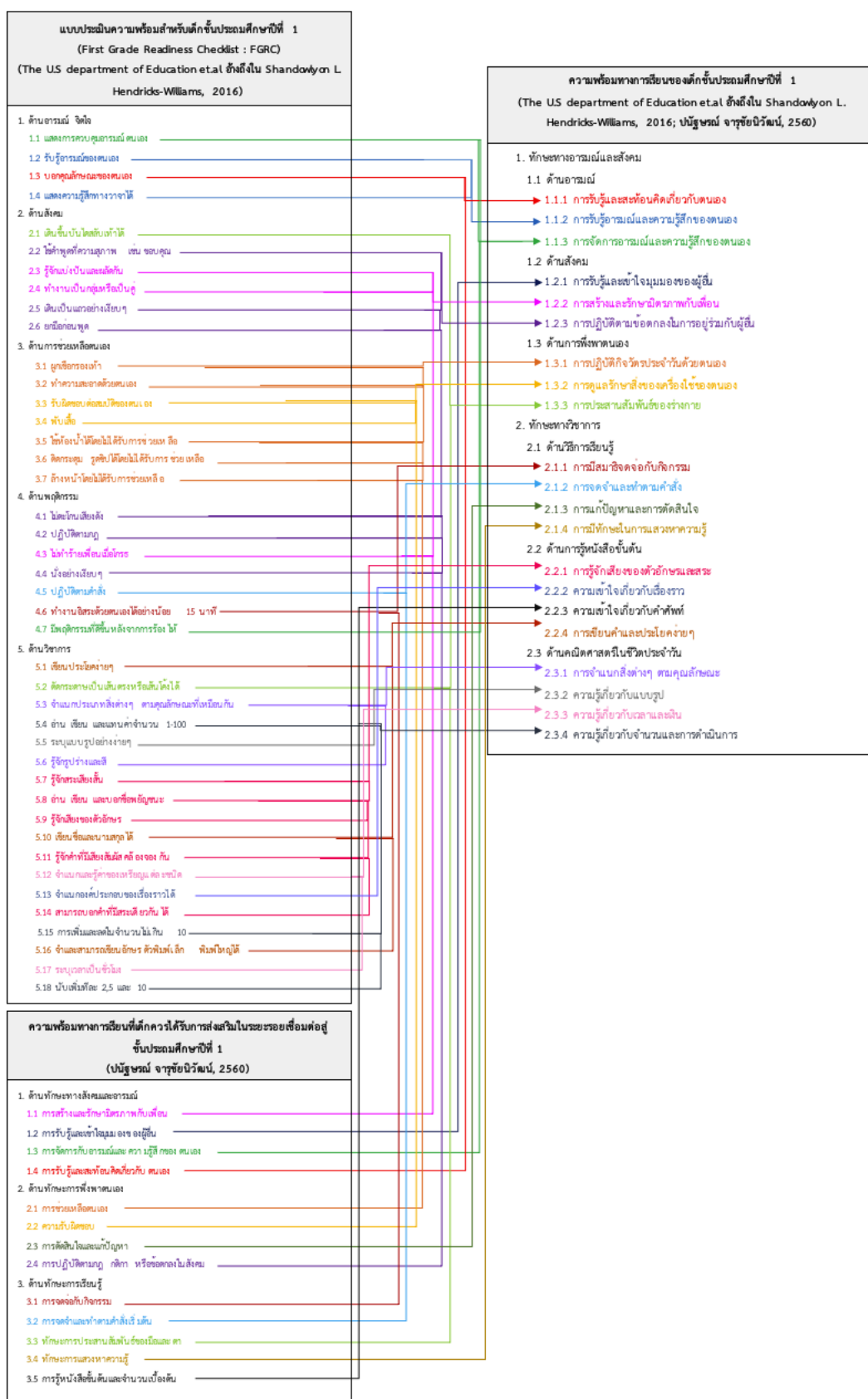
3) ด้านการช่วยเหลือตนเอง เป็นความสามารถในการดูแลช่วยเหลือตนเองได้ในเบื้องต้นที่ทำให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่น ได้แก่ การผูกเชือกรองเท้าได้ด้วยตนเอง การทำความสะอาดด้วยตนเอง ล้างหน้าโดยไม่ได้รับการช่วยเหลือ รับผิดชอบสมบัติของตนเองได้ ใช้ห้องน้ำได้โดยไม่ได้รับการช่วยเหลือ พับเสื้อ ติดกระดุม รูดซิปได้โดยไม่ได้รับการช่วยเหลือ

4) ด้านพฤติกรรม เป็นความสามารถในการแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และสถานที่ ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎ ปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่ทำร้ายเพื่อนเมื่อโกรธมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นหลังจากการร้องไห้ ไม่ตะโกนเสียงดัง นั่งอย่างเงียบ ๆ ได้ และทำงานอิสระด้วยตนเองได้อย่างน้อย 15 นาที

5) ด้านวิชาการ เป็นความสามารถทางวิชาการเพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในการต่อยอดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ การจำแนกประเภทสิ่งต่าง ๆ ตามคุณลักษณะที่เหมือนกัน ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงหรือเส้นโค้งได้ เขียนชื่อและนามสกุลได้ รู้จักเสียงของตัวอักษร อ่าน เขียน และบอกชื่อพยัญชนะ รู้จักสระเสียงสั้น รู้จักคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน สามารถบอกคำที่มีสระเดียวกันได้ จำแนกองค์ประกอบของเรื่องราวได้ เขียนประโยคง่าย ๆ อ่าน เขียน และแทนค่าจำนวน 1-100 รู้จักรูปร่างและสี ระบุแบบรูปอย่างง่าย ๆ จำแนกและรู้ค่าของเหรียญแต่ละชนิด ระบุเวลาเป็นชั่วโมง การเพิ่มและลดในจำนวนไม่เกิน 10 และการนับเพิ่มทีละ 2, 5, 10

จากการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สัปดาห์ที่ได้เป็นความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การสังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

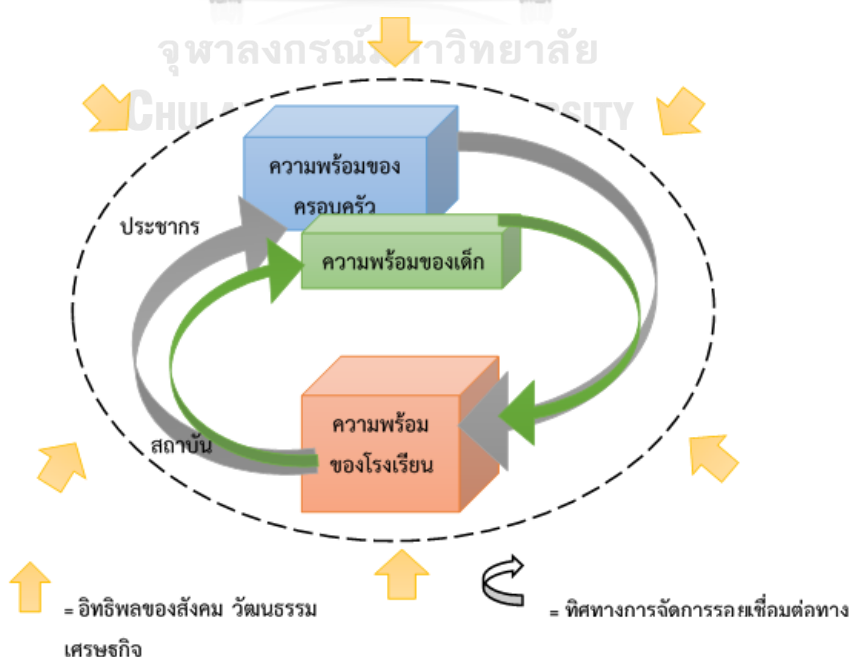
แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความพร้อมทางการเรียน ประกอบด้วยแนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef, 2012) กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ ของ Epstein (2001) และ แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2019) มีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน

ช่วงรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียนเป็นช่วงเวลาหนึ่งที่เด็กมีต้องการการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ เพื่อให้ก้าวข้ามช่วงเวลานี้ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งนักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ ได้ทำการนำเสนอแนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็ก ไว้ดังนี้

Unicef (2012) ได้ระบุการสร้างสมรรถนะหรือความสามารถในระยะการเชื่อมต่อสู่โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางด้านการเชื่อมต่อทางการศึกษา และแนวทางการบรรลุสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบความพร้อม 3 ด้าน ได้แก่ ความพร้อมของเด็ก สำหรับโรงเรียน ความพร้อมของโรงเรียนสำหรับเด็ก และความพร้อมของครอบครัว ดังแผนภาพดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 การสร้างสมรรถนะและความสามารถของเด็กสำหรับระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef, 2012)

การสร้างสมรรถนะและความสามารถในการระบอเชื่อมต่อนั้น มีแนวทางและจุดมุ่งเน้น การทำงานในแต่ละองค์ประกอบต่างกันไป โดยระบุให้ความพร้อมทางการเรียนเป็นกลยุทธ์และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของพัฒนาการแต่ละช่วงวัยให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด มุ่งเน้นการทำงานที่ให้ความสำคัญและทำงานควบคู่กันไประหว่างเด็กโรงเรียนและครอบครัว มีจุดมุ่งเน้นแต่ละด้านที่แตกต่างกันไปโดยด้านความพร้อมของเด็กมุ่งเน้นที่พัฒนาการ และความสามารถในการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตในชั้นเรียนได้ ด้านความพร้อมของโรงเรียนมุ่งเน้นที่สภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ส่งเสริมและสนับสนุนเด็กทุกคนให้มีช่วงรอยเชื่อมต่อที่ราบรื่นสำหรับการเข้าสู่ระดับประถมศึกษา และด้านความพร้อมของครอบครัวจะมุ่งเน้นทัศนคติของผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กที่ดี และตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทของตนที่จะสนับสนุนช่วยเหลือเด็กให้มีความสามารถในการเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งความพร้อมทั้ง 3 ด้านนี้มีความสำคัญและต้องทำงานควบคู่กันไปโดยอาศัยความร่วมมือทั้งจากตัวเด็กเอง ครอบครัว โรงเรียน และระบบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

Dockett, Perry, and Kearney (2010) กล่าวถึง องค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็กเป็น 3 องค์ประกอบดังนี้

1. ความพร้อมของเด็ก หมายถึง ความสามารถของเด็กในการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ การเพิ่มพูนประสบการณ์จากการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน โดยความพร้อมนั้นต้องประกอบด้วย ทักษะ ความสามารถที่สะท้อนถึงพัฒนาการทางร่างกายและสภาวะ พัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม พัฒนาการทางสติปัญญาและภาษา ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวเป็นเครื่องมือและวิธีการในการเรียนรู้ของเด็ก

2. ความพร้อมของโรงเรียน หมายถึง การสนับสนุนของโรงเรียนช่วยให้เด็กได้อยู่ในบริบทที่ส่งเสริมความพร้อมของเด็ก มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมทางการเรียน

3. ความพร้อมของครอบครัวและการสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง ผลลัพธ์ที่เด็กแสดงออกจากการเรียนรู้ โดยครอบครัวและชุมชนต้องช่วยสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ผู้ปกครองต้องเข้าใจบทบาทและตระหนักถึงความสำคัญของตนเองซึ่งเปรียบเสมือนครูที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อม

องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและรายละเอียดความพร้อมทางการเรียน

องค์ประกอบ	รายละเอียด
ความพร้อมของเด็ก	เด็กที่มีความพร้อมจะมีระดับทักษะและความสามารถอย่างกว้าง ๆ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1) ความพร้อมทางสุขภาวะและสุขภาพ 2) พัฒนาการทางอารมณ์และสังคมที่พร้อมสำหรับการเรียนรู้ 3) พัฒนาการทางภาษา 4) ความพร้อมทางสติปัญญา และความรู้ทั่วไป
ความพร้อมของโรงเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) สนับสนุนสิ่งที่จำเป็นให้แก่เด็ก 2) จัดการสอนและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
ความพร้อมของครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมและมีคุณภาพ 2) ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของตนเองว่า เปรียบเสมือนครูคนหนึ่งของลูก

ที่มา : (Ackerman & Barnett, 2005; Dockett & Perry, 2007; Kagan et al., 1995; National Education Goals Panel, 1997)

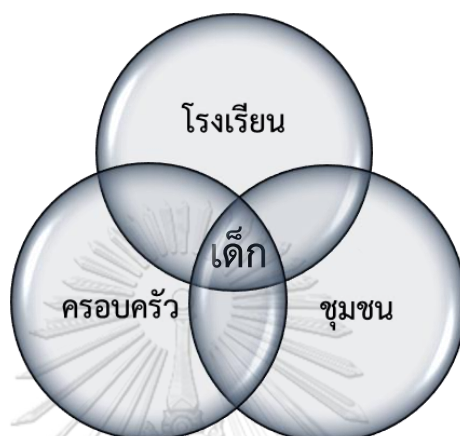
การศึกษาองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนสรุปได้ว่า ความพร้อมทางการเรียนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความพร้อมของเด็ก หมายถึง เด็กมีพัฒนาการและความสามารถในการเรียนรู้ที่จะสามารถดำเนินชีวิตในชั้นเรียนได้ ความพร้อมของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนที่สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือให้เด็กเรียนในชั้นเรียนได้อย่างราบรื่น ความพร้อมของครอบครัว หมายถึง ครอบครัวที่มีทัศนคติ และตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทของตนในการมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือเด็กให้มีความสามารถในการเรียน

1.3.2 กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ (Epstien, 2001)

Epstien (2001) นำเสนอทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล เพื่ออธิบายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยมีแนวคิดว่า หากโรงเรียนมองว่า เด็กเป็นผู้เรียน อาจทำให้โรงเรียนมองครอบครัวแยกจากโรงเรียน เป็นเพียงผู้ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก และปล่อยให้ครอบครัวทำหน้าที่โดยลำพัง ในขณะที่ครอบครัวจะปล่อยหน้าที่จัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน แต่หากโรงเรียนมองว่า นักเรียนเป็น “เด็ก” ครอบครัวและโรงเรียนไม่แยกจากกัน ทั้งครอบครัว ชุมชน โรงเรียนจะเป็นเหมือน “หุ้นส่วน” ที่ทำหน้าที่ร่วมกันในการจัดการศึกษาเพื่อ

พัฒนาเด็ก มีความตระหนักร่วมกันในการแบ่งปัน ความสนใจ ความรับผิดชอบ การทำงาน และนำไปสู่การสร้างโอกาสในการพัฒนาเด็ก

แผนภาพที่ 3 ทฤษฎีอิทธิพลขอบเขตพื้นที่ทับซ้อน (overlapping spheres of influence theory)

ทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล อธิบายความสัมพันธ์ของขอบเขตพื้นที่ทับซ้อนที่เป็นหลักการปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นหุ้นส่วน คือ การทำให้โรงเรียนเปรียบเสมือนครอบครัว และครอบครัวเปรียบเสมือนโรงเรียน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) โรงเรียนเปรียบเสมือนครอบครัว (family-like school) หมายถึง การทำให้โรงเรียนคล้ายกับบ้าน โดยทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเหมือนอยู่กับครอบครัว สถานศึกษาสามารถสร้างความเป็นครอบครัวให้เกิดขึ้นได้ เช่น การจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละคนอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ลดกฎระเบียบที่มีในโรงเรียนให้น้อยลง จัดบทบาทนักเรียนปรับระบบการให้รางวัลกับเด็กตามความเหมาะสม ให้คุณค่าหรือรางวัลกับความก้าวหน้าของเด็กมากกว่าการนำเด็กไปเปรียบเทียบกับคนอื่น การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็น “หุ้นส่วน” ครูและผู้บริหารจะสร้างบรรยากาศของความเป็น โรงเรียนที่เสมือนครอบครัวมากขึ้นเรื่อย ๆ และการที่โรงเรียนต้อนรับทุกครอบครัว จะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นคนพิเศษ และโรงเรียนจะคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของเด็กแต่ละคนมากขึ้น ทำให้เด็กรู้สึกที่โรงเรียนเป็นเสมือนครอบครัวที่ให้ความสนใจ ความรักความอบอุ่นกับเด็กเป็นรายบุคคล

2) ครอบครัวเปรียบเสมือนโรงเรียน (school-like family) หมายถึง การที่ผู้ปกครองทำให้บรรยากาศของบ้านคล้ายกับโรงเรียน โดยผู้ปกครองมีความพยายามในการสร้างสิ่งที่จะช่วยให้ลูกทำสิ่งต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้อย่างราบรื่น เช่น จัดตารางเวลาที่คงที่เป็นกิจวัตรในครอบครัว มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ สี รูปร่าง ขนาด ศิลปะ และดนตรีให้กับลูก ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้

โดยผู้ปกครองต้องตระหนักถึงความสำคัญว่า พ่อแม่ คือ ครูคนแรกของลูก นอกจากนี้ครอบครัวสามารถจัดงานที่เหมาะสมกับความสามารถตามช่วงวัย ความสนใจ ความถนัด ให้ลูกเรียนรู้การปฏิบัติเมื่ออยู่ในโรงเรียนและเรียนรู้การดำเนินชีวิตที่คล้ายโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพอย่างราบรื่นได้

Epstein (2001) ได้ศึกษาและอธิบายลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กตามรูปแบบการทำงานร่วมกับพ่อแม่ไว้ ใน “กรอบแนวคิดของการมีส่วนร่วม 6 ประเภท” ดังนี้

ประเภทที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (parenting) คือ การช่วยเหลือให้ครอบครัวมีทักษะในการอบรมเลี้ยงดูลูก มีความรู้ในเรื่องพัฒนาการเด็ก และสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อสนับสนุนเด็กให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น อีกทั้งช่วยให้โรงเรียนได้รับทราบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิหลัง วัฒนธรรม และเป้าหมายในการพัฒนาเด็กของแต่ละครอบครัว โดยโรงเรียนอาจดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครอง เช่น ให้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ให้คำปรึกษาหรือข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงดูหรือการปรับพฤติกรรมเด็ก จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่เหมาะสมกับวัยและชั้นเรียนให้แก่ผู้ปกครอง แนะนำหนังสือ เว็บไซต์และสื่อต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมเด็กในทุกด้านให้แก่ผู้ปกครอง แนะนำการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมลักษณะนี้อย่างเป็นธรรมชาติได้ที่บ้าน การเรียนรู้ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ของเด็กมีความหมายมากขึ้น และเมื่อการเรียนรู้ที่สถานศึกษาและบ้านสอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกันก็จะทำให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ได้

ประเภทที่ 2 การติดต่อสื่อสาร (communicating) คือ การติดต่อสื่อสารกันระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนเพื่อรับรู้ถึงการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน และความก้าวหน้าในการเรียนหรือพัฒนาการของเด็ก โดยเน้นที่การสร้างการสื่อสารแบบสองทางระหว่างบ้านและโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีวิธีการสื่อสารที่หลากหลายจากสถานศึกษาไปยังบ้าน เช่น จดหมายข่าว อีเมล สมุดสื่อสาร สมุดรายงานการเรียน การประชุม การโทรศัพท์ เป็นต้น รวมถึงการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร การจัดอบรมและกิจกรรมต่าง ๆ การเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และข่าวสารประจำสัปดาห์ เป็นต้น ด้านผู้ปกครองก็ควรสื่อสารจากบ้านสู่สถานศึกษา ไม่เพียงเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเท่านั้น แต่ควรได้สื่อสารให้ครูได้รับทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นที่บ้าน พัฒนาการของเด็ก ความสนใจของเด็ก ความรู้สึกของเด็กและผู้ปกครองเกี่ยวกับครู โรงเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ เช่น แหล่งเรียนรู้ วิทยากร เป็นต้น

ประเภทที่ 3 การเป็นอาสาสมัคร (volunteering) คือ การที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยการเป็นอาสาสมัครให้ความรู้ อบรมฝึกทักษะ

หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองใช้ความเชี่ยวชาญหรือความสามารถ เข้ามาช่วยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก พัฒนาครู บุคลากร สถานศึกษา และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน ได้แก่ การเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่โรงเรียน จัดกิจกรรมเสริมหน่วยการเรียนรู้ของเด็ก การเล่านิทานให้เด็กฟัง การมาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และทักษะต่าง ๆ แก่เด็ก การเป็นวิทยากร การมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการหรือดำเนินการโครงการต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก ครู หรือ ผู้ปกครองด้วยกัน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมตรวจตรา หรือร่วมกิจกรรม ที่ช่วยดูแลความปลอดภัย และการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้มีผู้ปกครองเครือข่ายในการติดต่อสื่อสาร เชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ปกครองกันเอง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และร่วมกันจัดหรือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาเด็ก โรงเรียน ครู บุคลากร และผู้ปกครองด้วยกัน รวมทั้งการเป็นอาสาสมัครสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ

ประเภทที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน (learning at home) คือ การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านวิชาการกับเด็ก ๆ ที่บ้าน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบ้านของเด็ก การตั้งเป้าหมายทางการเรียน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยครูจะต้องออกแบบการบ้านที่ผู้ปกครองของเด็กสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเด็กเมื่ออยู่ที่บ้านได้ เชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียนและที่บ้าน ทำให้เด็กเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และได้รับการเรียนรู้ในแง่มุมที่ต่างกัน แสดงให้เด็กเห็นว่า การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเฉพาะที่โรงเรียน อีกทั้งสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะและการเรียนรู้ในห้องเรียนกับที่บ้าน โดยโรงเรียนควรมีการกำหนดการมีส่วนร่วมที่บ้านอย่างเป็นระบบ เช่น มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมได้อย่างต่อเนื่องที่บ้าน เสนอแนะกิจกรรม หนังสือ สื่อบริการให้ผู้ปกครองสามารถจัดกิจกรรมกับเด็กที่บ้านให้การบ้านที่เด็ก ต้องมีปฏิสัมพันธ์หรือได้ทำร่วมกับพ่อแม่ การสนับสนุนให้ผู้ปกครองช่วยเด็กในการทำกิจกรรม สืบค้น เพื่อหาคำตอบร่วมกัน การศึกษาวิธีการใช้คำถามและระดับของคำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด รวมทั้งศึกษาวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างเหมาะสมกับวัย ทั้งนี้ “การบ้าน” ไม่ได้หมายถึงงานที่ต้องทำคนเดียว แต่รวมถึงกิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับสมาชิกที่บ้านหรือชุมชน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงงานกับการเรียนรู้ที่สถานศึกษา และชีวิตจริงของเด็ก ซึ่งการช่วยเหลือที่บ้านหมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนโดยให้กำลังใจ ตอบสนอง ชมเชย แนะนำ ดูแล และพูดคุย อภิปราย ไม่ใช่สอนวิชาต่าง ๆ

ประเภทที่ 5 การตัดสินใจ (decision-making) คือ การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งการรวมตัวในฐานะสมาคมผู้ปกครองเพื่อร่วมเสนอข้อเสนอนโยบายแก่โรงเรียน โดยโรงเรียนคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา พัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้ปกครองและผู้แทนผู้ปกครอง ส่งเสริมให้

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นกรรมการของคณะกรรมการอำนวยการของโรงเรียน หรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมประเมินผลกิจกรรมและ โครงการต่าง ๆ การปฏิบัติงานของครู บุคลากร ผู้บริหาร และแนวทางการบริหารโรงเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถสื่อสารเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของผู้ปกครองด้วยกัน

ประเภทที่ 6 การร่วมมือกับชุมชน (collaborating with the community)

คือ การเชื่อมโยงประสานการทำงานระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชน รวมถึงองค์กรสำคัญ ๆ ในชุมชน เช่น มหาวิทยาลัย องค์กรอิสระ เพื่อร่วมกันพัฒนาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาเด็ก โดยผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนกับแหล่งทรัพยากร และการบริการของชุมชน การใช้ทรัพยากรและบริการของชุมชน ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เด็ก เช่น การพาเด็กไปชมนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ ใช้บริการห้องสมุด สวนสาธารณะ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ของชุมชน เช่น โครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การแสดงดนตรี รวมถึงการพาเด็กไปทำบุญ สวดมนต์ หรือร่วมกิจกรรม ศาสนาและประเพณีไทยต่าง ๆ อันจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ในบริบทของชุมชน รู้จักสถานที่ที่จะสามารถแสวงหาความรู้ หาคำตอบของข้อสงสัย หรือพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง และเข้าใจว่าการเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะที่บ้าน โรงเรียน หรือตำราเท่านั้น อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้รักชุมชน และช่วยเหลือสังคมที่ดีอีกด้วย

1.3.3 แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการ (developmentally appropriate practice)

แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการได้ถูกพัฒนาขึ้นในต้นศตวรรษที่ 19 จากนักการศึกษาที่มีความสนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ ต่อมาสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children: NAEYC) ได้นำแนวทางนี้ไปปรับใช้จากการที่พบว่า เกณฑ์มาตรฐานทางการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีอยู่ขาดรายละเอียด เนื้อหาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จึงกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการ (Developmentally Appropriate Practice: DAP) เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 8 ปี (Gordon & Browne, 2014)

1) ความหมายของแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการในการจัดการศึกษาปฐมวัย

สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children) ได้อธิบายความหมายของแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการว่า เป็นแนวทางเกี่ยวข้องกับการสอนที่ตั้งอยู่บนฐานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของการศึกษา การดูแล และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ สามารถช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้สูงสุด แนวปฏิบัติที่เหมาะสมตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 2) ความรู้เกี่ยวกับจุดแข็ง ความสนใจ และความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล และ 3) ความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ (Bredekamp & Copple, 1997)

Copple and Bredekamp (2006) ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการว่าเป็นการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยคำนึงถึงธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย ที่เอื้อให้เด็กแต่ละคนบรรลุถึงเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งการตั้งเป้าหมาย สำหรับเด็กแต่ละคนอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับพัฒนาการและการเรียนรู้ ประสบการณ์ ความรู้ และทักษะของเด็ก ทั้งนี้เป้าหมายการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ต้องสร้างความท้าทาย แต่ต้องไม่ยากเกินไป จนเด็กไม่สามารถทำได้

Eliaison and Jenkins (2008) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นการที่ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนองต่อตัวเด็ก ตามที่เด็กเป็น ไม่ใช่จากสิ่งที่ครูคาดหวังว่าเด็กจะเป็น

Gordon and Browne (2014) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นแนวทางที่ใช้องค์ความรู้และงานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ความสนใจ ความสามารถของเด็กเป็นฐานคิดในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย โดยมีมุ่งจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการมีลักษณะสำคัญ คือ 1) โปรแกรมและหลักสูตรตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของเด็ก 2) เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการเลือกใช้สื่อต่าง ๆ 3) การเล่นเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่ช่วยให้เด็กพัฒนา 4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน 5) ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในห้องเรียนเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการเลือกกลยุทธ์การสอน การจัดหาสื่อที่หลากหลาย และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 6) ความคาดหวังที่ครูตั้งไว้ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กโดยเป็นความท้าทายที่พอดี ไม่ยากเกินความสามารถของเด็ก

Child Care Aware of America (2016) ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการว่า เป็นการใช้อำนาจความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลเป็นฐานในการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับอายุและช่วงพัฒนาการของเด็ก

จี้ระพันธ์ พูลพัฒน์ (2559) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นการสอนที่ทำให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ประสบการณ์ ความสามารถ และความสนใจ ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม ช่วยให้เด็กก้าวผ่านสิ่งท้าทายและบรรลุเป้าหมายที่ทำให้เด็กมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

อรุณี ทรดาล (2553) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัย ประสบการณ์ ความสนใจ และความสามารถ สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

สรุปได้ว่า แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ หมายถึง แนวทางในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กเกิดพัฒนาการตามช่วงวัยและเกิดการเรียนรู้สูงสุดตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงพัฒนาการ ประสบการณ์ ความสามารถ การเรียนรู้ของเด็ก ความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล และบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เอื้อให้เด็กแต่ละคนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญ

2) หลักการของแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (NAEYC, 2020) มีหลักการดังนี้

1. การพัฒนาการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง สะท้อนถึงความซับซ้อนระหว่างลักษณะทางชีวประวัติของเด็กและสิ่งแวดล้อม โดยแต่ละส่วนจะกำหนดลักษณะอื่นๆ รวมทั้งรูปแบบการเติบโตในอนาคต

2. พัฒนาการของเด็กประกอบด้วย การพัฒนาทางร่างกาย การพัฒนาทางสติปัญญา การพัฒนาทางสังคมและอารมณ์ และการพัฒนาทางภาษา ตลอดจนวิธีการเรียนรู้ ทุกด้านมีความสำคัญ เนื่องจากพัฒนาการแต่ละส่วนช่วยส่งเสริมกันและกัน

3. การเล่นส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน จะนำไปสู่การเสริมสร้างการควบคุมตนเอง การพัฒนาทางภาษา สติปัญญาและสังคม รวมไปถึงความรู้ด้านเนื้อหาในสาขาวิชาต่างๆ การเล่นจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 8 ปี

4. ถึงแม้ว่าความก้าวหน้าทั่วไปของพัฒนาการและการเรียนรู้จะสามารถระบุได้ แต่ต้องพิจารณาถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากจากบริบททางวัฒนธรรม ประสบการณ์ และความแตกต่างของแต่ละบุคคลด้วย

5. เด็กเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นตั้งแต่แรกเกิด สามารถรับรู้และจัดระเบียบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความหมายผ่านความสัมพันธ์ มีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น

6. แรงจูงใจในการเรียนรู้ของเด็กจะเพิ่มขึ้น เมื่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เด็กได้สัมผัสกับความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ ตระหนักถึงเป้าหมาย และสิทธิเสรี ดังนั้นหลักสูตรและวิธีการสอนจึงสร้างขึ้นจากความต้องการของเด็กแต่ละคนโดยเชื่อมโยงประสบการณ์ในโรงเรียนหรือสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จากบ้านและชุมชน

7. เด็กเรียนรู้แบบบูรณาการสาขาวิชาต่าง ๆ เนื่องจากพื้นฐานของความรู้ในสาขาวิชาของเด็กก่อนอนุบาลที่ควรได้เรียนรู้มีความหลากหลาย ดังนั้น นักการศึกษาจึงต้องการความรู้เฉพาะเรื่องและความเข้าใจในความก้าวหน้าของการเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชา รวมถึงความรู้ด้านการสอนเกี่ยวกับการสอนเนื้อหาในแต่ละสาขาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ

8. การพัฒนาและการเรียนรู้จะสูงขึ้น เมื่อเด็กถูกท้าทายให้บรรลุความสำเร็จในระดับที่สูงกว่าความเชี่ยวชาญในปัจจุบัน รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ไตร่ตรองและฝึกฝนทักษะใหม่อย่างสม่ำเสมอ

9. การใช้เทคโนโลยีและสื่ออย่างมีความรับผิดชอบและตั้งใจ เป็นเครื่องมืออันทรงคุณค่าในการสนับสนุนการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก

3) กลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพตามแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยและองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ ครู นักการศึกษาปฐมวัย ให้รู้จักและเข้าใจพฤติกรรมเด็ก เพื่อเป็นฐานสำคัญในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children, 2019) ได้ระบุกลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพตามแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการไว้ 10 ข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การรับรู้ การกระทำและคำพูดของเด็กโดยการสังเกต สนใจเชิงบวก ผ่านการแสดงความคิดเห็น หรือการนั่งอยู่ข้าง ๆ เด็ก

2) การสนับสนุน ความมุ่งมั่นและความพยายามของเด็กแทนการให้เพียงคำชมและการประเมินในสิ่งที่เด็กกำลังทำ

3) การให้ข้อมูลย้อนกลับแบบเฉพาะเจาะจง ในสิ่งที่เด็กกำลังทำแทนการแสดงความคิดเห็นแบบทั่วไป

4) การเป็นแบบอย่างด้านทัศนคติ ในการแสดงวิธีการแก้ไขปัญหา การแสดงพฤติกรรมกับผู้อื่นให้เด็กเห็นแทนการบอกเล่า

5) การสาธิต วิธีที่ถูกต้องในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่เด็ก

6) สร้างหรือเพิ่มความท้าทาย ด้วยการมอบหมายงานที่เหนือความสามารถที่เด็กทำได้

7) การถามคำถาม ที่ช่วยส่งเสริมการคิดของเด็ก

8) การให้ความช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้เด็กได้ทำงานตามความสามารถของเด็ก

9) การให้ข้อมูลแก่เด็ก ทั้งข้อเท็จจริง สัญลักษณ์ และข้อมูลอื่น ๆ

10) การให้คำแนะนำ ในการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมแก่เด็ก

สรุปได้ว่า กลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพตามแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จะต้องประกอบไปด้วยการวิเคราะห์เด็ก ทำความรู้จัก และรับรู้สิ่งที่เด็กต้องการ สื่อ การเป็นผู้ช่วยเหลือในการสะท้อนการเรียนรู้ ให้ความช่วยเหลือ สาธิต ให้คำแนะนำแก่เด็ก และการเป็นต้นแบบที่ดีทั้งในด้านทัศนคติและการปฏิบัติ

1.5.2 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีผ่านการลงมือกระทำในประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของตนเอง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีแนวทางและขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ดังต่อไปนี้

1) แนวทางสำหรับครูปฐมวัยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

Department of Education and Training Australia (2017) ได้เสนอแนวทางสำหรับครูปฐมวัยในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้ 9 ข้อ ดังนี้

1) ส่งเสริมเด็กทุกคนตั้งแต่แรกเกิดให้ สำรวจ แก้ไขปัญหา สื่อสาร คิด สร้างสรรค์ สร้างความคิดและความเข้าใจ

2) สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ทางสังคมจากเพื่อนและผู้ใหญ่

- 3) ส่งเสริมความสามารถของเด็กแต่ละคนในการสร้างมิตรภาพและให้เด็กเรียนรู้จากกันและกัน
- 4) แบ่งปันกลยุทธ์กับครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องอื่น ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านและที่สถานศึกษา
- 5) ตัดสินใจเลือกแนวคิดสำคัญที่จะนำมาสอนเด็ก วิธีการที่จะทำให้ความรู้ของเด็กยังคงอยู่ และเมื่อไหร่ อะไรคือสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจ
- 6) ใช้กลยุทธ์การสอนที่มีเป้าหมายชัดเจน และมีการวางแผนทั้งแบบล่วงหน้าหรือเกิดขึ้นตามสถานการณ์เพื่อสนับสนุนการบรรลุผลตามที่ระบุไว้
- 7) สะท้อนคิดอย่างระมัดระวัง ว่าควรแทรกแซงการเรียนรู้ของเด็กเมื่อไหร่ และอย่างไร พิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับการใช้การสังเกตแทนที่การเข้าไปมีส่วนร่วมของเด็ก
- 8) เชื่อมโยงทักษะกับเนื้อหาสาระให้แก่เด็กอย่างชัดเจน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักให้แก่เด็ก
- 9) สร้างสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และสังคมที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมทางด้านร่างกายทั้งในร่มและกลางแจ้งในบรรยากาศธรรมชาติให้แก่เด็ก

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จะต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ตั้งเป้าหมายและคัดเลือกสาระที่ต้องการสอนให้ชัดเจน และขยายความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักให้แก่เด็ก

2) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

ทศนา แคมมณี (2551) ได้นำเสนอขั้นตอนกระบวนการเตรียมการสอนแบบบูรณาการของครูไว้เพื่อการดำเนินการเตรียมการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เลือกเรื่องที่จะสอนแบบบูรณาการ โดยพิจารณาความเหมาะสมกับบริบทและความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นตามความคิดเห็นของผู้สอน โดยพิจารณาถึงความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนของตน และปัญหาความต้องการของท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ และความคิดรวบยอดที่ผู้สอนกำหนดกับจุดประสงค์และกรอบเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หากที่กำหนดไว้ไม่ครบตามที่หลักสูตรกำหนดให้เพิ่มให้ครบ

ขั้นที่ 4 สํารวจพื้นฐานเดิมของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้เชื่อมโยงกับความรู้เดิม และไม่สอนซ้ำในสิ่งที่ผู้เรียนรู้อยู่แล้ว

ขั้นที่ 5 กำหนดแนวการสอนหรือวางยุทธศาสตร์ในการสอน ที่จะทำให้การสอนไม่หลงทาง และบรรลุตามจุดประสงค์ครบถ้วน

ขั้นที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายละเอียดโดยอาศัยหลักการเรียนรู้วิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 บูรณาการความรู้/สาระ ทักษะ เจตคติ และอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับสาระและกิจกรรมที่ระบุไว้

Lardizabal et al. (1970) ได้นำเสนอขั้นตอนในการสอนบูรณาการ ดังนี้

1) ขั้นเริ่มต้นหน่วย เป็นขั้นที่ครูแนะนำให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาหรือสิ่งที่จะศึกษา ทำทนายให้เด็กเผชิญหน้าและลงมือปฏิบัติ อาจเป็นปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้นในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะตอบสนองวัตถุประสงค์ในการเริ่มหน่วยการเรียนรู้ โดยการวางแผนอาจเกิดขึ้นหลังจากที่เริ่มหน่วยการเรียนรู้ไปแล้วไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้แบบทั้งชั้นเรียนหรือเป็นกลุ่ม เด็ก ๆ สามารถนำเสนอรายการปัญหาและกิจกรรมที่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้

2) ขั้นเสริมประสบการณ์ เป็นขั้นที่เด็กแต่ละคนจะตัดสินใจภายใต้การแนะนำของครูในการเลือกเรื่องที่สนใจ และทำกิจกรรมที่ครูแนะนำอย่างหลากหลายกับกลุ่ม ความสนใจที่ครูสร้างขึ้น ครูที่เชี่ยวชาญจะต้องจัดกิจกรรมได้ตรงกับความต้องการในการพัฒนาเด็กให้มีความสามารถสูงสุด ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การค้นคว้าหาข้อมูล การอ่าน การสะสมวัสดุอุปกรณ์ การสร้างบทความอย่างง่าย และการทัศนศึกษาหรือกิจกรรมอื่น ๆ

3) ขั้นสรุปกิจกรรม เป็นขั้นที่ครูจะมุ่งเน้นการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ โดยแนะนำให้เกิดได้สรุปหน่วยการเรียนรู้ จัดระบบความคิด และพัฒนาการแสดงความคิด โดยการสรุปกิจกรรมจะนำเสนอผลงานในรูปแบบของการนำเสนอผ่านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือรายงาน การค้นคว้าที่แต่ละกลุ่มทำมา ด้วยการพูดนำเสนอ หรือในรูปแบบต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงความเข้าใจและความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นรับรู้ เช่น การจัดนิทรรศการ การสาธิต การแสดงละคร หรือรายงานการเรียนรู้ เป็นต้น

4) **ขั้นประเมินผล** เป็นกระบวนการประเมินที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตลอดกระบวนการเพื่อให้ได้ก็นำข้อมูลมาพัฒนางานของตนเองอยู่ตลอด และจะเป็นผลดีถ้าการประเมินนั้นเกิดจากการประเมินกันในกลุ่มมากกว่าการที่ได้รับผลการประเมินจากครูเพียงอย่างเดียว

วรนาท รักสกุลไทย (2558) ได้เสนอแนะขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ตัดสินใจเลือกประเภทการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่เหมาะสมกับระดับชั้น
- 3) วิเคราะห์และกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด
- 4) กำหนดหน่วยการเรียนรู้ (unit) หรือประเด็น / หัวข้อ (theme) หรือหัวข้อเรื่อง (topic)
- 5) เรียงลำดับประเด็น / หัวข้อ / หน่วยการเรียนรู้จากง่ายไปยาก ใกล้ตัวไปไกลตัว สอดคล้องกับช่วงเวลา
- 6) เขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้ครอบคลุมกับหัวเรื่อง
- 7) ทบทวน ได้ตรงตรง ประเมินผล การจัดแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
- 8) ปรับปรุง แก้ไข คัดย้อนกลับ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน วิเคราะห์ผู้เรียน ออกแบบการสอน จัดทำแผนการสอนและวิธีการประเมินผล

ตอนที่ 2 โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

โปรแกรมที่ใช้ในการจัดการศึกษาได้มีผู้ให้ความหมาย ลักษณะสำคัญ และตัวอย่างของโปรแกรมไว้ดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของโปรแกรม

โปรแกรมที่ใช้ในการศึกษา มีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น โปรแกรมการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมการจัดการศึกษา หรือโปรแกรมการสอน นักการศึกษาได้ให้คำหมายของโปรแกรมไว้ ดังนี้

Boyle (1981) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมว่า หมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากกิจกรรมทุกกิจกรรมในโปรแกรมที่นักการศึกษาและผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีการวิเคราะห์ความต้องการ

Tyler (1986) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ว่า โปรแกรม คือ โครงร่างของสิ่งที่จะทำ หรือการจัดเตรียมแผนงานที่จะกระทำ หรือชุดเหตุการณ์ที่รวบรวมไว้ ซึ่งกิจกรรมทุกอย่างที่จะกระทำในค่ายหรือศูนย์ต่าง ๆ เป็นต้น

Hofmeister (1999) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ว่า การจำลองกิจกรรมทางการเรียนการสอนที่ถูกออกแบบและนำไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า โปรแกรม เป็นการออกแบบและจัดเตรียม แผนงาน กิจกรรมที่จะกระทำตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยการวิเคราะห์ความต้องการ การวางแผนการเรียนการสอน การประเมิน และการรายงานผล

2.2 ลักษณะสำคัญของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

โปรแกรมการศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมนั้น ๆ สำหรับโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนได้มีองค์ต่าง ๆ ระบุถึงลักษณะที่สำคัญของโปรแกรม ดังนี้

Queensland Government (2013) ได้ระบุลักษณะของกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมระยะรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ทำให้การเชื่อมต่อประสบความสำเร็จ ดังนี้

1) การปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือเด็กและพ่อแม่ให้มีความคุ้นเคยกับโรงเรียนและการจัดการต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่น การเข้าเรียน เครื่องแบบ หรือการเตรียมอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น

2) ระยะรอยเชื่อมต่อ เป็นการรับรู้ความต้องการของเด็กและครอบครัว ให้บริการในระยะยาวเท่าที่เด็กหรือครอบครัวต้องการ และการแบ่งปันข้อมูลของเด็ก ระหว่างพ่อแม่ ครูและนักการศึกษาในโรงเรียน

3) ความพร้อมทางการเรียนและการสร้างความสามารถ ทักษะที่เด็กต้องการ โดยพ่อแม่และครูจะช่วยสนับสนุนกระบวนการในระยะรอยเชื่อมต่อและความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

4) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การติดต่อกับครูของลูก การรับส่งพบปะกับครูในตอนเย็น และการเข้าร่วมงานต่าง ๆ

5) ความร่วมมือและความสัมพันธ์ การสร้างเครือข่ายที่จะช่วยสนับสนุนอำนวยความสะดวก และร่วมมือกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยสนับสนุนระยะเชื่อมต่อให้มีประสิทธิภาพ

Department for Education of UK (2013) ได้เสนอแนะลักษณะสำคัญของโปรแกรมการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กในระยะเชื่อมต่อชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1) การจัดสภาพแวดล้อมที่สามารถเข้าถึงได้ มีแหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการตัดสินใจ ความเป็นอิสระ ท้าทายและกระตุ้นให้เด็ก ๆ สร้างความสัมพันธ์

2) การสื่อสารที่มุ่งเน้นการสร้างสัมพันธ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร

3) การนำไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง เป็นการทำงานที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง ครู หัวหน้าสายงาน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ผู้ปกครอง โดยมีการเตรียมและวางแผนเวลาที่ดี รวมถึงได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุน

4) หลักสูตรมีการวางโครงสร้างที่ดี มีความยืดหยุ่น มีการเชื่อมโยงกับมาตรฐานของหลักสูตรของชาติในการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่องและสอดคล้อง

5) การจัดการเรียนการสอนดำเนินการเพื่อพัฒนาการเล่นบนฐานการสืบสอบ มีการจัดระเบียบเวลาสำหรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็ก มีการเชื่อมโยงหลักสูตรเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และบริบท จัดการเรียนการสอนแบบตอบสนองความต้องการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

6) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ มีการเปิดโอกาสให้ครูชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษา แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ร่วมอภิปรายกับผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะมีการพัฒนาเพื่อวางแผนต่อไปในช่วงต้นของภาคการศึกษา

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนประกอบด้วย

1) การสร้างความคุ้นเคยกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ครู และผู้บริหาร เป็นต้น 2) การรับรู้ถึงความต้องการและความสามารถของเด็ก 3) การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความร่วมมือและการสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ที่มีส่วนสำคัญในระยะเชื่อมต่อของเด็ก 4) การวางหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเชื่อมโยง และ 5) การประเมินเพื่อให้เกิดระยะเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ตัวอย่างโปรแกรมการส่งเสริมรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาระหว่างชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โปรแกรมการดำเนินการส่งเสริมหรือสนับสนุนรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาระหว่างชั้นอนุบาลเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เข้าสู่การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั่วโลกจากการศึกษาค้นคว้า พบโปรแกรมที่ได้รับการยอมรับมีองค์ประกอบในการดำเนินการเป็นรูปธรรมและนำไปใช้เป็นต้นแบบอย่างแพร่หลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.3.1 โปรแกรม The Home Instruction Program for Preschool Youngsters (HIPPY PROGRAM)

Baker, Piotrkowski and Brooks-Gunn (1999) ได้นำเสนอรายละเอียดของโปรแกรม ดังต่อไปนี้

1) ที่มาของโปรแกรม

โปรแกรม HIPPY ถูกพัฒนาขึ้นโดย Professor Avima Lombard ภายใต้การดำเนินงานของ The National Council of Jewish Women (NCJW) Research Institute for Innovation in Education แห่งมหาวิทยาลัยเฮบรีย เมืองเยรูซาเลม ประเทศอิสราเอล มีจุดเริ่มต้นจากโครงการวิจัยที่สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของครอบครัวเด็กโดยมุ่งเน้นการทำงานกับพ่อแม่ของเด็กชั้นอนุบาลเชื่อมต่อสู่ระดับชั้นประถมศึกษา ในปี ค.ศ. 1975 และในปี 1983 ได้มีการดำเนินการในประเทศต่างๆ ได้แก่ อิสราเอล ตุรกี อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย ออสเตรีย แคนาดา เยอรมนี อิตาลี นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ สหรัฐอเมริกา เดนมาร์ก ฟินแลนด์ และฮอลแลนด์ ปี 1984 สหรัฐอเมริกาได้ขยายการดำเนินการไปสู่รัฐอื่นๆอย่างแพร่หลาย ได้แก่ เวอร์จิเนีย โอกาโฮมา ฟลอริดา และอาแคนซัส

2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

โปรแกรม HIPPY มุ่งเน้นการสนับสนุนให้พ่อแม่มีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กอายุ 3-5 ปี ในระยะรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา โดยให้การช่วยเหลือพ่อแม่ในการเตรียมเด็กให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ในโรงเรียน และการจัดการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน เป้าหมายของโปรแกรมหาดังต่อไปนี้

เป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว คือ การที่ผู้ปกครองสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามที่หลักสูตรของโปรแกรม HIPPY กำหนดไว้ และเกิดผลสะท้อนกับเด็กและผู้ปกครองตามเป้าหมายของโปรแกรม ดังต่อไปนี้

ผลลัพธ์ที่ 1

1) พ่อแม่มีความเข้าใจในการจัดการศึกษาและศัพทเฉพาะที่ใช้ในการศึกษา

2) พ่อแม่มีความเข้าใจพัฒนาการและมีความคาดหวังต่อพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม

3) พ่อแม่แสดงวิธีการใช้และวิธีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาได้

4) พ่อแม่สามารถริเริ่ม แนะนำ และจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะทางวิชาการเบื้องต้นสำหรับเด็กได้

5) พ่อแม่เพิ่มเวลาในการอ่านร่วมกันกับลูกมากขึ้น

6) พ่อแม่เพิ่มเวลาที่มีคุณภาพในการอยู่กับลูกมากยิ่งขึ้น

7) พ่อแม่แสดงถึงความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ในด้าน ทักษะการสอน ทักษะการเป็นพ่อแม่ พัฒนาการเด็ก แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และความร่วมมือกับโรงเรียน

8) พ่อแม่มีทักษะในการสื่อสาร อภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเพิ่มมากขึ้น

9) พ่อแม่เพิ่มพละกำลังในการจัดกิจกรรมทางการศึกษากับลูกที่บ้านและในชุมชนมากขึ้น

10) พ่อแม่ใช้ทักษะการจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรม HIPPY ในกิจกรรมอื่น

11) พ่อแม่เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมทางการศึกษากับลูกมากขึ้น

12) ทักษะวิชาการเบื้องต้นของเด็กเพิ่มขึ้น

13) พ่อแม่กับลูกมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น

14) พ่อแม่เพิ่มความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่นมากขึ้น

15) พ่อแม่มีความสะดวกใจและสนใจในการเข้าร่วมกับกิจกรรมของทางโรงเรียนเพิ่มขึ้น

16) พ่อแม่มีการแบ่งปันเรื่องราวให้กับการประชุมกลุ่มมากขึ้น

ผลลัพธ์ที่ 2 หลังจากดำเนินตามโปรแกรมครบ 2 ปี ผลลัพธ์ที่คาดหวังมีดังต่อไปนี้

- ที่บ้าน
- 1) พ่อแม่มีความกระตือรือร้นในการให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่ลูก
  - 2) พ่อแม่ขยายการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาพื้นฐาน
  - 3) บ้านมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาเบื้องต้นมากขึ้น
  - 4) พ่อแม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาลูกมากขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวมากขึ้น
- มีดังต่อไปนี้
- ผลลัพธ์ที่ 3 เมื่อดำเนินการตามโปรแกรมครบ 3 ปี ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

- 1) เด็กประสบความสำเร็จด้านการเรียนในระยะยาว
  - 2) พ่อแม่เพิ่มการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น
  - 3) ครอบครัวเพิ่มความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมกับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น
  - 4) ครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างพ่อแม่และลูก
  - 5) ครอบครัวให้ผลสะท้อนคุณภาพของโปรแกรม
- 3) หลักการของโปรแกรม HIPPPY มีดังนี้**
- 3.1) เด็กทุกคนมีความต้องการในการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้
  - 3.2) เด็กทุกคนมีวุฒิภาวะในการเจริญเติบโต เรียนรู้และพัฒนาที่หลากหลายมิติ โดยมีการพัฒนามิติด้านต่าง ๆ อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน
  - 3.3) พ่อแม่ต้องการเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับลูกของพวกเขา
  - 3.4) พ่อแม่เป็นครูคนแรกที่สำคัญที่สุดสำหรับลูก
  - 3.5) พ่อแม่สามารถเรียนรู้ได้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้ลูกมีทักษะและความรู้ที่พร้อมสำหรับโรงเรียน
  - 3.6) พ่อแม่ควรได้รับการสนับสนุนและร่วมกันคิดกับครอบครัวอื่น ๆ
  - 3.7) การเรียนรู้ของเด็กจะเพิ่มขึ้นเมื่อพ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของลูก
  - 3.8) เมื่อพ่อแม่มีบทบาทในการเป็นครูคนแรกของลูก จะทำให้เด็กมีโอกาสนในการเข้าถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม เทคนิคและการส่งเสริมที่สอดคล้องกันในการพัฒนาเด็กมากขึ้น
  - 3.9) การเคารพและยอมรับความหลากหลาย
  - 3.10) ความกระตือรือร้นของพ่อแม่ในการเรียนรู้ของลูก เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสนับสนุนการศึกษาของเด็กอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.11) โปรแกรมที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมจะช่วยให้ครอบครัวได้รับการสนับสนุนที่ดีขึ้นจากชุมชน

4) การดำเนินกิจกรรมของโปรแกรม

โปรแกรม HIPPY เน้นการดำเนินกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม คือ การเยี่ยมบ้าน และการประชุมกลุ่ม ดังนี้

4.1) กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน เริ่มจากการให้ผู้ปกครองตั้งเป้าหมายของตนเองและลูก เรียนรู้จากต้นแบบพฤติกรรมจากผู้ปกครองครอบครัวอื่นที่มีเป้าหมายใกล้เคียงกัน โดยผู้ประสานงานจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านสังคม อารมณ์จิตใจ และให้การช่วยเหลือกำลังใจแก่ผู้ปกครอง โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรม และทำกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน เป็นจำนวน 30 สัปดาห์ต่อปี ตลอดโปรแกรม

ในการเยี่ยมบ้านแต่ละครั้ง เริ่มต้นจากทบทวนกิจกรรมตามโปรแกรมที่ผู้ปกครองลงมือทำในอาทิตย์ก่อน จากนั้นแนะนำกิจกรรมใหม่สำหรับอาทิตย์ต่อไป โดยให้ผู้ปกครองแสดงบทบาทสมมติเพื่อฝึกซ้อม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับอุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ ให้กับผู้ปกครอง พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่น และให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กแก่ผู้ปกครอง

4.2) กิจกรรมการประชุมกลุ่ม เป็นการจัดการประชุมกลุ่มโดยมีการสนับสนุนให้พ่อแม่นำเสนอ และแลกเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงดูของตนเองในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนการใช้วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสาร และ แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม รวมทั้งการเรียนรู้วัฒนธรรมของโรงเรียนและองค์กร

5) ผลการใช้โปรแกรม

การประเมินผลการนำโปรแกรม Hippy ไปใช้ที่ผ่านมา มีดังต่อไปนี้

5.1) การประเมินความสำเร็จเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนของเด็ก (school readiness outcomes) สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1) โปรแกรมช่วยให้เด็กสามารถเข้าเรียนได้อย่างมีความพร้อม

5.1.2) โปรแกรมสนับสนุนความพร้อมสำหรับการเรียนให้แก่เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

5.1.3) เด็กมีผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น และสามารถปรับตัวได้เมื่อเข้าสู่การเรียนในโรงเรียน

5.1.4) โปรแกรมช่วยส่งเสริมทักษะการรู้หนังสือขั้นต้น และพัฒนาการทางปัญญา

5.2) การประเมินความสำเร็จของโรงเรียน (school success outcomes) สรุปผลได้ดังนี้

5.2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนมีระดับสูงขึ้น

5.2.2) โปรแกรมช่วยให้เกิดพฤติกรรมความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

5.3) การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับพ่อแม่ (parent outcomes) สรุปผลได้ดังนี้

5.3.1) พ่อแม่เกิดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่บ้าน

5.3.2) โปรแกรมมีส่วนในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่บ้าน

5.3.3) เสริมพลังอำนาจแก่ผู้ปกครอง

5.3.4) ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน

2.3.2 โปรแกรม Supporting Partnerships to Assure Ready Kids (SPARK PROGRAM)

W. K. Kellogg Foundation (2015) ได้นำเสนอรายละเอียดของโปรแกรมดังต่อไปนี้

1) ที่มาของโปรแกรม

โปรแกรม SPARK (Supporting Partnerships to Assure Ready Kids) ริเริ่มขึ้นโดย W.K. Kellogg Foundation (WKKF) เป็นโปรแกรมที่สนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อมในการส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนที่โรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการเตรียมความพร้อมให้เด็กเข้าสู่กระบวนการเรียนในระดับอนุบาล โดยเชื่อมโยงชุมชนที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการทำให้เด็กประสบผลสำเร็จทั้งก่อนและหลังเข้าโรงเรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ส่วนหลักด้วยกัน คือ เด็กพร้อม โรงเรียนพร้อม และชุมชนพร้อม

2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

โปรแกรม SPARK มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือชุมชนในการเตรียมความพร้อมให้เด็กเข้าสู่โรงเรียนผ่านความร่วมมือในการสร้างความพร้อมในส่วนของ “เด็กพร้อม” “ชุมชนพร้อม” และ “โรงเรียนพร้อม” เพื่อพัฒนาให้เด็กเกิดความพร้อมสำหรับการเข้าเรียนในโรงเรียน และพัฒนาความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาตามความต้องการของเด็ก

3) หลักการของโปรแกรม

โปรแกรม SPARK ดำเนินการภายใต้หลักการของโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ดังต่อไปนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า (input) โปรแกรมได้กำหนดปัจจัยที่ควรคำนึงถึงไว้ 2 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้าในโปรแกรม และปัจจัยนำเข้าที่มีอำนาจในการผลักดันจากภายนอก โดยปัจจัยนำเข้าในโปรแกรม ประกอบด้วย ครอบครัว หน่วยงานการจัดการศึกษาปฐมวัย และโรงเรียนประถมศึกษา ปัจจัยนำเข้าที่มีอำนาจในการผลักดันจากภายนอก ประกอบด้วย องค์กรด้านการดูแลเด็ก ภาคเอกชน / ธุรกิจ และองค์กรสนับสนุนจากภาครัฐ

3.2) การจัดกิจกรรม (activities) กิจกรรมที่เกิดขึ้นจะดำเนินการตามปัจจัยนำเข้าหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้ ส่วนโปรแกรม กิจกรรมการดำเนินการประกอบด้วย การพัฒนาการจัดการศึกษาและการดูแลเด็กปฐมวัย การคัดกรองเด็กที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนากระบวนการในระยะเชื่อมต่อทางการศึกษา ส่วนกิจกรรมจากองค์กรภายนอก ประกอบด้วย การระดมกำลังเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การเปลี่ยนแปลงโรงเรียน และการเพิ่มความตระหนักของทุกภาคส่วนสังคม

3.3) ผลลัพธ์ (output) เมื่อดำเนินการตามกระบวนการดำเนินการข้างต้นแล้ว โปรแกรมคาดหวังให้เกิดความพร้อมในสามส่วนด้วยกัน คือ เด็กและครอบครัวพร้อม โรงเรียนพร้อม และชุมชนพร้อม

4) การดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม

การดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรม SPARK ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังต่อไปนี้

4.1) ปรับปรุงมาตรฐาน หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

4.2) ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมจะช่วยกันดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ช่วยครอบครัวอื่นในการสร้างมาตรฐานพัฒนาการเพื่อให้พ่อแม่สามารถประเมินพัฒนาการของลูกได้ รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมและใช้ทรัพยากรจาก “Early Learning Backpacks” และสร้างความร่วมมือกับโรงเรียน โดยการเข้าร่วม “Let’s Talk Program” และโปรแกรมด้านการฝึกการรู้หนังสือขั้นต้นสำหรับลูก

4.3) คณะทำงานร่วมทำงานกับโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ โดยร่วมกันจัดทีมสำหรับทำงานในระยะรอยเชื่อมต่อระดับอนุบาลกับประถมศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งอนุบาลและประถมศึกษา ครูทั้งสองระดับ พ่อแม่ และพ่อแม่ครอบครัวอื่น ๆ ในโปรแกรม

4.4) ผู้บริหารและทีมงานในระยะรอยเชื่อมต่อไปจะช่วยกันสร้างการประเมินตนเอง โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อสร้างเกณฑ์ในการกำหนดคุณลักษณะของ “โรงเรียนพร้อม”

4.5) เอกสาร ข้อมูลของพื้นที่ที่จะถูกพัฒนาให้แน่ใจได้ว่าเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและมีการติดตามเด็กแต่ละคนตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในระดับอนุบาล

5) ผลการใช้โปรแกรม

โปรแกรม SPARK มีการประเมินผลการที่นำโปรแกรมไปใช้ สรุปผลได้ดังนี้

5.1) การประเมินผลความสำเร็จของเด็ก วัดตามเกณฑ์มาตรฐานของรัฐ เช่น มาตรฐานของรัฐโอไฮโอที่กำหนดมาตรฐานสำหรับเด็กตั้งแต่อนุบาลจนถึงประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 มีหัวข้อในการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 แนวคิดการเรียนรู้แบบก้าวหน้า

ด้านที่ 1 การคิดริเริ่ม

ด้านที่ 2 การทำตามข้อตกลงและความมุ่งมั่นพยายาม

ด้านที่ 3 ความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 2 สุขภาวะทางกาย

ด้านที่ 1 สุขภาวะทางกาย

มาตรฐานที่ 3 พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ และสังคม

ด้านที่ 1 ตนเอง

ด้านที่ 2 ความสัมพันธ์

5.2) การประเมินผลสำเร็จจากครอบครัว The Home Observation for Measurement of the Environment (HOME) มีรายละเอียดดังนี้

แบบวัดแบ่งเป็น 2 ช่วงอายุโดยใช้ประเมินตั้งแต่เด็กเข้าเรียนในชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในประเด็นต่อไปนี้ 1) ความรับผิดชอบในบทบาทพ่อแม่ 2) สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมด้านร่างกาย 3) อุปกรณ์การเรียนรู้ 4) การกระตุ้นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ 5) การส่งเสริมวุฒิภาวะ 6) สภาพทางอารมณ์ 7) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ 8) การมีส่วนร่วมของครอบครัว

2.3.3 โปรแกรม Stepping Stones Transition Programme

Parent Child Hub (2013) นำเสนอรายละเอียดของโปรแกรม Stepping Stones Transition Programme ดังต่อไปนี้

1) ที่มาของโปรแกรม

โปรแกรมถูกพัฒนาขึ้นที่ประเทศไอร์แลนด์ ดำเนินการภายใต้หน่วยงานที่ชื่อว่า “Parent and Child Hub” ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้ปกครองของเด็กวัย 0-6 ปี ที่อาศัยในเขตเมืองดับลินตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มทดลองการดำเนินการภายใต้โครงการที่มีชื่อว่า National Early Years Access Initiative (NEYAI) มีจุดประสงค์ในการสนับสนุนและพัฒนาการให้บริการเชิงป้องกันให้กับเด็กอายุ 0-6 ปี อย่างหลากหลายแก่ผู้ปกครองของเด็กที่เข้าร่วมโครงการ รวมถึงการบริการในระยะแรกที่จะช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นแก่เด็กและครอบครัว โดยการช่วยเหลือครอบครัวในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยเหลือในเบื้องต้นอย่างทันท่วงที

2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

วัตถุประสงค์หลักของโปรแกรม คือ การช่วยให้เด็กบรรลุผลสำเร็จในการเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา โดยโปรแกรมจะสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนสนับสนุนแก่เด็ก

3) แนวคิด หลักการของโปรแกรม

โปรแกรมนี้อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดเรื่องการจัดบริการแบบก้าวหน้าอย่างก้าวหน้า (progressive universalism) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการอย่างทั่วถึงเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่และเด็กในการป้องกันปัญหา ดูแล และตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการสร้างเครือข่ายการบริการสนับสนุนที่เป็นทางการและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลย้อนกลับสูงสุดไปสู่ตัวเด็กให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น การดำเนินการของ Stepping Stones Transition Programme (Ireland) อยู่ภายใต้กรอบของ Aistear (The Early Childhood Curriculum Framework) กำหนดหลักการดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กไว้ 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การดูแลด้านสุขภาวะ (well being)
- 2) การแสดงความเป็นตัวของตัวเอง (identity and belonging)
- 3) การสื่อสาร (communicating)
- 4) การสำรวจค้นคว้าและการคิด (exploring and thinking)

มาตรฐานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกรอบของ Aistear ยังได้กำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานด้านการดำเนินงานในระยะรอยเชื่อมต่อ ดังนี้

1) การประสานรอยเชื่อมต่อที่ราบรื่นต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องสอดคล้องสัมพันธ์กับสิ่งที่กำหนดไว้ โดยในปีแรกต้องสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับเด็ก คอยสนับสนุนร่วมมือกันสร้างความสัมพันธ์ให้เด็ก ๆ ผ่านช่วงระยะเวลารอยเชื่อมต่อไปได้

2) การสร้างให้เกิดช่วงรอยเชื่อมต่อที่ดี ต้องมีการประสานงานอย่างเหมาะสมระหว่างบุคคลและ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก คือ มีการติดต่อประสานสัมพันธ์กับ

โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนอนุบาลเป็นประจำผ่านการประชุมกับกลุ่ม transition working group ซึ่ง The Stepping Stones Transition Programme สนับสนุนให้โรงเรียนแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันผ่าน แหล่งข้อมูลของโปรแกรม

3) พ่อแม่ เด็ก และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ต้องสร้างความร่วมมือเพื่อให้เด็กก้าวข้ามผ่านช่วงรอยเชื่อมต่อ โดยให้คำปรึกษาพ่อแม่ เด็ก และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น parent talks child's voice school visits หรือการประชุมกลุ่มของ transition working group

4) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะถูกบันทึกไว้ โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นเจ้าของร่วมกันสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบต่าง ๆ ได้ถูกนำไปไว้ใน transition resource box

4) การดำเนินกิจกรรม

การทำงานของโปรแกรม เป็นการบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน โดยการสนับสนุนให้เกิดแนวทางการพัฒนาเด็กที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เข้าร่วมโครงการ จะได้รับการบริการอย่างต่อเนื่องผ่านการขับเคลื่อนของชุมชน โดยผู้ปกครองจะมีสิทธิในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ การสนับสนุนช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ปกครอง รวมทั้ง การให้คำปรึกษาและสนับสนุนที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่พ่อแม่ และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การรับรู้ช่องทางในการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ การบริการ และการสนับสนุนช่วยเหลือ

โปรแกรม The Stepping Stones Transition เป็นโปรแกรมที่เน้นการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการช่วยเหลือพ่อแม่ให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ประสบการณ์จากครอบครัวอื่น รวมทั้งโปรแกรมเฉพาะที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้เด็กในระยะรอยเชื่อมต่อจากโรงเรียนอนุบาลไปโรงเรียนประถมศึกษาควบคู่ไปกับโปรแกรมการเรียนรู้ที่บ้าน (the take the learning home programme) ซึ่งจะช่วยเหลือเด็กตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยเข้าโรงเรียน การจัดกลุ่มเล่น (stay and play groups) ที่เปิดโอกาสให้เด็กภายในชุมชนตั้งแต่อายุ 0-3 ปีและพ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในแบ่งปันประสบการณ์ดูแลลูก และสนับสนุนพัฒนาการทางการพูดของเด็กในโรงเรียนอนุบาล ผ่านการร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและนักบำบัดทางการพูด จากการดำเนินการที่เน้นหลักการบูรณาการการทำงานร่วมกัน มีการประสานงานกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการทำงานในระยะรอยเชื่อมต่อ มีการจัดตั้งกลุ่มการทำงานเกี่ยวกับระยะเชื่อมต่อทางการศึกษา (transition working group) มีภารกิจหลัก คือ พัฒนาโปรแกรมรอยเชื่อมต่อให้มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ คือ การวางแผนดำเนินการการประชุมที่ใช้ระยะเวลา 1 ชั่วโมง (one hour meeting) จัดทำระเบียบวาระการประชุมที่ชัดเจน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแก่สมาชิกของกลุ่มการทำงานเกี่ยวกับระยะเชื่อมต่อทางการศึกษา

กลุ่ม transition working group จะดำเนินการพัฒนาโปรแกรมภายใต้
แนวทาง 6 ด้าน ด้วยกันคือ

1. พัฒนาแหล่งข้อมูลด้านรอยเชื่อมต่อ
2. การเยี่ยมชมโรงเรียน
3. การทำงานร่วมกับพ่อแม่
4. การรับฟังความคิดเห็นของเด็ก
5. เป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้นให้พ่อแม่ได้ทำกิจกรรมกับลูกเพื่อช่วยพัฒนา

เรื่องรอยเชื่อมต่อ

6. การวางแผนดำเนินการในช่วงรอยเชื่อมต่อ (transitions programme
timeline)

5) ผลการใช้โปรแกรม

ประเมินผลสำเร็จจากการสำรวจความพึงพอใจของการใช้โปรแกรม
มีดังนี้

- 5.1) ความสำเร็จจากตัวเด็ก โดยครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้
  - 5.1.1) เด็กมีความมั่นใจมากขึ้นเกี่ยวกับการเรียนในระดับต่อไปจาก
การได้รับการจัดการที่ดีในระยะรอยเชื่อมต่อ
  - 5.1.2) เด็กได้มีโอกาสในการสัมผัสประสบการณ์การจริงจาก
โรงเรียนประถมศึกษาทั้งสถานที่และการพบปะครูในอนาคต
  - 5.1.3) เด็กมีความตื่นตัวที่จะได้ย้ายไปสู่โรงเรียนใหม่หรือ
ระดับชั้นใหม่

และเด็กคุ้นเคยกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

- 5.2) ความสำเร็จจากครอบครัว โดยครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้
  - 5.2.1) รู้สึกถึงการสนับสนุน
  - 5.2.2) พ่อแม่กระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับการบวนการใน
ระยะรอยเชื่อมต่อ
  - 5.2.3) ความเครียดเกี่ยวกับการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
ของลูกลดลง
  - 5.2.4) พ่อแม่มีการสื่อสารที่ดีขึ้นเกี่ยวกับข้อมูลของเด็กใน
ระดับชั้นที่ผ่านมา

5.2.5) พ่อแม่มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นรู้สึกสะดวกสบาย และมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนที่โรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

5.3) ความสำเร็จจากโรงเรียน โดยครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

5.3.1) โรงเรียนมีแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุนเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อมากขึ้น

5.3.2) ผู้ปฏิบัติสามารถวางแผนที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนเด็กและครอบครัวในระยะรอยเชื่อมต่อ

5.3.3) มีเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งกับโรงเรียนอนุบาล

5.3.4) เสริมสร้างความเข้าใจโดยการให้เข้าเยี่ยมชมโรงเรียนและแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร

5.3.5) มีความเคารพซึ่งกันและกันในบทบาทการทำงานระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถมศึกษา

5.3.6) โรงเรียนมีการพบปะเด็กก่อนย้ายเข้าโรงเรียนในบรรยากาศที่เด็กและครอบครัวคุ้นเคย

5.3.7) มีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันเกี่ยวกับระยะรอยเชื่อมต่อก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนในชั้นเรียนประถมศึกษา

5.3.8) ระยะรอยเชื่อมต่อของเด็กรับรู้มากขึ้นจากการสนับสนุนเวลา และการวางแผนที่ดี

การศึกษาโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า โปรแกรมที่ได้รับการยอมรับและมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน จะมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นโปรแกรมที่สร้างความตระหนักของการส่งเสริมเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อแก่สมาชิกในกลุ่ม

2. เป็นโปรแกรมที่มีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในระยะรอยเชื่อมต่อ เช่น จำนวนเด็ก จำนวนครู ที่เกี่ยวข้องในระยะรอยเชื่อมต่ออย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

3. เป็นโปรแกรมที่มีการระดมความคิดในการร่วมกันกำหนดความพร้อมทางการเรียน (school readiness) ที่มุ่งหวัง

4. มีการกำหนดแผนงานการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูอนุบาล ครูประถมศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

5. มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ทั้งในส่วนครู ผู้ปกครอง และระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน

6. มีการแนะนำการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านสำหรับเด็ก รวมทั้งให้คำปรึกษา และหาแนวทางแก้ไขร่วมกันในการส่งเสริมเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อ

ตอนที่ 3 การวิจัยอิงการออกแบบ

การวิจัยอิงการออกแบบ (design-based research) เกิดขึ้นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นความพยายามของนักวิจัยในการนำการวิจัยทางการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นักวิจัยได้นำแนวคิดการออกแบบมาใช้ในกระบวนการวิจัย เพื่อช่วยเพิ่มความเข้มแข็งให้กับกระบวนการวิจัย เนื่องจากการวิจัยอิงออกแบบช่วยให้นักวิจัยสร้างรูปแบบการพัฒนาที่ต้องการด้วยกระบวนการสังเกตและการให้เหตุผลในการปฏิบัติจริง ทำให้นักวิจัยมีความรู้ความเข้าใจรอบด้านทุกแง่มุมเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติ และสามารถพัฒนารูปแบบที่ต้องการใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง (Horvath, 2007 อ้างถึงใน กนิษฐ์ ศรีเคลือบ, 2557; Wang & Hannafin, 2005) นอกจากนี้ การวิจัยอิงการออกแบบยังเน้นการสร้างทฤษฎีและการพัฒนาหลักการออกแบบ คู่มือ ข้อเสนอแนะ และข้อปรับปรุงในการปฏิบัติและการวิจัยในบริบททางการศึกษา (Shattuck & Anderson, 2013)

3.1 ความหมายของการวิจัยอิงการออกแบบ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ การวิจัยอิงการออกแบบ (design-based research) ไว้ดังต่อไปนี้

Collins เป็นนักวิจัยคนแรกที่ใช้คำว่า การวิจัยอิงการออกแบบ (design-based research: DBR) และนิยามว่าเป็นการวิจัยออกแบบและการวิจัยพัฒนา นอกจากนี้ Browns ได้ใช้คำว่า DBR เป็นครั้งแรกในบทความเรื่อง Design experience: Theoretical and methodological โดย Brown และ Collins กล่าวในทิศทางเดียวกันว่า เป็นการวิจัยที่มีการพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา (Alghamdi & Li, 2013 อ้างถึงใน กนิษฐ์ ศรีเคลือบ, 2557)

สุวิมล ว่องวาณิช (2559) กล่าวว่า การวิจัยอิงการออกแบบ เป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการวิเคราะห์ออกแบบ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน (ดีไซน์การเรียนการสอน) หลักสูตร สื่อ กิจกรรมและการนำผลการออกแบบสู่การปฏิบัติ การวิจัยแบบนี้จะเป็นกระบวนการที่มีการกระทำเป็นวงจรการทำงานแบบทำซ้ำหลายรอบ เป็นการวิจัยที่อาศัยการทำงานแบบร่วมมือระหว่างผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง ผลการวิจัยทำให้ได้หลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออกแบบที่ใช้ได้

กับบริบทเฉพาะนั้น ๆ ซึ่ง Wang and Hannafin (2005) กล่าวว่า การวิจัยอิงการออกแบบใช้การออกแบบและวิธีการวิจัยที่หลากหลาย การวิจัยประเภทนี้ไม่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้แทนวิธีการวิจัยประเภทอื่น แต่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนาโดยอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและการปฏิบัติ เมื่อนำการวิจัยและการออกแบบมารวมกันก่อให้เกิดการขยายตัวของทฤษฎีและการปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การวิจัยอิงการออกแบบ (design-based research) หมายถึง วิธีวิทยาการวิจัยที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู มุ่งเน้นการวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนาการเรียนการสอน แล้วนำผลไปใช้ จากนั้นจึงมีการทดลองซ้ำหลายรอบเพื่อให้ได้หลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออกแบบที่ใช้ได้กับบริบทเฉพาะนั้น ๆ

3.2 ลักษณะของการวิจัยอิงการออกแบบ

การวิจัยอิงการออกแบบอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีที่มีประสิทธิภาพ (preformed theory) แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเกิดในสถานการณ์จริง เช่น ห้องเรียน การวิจัยต้องผสมผสานไปสู่การจัดการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นต้องสามารถนำมาใช้เพื่อสร้างความตระหนักและปรับปรุงการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงหรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ การวิจัยประเภทนี้มีจุดประสงค์ คือ การระบุและแก้ปัญหาในการปฏิบัติในห้องเรียนและพร้อมนำไปสู่การใช้ทฤษฎีมาออกแบบและใช้นวัตกรรม การวิจัยอิงการออกแบบจำเป็นต้องมีการโต้ตอบและอาศัยการมีส่วนร่วมของนักวิจัย นักออกแบบนวัตกรรม นักปฏิบัติงาน และผู้ที่เข้าร่วมเพื่อทำงานร่วมกัน เพราะการวิจัยอิงการออกแบบเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทฤษฎีและการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เกิดในสถานการณ์จริง

ลักษณะเฉพาะอีกประการหนึ่ง คือ วัฏจักรหรือการวนซ้ำ การออกแบบนวัตกรรมเป็นเหมือน “การวิจัยผ่านความผิดพลาด” เพื่อความสมบูรณ์แบบและมีความหมาย ผู้วิจัยต้องมีการปรับปรุงการออกแบบหลายครั้ง จนถึงคำว่า “อิ่มตัวทางทฤษฎี” (theoretical saturation)

การวิจัยอิงการออกแบบเป็นการบูรณาการบนฐานของทฤษฎีต่าง ๆ เชื่อมต่อกับหัวข้อวิจัย สามารถรวมวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของการวิจัย ซึ่งจะใช้วิธีการที่แตกต่างกันในการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ผล เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงนวัตกรรม ข้อมูลจำนวนมากที่ผ่านวิธีการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำให้เกิดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ และแสดงให้เห็นว่าการวิจัยอิงการออกแบบมีลักษณะคล้ายกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการมากกว่าการวิจัยเชิงทดลอง (Stemberger et al., 2014)

ดังนั้น การวิจัยอิงการออกแบบที่มีคุณภาพจึงมีลักษณะดังนี้

1. อยู่ในบริบทจริงของการศึกษา

การอยู่ในบริบทที่แท้จริงทางการศึกษาส่งผลให้งานวิจัยมีความตรง และเกิดความเที่ยงต่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาใช้ในการประเมิน การให้ข้อมูล และการปรับปรุงปฏิบัติการ

2. เน้นการออกแบบสิ่งทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Brown (1992) นักวิจัยชาวอเมริกัน ที่ทำการพัฒนาการวิจัยถึงการออกแบบกล่าวว่า “การออกแบบสิ่งทดลองที่มีประสิทธิภาพควรสามารถย้ายจากห้องทดลองไปสู่ห้องเรียนได้” การเลือกและการสร้างการออกแบบสิ่งทดลองเป็นการทำงานร่วมมือกันของนักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานจากเอกสาร ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการปฏิบัติจากบริบทต่าง ๆ นำมาสู่การออกแบบอย่างมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อเอาชนะปัญหาบางอย่างหรือปรับปรุงการปฏิบัติการในท้องถิ่น การออกแบบสิ่งทดลองอาจเป็นการเรียนรู้ กิจกรรมประเมิน การแนะนำของผู้บริหาร หรือเทคโนโลยี การสร้างและการดำเนินงานของการออกแบบสิ่งทดลองเหล่านี้ถูกบันทึกไว้เพื่อให้ผู้อ่านมองความเป็นไปได้ในการดำเนินงานให้บรรลุผล

3. ใช้วิธีการแบบผสม

การออกแบบสิ่งทดลองของการวิจัยถึงการออกแบบ ได้รับการประเมินโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการแบบผสมโดยใช้เครื่องมือและเทคนิคการวิจัยที่หลากหลาย Maxcy (2003) กล่าวว่า “เหตุผลที่นักวิจัยเลือกและใช้วิธีการที่แตกต่างกันเพราะต้องการค้นพบความจริงจำนวนมากที่ยังไม่ปรากฏ”

4. การวนซ้ำหลายครั้ง

การออกแบบมีการทดสอบในการปฏิบัติจริง และมีการปรับปรุงซ้ำผ่านความผิดพลาด เพราะการออกแบบที่ใช้การออกแบบสิ่งทดลองมีช่องว่างให้ปรับปรุงอยู่เสมอและมีการประเมินผลภายหลัง ซึ่งต้องทำซ้ำหลายครั้ง

5. การมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยและผู้ปฏิบัติ

ในการดำเนินการวิจัยครูผู้สอนเป็นทั้งนักวิจัยและครู และพบว่าครูมักเกิดความยุ่งยากในการดำเนินการวิจัย อีกทั้งนักวิจัยยังไม่มีความรู้ในบริบทที่ซับซ้อนของครู ซึ่งการพัฒนาความร่วมมือระหว่างนักวิจัยและครูผู้ปฏิบัติการจะสร้างและวัดผลกระทบของการออกแบบสิ่งทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. พัฒนาการของหลักการออกแบบ

รูปแบบมีวิวัฒนาการมาจากหลักการออกแบบและนำไปสู่การพัฒนาหลักการออกแบบ ซึ่ง Reeves (2000) กล่าวว่า "การสะท้อนคิดการออกแบบสามารถสร้างหลักการออกแบบ

และเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา" ความต้องการในการพัฒนาหลักการออกแบบเป็นจุดแข็งที่สำคัญของการวิจัยอิงการออกแบบ

สรุปได้ว่า การออกแบบงานวิจัยให้มีคุณภาพจะต้องประกอบไปด้วยการวิจัยในบริบทจริง เน้นการออกแบบสิ่งทดลองที่สามารถสรุปได้ทางสถิติ ใช้วิธีการผสมผสาน การวนซ้ำหลายครั้ง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบ การมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติ และการพัฒนาหลักการออกแบบ

3.3 ขั้นตอนการวิจัยอิงการออกแบบ

การวิจัยอิงการออกแบบ คือการวิจัยที่ผสมสมวิธีวิจัยหลายรูปแบบ ประกอบไปด้วยหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนสำคัญในการทำวิจัย ดังนี้

Plomp (2007) ได้เสนอขั้นตอนของการวิจัยอิงการออกแบบ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวิจัยขั้นต้น ขั้นการสร้างต้นแบบ และขั้นการประเมิน / สะท้อนคิด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ขั้นการวิจัยขั้นต้น เป็นขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการหาความต้องการและการวิเคราะห์เนื้อหา การทบทวนวรรณกรรม การพัฒนารอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่จะศึกษา การศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อระบุประเด็นที่ยังไม่ได้ศึกษา และการมีปฏิสัมพันธ์กับครู

2) ขั้นการสร้างต้นแบบ เป็นขั้นตอนการดำเนินงานซ้ำในแต่ละรอบของการวิจัย ด้วยการประเมินผลเชิงกิจกรรม เพื่อปรับปรุงการออกแบบสิ่งทดลอง ในขั้นนี้เป็นการนำข้อแนะนำจากกรอบการออกแบบเบื้องต้นในขั้นการวิจัยขั้นต้น และแบบสอบถามสำหรับการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงแต่ละวงวิจัย ไปจัดทำกรอบการแก้ไขและนำไปใช้ในวงจรวิจัยจนถึงกรอบการออกแบบซึ่งเป็นขั้นสุดท้าย

3) ขั้นการประเมิน / สะท้อนคิด เป็นขั้นที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปว่าการวิจัยอิงการออกแบบมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นผลให้เกิดข้อแนะนำในการปรับปรุงการวิจัยอิงการออกแบบที่จะนำไปใช้ในการกำหนดกรอบการออกแบบขั้นสุดท้าย

Stemberger et al. (2014) ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยอิงการออกแบบเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการกำหนดปัญหาการวิจัยและทบทวนวรรณกรรม โดยปัญหาการวิจัยจะต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนและถูกต้อง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากการปฏิบัติและการค้นหา สำหรับวิธีการแก้ปัญหาทางการศึกษาจะดำเนินการโดยมีการทำงานร่วมกันของนักวิจัย ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เชี่ยวชาญ ทำให้การกำหนดปัญหามีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น สำหรับการทบทวนวรรณกรรม จะดำเนินการอย่างละเอียดและเป็นระบบ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบนวัตกรรม เพราะในระหว่างการศึกษาทุกขั้นตอนและในทุกการซ้ำวงจรจะต้องอาศัยการทบทวนวรรณกรรม

ระยะที่ 2 เป็นการเตรียมกรอบทฤษฎี และพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับการออกแบบนวัตกรรม นวัตกรรมจะถูกออกแบบบนฐานของการทบทวนวรรณกรรมและการทำงานร่วมกันของ

นักวิจัย ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการวางแผนการวิจัยจะต้องพิจารณาถึงรูปแบบ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เทคนิค และเครื่องมือที่มีศักยภาพ รวมถึงความเป็นไปได้ในการประมวลผลข้อมูล ซึ่งในกรณีของการวิจัยเชิงการออกแบบ นักวิจัยจะต้องวางแผนและพิจารณาบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เทคนิค และเครื่องมือที่มีศักยภาพ รวมถึงความเป็นไปได้ในการประมวลผลข้อมูลที่เหมาะสมอย่างละเอียด โดยในระหว่างการวางแผนจะต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดด้วย เช่น เวลา ทรัพยากร การเงิน ความรู้ การทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ และความใกล้ชิดของสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มวิจัยหรือทีม

ระยะที่ 3 เป็นการนำนวัตกรรมเข้าสู่ห้องเรียน โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการนำนวัตกรรมเข้าสู่ห้องเรียน ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการจะต้องคำนึงเสมอว่า การวิจัยเชิงการออกแบบมีลักษณะวนซ้ำ และมีการประเมินผลที่นำไปสู่ความสำเร็จ ส่งผลให้การวิจัยเชิงการออกแบบต้องมีการวนซ้ำอย่างน้อยสองรอบ โดยผู้เข้าร่วมจะรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและนำผลการวิจัยไปใช้ปรับนวัตกรรมใหม่เพื่อเข้าสู่ห้องเรียน นอกจากนี้พึงตระหนักว่าการวิจัยเชิงการออกแบบใช้เทคนิคเชิงปริมาณและคุณภาพได้ การวิเคราะห์ข้อมูลจึงขึ้นอยู่กับชนิดของข้อมูลที่ได้รวบรวม

ระยะที่ 4 เป็นการเสนอผลการแก้ปัญหา วิธีการแก้ปัญหา วิธีการออกแบบขั้นสุดท้ายของนวัตกรรม และข้อสรุปของการวิจัย อันประกอบด้วย การออกแบบหลักการ วิธีการเรียนการสอน สื่อการสอน รูปแบบการเรียนรู้ ฯลฯ และการพัฒนาทางวิชาชีพของผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัย ผลที่ได้สามารถครอบคลุมถึงความรู้ที่แตกต่างกัน เช่น ขั้นตอน ยุทธศาสตร์ บริบท ผลการเรียนรู้ และผลทางสังคม เช่น ความร่วมมือและการสนับสนุนของผู้เข้าร่วม

D.school (2010 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2563) ได้พัฒนาขั้นตอนการวิจัยเชิงการออกแบบเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก (empathize) คือ ความสามารถในการเข้าถึงและเข้าใจความรู้สึก ปัญหา สถานการณ์ของผู้อื่น ซึ่งเกิดจากการมีประสบการณ์ต่าง ๆ โดยคุณภาพของกระบวนการออกแบบขึ้นจะอยู่กับระดับของความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้ใช้ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่น่ามาใช้ในการกระบวนการคิดออกแบบ

ขั้นที่ 2 การนิยาม (define) คือ การนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาในขั้นแรกมาใช้ประโยชน์ มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดปัญหาหลัก ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับทีมออกแบบในการทำความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน ผลการวิเคราะห์ต้องเน้นปัญหาของตัวผู้ใช้เป็นสำคัญไม่ใช่ปัญหาที่เป็นความต้องการของนักออกแบบ ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าใจปัญหาของผู้ใช้จะช่วยให้นักออกแบบเกิดความคิดในการสร้างสรรค์ใหม่ที่ทำให้ผู้ใช้มีความพอใจในการใช้สินค้า

หรือบริการกระบวนการออกแบบในขั้นนี้จึงต้องวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้ซึ่งทำให้เห็นปัญหาของผู้ใช้ก่อนหาวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 การสร้างความคิดใหม่ (ideate) คือ การที่ทีมนักออกแบบต้องทำงานร่วมกันโดยการคิดนอกกรอบเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่ต้องคิดหาทางเลือกที่มีความหลากหลายผ่านมุมมองต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้อง ความคิดมากมายสามารถสร้างขึ้นได้โดยใช้เทคนิค เช่น การระดมความคิด การเขียน ทดความคิด การสังเคราะห์ความคิดโดยใช้วิธีการกระตุ้นให้เกิดความคิดที่เป็นอิสระ และขยายออกไป ในวงกว้าง การสร้างความคิดต้องใช้เทคนิคที่ช่วยให้สำรวจและทดสอบความคิดเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดสำหรับแก้ปัญหานั้น

ขั้นที่ 4 การสร้างต้นแบบ (prototype) คือ การนำความคิดหลากหลายจากขั้นที่ 3 มาตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อนำมาสร้างต้นแบบที่จำลองจากการคิดและออกแบบ โดยช่วงต้นของการพัฒนาต้นแบบ เมื่อนำต้นแบบไปทดลองและตรวจสอบอาจมีการยกเลิกต้นแบบหากพบว่าต้นแบบที่คิดออกแบบมานั้นไม่ประสบความสำเร็จในการนำไปใช้งาน กระบวนการนี้จะช่วยให้ทีมออกแบบได้เรียนรู้เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

ขั้นที่ 5 การทดสอบ (test) คือ กระบวนการทดสอบ ประเมินผลการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ การทดสอบผลิตภัณฑ์เป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับวิธีการแก้ปัญหาและเรียนรู้ความต้องการของผู้ใช้ นักออกแบบหรือนักประเมินจะพัฒนาต้นแบบจนเหมาะสมที่สุดเพื่อนำไปทดสอบครั้งสุดท้าย โดยอาจมีการกำหนดหรือการนิยามปัญหาใหม่โดยทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้ใช้จะช่วยปรับปรุงนวัตกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการ และทำให้นักออกแบบเข้าใจผลิตภัณฑ์และผู้ใช้มากขึ้น

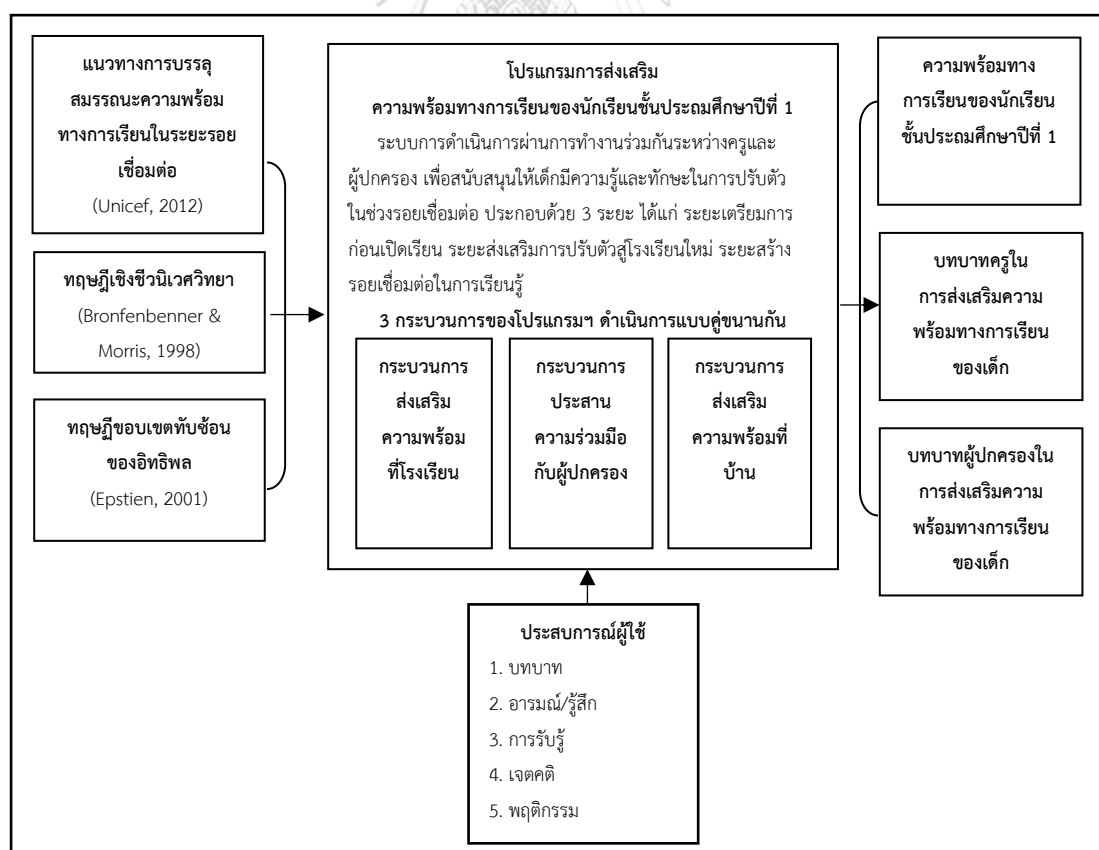
สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงการออกแบบมีขั้นตอนในการวิจัยคือ การศึกษาสภาพและปัญหา บริบท ที่ต้องการทำวิจัย จากนั้นจึงศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและพัฒนาวิธีการ นวัตกรรม แล้วจึงนำไปใช้ในห้องเรียนจริง จากนั้นจึงเก็บข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สิ่งสำคัญคือการทำวิจัยแบบวนซ้ำ เพื่อให้เกิดข้อค้นพบที่เหมาะสมกับบริบท และขั้นสุดท้ายคือการเสนอผลการแก้ปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา วิธีการออกแบบ ขั้นสุดท้ายของนวัตกรรม และข้อสรุปของการวิจัย

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน พบว่า องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนนั้นประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ คือ ความพร้อมของเด็ก ความพร้อมของโรงเรียน และความพร้อมของครอบครัว (Unicef, 2012) ดังนั้น การพัฒนาทักษะความพร้อมทางการเรียนต้องเกิดจากความร่วมมือกันขององค์ประกอบดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์

สูงสุดในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ซึ่งทฤษฎี แนวคิด และหลักการที่ช่วยให้การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเกิดการร่วมมือกันนั้นได้แก่ทฤษฎีเชิงชีวนิเวศวิทยา (bio-ecological systems theory) และทฤษฎีขอบเขตพื้นที่ทับซ้อนของอิทธิพล (overlapping spheres of influence theory) ที่ได้อธิบายถึงแนวทางที่จะทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก ครู และผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติในห้องเรียนระหว่างครูกับนักเรียนนั้นจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ตามช่วงวัย จึงต้องมีการนำแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (developmentally appropriate practice) และแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (integrated instruction) มากำหนดเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบกับผู้วิจัยต้องการให้โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสอดคล้องกับบริบท และสภาพจริงของการนำไปใช้งาน จึงนำแนวคิดการวิจัยถึงการออกแบบที่มีการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้นำออกแบบหลักการออกแบบ และต้นแบบของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนอีกด้วย กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จึงแสดงได้ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก จากการนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สู่การปฏิบัติ การออกแบบการวิจัยในครั้งนี้นำแนวคิดของการวิจัยอิงการออกแบบ (design-based research) มาใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้ใช้ (empathize) เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อทำความเข้าใจสภาพและปัญหาของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ภูมิหลัง และประสบการณ์ของครูและผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ใช้โปรแกรม ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้โปรแกรมโดยการสัมภาษณ์ครูที่มีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาประวัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบโปรแกรมต้นแบบ

2. การกำหนดปัญหา (define problems) เป็นการระบุความต้องการของผู้ใช้โดยนำข้อมูลของครูและผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการศึกษาภาคสนามมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อระบุความต้องการของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก และนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. การสร้างความคิด (ideate) เป็นการกำหนดแนวคิดและหลักการในการแก้ปัญหา โดยการทำงานร่วมกันภายในทีมนักออกแบบ ประกอบด้วย ผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อกำหนดหลักการและแนวคิดของโปรแกรมฯ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

4. การสร้างต้นแบบ (prototype) เป็นการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้

5. การทดสอบ (test) เป็นการนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นบริบทจริงโดย

ไม่ควบคุมสภาพแวดล้อมเพื่อประเมินผลการใช้ และถอดบทเรียนเกี่ยวกับการนำแนวคิดทฤษฎีไปใช้ออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 38 สัปดาห์ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 2 พัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และระยะที่ 3 การนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สู่การปฏิบัติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาองค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนในการวิจัยครั้งนี้ เกิดจากการศึกษาแนวคิดการสร้างสมรรถนะหรือความสามารถในระยะการเชื่อมต่อสู่โรงเรียนของ Unicef (2012) และองค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็กของ Dockett, Perry, and Kearney (2010) ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนของเด็ก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความพร้อมทางการเรียนของเด็ก 2) ความพร้อมของโรงเรียน และ 3) ความพร้อมของครอบครัว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

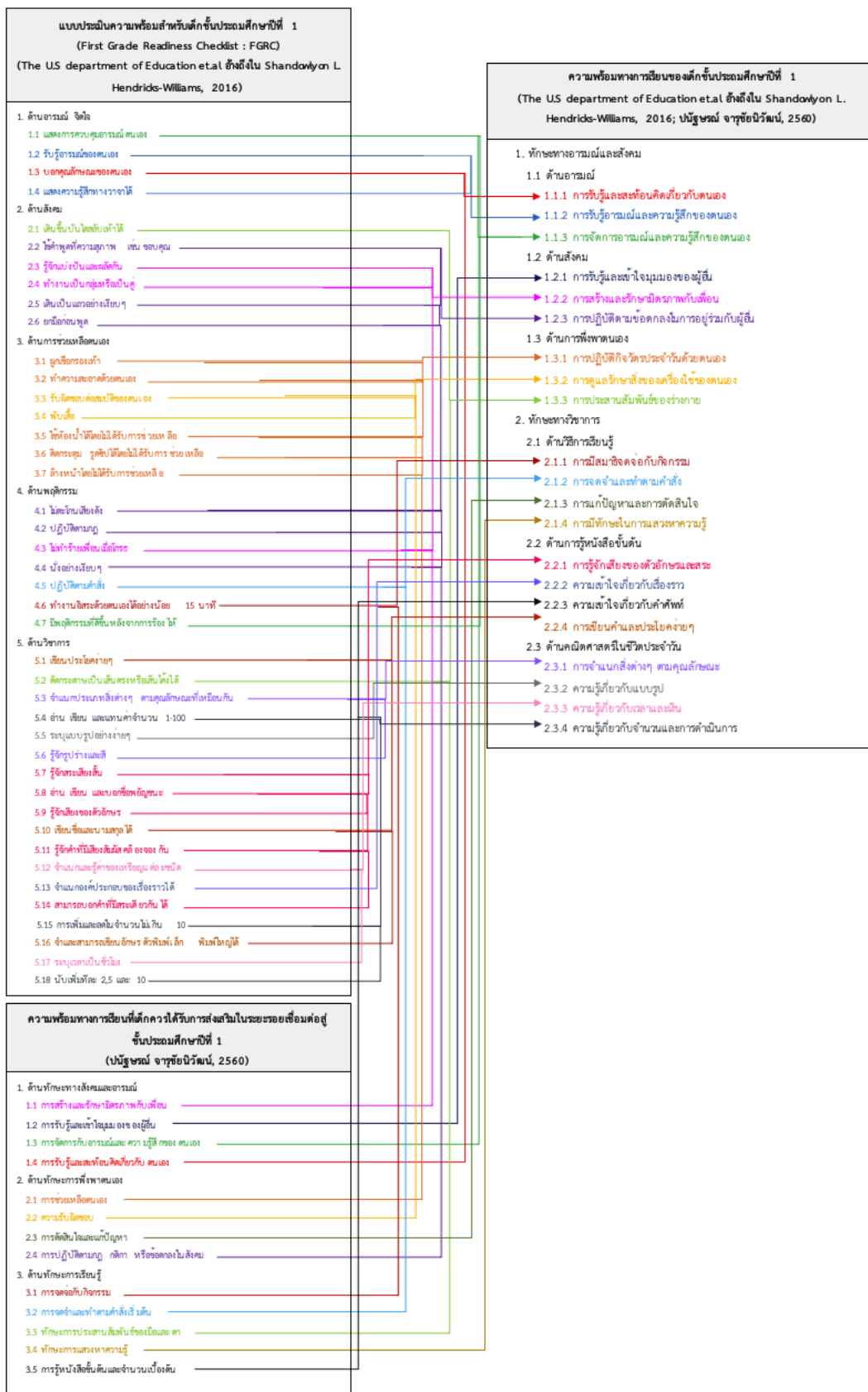
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ขั้นตอนที่ 1.1 การพัฒนาองค์ประกอบด้านความพร้อมของเด็กและการสร้างเครื่องมือวัดความพร้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาองค์ประกอบ ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อกำหนดองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนของเด็ก โดยใช้แนวทางสำหรับครูอนุบาลและผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของปณัฏฐพันธ์ จารุชัยนิวัฒน์ (2560) และ องค์ความรู้จากการรวบรวมทักษะความพร้อมทางการเรียนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในกำกับของรัฐทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ที่รวบรวมโดย Shandowlyon L. Hendricks-Williams (2016) สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 ด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์สังคม และด้านวิชาการ ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 5 การสังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1.2 สังเกตพฤติกรรมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในช่วงเวลาเปิดภาคเรียน เพื่อทำความเข้าใจและรับรู้พฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามสภาพจริง

1.1.3 กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ตัวบ่งชี้พฤติกรรม และพฤติกรรมตัวบ่งชี้ย่อยเกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการนำผลการศึกษา สังเกตพฤติกรรมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 นิยามเชิงปฏิบัติการตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ย่อยความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความพร้อมทางการเรียน	ความหมาย	ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย
1. ทักษะทางอารมณ์และสังคม		
1.1 ด้านอารมณ์	พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความสามารถในการรับรู้และจัดการความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆประกอบด้วย การรับรู้ และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเอง การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง และการจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง	1.1.1 การรับรู้และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเอง (1) บอกคุณลักษณะทางกายของตนเอง (2) บอกสิ่งที่ตนเองทำ (3) บอกสิ่งที่ตนเองสนใจหรือมีความถนัด (4) แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง
		1.1.2 การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง (1) บอกอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง (2) บอกความต้องการของตนเอง (3) บอกสิ่งที่ตนเองชอบและไม่ชอบ (4) บอกข้อดีและข้อเสียของตนเอง
		1.1.3 การจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง (1) แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (2) บอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองเกิดความไม่สบายใจ (3) ควบคุมอารมณ์โกรธได้เมื่อมีคนทำให้ไม่พอใจ (4) ปรับอารมณ์ของตนเองให้เป็นปกติได้หลังจากเกิดความไม่พอใจ

ตารางที่ 2 (ต่อ) นิยามเชิงปฏิบัติการตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ย่อยความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความพร้อมทางการเรียน	ความหมาย	ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย
1.2 ด้านสังคม	พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความสามารถในการทำงานหรือเล่นร่วมกับเพื่อนด้วยการมีสัมพันธภาพที่ดีและปฏิบัติตามข้อตกลงประกอบด้วยการรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น การสร้างและรักษามิตรภาพ และการปฏิบัติตามข้อตกลงในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	<p>1.2.1 การรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) บอกความรู้สึกของผู้อื่นได้ (2) แสดงความชื่นชมผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น (3) ให้ความช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน (4) แสดงท่าทางหรือพูดปลอบใจผู้อื่น <p>1.2.2 การสร้างและรักษามิตรภาพกับเพื่อน</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ทำความรู้จักกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้ (2) พูดกับผู้อื่นด้วยวาจาสุภาพ (3) เล่นและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น (4) แบ่งปันหรือผลัดกันเล่นหรือใช้สิ่งของร่วมกันกับผู้อื่นได้ <p>1.2.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ปฏิบัติตามระเบียบ กติกา และข้อตกลงของกลุ่ม (2) รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย (3) ปฏิบัติตนเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี (4) ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
1.3 ด้านการพึ่งพาตนเอง	พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง การดูแลรักษาสินของเครื่องใช้ และการทำกิจกรรมอย่างคล่องแคล่ว	<p>1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (2) รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง (3) ดูแลความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง (4) แต่งกายได้ด้วยตนเอง <p>1.3.2 การดูแลรักษาสินของเครื่องใช้ของตนเอง</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้เสียหาย (2) ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้สูญหาย (3) ทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ให้เกิดความสะอาดเรียบร้อย (4) เก็บสิ่งของเครื่องใช้ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ <p>1.3.3 การทำกิจกรรมอย่างคล่องแคล่ว</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เดินขึ้นลงบันได้สลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว (2) ใช้เท้าเตะลูกบอลไปยังทิศทางที่กำหนด (3) ใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นโค้งและเส้นตรงได้ตามที่กำหนด (4) จับดินสอเขียนหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว

ตารางที่ 2 (ต่อ) นิยามเชิงปฏิบัติการตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ย่อยความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความพร้อมทางการเรียน	ความหมาย	ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย
2. ทักษะทางวิชาการ		
2.1 ด้านวิธีการเรียนรู้	พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงทักษะและความสามารถในการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรม การจดจำและทำตามคำสั่ง การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และการมีทักษะในการแสวงหาความรู้	2.1.1 การมีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรม (1) มีความจดจ่อกับกิจกรรมที่ตนเองกำลังปฏิบัติแม้มีผู้มารบกวน (2) ควบคุมตนเองให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแม้ว่าอยากทำกิจกรรมอื่นมากกว่า (3) ควบคุมตนเองทำกิจกรรมหรืองานจนสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
		2.1.2 การจดจำและทำตามคำสั่ง (1) จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก (2) จดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงาน (3) จัดรายการสิ่งที่ต้องทำตามลำดับความสำคัญ
		2.1.3 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (1) บอกสาเหตุ เรื่องราว สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (2) พยายามหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง (3) ตัดสินใจเลือกระหว่างสิ่งสองสิ่งได้ด้วยตนเอง
		2.1.4 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (1) แสดงความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (2) ตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ (3) แสวงหาคำตอบของสิ่งที่สงสัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย
2.2 ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น	พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความสามารถเกี่ยวกับ การอ่านและการเขียนก่อนที่จะใช้การอ่านและการเขียนอย่างเป็นทางการ ประกอบด้วย การรู้จักเสียงของตัวอักษรและสระ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ การเขียนคำและประโยคง่าย ๆ	2.2.1 การรู้จักเสียงของตัวอักษรและสระ (1) บอกและเขียนพยัญชนะและสระ (2) เชื่อมโยงเสียงกับรูปพยัญชนะและสระ (3) ต่อดคล้องจองง่าย ๆ
		2.2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว (1) ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง (2) เล่าเรื่องย่อจากเรื่องราวที่ฟัง (3) คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องราวที่ฟัง
		2.2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ (1) บอกความหมายของสัญลักษณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน (2) บอกความหมายของคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (3) เลือกใช้คำได้เหมาะสมกับสถานการณ์
		2.2.4 การเขียนคำและประโยคง่าย ๆ (1) เขียนชื่อและนามสกุล (2) เขียนคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (3) เขียนประโยคง่าย ๆ

ตารางที่ 2 (ต่อ) นิยามเชิงปฏิบัติการตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ย่อยความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความพร้อมทางการเรียน	ความหมาย	ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย
2.3 ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความสามารถในการนำหลักการทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย การจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามคุณลักษณะ ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป ความรู้เกี่ยวกับเวลาและเงิน และความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ	<p>2.3.1 การจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามคุณลักษณะ</p> <p>(1) จำแนกรูปเรขาคณิต 2 มิติและ 3 มิติ</p> <p>(2) จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้</p> <p>(3) จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ พร้อมระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนก</p> <p>2.3.2 ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป</p> <p>(1) สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้</p> <p>(2) บอกรูปหรือจำนวนที่หายไปจากแบบรูป</p> <p>(3) บอกจำนวนที่หายไปแบบรูปที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 10</p> <p>2.3.3 ความรู้เกี่ยวกับเวลาและเงิน</p> <p>(1) บอกเล่าเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น</p> <p>(2) บอกระยะเวลาเป็นชั่วโมงหรือนาที</p> <p>(3) รู้ค่าของเหรียญและธนบัตร (เหรียญ 1 2 5 และ 10 ธนบัตร 20 50 และ 100)</p> <p>2.3.4 ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ</p> <p>(1) บอกและแสดงสิ่งต่าง ๆ ได้ตามจำนวนที่กำหนด</p> <p>(2) เปรียบเทียบความมาก น้อย หรือเท่ากันของจำนวน 2 จำนวน</p> <p>(3) เรียงลำดับจำนวนนับจากน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวน</p>

4) กำหนดโครงสร้างเนื้อหาแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดจำนวนข้อ และค่าน้ำหนัก เป็นทักษะด้านอารมณ์ สังคม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบ	จำนวนข้อ	ค่าน้ำหนัก (%)
1. ทักษะทางอารมณ์และสังคม	(36)	(50)
1.1 ด้านอารมณ์	(12)	(16.66)
1.1.1 การรับรู้และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเอง	4	5.55
1.1.2 การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง	4	5.55
1.1.3 การจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง	4	5.55

ตารางที่ 3 (ต่อ) วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบ	จำนวนข้อ	ค่าน้ำหนัก (%)
1.2 ด้านสังคม	(12)	(16.66)
1.2.1 การรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น	4	5.55
1.2.2 การสร้างและรักษามิตรภาพกับเพื่อน	4	5.55
1.2.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4	5.55
1.3 ด้านการพึ่งพาตนเอง	(12)	(16.66)
1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง	4	5.55
1.3.2 การดูแลรักษาสິงของเครื่องใช้ของตนเอง	4	5.55
1.3.3 การใช้ร่างกายอย่างประสานสัมพันธ์กัน	4	5.55
2. ทักษะทางวิชาการ	(36)	(50)
2.1 ด้านวิธีการเรียนรู้	(12)	(16.66)
2.1.1 การมีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรม	3	4.16
2.1.2 การจดจำและทำตามคำสั่ง	3	4.16
2.1.3 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	3	4.16
2.1.4 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้	3	4.16
2.2 ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น	(12)	(16.66)
2.2.1 การรู้จักเสียงของตัวอักษรและสระ	3	4.16
2.2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว	3	4.16
2.2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์	3	4.16
2.2.4 การเขียนคำและประโยคง่ายๆ	3	4.16
2.3 ด้านความรู้ทางคณิตศาสตร์เบื้องต้น	(12)	(16.66)
2.3.1 การจำแนกสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะ	3	4.16
2.3.2 ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป	3	4.16
2.3.3 ความรู้เกี่ยวกับเวลาและเงิน	3	4.16
2.3.4 ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ	3	4.16
รวม	72	100

1.1.5 สร้างเครื่องมือการวิจัยตามองค์ประกอบย่อย รวมทั้งเกณฑ์ประเมินความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดเป็นระดับความสามารถ 4 ระดับ ตามลักษณะการแสดงผลพฤติกรรมหรือการปรากฏข้อมูลหลักฐานตามตัวบ่งชี้ย่อยซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละระดับ การกำหนดตัวบ่งชี้นี้เป็นการกำหนดขึ้นตามแนวคิดการวัดผลจากการปฏิบัติจริง (authentic

performance measurement) ซึ่งเป็นการวัดผลจากการปฏิบัติในสภาพการณ์จริงของเด็ก ในบริบทที่เป็นธรรมชาติ เช่น การสังเกตจากสภาพการปฏิบัติจริง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือจากการกำหนดสถานการณ์ให้เด็กแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขององค์ประกอบย่อย และเกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ (ภาคผนวก ค)

1.1.6 ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านประถมศึกษา จำนวน 2 คน

1.1.7 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1.8 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ มีความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ ไม่แน่ใจว่ามีความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

- 1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ รวมทั้งความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.6 ($IOC \geq 0.6$) จึงจะถือว่าประเด็นตามรายการมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา

1.1.9 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย จำนวน 20 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น

1.1.10 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการดังนี้

1) ด้านความตรงเชิงเนื้อหา

เมื่อนำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ แสดงว่าแบบประเมินความพร้อมทางการ

เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและมีความตรงเชิงเนื้อหา

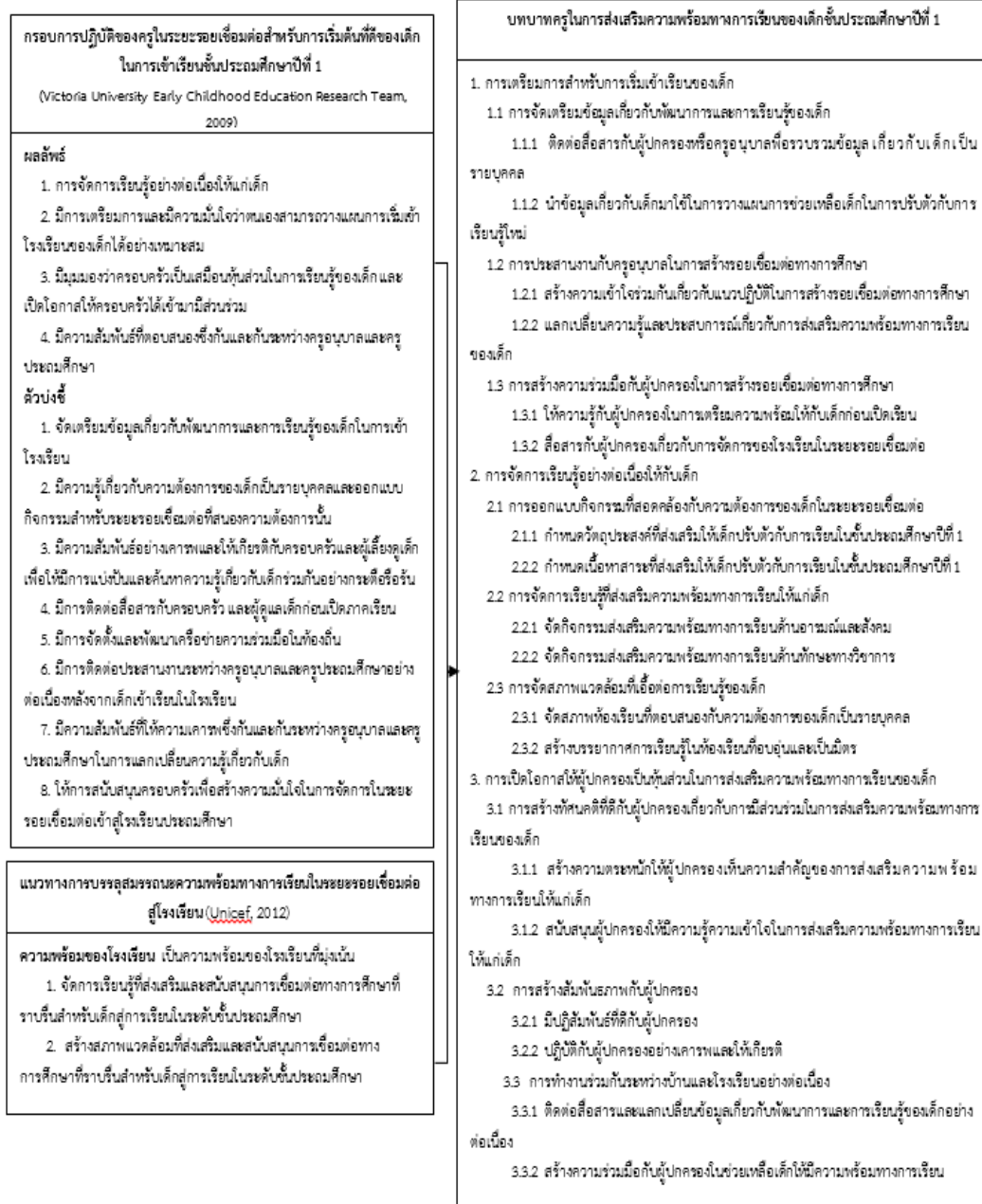
2) ด้านความเที่ยง

นำเครื่องมือไปประเมินผลความน่าเชื่อถือโดยการใช้ผู้ประเมิน 2 คนวัดสิ่งเดียวกันเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งพบว่า มีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.87 แสดงว่า การให้คะแนนของผู้ประเมินทั้ง 2 คน มีความสัมพันธ์กันสูง จึงสรุปได้ว่า แบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคุณภาพด้านความเที่ยงในระดับที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 1.2 การพัฒนาองค์ประกอบด้านความพร้อมของโรงเรียนและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเพื่อกำหนดองค์ประกอบของความพร้อมของโรงเรียน โดยใช้แนวคิดการสร้างสมรรถนะหรือความสามารถในระยะการเชื่อมต่อสู่โรงเรียนของ Unicef (2012) และกรอบการปฏิบัติของครูในระยะรอยเชื่อมต่อสำหรับการเริ่มต้นที่ดีของเด็กในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ Victoria University Early Childhood Education Research Team, 2009) สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบความพร้อมของโรงเรียนที่สะท้อนผ่านบทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งบทบาทครูออกเป็น 3 ด้าน ดังแผนภาพที่ 6 นี้

แผนภาพที่ 6 องค์ประกอบความพร้อมของโรงเรียน

1.2.2 สังเกตพฤติกรรมของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการ และแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในบริบทจริง

1.2.3 กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ตัวบ่งชี้พฤติกรรม และพฤติกรรมตัวบ่งชี้ย่อยเกี่ยวกับบทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 นิยามเชิงพฤติกรรมตัวบ่งชี้บทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทบาทครู	ความหมาย	ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย
1. การเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก	พฤติกรรมที่แสดงถึงการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประสานงานกับครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา	<p>1.1 การจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก</p> <p>1.1.1 ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองหรือครูอนุบาลเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล</p> <p>1.1.2 นำข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมาใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวกับการเรียนรู้ใหม่</p> <p>1.2 การประสานงานกับครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา</p> <p>1.2.1 สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา</p> <p>1.2.2 แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก</p> <p>1.3 การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา</p> <p>1.3.1 ให้ความรู้กับผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเปิดเรียน</p> <p>1.3.2 สื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการของโรงเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) นิยามเชิงพฤติกรรมตัวบ่งชี้บทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทบาทครู	ความหมาย	ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย
2. การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก	พฤติกรรมที่แสดงถึงการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กใน	2.1 การออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กในระยรรอยเชื่อมต่อ
	ระยรรอยเชื่อมต่อ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	2.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
		2.1.2 กำหนดเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
		2.2 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
		2.2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์และสังคม
3. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	พฤติกรรมที่แสดงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีกับ	2.2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการให้แก่เด็ก
	ผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
	การสร้างความสัมพันธ์กับการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ปกครอง และการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.3.1 จัดสภาพห้องเรียนที่ตอบสนองกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล
		2.3.2 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่อบอุ่นและเป็นมิตร
		3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก
3.1.1 สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก		3.1.2 สนับสนุนผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก
		3.2 การสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
		3.2.1 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง
		3.2.2 ปฏิบัติกับผู้ปกครองอย่างเคารพและให้เกียรติ
		3.3 การทำงานร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
3.3.1 ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง		3.3.2 สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในช่วยเหลือเด็กให้มีความพร้อมทางการเรียน

1.2.4 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดจำนวนข้อ และค่าน้ำหนัก ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก (%)
1. การเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก	(6)	(33.33)
1.1 การจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	2	11.11
1.2 การประสานงานกับครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา	2	11.11
1.3 การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา	2	11.11
2. การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก	(6)	(33.33)
2.1 การออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กในระยะ รอยเชื่อมต่อ	2	11.11
2.2 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก	2	11.11
2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	2	11.11
3. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของเด็ก	(6)	(33.33)
3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม ความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	2	11.11
3.2 การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ปกครอง	2	11.11
3.3 การทำงานร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	2	11.11
รวม	18	100

1.2.5 สร้างเครื่องมือการวิจัยตามองค์ประกอบย่อย รวมทั้งเกณฑ์ประเมินความสามารถของบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดเป็นระดับความสามารถ 3 ระดับตามลักษณะการแสดงพฤติกรรมหรือการปรากฏข้อมูลหลักฐานตามตัวบ่งชี้ย่อยซึ่งมีแตกต่างกันไปในแต่ละระดับ การกำหนดตัวบ่งชี้ขึ้นนี้เป็นการกำหนดขึ้นตามแนวคิดการวัดผลจากการปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการวัดผลจากการปฏิบัติในสภาพการณ์จริงของครูในบริบทที่เป็นธรรมชาติ เช่น การสังเกตจากสภาพการปฏิบัติการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน การจัดการเรียนการสอน หรือจากการกำหนดสถานการณ์ให้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขององค์ประกอบย่อย และเกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ ดังภาคผนวก ค

1.2.6 กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.00 หมายความว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.2.7 กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านประถมศึกษา จำนวน 2 คน

1.2.8 สร้างแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.9 นำแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ มีความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ ไม่แน่ใจว่ามีความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ รวมทั้งความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.6 ($IOC \geq 0.6$) จึงจะถือว่าประเด็นตามรายการมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา

1.2.10 นำแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย จำนวน 20 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น

1.2.11 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1) ด้านความตรงเชิงเนื้อหา

นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ แสดงว่าแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและมีความตรงเชิงเนื้อหา

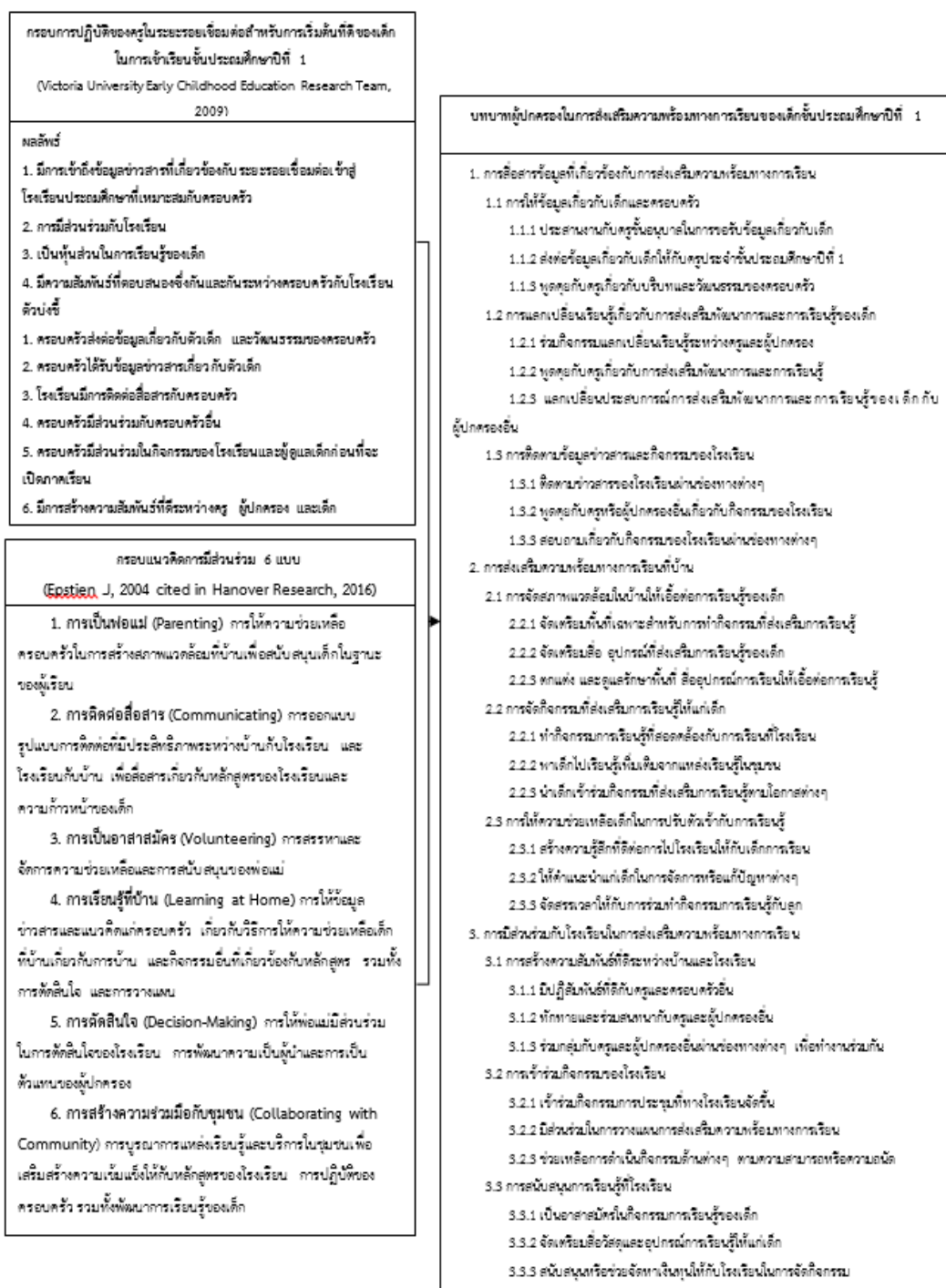
2) ด้านความเที่ยง

นำเครื่องมือไปประเมินผลความน่าเชื่อถือโดยการใช้ผู้ประเมิน 2 คนวัดสิ่งเดียวกันเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งพบว่า มีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.91 แสดงว่าการให้คะแนนของผู้ประเมินทั้ง 2 คน มีความสัมพันธ์กันสูง จึงสรุปได้ว่า แบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน มีคุณภาพด้านความเที่ยงในระดับที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 1.3 การพัฒนาองค์ประกอบด้านความพร้อมของครอบครัวและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเพื่อกำหนดองค์ประกอบของความพร้อมของโรงเรียน โดยใช้กรอบการปฏิบัติของครอบครัวในระยะรอยเชื่อมต่อสำหรับการเริ่มต้นที่ดีของเด็กในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ Victoria University Early Childhood Education Research Team (2009) และกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบของ Epstein J (2004) สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบความพร้อมของครอบครัวที่สะท้อนผ่านบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งบทบาทผู้ปกครองออกเป็น 3 ด้าน ดังแผนภาพที่ 7 นี้

แผนภาพที่ 7 องค์ประกอบความพร้อมของครอบครัว

1.3.2 สังเกตพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อศึกษาลักษณะ แนวทางการปฏิบัติของผู้ปกครองที่เกี่ยวกับความพร้อมของครอบครัว

1.3.3 กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ตัวบ่งชี้พฤติกรรม และพฤติกรรมตัวบ่งชี้ย่อยเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 นิยามเชิงพฤติกรรมตัวบ่งชี้บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทบาทผู้ปกครอง	ความหมาย	ตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ย่อย
1. การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	พฤติกรรมที่แสดงถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการติดตามข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียน	1.1 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว
		1.1.1 ประสานงานกับครูชั้นอนุบาลในการรับข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
		1.1.2 ส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็กให้กับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
		1.1.3 พูดคุยกับครูเกี่ยวกับบริบทและวัฒนธรรมของครอบครัว
		1.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
		1.2.1 ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและผู้ปกครอง
		1.2.2 พูดคุยกับครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้
		1.2.3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กกับผู้ปกครองอื่น
		1.3 การติดตามข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียน
		1.3.1 ติดตามข่าวสารของโรงเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ
2. การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน	พฤติกรรมที่แสดงถึงการการจัดสภาพแวดล้อมในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่อุปกรณ์การเรียนรู้ให้แก่วิดีโอสำหรับเด็ก และการให้ความช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้	2.1 การจัดสภาพแวดล้อมในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
		2.1.1 จัดเตรียมพื้นที่เฉพาะสำหรับการทำงานกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้
		2.1.2 จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก
		2.1.3 ตกแต่ง และดูแลรักษาพื้นที่ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
		2.2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่อุปกรณ์การเรียนรู้ให้แก่วิดีโอสำหรับเด็ก
		2.2.1 ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนที่โรงเรียน
		2.2.2 พาเด็กไปเรียนรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
		2.2.3 นำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในโอกาสต่าง ๆ
		2.3 การให้ความช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้
		2.3.1 สร้างความรู้สึกที่ดีต่อการไปโรงเรียนให้กับเด็ก
		2.3.2 ให้คำแนะนำแก่เด็กในการจัดการหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ
		2.3.3 จัดสรรเวลาให้กับการร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับลูก

ตารางที่ 6 (ต่อ) นิยามเชิงพฤติกรรมตัวบ่งชี้บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทบาทผู้ปกครอง	ความหมาย	ตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ย่อย
3. การมีส่วนร่วม ร่วมกับโรงเรียนใน การส่งเสริมความ พร้อมทางการเรียน	พฤติกรรมที่แสดงถึงการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้าน และโรงเรียน การเข้าร่วม กิจกรรมของโรงเรียน และการ สนับสนุนการเรียนรู้ที่โรงเรียน	3.1 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน 3.1.1 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและครอบครัวอื่น 3.1.2 ทักทายและร่วมสนทนากับครูและผู้ปกครองอื่น 3.1.3 ร่วมกลุ่มกับครูและผู้ปกครองอื่นผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อทำงานร่วมกัน 3.2 การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 3.2.1 เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น 3.2.2 มีส่วนร่วมในการวางแผนส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน 3.2.3 ช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ตามความสามารถ หรือความถนัด 3.3 การสนับสนุนการเรียนรู้ที่โรงเรียน 3.3.1 เป็นอาสาสมัครในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก 3.3.2 จัดเตรียมสื่อวัสดุและอุปกรณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก 3.3.3 สนับสนุนหรือช่วยจัดหาเงินทุนให้กับโรงเรียน ในการจัดกิจกรรม

1.3.4 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดจำนวนข้อ และค่าน้ำหนัก
ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	จำนวนข้อ	ค่าน้ำหนัก (%)
1. การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทาง การเรียน	(9)	(33.33)
1.1 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว	3	11.11
1.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็ก	3	11.11
1.3 การติดตามข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียน	3	11.11
2. การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน	(9)	(33.33)
2.1 การจัดสภาพแวดล้อมในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3	11.11
2.2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก	3	11.11
2.3 การให้ความช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้	3	11.11

ตารางที่ 7 (ต่อ) วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาในแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	จำนวนข้อ	น้ำหนัก (%)
3. การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	(9)	(33.33)
3.1 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน	3	11.11
3.2 การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3	11.11
3.3 การสนับสนุนการเรียนรู้ที่โรงเรียน	3	11.11
	27	100

1.3.5 สร้างเครื่องมือการวิจัยตามองค์ประกอบย่อยเกี่ยวกับบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน และการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน จำนวน 27 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ยคะแนนของบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3.6 กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านประถมศึกษา จำนวน 2 คน

1.3.7 สร้างแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.8 นำแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ มีความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ ไม่แน่ใจว่ามีความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ รวมทั้งความชัดเจน และความเหมาะสมการใช้ภาษา

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.6 ($IOC \geq 0.6$) จึงจะถือว่าประเด็นตามรายการมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา

1.3.9 นำแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย จำนวน 20 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

1.3.10 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1) ด้านความตรงเชิงเนื้อหา

นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ แสดงว่าแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและมีความตรงเชิงเนื้อหา

2) ด้านความเที่ยง

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบกับกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ชุด เพื่อตรวจสอบว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมหรือไม่ แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งพบว่ามีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.90 แสดงว่า แบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน มีคุณภาพด้านความเที่ยงในระดับที่เหมาะสม

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนที่ 2.1 การศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้สำหรับการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้ใช้จากการวิเคราะห์ประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูและผู้ปกครองเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดหลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมฯ โดยใช้การศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

2.1.1 ตัวอย่างวิจัยที่เป็นผู้ใช้

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองของเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบก้อนหิมะ (snowball sampling) โดยเริ่มต้นจากครูที่ผู้วิจัยทราบแน่ชัดว่าเคยมีประสบการณ์ในการสอนและส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และสมัครใจในการให้ข้อมูล จากนั้นจึงขอคำแนะนำจากครูและผู้ปกครองท่านแรกจนได้ตัวอย่างครู จำนวน 5 คน และผู้ปกครอง จำนวน 5 คน

2.1.2 ขอบข่ายของข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดขอบข่ายการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมิติของการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ 5 มิติ ได้แก่ บทบาท อารมณ์ การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรม ของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับลักษณะ ประสบการณ์ และการปฏิบัติที่เคยได้ทำในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เพื่อให้ได้รายละเอียดในการออกแบบหลักการและต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ และลักษณะธรรมชาติ การปฏิบัติของครูและผู้ปกครอง ดังรายละเอียดในแต่ละมิติ ดังนี้

1) บทบาท หมายถึง ภาระ หน้าที่ หรือภารกิจที่ครูได้รับมอบหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และภาระหน้าที่ของผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานที่บ้านในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน

2) อารมณ์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของครูและผู้ปกครอง สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสิ่งกระตุ้นจากภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3) การรับรู้ หมายถึง ความเห็นหรือทัศนะของครูและผู้ปกครองต่อการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4) เจตคติ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ชอบ/ไม่ชอบต่อการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของครูและผู้ปกครองซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบัน

5) พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกิริยาอาการของครูและผู้ปกครองที่แสดงออกทางร่างกาย รวมถึงความคิด หรือความรู้สึกเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว โดยการติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง และนัดหมายล่วงหน้าตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยคำนึงถึงความสมัครใจในการให้ความร่วมมือของครูและผู้ปกครองเป็นหลัก ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ตามมิติของประสบการณ์ผู้ใช้ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ของครู

มิติหรือประเด็นหลัก	ตัวอย่างประเด็นคำถาม
1. บทบาท	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วกี่ปี - ท่านสอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กี่ปี - หน้าที่หลักของท่านในการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพร้อมทางการเรียนมีอะไรบ้าง - ท่านร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนหรือไม่ ถ้ามีท่านทำอย่างไร
2. อารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ท่านรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพร้อมทางการเรียน - ท่านคิดว่าการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เหมือนหรือต่างจากการสอนในระดับชั้นอื่น อย่างไร
3. การรับรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านคิดว่าใครคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมทางการเรียนให้กับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะเหตุใด - ท่านคิดว่าเด็กที่มีความพร้อมทางการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรมีลักษณะอย่างไร

ตารางที่ 8 (ต่อ) ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ของครู

มิติหรือประเด็นหลัก	ตัวอย่างประเด็นคำถาม
4. เจตคติ	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านคิดว่าการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพร้อมทางการเรียนมีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร - ท่านคิดเห็นอย่างไรที่ว่าครูชั้นประถมศึกษาควรทำความเข้าใจในธรรมชาติ พัฒนาการ และวิธีการเรียนของเด็กในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างระดับชั้นอนุบาลสู่ประถมศึกษา - ท่านมีแนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างไรในอนาคต
5. พฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านมีวิธีส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างไรในช่วงเปิดภาคการศึกษา - ท่านพบปัญหา อุปสรรคใดบ้างในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 9 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ของผู้ปกครอง

มิติหรือประเด็นหลัก	ตัวอย่างประเด็นคำถาม
1. บทบาท	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านเตรียมความพร้อมทางการเรียนในการเข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้แก่บุตรหลานหรือไม่ ถ้ามีท่านทำอย่างไร - ท่านดูแลและช่วยเหลือบุตรหลานให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างไรบ้าง - ท่านร่วมมือกับครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่บุตรหลานหรือไม่ ถ้ามีท่านทำอย่างไร
2. อารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการเตรียมบุตรหลานให้มีความพร้อมทางการเรียนในการเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ท่านรู้สึกอย่างไรในวันแรกที่บุตรหลานเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. การรับรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าพูดถึงการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ท่านนึกถึงอะไร และนึกถึงใคร - ท่านคิดว่าเด็กที่มีความพร้อมทางการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรมีลักษณะอย่างไร

ตารางที่ 9 (ต่อ) ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ของผู้ปกครอง

มิติหรือประเด็นหลัก	ตัวอย่างประเด็นคำถาม
4. เจตคติ	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดหรือไม่ - ท่านต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ เพราะเหตุใด - ท่านต้องการความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของบุตรหลานหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. พฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านมีวิธีส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้แก่บุตรหลานอย่างไร - หลังเลิกเรียนในแต่ละวันท่านมีกิจกรรมใดบ้างที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับบุตรหลาน - ท่านช่วยเหลือบุตรหลานอย่างไรบ้างเมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนที่โรงเรียน

2.1.4 วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และจับประเด็นสำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดหลักการออกแบบและสร้างต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1.5 นำเสนอข้อมูล

สรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้ 2) การศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3) ปัญหาและความต้องการของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อนำไปใช้ออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ประเด็นดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้

ผู้ใช้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1.1) ครู จำนวน 5 คน เป็นเพศหญิง 4 คน และเพศชาย จำนวน 1 คน ครูทุกคนมีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 2 ปี และ 1.2) ผู้ปกครอง จำนวน 5 คนที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1) ครู

ครูคนที่ 1 ครูเอ (นามสมมติ) เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศหญิง อายุ 51 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา และปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีประสบการณ์การเป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 เป็นเวลา 12 ปี

ครูเอมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มามากกว่า 10 ปี แม้จะไม่ได้เริ่มต้นด้วยการเป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่ก็เป็นครูในระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) มาตลอดระยะเวลาการทำงานเป็นครู โดยครูเอมีหน้าที่หลักเป็นครูหัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินการด้านการบริหารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น เป็นผู้ประสานงานกับฝ่ายบริหารในการรับนโยบายการจัดการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนกำหนด ประสานงานด้านวิชาการ จัดตารางเวลาเรียน จัดผู้สอนกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียน รวมทั้งเป็นตัวแทนในการรับเรื่องร้องเรียนหรือรับข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงานของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น และครูเอยังเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบดูแลเด็กตั้งแต่แรกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดูแลการดำเนินชีวิตประจำวันที่โรงเรียน เช่น การดูแลการแต่งกาย รับประทานอาหาร การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ เป็นต้น ให้การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนโดยจัดกิจกรรมให้การช่วยเหลือ และส่งเสริมทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตรวจสอบบันทึกการบ้านของแต่ละรายวิชา ด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ครูเอมีการประสานงานและสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างเป็นทางการกับผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นผู้ได้รับมอบหมายหน้าที่จากทางโรงเรียนในการชี้แจงกับผู้ปกครองในเรื่องการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนการทำงานในฐานะครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการประสานงานกับผู้ปกครองในการติดตามให้ผู้ปกครองช่วยเหลือติดตามงานของนักเรียนที่ค้างส่ง ประชาสัมพันธ์เรื่องต่างๆ ของโรงเรียนผ่านจดหมายแจ้งข่าว และให้ผู้ปกครองพบปะรายบุคคลเมื่อต้องครบครันมีความต้องการจะพบ โดยมีการติดต่อดำเนินการผ่านทางธุรการโรงเรียน หรือโทรศัพท์ติดต่อดำเนินการโดยตรงล่วงหน้า

ครูคนที่ 2 ครูบี (นามสมมติ) เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศชาย อายุ 45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มีประสบการณ์เป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 เป็นเวลา 8 ปี

ครูบีมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มา 8 ปี ตั้งแต่เริ่มการทำงานเป็นครูที่โรงเรียนแห่งนี้ โดยครูบีมีหน้าที่หลักเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบดูแลเด็ก เช่น ช่วงเช้าก็จะมีหน้าที่รอรับเด็กที่หน้าโรงเรียน สลับกับมารอรับเด็กที่ห้องเรียน ดูแลการเก็บของใช้ อุปกรณ์การเรียนให้มีความพร้อมก่อนเริ่มการเรียนในแต่ละวัน ช่วงเวลากลางวันหลังรับประทานอาหารแล้วก็จะเข้ามาดูแลเด็กๆ จัดกิจกรรมเสริมในช่วงเวลาพัก

กลางวันเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและช่วยเหลือเด็กๆ ในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจหรือทำงานเสร็จไม่ทันในช่วงเวลาเรียนไม่ให้ค้างค้าง ครูจะมีการสื่อสารกับผู้ปกครองโดยการขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแจ้งให้ผู้ปกครองจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์การเรียนสำหรับการเรียนในวิชาต่างๆ ติดตามงาน การบ้านที่นักเรียนยังไม่ได้ส่ง รวมทั้งการติดตามพูดคุยปัญหาต่างๆ ผ่านทางโทรศัพท์ในกรณีที่ต้องพูดคุยกับผู้ปกครองในเรื่องเฉพาะ เช่น นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม เป็นต้น

ครูคนที่ 3 ครูชี (นามสมมติ) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศหญิง อายุ 33 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา และปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มีประสบการณ์เป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 เป็นเวลา 5 ปี

ครูชีมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มา 5 ปี โดยเมื่อเข้ารับการทำงานเริ่มต้นจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเป็นเวลา 3 ปี จากนั้นจึงมาสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยครูชีมีหน้าที่หลักเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบดูแลเด็ก ร่วมกับครูประจำชั้นอีกท่านหนึ่งในการดูแลเด็กในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตั้งแต่มาถึงโรงเรียนจนกลับบ้าน ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องที่คุณปกครองมีความสงสัยหรือต้องการความช่วยเหลือด้านการเรียนของเด็ก รวมทั้งการร้องขอในสถานการณ์พิเศษ เช่น เมื่อเด็กป่วยต้องดูแลเป็นพิเศษหรือต้องรับประทานยา ดูแลเรื่องการเรียน ตรวจสอบงานที่อาจค้างของนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการประสานงานของครูท่านอื่นที่มีการประสานงานมา รวมทั้งดูแลให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจเรื่องการเรียนรู้และด้านอื่น ๆ

ครูคนที่ 4 ครูติ (นามสมมติ) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศหญิง อายุ 37 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน และปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มีประสบการณ์การเป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 เป็นเวลา 3 ปี

ครูติมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นเวลา 3 ปี ต่อเนื่องกันจนถึงปัจจุบัน จากเดิมที่เคยประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มา 4 ปี และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อีก 5 ปี ครูติมีหน้าที่หลักเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบดูแลเด็ก ร่วมกับครูประจำชั้นอีกท่านหนึ่ง โดยมีหน้าที่ในการดูแลเด็กในช่วงเช้า เช่น การรับเด็กที่ห้องเรียน ดูแลเด็กในการจัดเก็บอุปกรณ์การเรียนเข้าโต๊ะเรียน และชั้นเก็บกระเป๋าหลังห้อง ดูแลการส่งงานตามที่ครูแต่ละท่านได้ประสานงานไว้ ดูแลเด็กในช่วงเวลากลางวันหลังเด็กรับประทานอาหารเช้าเสร็จ และดูแลเด็กกลับบ้าน ห้องเรียนหลังจากที่เด็กกลับแล้วให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยพร้อมรับเด็กในวันต่อไป ให้ความช่วยเหลือและแนะนำเมื่อเด็กมีปัญหา พูดคุยสนทนากับเด็กที่แสดงอาการไม่อยากมาโรงเรียน รวมทั้งประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อมีประเด็นที่ผู้ปกครองต้องการความช่วยเหลือและในกรณีที่ผู้ปกครองต้องการมีข้อมูลที่จะแจ้งให้ทราบ เช่น การขอลาหยุด การเจ็บป่วย เป็นต้น

ครูคนที่ 5 ครูเอฟ (นามสมมติ) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศหญิง อายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา มีประสบการณ์การเป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 เป็นเวลา 3 ปี

ครูเอฟมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นเวลา 3 ปีตั้งแต่ย้ายเข้ามาทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้ ประสบการณ์การทำงานจากโรงเรียนเดิมเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 4 เป็นเวลา 6 ปี โดยเมื่อเข้ามาเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับครูประจำชั้นอีกท่านซึ่งมีประสบการณ์ในการดูแลเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่าจึงเรียนรู้วิธีการดูแลนักเรียนจากครูท่านนั้น ซึ่งครูเอฟจะรับผิดชอบดูแลเด็กตั้งแต่เด็กถึงโรงเรียน มีหน้าที่รับเด็กที่ห้องเรียน ดูแลเด็กในการจัดเก็บอุปกรณ์การเรียน ดูแลการส่งงาน เก็บเอกสารจดหมายข่าวสาร ใบตอบรับในเรื่องต่างๆ ที่โรงเรียนติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง โดยให้การดูแลและช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหา และพูดคุยกับผู้ปกครองในกรณีที่นักเรียนส่งเด็กตอนเช้าเย็น ก็จะได้พูดคุยกันรายบุคคลตอนนั้น ซึ่งเป็นการพูดคุยทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนในความดูแล

ผู้วิจัยสรุปคุณลักษณะของครูที่ให้ข้อมูลประสบการณ์ผู้ใช้อย่างที่ 10

ตารางที่ 10 คุณสมบัติพื้นฐานครูที่เข้าร่วมการวิจัย

ตัวอย่าง	ข้อมูลส่วนบุคคล	บุคลิกภาพและการดูแลเด็ก
ครูคนที่ 1	- เพศหญิง อายุ 51 ปี - ประสบการณ์สอน 23 ปี - เป็นหัวหน้าสายชั้น และครูประจำชั้นป.1 สอนวิชาภาษาไทย	- พุดจามีหลักการ เสียงดังฟังชัด - จริงจังกับการทำงาน มีความเป็นผู้นำ - ดูแลเด็กด้วยความเอาใจใส่ ให้ความสนใจกับการสอนเด็กให้สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง
ครูคนที่ 2	- เพศชาย อายุ 45 ปี - ประสบการณ์สอน 19 ปี - เป็นครูประจำชั้นป.1 และดูแลงานปกครอง สอนวิชาคณิตศาสตร์	- พุดจาตรงไปตรงมา จริงจังกับการทำงาน - ยึดถือกฎระเบียบ เป็นตัวของตัวเอง - ดูแลเด็กด้วยความเอาใจใส่ พุดคุยและให้การสั่งสอนเด็กอย่างเป็นเหตุเป็นผล
ครูคนที่ 3	- เพศหญิง อายุ 33 ปี - ประสบการณ์สอน 8 ปี - เป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 และดูแลงานวิชาการ สอนวิชาคณิตศาสตร์	- พุดจานุ่มนวลอ่อนหวาน สุภาพเรียบร้อย ใจดี - ดูแลเด็กด้วยความอ่อนโยน อธิบายอย่างใจเย็นเป็นขั้นเป็นตอน ใส่ใจในการดูแลเด็กเป็นอย่างดี
ครูคนที่ 4	- เพศหญิง อายุ 37 ปี ประสบการณ์สอน 9 ปี เป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 และดูแลงานวิชาการ สอนวิชาคณิตศาสตร์	- พุดจาสุภาพ ดูมุ่งมั่นจริงจัง มีหลักการ - ดูแลเด็กให้ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ และส่งเสริมให้เด็กปฏิบัติตัวให้เหมาะสม

ตารางที่ 10 (ต่อ) คุณสมบัติพื้นฐานครูที่เข้าร่วมการวิจัย

ตัวอย่าง	ข้อมูลส่วนบุคคล	บุคลิกภาพและการดูแลเด็ก
ครูคนที่ 5	<ul style="list-style-type: none"> - เพศหญิง อายุ 32 ปี - ประสบการณ์สอน 6 ปี - เป็นครูประจำชั้นปีที่ 1 ดูแลงานประชาสัมพันธ์ - สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - พูดเก่ง ชัดถ้อยชัดคำ ร่าเริง มีบุคลิกเป็นครูรุ่นใหม่ - ดูแลเด็กด้วยความเป็นกันเอง สนุกสนาน เน้นให้เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออก

1.2) ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองคนที่ 1 (นามสมมติ) เป็นคุณแม่อายุ 42 ปี มีลูก 2 คน คนโตเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งนี้ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีภาระหน้าที่ในการดูแลกิจการ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รับหน้าที่หลักในการดูแลลูกและใช้เวลาหลังจากเลิกเรียนร่วมกับลูกด้วยตนเอง

ผู้ปกครองคนที่ 1 มีประสบการณ์ในการดูแลให้กับลูกคนโตมาก่อน จึงมีแนวทางการอบรมเลี้ยงดูมาปรับใช้กับลูกคนเล็ก เช่น การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน การดูแลการบ้าน และจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ในการสนับสนุนการเรียนของเด็กตามที่ครูร้องขอ รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับครูประจำชั้นเมื่อต้องการความช่วยเหลือ

ผู้ปกครองคนที่ 2 (นามสมมติ) เป็นคุณแม่อายุ 34 ปี มีลูก 1 คน ประกอบอาชีพพยาบาล จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รับหน้าที่ร่วมกับคุณพ่อ และคุณยายในการดูแลและใช้เวลาหลังจากเลิกเรียนร่วมกับลูก โดยมีคุณพ่อและคุณยายร่วมกันดูแลและช่วยเหลือเวลาที่คุณแม่ยังไม่กลับจากทำงาน

ผู้ปกครองคนที่ 2 มีลูกคนเดียว ผู้ปกครองมีความตั้งใจใช้เวลาในการส่งเสริมให้ลูกมีความพร้อมด้านการเรียนให้ได้มากที่สุด เช่น พยายามจัดเวลาการทำงานของตนเองให้ไม่กระทบกับหน้าที่ในการดูแลลูก โดยจะไม่รับเวรกลางคืนที่ต้องค้างคืนที่โรงพยาบาล และไม่รับดูแลคนไข้พิเศษนอกเหนือจากช่วงเวลาทำงานปกติ เพราะต้องการให้เวลากับครอบครัว หน้าที่ในการดูแลด้านการเรียนแก่ลูกจะเป็นของคุณแม่ เช่น การดูแลการบ้าน การตรวจสอบสมุดบันทึกการบ้าน จัดหมายข่าวสื่อสารจากครู การจัดตารางสอน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียนทั้งในเวลาปกติ และเมื่อครูขอให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนด้านการปฏิบัติกิจวัตรทั่วไปหลังเลิกเรียนจะมีคุณยายเป็นหลักในการช่วยดูแลให้ในช่วงเวลาที่รอคุณแม่กลับจากทำงาน

ผู้ปกครองคนที่ 3 (นามสมมติ) เป็นคุณแม่อายุ 33 ปี มีลูก 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ขายของออนไลน์) จึงมีเวลาในการดูแลลูก

หลังจากกลับจากโรงเรียน ร่วมกับคุณพ่อซึ่งเป็นอาจารย์ ทำให้ทั้งคู่จัดสรรเวลาในการอยู่กับลูกได้อย่างเต็มที่หลังเลิกเรียน

ผู้ปกครองคนที่ 3 ศึกษาวิธีปฏิบัติในการดูแลลูกของคนรอบข้าง เช่น ครอบครัวของพี่สาวที่มีลูกเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยขอคำแนะนำในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับลูก โดยคุณแม่จะมีหน้าที่ในการดูแลการดำเนินกิจวัตรประจำวันเป็นหลัก ส่วนด้านการเรียนจะสลับกับคุณพ่อในการดูแล เช่น การดูแลการบ้านคุณพ่อจะเป็นคนสอน ส่วนคุณแม่จะดูแลการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียน จัดตารางสอน โดยเริ่มมีการฝึกให้ลูกทดลองจัดการสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองแต่ก็ให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

ผู้ปกครองคนที่ 4 (นามสมมติ) เป็นคุณพ่ออายุ 35 ปี มีลูก 2 คน คนโตเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และคนเล็กเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งนี้ ประกอบอาชีพอาจารย์ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก รับหน้าที่หลักในการดูแลและใช้เวลาหลังจากเลิกเรียนร่วมกับลูกด้วยตนเอง

ผู้ปกครองคนที่ 4 มีลูกคนนี้เป็นคนแรก คุณพ่อจะมีหน้าที่หลักในการดูแลปฏิบัติกิจวัตรประจำวันหลังเลิกเรียน เนื่องจากคุณแม่ทำงานบริษัทกลับบ้านค่อนข้างค่ำ โดยคุณพ่อจะเป็นผู้รับส่งน้องไปโรงเรียน หลังกลับบ้านจะเป็นช่วงเวลาในการจัดการเรื่องการบ้าน และเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน สำหรับการเรียนในวันต่อไป นอกจากนั้นคุณพ่อยังมีกิจกรรมที่ทำร่วมกับลูกในด้านอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมตามความสนใจของลูก การเล่นเกม การเดินทางท่องเที่ยว การเล่นของเล่นที่เด็กสนใจ เพื่อส่งเสริมทักษะและความสามารถด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากด้านการเรียนเพียงอย่างเดียว

ผู้ปกครองคนที่ 5 (นามสมมติ) เป็นคุณแม่อายุ 35 ปี มีลูก 1 คน เป็นคุณแม่เลี้ยงเดี่ยว ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จบการศึกษาระดับปริญญาโท รับหน้าที่ดูแลและใช้เวลาหลังจากเลิกเรียนร่วมกับคุณตาคุณยาย

ผู้ปกครองคนที่ 5 มีลูกคนเดียว ดูแลลูกตามแนวทางของคุณตาคุณยายที่เคยดูแลตนมาก่อน ก็นำมาปฏิบัติใช้กับลูก บางครั้งก็ศึกษาจากการอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กบ้าง แต่เนื่องจากตนเองมีสถานที่ทำงานค่อนข้างไกลจากบ้าน จึงไม่ค่อยมีเวลาในการดูแลลูกในด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเช่น การรับส่ง การใช้เวลาหลังเลิกเรียนกับลูก แต่ถ้ามีโอกาสก็จะพยายามกลับมาดูแลลูกด้วยตนเอง แต่ในด้านการเรียนคุณแม่จะเป็นผู้ติดต่อสื่อสารกับครูประจำชั้นและครูในรายวิชาต่าง ๆ ในกรณีที่ครูต้องการสิ่งต่าง ๆ

ผู้วิจัยสรุปคุณลักษณะของผู้ปกครองที่ให้ข้อมูลประสบการณ์ผู้ใช้อย่างตรงตาม

ตารางที่ 11 คุณสมบัติพื้นฐานผู้ปกครองที่เข้าร่วมการวิจัย

ตัวอย่าง	ข้อมูลส่วนบุคคล	บุคลิกภาพและการดูแลเด็ก
ผู้ปกครองคนที่ 1	- เพศหญิง อายุ 42 ปี - อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว - ลักษณะครอบครัวเดี่ยว	- ร่าเริง พุดเก่ง อารมณ์ดี - ดูแลลูกแบบเอาใจใส่ จัดการสิ่งต่างๆให้ลูกด้วยตนเอง มีการนำประสบการณ์จากการดูแลลูกคนโตมาปรับใช้ในการดูแลลูกคนปัจจุบัน
ผู้ปกครองคนที่ 2	- เพศหญิง อายุ 34 ปี - อาชีพ พยาบาล - ลักษณะครอบครัวขยาย	- มุ่งมั่นจริงจัง มีความเป็นทางการ - ดูแลลูกแบบเอาใจใส่ มีความพยายามเตรียมการสิ่งต่างๆให้กับลูกอย่าง แต่ด้วยข้อจำกัดทางเวลาจึงใช้การสอบถามสิ่งต่างๆ จากคุณยาย หลังเลิกงานมาถึงมีเวลาดูแลลูก
ผู้ปกครองคนที่ 3	- เพศหญิง อายุ 33 ปี - อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว - ลักษณะครอบครัวเดี่ยว	- สุภาพเรียบร้อย พุดจาอ่อนหวาน - ดูแลลูกแบบเอาใจใส่ เป็นระบบขั้นตอนร่วมกับคุณพ่อ มีการจัดการดูแลลูกอย่างเป็นกิจวัตร มีการศึกษาหาความรู้ในการดูแลลูก และทำตามหลักการที่ศึกษามา
ผู้ปกครองคนที่ 4	- เพศชาย อายุ 35 ปี - อาชีพ อาจารย์ - ลักษณะครอบครัวเดี่ยว	- พุดจาชัดถ้อยชัดคำ ยิ้มแย้ม ตรงไปตรงมา - ดูแลลูกแบบให้อิสระในการคิดทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เน้นการให้ลูกดูแลและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง แล้วผู้ปกครองเป็นผู้ช่วยเหลือ ชอบทำกิจกรรมร่วมกับลูก เช่น เล่นกีฬา
ผู้ปกครองคนที่ 5	- เพศหญิง อายุ 35 ปี - อาชีพ พนักงานบริษัท - ลักษณะครอบครัวขยาย	- อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส - มีความพยายามในการเลี้ยงลูกด้วยความตั้งใจที่ดี ศึกษาหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการดูแลลูก แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาจึงมีหลายอย่างที่รู้ว่าควรปฏิบัติแต่ยังไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ โดยการดูแลเด็กส่วนมากจะเป็นคุณตาคุณยาย

2) ผลการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1) ครู

2.1.1) บทบาท

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดมีประสบการณ์การสอนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 3 ปี โดยทุกคนมีหน้าที่หลักในการดูแลเด็กโดยการทำงานแบบร่วมมือกัน แบ่งบทบาทความรับผิดชอบแบบช่วยเหลือกันในการดูแลห้องเรียน เช่น การดูแลให้เด็กดำเนินกิจวัตรประจำวันเมื่ออยู่ที่โรงเรียน เช่น การเข้าแถว การเป็นอยู่ รวมถึงการดูแลส่งเสริมด้านลักษณะนิสัย การจัดกิจกรรมให้เด็กอยู่ร่วมกันได้ในชั้นเรียน และมีบทบาทหลักในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการดูแลพัฒนาการทุกๆ ด้าน และมี

การประเมินผลของพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียน สำหรับการร่วมมือกับผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารกันตามที่โรงเรียนกำหนด คือ การมอบตัว ปฐมนิเทศ และติดต่อกันระหว่างการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการติดตามการบ้าน การให้ผู้ปกครองจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นต้องนำมาประกอบการทำกิจกรรมที่โรงเรียน รวมทั้งการเตรียมของสำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ของว่าง เครื่องแต่งกายสำหรับโอกาสต่างๆ ด้านการพบปะกันจะเป็นในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

ตัวอย่างที่ 1 บทบาทของครู

“ปกติก็แบ่งกันดูแลเด็กนะ ช่วยกัน จะเน้นไปที่การดูแลให้เค้าช่วยเหลือตัวเองได้
กิจวัตรประจำวัน ให้เรียนรู้กฎ ระเบียบของห้อง”

(ครูคนที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2563)

ตัวอย่างที่ 2 บทบาทของครู

“เราก้ทำงานร่วมกับผู้ปกครองนะครับ ก็เจอกันตั้งแต่มอบเอกสารต่างๆ วันมอบตัว
วันปฐมนิเทศ เวลาที่ผู้ปกครองมีปัญหาที่ติดต่อขอพบเราได้”

(ครูคนที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2563)

2.1.2) อารมณ์ / ความรู้สึก

ครูรู้สึกว่าการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนว่าเป็นเรื่องที่ดีมีความจำเป็น และสำคัญต่อตัวเด็กโดยเฉพาะในช่วงระยะเวลารอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะแรกของการเริ่มหน้าที่การเป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูส่วนมากจะรู้สึกมีความกังวลเกี่ยวกับเทคนิควิธีการในการดูแลนักเรียน การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้นักเรียนพร้อมสำหรับการเรียนในระบบการเรียนที่เป็นทางการมากขึ้น โดยครูจะรู้สึกที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีลักษณะเฉพาะ เช่น นักเรียนจะยังไม่สามารถควบคุมหรือจัดการอารมณ์ของตนเองได้ ระยะแรกอาจยังร้องไห้กับการมาโรงเรียน หรือวิธีการเล่นกับเพื่อนอาจมีเด็กบางคนที่ยังเล่นแรง หรือบางคนก็ยังไม่เล่นร่วมกับเพื่อนๆ ครูยังต้องคอยดูแลช่วยเหลือ ในขณะที่ด้านการเริ่มเรียนวิชาการที่เป็นระบบมากขึ้นเด็กก็ยังต้องใช้เวลในการปรับตัวกับการนั่งเรียนกับที่ ไม่ได้เรียนผ่านการเล่นหรือทำกิจกรรมแบบตอนชั้นอนุบาล

ตัวอย่างที่ 3 อารมณ์ความรู้สึกของครู

“เราเรียนรู้มาตลอดนะว่าการสอนเด็ก ป.1 เป็นความหนักกว่าระดับชั้นอื่นๆ บางทีก็ไม่ได้ต่างจากครูอนุบาลที่ต้องดูแล เด็กร้องไห้ เด็กยังช่วยเหลือตัวเองบางอย่างไม่ได้ แต่เราก้อาจจะเข้มงวดกว่าตอนเขาอนุบาล เพราะรู้สึกว่าจะต้องโตแล้ว จะเด็กแบบตอนอนุบาลไม่ได้แล้ว”

(ครูคนที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2563)

2.1.3) การรับรู้

ครูมีมุมมองต่อการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนว่าเป็นเรื่องที่ส่งผลดีและมีประโยชน์ต่อตัวเด็ก โดยครูมองว่าการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนต้องเกิดจากความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างครูกับผู้ปกครองจะทำโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้ ครูคิดว่าผู้ปกครองมีความใส่ใจในการดูแลลูกในแต่ละครอบครัวไม่เท่ากัน ครอบครัวที่ให้ความร่วมมือดี ใส่ใจ ให้เวลากับลูกในการดูแลช่วยเหลือเรื่องที่โรงเรียนจะทำให้เด็กมีความพร้อม ซึ่งครูอยากให้เกิดความร่วมมือกันในการส่งเสริมความพร้อมของเด็กแต่ก็ไม่ทราบแนวทางการดำเนินการว่าจะทำอย่างไรนอกจากสิ่งที่เคยปฏิบัติมา และครูมองว่า การที่เด็กพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เด็กต้องมีความพร้อมทางด้านอารมณ์และสังคม เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มาเรียนได้โดยไม่มีการร้องไห้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน เล่นและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนได้อย่างไม่มีปัญหา ไม่ทะเลาะกับเพื่อน ไม่เล่นแรง ด้านวิชาการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรเขียนชื่อจริง นามสกุลของตนเองได้ รู้จักตัวอักษรและเสียงของตัวอักษร สามารถเขียนคำง่ายๆ รู้จักตัวเลข นับเลข 1-10 ได้ และรู้จักรูปทรงต่างๆ พอที่จะเรียนเนื้อหาที่มีตามหลักสูตรของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้

ตัวอย่างที่ 4 การรับรู้ของครู

“ผู้ปกครองบางคนก็เอาใจใส่ลูกดี ให้งานอะไรไปก็ทำมาถูก จัดหาмаถูกตลอด แต่บางครอบครัวก็ไม่ใช่ ค่อยสนใจ สิ่งอะไรไปไม่เคยได้กลับมาต้องทวงถาม แต่ถ้าเป็นเรื่องขอความช่วยเหลือให้จัดหาอะไร เช่น งานทำบุญ กีฬาสี ขอนม ขอบุญการอันนี้ส่วนมากเต็มทีมากๆ ไม่เคยที่ไม่ได้รับความร่วมมือ ถ้าได้แบบนี้ตอนขอให้ลูกทำงาน หรือเรื่องวิชาการนะ จะดีมาก”
(ครูคนที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2563)

2.1.4) เจตคติ

ครูตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะระยะการเชื่อมต่อจากชั้นอนุบาลสู่ระดับประถมศึกษา โดยมีความคิดว่าครูควรมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงวัยนี้ เนื่องจากที่ผ่านมามาจะใช้ประสบการณ์ที่เคยได้เห็นจากรุ่นพี่ที่ปฏิบัติต่อกันมาในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียน เช่น รู้ว่านักเรียนจะกลัวครูที่เสียงดังก็จะลดเสียงพูดให้เบาลง ยิ้มให้มากขึ้น ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนก็ต้องเป็นไปตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ เพราะมีความกังวลว่าถ้าให้เวลาในการปรับตัวกับเด็กนานเกินไปก็จะสอนไม่ทันตามกำหนดเนื้อหาที่ได้วางแผนไว้ จึงต้องดำเนินการเริ่มสอนเนื้อหาวิชาตั้งแต่เริ่มเปิดภาคเรียน ซึ่งเด็กบางคนก็ยังไม่พร้อมแต่ครูก็ต้องดำเนินการไปตามที่

วางแผนไว้ ซึ่งครูก็มีความต้องการที่จะอยากให้มีช่วงเวลาในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่ให้นักเรียนได้ปรับตัวก่อน แล้วค่อยเริ่มเนื้อหาวิชาการ รวมทั้งมีการวางแผนการทำงานร่วมกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทั้งที่บ้านกับโรงเรียนให้ไปควบคู่กัน

ตัวอย่างที่ 5 เจตคติของครู

“ตั้งแต่เข้ามาประจำชั้นป.1 ก็เห็นว่าการเตรียมความพร้อมให้เด็กสำคัญมาก ตอนมาจากอนุบาลใหม่ๆ เด็กก็ยังทำอะไรไม่ค่อยได้ รู้มาคร่าวๆ ว่าคนนั้นเป็นอย่างนี้ คนนี้เป็นอย่างนั้นเฉพาะรายที่แสบๆ หน่อย แต่รายที่ธรรมดาๆ ทั่วๆ ไปก็ไมรู้อะไรมาก ”

(ครูคนที่ 4, 3 กุมภาพันธ์ 2563)

2.1.5) พฤติกรรม

ครูมีการเตรียมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กในระยะแรกเริ่มเป็นประจำทุกปีตามสิ่งที่ปฏิบัติต่อกันมา เช่น การฝึกการดำเนินชีวิตประจำวันที่โรงเรียน ฝึกการช่วยเหลือตัวเองที่จำเป็น รวมทั้งการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เช่น การดูแลการจัดการบ้าน การจัดช่วงเวลาพิเศษสำหรับนักเรียนบางคนที่อาจตามงานในช่วงเวลาเรียนไม่ทัน โดยปัญหาอุปสรรคที่พบในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนคือการที่ครูยังขาดแนวทางในการปฏิบัติการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนกับนักเรียนที่ชัดเจน ครูยังไม่ทราบถึงเป้าหมายว่า พฤติกรรมที่แสดงว่านักเรียนมีความพร้อมทางการเรียนประกอบไปด้วยสิ่งใดบ้าง ทำให้ครูยึดวิธีการปฏิบัติแบบที่เคยทำมา รวมถึงการลองผิดลองถูก ปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อแก้ปัญหานักเรียนเป็นครั้งๆ ไปเมื่อเกิดปัญหา

ตัวอย่างที่ 6 พฤติกรรมของครู

“พี่ก็ฝึกเด็กในด้านต่างๆ นะ ทั้งดูแลให้เด็กอยู่ได้ด้วยตนเอง เรื่องเรียนก็นั่นไปตามที่เนื้อหาวิชา ตามจุดประสงค์ที่จะวัด ทำแบบที่เคยทำมา ถ้าให้พูดตรงๆ เราก็เชื่อว่าเด็กคนนี้เรียนได้ ไม่มีปัญหาที่ถือว่าพร้อม เราใช้ประสบการณ์ตัดสินแหละว่านี่พร้อมสำหรับการเรียนแล้ว”

(ครูคนที่ 4, 3 กุมภาพันธ์ 2563)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ประเด็นที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และนำไปใช้ประกอบการกำหนดหลักการออกแบบและพัฒนาต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในการวิจัยในระยะต่อไป ได้ดังนี้

ตารางที่ 12 วิเคราะห์ข้อมูลของครูที่ได้จากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้

มิติประสบการณ์ ผู้ใช้ (ครู)	การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน		
		นักเรียน	ผู้ปกครอง
1. บทบาท	เชิงบวก	รับผิดชอบและดูแลการดำเนินกิจวัตรประจำวันของเด็กให้ราบรื่น	ดำเนินการประสานงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน
	เชิงลบ	ควบคุมเด็กให้ทำสิ่งต่างๆ ในรูปแบบเดียวกันเพื่อง่ายต่อการจัดการ	กำกับ ติดตามผู้ปกครอง เมื่อเด็กขาดส่งงาน หรือรบกวนชั้นเรียน
2. อารมณ์	เชิงบวก	ชอบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างความสนุกสนาน ยินดีจัดช่วงเวลาให้เด็กได้ปรับตัว	มีความสุขเมื่อผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนของเด็ก
	เชิงลบ	กังวลเกี่ยวกับความสามารถด้านวิชาการของเด็ก	ไม่สบายใจเวลาต้องทำงานกับผู้ปกครองพร้อมกันทั้งห้องเรียน
3. การรับรู้	เชิงบวก	การมีความพร้อมทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม และวิชาการ ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น	ครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการดูแล สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก
	เชิงลบ	เด็กควรอ่านออก เขียนได้ มาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา	การที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากสำหรับครู
4. เจตคติ	เชิงบวก	ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	เห็นคุณค่าของการร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก
	เชิงลบ	การให้เวลาเด็กในการปรับตัวจะทำให้สอนไม่ครบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้	ไม่เห็นด้วยว่าตนเองสามารถจัดการกับความเห็นที่แตกต่างกันของผู้ปกครองได้
5. พฤติกรรม	เชิงบวก	เตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้น เช่น ฝึกการดำเนินชีวิต การช่วยเหลือตนเอง	ติดต่อสื่อสาร ประสานงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก
	เชิงลบ	จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเดิม โดยการเร่งรัดให้เด็กเรียนรู้	ขาดการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองในรูปแบบไม่เป็นทางการ

2.2) ผู้ปกครอง

2.2.1) บทบาท

ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับบุตรหลานของตนเอง โดยการพูดคุยเรื่องที่โรงเรียน ดูแลการบ้าน จัดหาอุปกรณ์การเรียน ดูแลเตรียมสิ่งที่ทางโรงเรียนต้องการสำหรับการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งอาจมีระยะเวลาในการปฏิบัติและที่แตกต่างตามลักษณะของครอบครัว ขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่ของผู้ปกครอง เช่น กลุ่มพ่อแม่ที่เป็นผู้ดูแลด้วยตนเองก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่กับเด็กเมื่อเด็กอยู่ที่บ้านในการส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะศึกษาเล่าเรียน ส่วนกลุ่มพ่อแม่ที่ไม่ได้เป็นผู้ดูแลแต่จะมีผู้อื่นช่วยเหลือ เช่น ปู่ย่า ตายาย หรือญาติพี่น้อง ก็จะใช้เวลาในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเมื่อว่างเว้นจากภาระงานประจำแล้วเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 1 บทบาทของผู้ปกครอง

“พี่จะมีคุณตาคุณยายช่วยดูแลก่อนพี่จะกลับมารับช่วงต่อ กลับมาก็มาพาเค้าทำการบ้าน กินข้าวเย็น มานั่งเปิดสมุดดูว่าจดทันเพื่อนไหม ครูสั่งให้เตรียมอะไรไป นี่ก็กำลังฝึกให้เค้าลองเตรียมของลงกระเป๋าก่อนเอง”

(ผู้ปกครองคนที่ 5, 7 กุมภาพันธ์ 2563)

2.2.2) อารมณ์ / ความรู้สึก

ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนว่าเป็นสิ่งที่บ้านและโรงเรียนควรมีความรู้ความเข้าใจในการร่วมมือกันเตรียมความพร้อมทางการเรียนให้กับบุตรหลานของตนเองก่อนเริ่มเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ปกครองสะท้อนความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับการเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของบุตรหลานเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาการค่อนข้างมาก เช่น กลัวว่าลูกจะเรียนไม่ทันคนอื่น ๆ เพราะมีลักษณะนิสัยที่ยังไม่สามารถจดจ่อต่อการเรียนได้ หรือความวิตกกังวลเกี่ยวกับช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆที่จะต้องทำทุกอย่างเองมากขึ้น ไม่มีครูมาคอยดูแลอย่างใกล้ชิดเหมือนตอนเรียนอนุบาล

ตัวอย่างที่ 2 อารมณ์ความรู้สึกของผู้ปกครอง

“ตอนแรกก็กังวลเพราะคนนี้ต่างจากพี่ชายเขา เราพอรู้มาบ้างแล้วว่าต้องทำยังไง คนนี้เขาสายเรื่อย ๆ ก็กลัวนะ เพราะพอมา ป.1 ต้องช่วยเหลือตัวเองหลายอย่าง กลัวจะอะไรไม่ทันกะเขาเหมือนกัน แล้วเราก็กลับไปทำงานแล้วไม่แน่ใจว่าจะมีเวลาดูแลเขาเท่าที่คนโตไหม”

(ผู้ปกครองคนที่ 1, 7 กุมภาพันธ์ 2563)

2.2.3) การรับรู้

ผู้ปกครองมีความเข้าใจดีว่าการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนไม่ควรเป็นภาระหน้าที่ของครูแต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับลูก แต่ก็ยังไม่รู้วิธีการที่แน่ชัดในการปฏิบัติว่าควรทำอย่างไร นอกจากประสบการณ์ที่เคยมี หรือสิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา มองเห็นและรับฟังแนวปฏิบัติจากบุคคลรอบข้าง รวมทั้งสื่อต่างๆบ้างเล็กน้อย แต่ไม่สามารถสรุปเป็นแนวทางที่ชัดเจนได้ว่าต้องมีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยมองว่าเด็กที่มีความพร้อมทางการเรียนที่จะเข้าเรียนได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องมีการช่วยเหลือตนเองได้มากกว่าตอนเรียนชั้นอนุบาล อยู่กับเพื่อนๆ ได้โดยไม่ทะเลาะกัน ต้องมีสมาธิฟังคุณครู อ่านออกเขียนได้พอที่จะเขียนจดงานตามที่คุณครูเขียนบนกระดานให้ทัน รวมทั้งพอรู้เรื่องการบอกการลบพอที่จะตามการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้

ตัวอย่างที่ 3 การรับรู้ของผู้ปกครอง

“ส่วนมากบางที่เราก็ไม่กล้าถามครูมาก กลัวเขาวัวเราเยอะ ก็ใช้การถามผู้ปกครองด้วยกันเอา เวลาไม่เข้าใจอะไร บางทีครูให้อะไรมาจากโรงเรียน ลูกก็ไม่ได้ให้เรา มาเห็นอีกทีโดนทวงแล้วต้องไปวิ่งหาว่าอยู่ตรงไหน”

(ผู้ปกครองคนที่ 2, 7 กุมภาพันธ์ 2563)

2.2.4) เจตคติ

ผู้ปกครองมีแนวคิดว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนว่าเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ แต่ต้องคำนึงถึงช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม เพราะบางทีโรงเรียนจัดงานในวันที่ไม่ตรงกับช่วงเวลาของตนเอง อยากให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรมและรับรู้ว่ายู่ที่โรงเรียนลูกเป็นอย่างไร รวมทั้งอยากให้มีส่วนของการติดต่อสื่อสารที่สามารถสอบถามเรื่องต่างๆ กับครูได้อย่างสะดวก

ตัวอย่างที่ 4 เจตคติของผู้ปกครอง

“ผมยินดีเข้าร่วมงานเสมอถ้าโรงเรียนร้องขอ เราก็อยู่ตรงนี้เอง ถ้าบอกเมื่อไหร่พร้อมไปเสมอ แต่บางทีก็ติดสอน ก็ไม่น่าไปได้ก็ขอความร่วมมือมาในรูปแบบอื่นได้ก็ยินดีนะ ส่วนกิจกรรมที่ให้ไปทำเองที่บ้านก็ทำได้ ผมชอบเล่นกับลูกอยู่แล้ว”

(ผู้ปกครองคนที่ 4, 7 กุมภาพันธ์ 2563)

2.2.5) พฤติกรรม

ผู้ปกครองมีการเตรียมความพร้อมทางการเรียนให้แก่บุตรหลานของตนเอง เช่น การพูดคุยสนทนาให้รู้ถึงความแตกต่างของการเรียนในชั้นอนุบาลกับชั้นประถมศึกษา บอกข้อควรปฏิบัติเมื่อเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา เช่น ต้องทำอะไรเมื่อถึงโรงเรียน การเดินเข้า

โรงเรียนด้วยตนเองโดยไม่มีครูพาไป ต้องนั่งอยู่กับที่ไม่ลุกเดินไปมา และต้องตั้งใจฟังสิ่งที่ครูสอน ผู้ปกครองจะมีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียน รวมถึงจัดตารางสอนให้กับเด็ก เมื่อเด็กกลับจากโรงเรียนก็จะมีการให้เด็กได้พักผ่อน ทำกิจกรรมที่อยากทำ รับประทานอาหารเย็น แล้วจึงให้เด็กทำการบ้าน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และจัดตารางสอนสำหรับวันพรุ่งนี้ เมื่อเด็กมีปัญหาที่โรงเรียนก็จะพิจารณาเป็นรายกรณี เช่น มีปัญหากับเพื่อน ถูกรังแก ก็จะขอติดต่อกับครูประจำชั้นผ่านเบอร์โทรศัพท์หรือขอพบคุณครูตอนเช้าตอนไปส่งโดยติดต่อผ่านธุรการในการขอพบให้ครูช่วยแก้ปัญหา แต่ถ้าเป็นปัญหาการเรียน เช่น ตามงานไม่ทัน มีงานค้างส่งก็จะมีการติดต่อเพื่อนผู้ปกครองด้วยกันเพื่อขอตามงานที่ลูกทำไม่ทัน เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 5 พฤติกรรมของผู้ปกครอง

“ก็เตรียมความพร้อมให้ลูกนะ คุยกับลูกว่าโรงเรียนประถมไม่เหมือนตอนอนุบาลแล้วนะ หนูต้องเก่งขึ้น ทำอะไรด้วยตนเองมากขึ้น บอกเค้าว่าต้องมีการบ้าน ให้ฟังครูมาดีดี เดี๋ยวกลับมาบ้านเอามาให้แม่ดู ว่าครูให้ทำอะไร”

(ผู้ปกครองคนที่ 2, 7 กุมภาพันธ์ 2563)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ประเด็นที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และนำไปใช้ประกอบการกำหนดหลักการออกแบบและพัฒนาต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในการวิจัยในระยะต่อไป ได้ดังนี้

ตารางที่ 13 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ปกครองที่ได้จากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้

มิติประสบการณ์		การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	
ผู้ใช้ (ผู้ปกครอง)		เด็ก	ครู
1. บทบาท	เชิงบวก	ดูแลกิจวัตรประจำวัน และจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนให้กับลูก	ให้ความร่วมมือเมื่อถูกร้องขอให้สนับสนุนช่วยเหลือ
	เชิงลบ	ดูแลลูกได้ไม่เต็มที่เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้าน ทั้งการทำงาน ชีวิตส่วนตัว และการดูแลลูก	ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน เนื่องจากติดปัญหาเรื่องเวลา

ตารางที่ 13 (ต่อ) วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ปกครองที่ได้จากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้

มิติประสบการณ์ ผู้ใช้ (ผู้ปกครอง)	การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	
	เด็ก	ครู
2. อารมณ์	เชิงบวก พพอใจที่เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าเรียน	ยินดีและพอใจเมื่อมีโอกาสในการพูดคุยกับครูเกี่ยวกับเรื่องลูก
	เชิงลบ กังวลเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาการ และการช่วยเหลือตนเองของลูกเมื่ออยู่ที่โรงเรียน	กังวลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการช่วยเหลือลูกให้มีความพร้อมทางการเรียน
3. การรับรู้	เชิงบวก การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเป็นเรื่องที่ดี มีความสำคัญต่อการปรับตัวของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อ	การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเป็นหน้าที่ของครูและผู้ปกครองที่ต้องทำร่วมกัน
	เชิงลบ การส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมทางการเรียนที่ดีพ่อแม่ต้องทุ่มเทเวลาอย่างมากให้กับเด็ก	ครูไม่มีเวลาพูดคุยกับผู้ปกครองในเรื่องเล็กน้อย ต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญจึงพบเพื่อพูดคุย
4. เจตคติ	เชิงบวก การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับเด็ก	ครูมีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะรอยเชื่อมต่อ
	เชิงลบ เด็กสามารถอ่านออก เขียนได้ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจะปรับตัวกับการเรียนได้มากกว่าเด็กที่ยังอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้	การพบปะ สนทนา พูดคุยกับครูเป็นการรบกวนเวลาทำงานของครู
5. พฤติกรรม	เชิงบวก การพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องโรงเรียน	มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อประกอบ การเรียนตามที่ครูแจ้ง
	เชิงลบ แรงรัดให้เด็กมีความสามารถเกี่ยวกับการอ่านออก เขียนได้ คำนวณได้	สื่อสาร สนทนากับครูเฉพาะเวลาที่เด็กเกิดปัญหา

2) ปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลจากการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ ทำให้เข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สรุปได้ดังนี้

2.1) ปัญหาและความต้องการครู

2.1.1) ด้านความรู้

(1) ครูขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ รวมทั้งต้องการแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่น การจัดสภาพแวดล้อม การวางแผนการจัดการเรียนการสอน และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนในระยะรอยเชื่อมต่อ

(2) ครูขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างถูกต้องและเหมาะสม ครูมีความต้องการแนวทางการทำงานร่วมกับผู้ปกครองที่ให้ผู้ปกครองส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้านร่วมกับครู

ครูมีความต้องการองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะรอยเชื่อมต่อ และองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจสำหรับการนำไปวางแผนการจัดการเรียนรู้และสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

2.1.2) ด้านการปฏิบัติ

(1) ครูใช้เทคนิค วิธีการที่ไม่หลากหลายในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะรอยเชื่อมต่อ

(2) ครูใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางเดียวกับผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่ ขาดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้ครูต้องการช่องทางการสื่อสารที่สามารถสื่อสารกับผู้ปกครองได้อย่าง

(3) ครูใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่จำกัด เน้นการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ แต่ยังไม่เปิดโอกาส

ครูมีความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องและเหมาะสมกับพัฒนาการและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะรอยเชื่อมต่อ อีกทั้งครูต้องการวิธีการทำงานกับผู้ปกครองให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันในการร่วมมือกันส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมทางการเรียน

2.1.3) ด้านเจตคติ

(1) ครูขาดความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการจัดการและรับมือการทำงานกับผู้ปกครอง มองว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจเรื่องต่างๆ เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก

(2) ครูมีความกังวลใจเกี่ยวกับการสอนเนื้อหาสาระไม่ครบ หากใช้เวลาในการให้เวลาเด็กปรับตัว

ครูมีความต้องการความมั่นใจ แรงจูงใจในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก

2.2) ปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง

2.2.1) ด้านความรู้

(1) ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวมถึงขาดความรู้เกี่ยวกับทักษะหรือพฤติกรรมที่เด็กควรทำได้ในวัยนี้ เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมได้ตรงกับสิ่งที่โรงเรียนต้องการ

(2) ผู้ปกครองขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้ลูก

ผู้ปกครองมีความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและวิธีการเรียนรู้ของลูก เพื่อนำองค์ความรู้ไปช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมให้ลูกมีความพร้อมทางการเรียน

2.2.2) ด้านการปฏิบัติ

(1) ผู้ปกครองขาดทักษะในการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ หรือทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่จะช่วยให้เด็กมีความพร้อมทางการเรียน

(2) ผู้ปกครองขาดทักษะการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของลูกที่บ้าน เนื่องจากขาดโอกาสในการสื่อสารกับครูทำให้ไม่เกิดความร่วมมือกันในการส่งเสริมเด็ก

ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับแนวทางวิธีการปฏิบัติในการช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนของลูกที่บ้าน และการร่วมมือกับครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

2.2.3) ด้านเจตคติ

(1) ผู้ปกครองมีความกังวลเกี่ยวกับเวลาและความสามารถของตนเองในการจัดการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้ลูกที่บ้าน

(2) ผู้ปกครองมีความเกรงใจในการติดต่อกับครู และรู้สึกว่าการติดต่อสื่อสารกับครูเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก

ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับความมั่นใจในการช่วยเหลือ สนับสนุนทางการเรียนของลูกที่บ้าน และต้องการติดต่อสื่อสารกับครูเพื่อขอปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาประสบการณ์ผู้เข้ามาเชื่อมโยงกับแนวคิดในการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความเชื่อมโยงปัญหาและความต้องการของครูและผู้ปกครองกับแนวคิดในการออกแบบโปรแกรมฯ

ปัญหาและความต้องการ	แนวคิดในการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	จุดเน้นของโปรแกรม	กลยุทธ์การนำไปปฏิบัติ
ครู			
1. ด้านความรู้			
1.1 ขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	- แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะ รอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน - แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ	จุดเน้นเชิงสาระ - การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน	- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนกับผู้วิจัย
1.2 ขาดความรู้เกี่ยวกับการทำงานกับพ่อแม่	- กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ	จุดเน้นเชิงสาระ - การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน - การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน	- การให้คำแนะเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
2. ด้านการปฏิบัติ			
2.1 ครูใช้เทคนิควิธีการที่ไม่หลากหลายในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	- แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะ รอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน - แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ	จุดเน้นเชิงสาระ - การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน	- การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง - การนำเสนอต้นแบบ

ตารางที่ 14 (ต่อ) ความเชื่อมโยงปัญหาและความต้องการของครูและผู้ปกครองกับแนวคิดในการออกแบบโปรแกรมฯ

ปัญหาและความต้องการ	แนวคิดในการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	จุดเน้นของโปรแกรม	กลยุทธ์สู่การนำไปปฏิบัติ
2.2 ครูใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางเดียวกับผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่	- กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ	จุดเน้นเชิงสาระ - การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน	- การสร้างแรงจูงใจในการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม - ชี้แนะให้ครูและผู้ปกครองเปิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารสองทางระหว่างกัน เช่น ช่องทางสื่อสารออนไลน์
2.3 ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในรูปแบบที่จำกัด	- กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ	จุดเน้นเชิงสาระ - การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน	- การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง - ให้คำแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมระหว่างครูกับผู้ปกครองที่หลากหลาย
3. ด้านเจตคติ			
3.1 ขาดความมั่นใจเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกับผู้ปกครอง	- กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ	จุดเน้นเชิงสาระ - การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน - การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน	- การสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับ เช่น การเป็นอาสาสมัคร การร่วมตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เป็นต้น
3.2 ความกังวลใจเกี่ยวกับการสอนเนื้อหาสาระไม่ครบ	- แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะ รอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน - แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ	จุดเน้นเชิงสาระ - การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน	- แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย - สร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการให้เวลาเด็กปรับตัว

ตารางที่ 14 (ต่อ) ความเชื่อมโยงปัญหาและความต้องการของครูและผู้ปกครองกับแนวคิดในการออกแบบโปรแกรมฯ

ปัญหาและความต้องการ	แนวคิดในการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	จุดเน้นของโปรแกรม	กลยุทธ์สู่การนำไปปฏิบัติ
ผู้ปกครอง			
1. ด้านความรู้			
1.1 ขาดความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่1	- แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน - แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ	จุดเน้นเชิงสาระ - การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน	- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนกับผู้วิจัย
1.2 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	- กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ	จุดเน้นเชิงสาระ - การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน - การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน	- ให้คำชี้แนะเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
2. ด้านการปฏิบัติ			
2.1 ขาดวิธีการปฏิบัติในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับลูกที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้	- แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน - แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ	จุดเน้นเชิงสาระ - การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน	- นำเสนอต้นแบบและตัวอย่างกิจกรรม - สนทนาสะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม

ตารางที่ 14 (ต่อ) ความเชื่อมโยงปัญหาและความต้องการของครูและผู้ปกครองกับแนวคิดในการออกแบบโปรแกรมฯ

ปัญหาและความต้องการ	แนวคิดในการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	จุดเน้นของโปรแกรม	กลยุทธ์สู่การนำไปปฏิบัติ
2.2 ขาดการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับลูกที่บ้าน	- กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ	จุดเน้นเชิงสาระ - การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน - การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน	- นำเสนอตัวอย่างกิจกรรม
3. ด้านเจตคติ			
3.1 กังวลใจเกี่ยวกับเวลาและความสามารถของตนเอง	- กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ	จุดเน้นเชิงสาระ - การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน - การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน	- สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน - การให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือเวลาเกิดปัญหา
3.2 รู้สึกเกรงใจเมื่อต้องติดต่อกับครู	- แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน - แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ	จุดเน้นเชิงสาระ - การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน จุดเน้นเชิงกระบวนการ - กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน	- สร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการสื่อสารกับครู

ขั้นตอนที่ 2.2 การออกแบบหลักการและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามแนวคิดของการวิจัยออกแบบ โดยนำข้อมูลจากผลการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาพิจารณารวมกับการใช้แนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการสร้างความคิดและสร้างต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้ 1) การกำหนดหลักการการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) การสร้างต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ และ 3) การนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ สู่การปฏิบัติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1) การกำหนดหลักการออกแบบต้นแบบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดหลักการออกแบบโปรแกรมฯ โดยผู้วิจัยกำหนดหลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมฯ ที่นำเสนอโดย Van Den Akker (1999) คือ

“ถ้าต้องการออกแบบสิ่งแทรกแซง X สำหรับวัตถุประสงค์หรือฟังก์ชัน Y ในบริบท Z ควรทำให้สิ่งแทรกแซงดังกล่าวเป็นลักษณะ A , B และ C (จุดเน้นเชิงเนื้อหาสาระหรือปัจจัยนำเข้า) และทำตามขั้นตอน K , L และ M (จุดเน้นเชิงกระบวนการ) เนื่องจากความเชื่อหรือข้ออ้างเชิงเหตุผลที่ว่า P , Q และ R .”

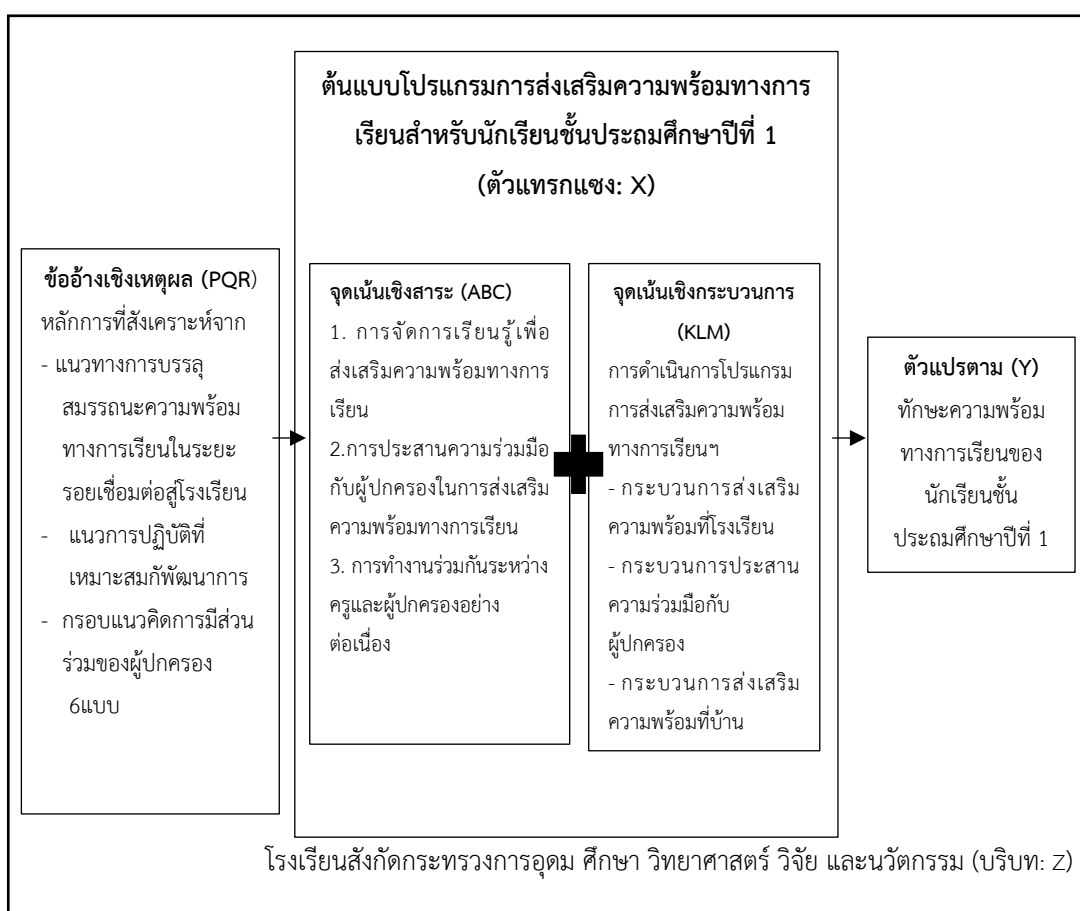
(แปลจาก Van Den Akker, 1999; สุวิมล ว่องวาณิช, 2560)

จากหลักการวิจัยอิงการออกแบบของ Van Den Akker (1999) ผู้วิจัยได้กำหนดส่วนประกอบของหลักการออกแบบ ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทรกแซง (X) ได้แก่ ต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งผลให้เกิดตัวแปรตาม (Y) ได้แก่ ทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในบริบท (Z) ที่เป็นโรงเรียนในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยข้ออ้างเชิงเหตุผลในการออกแบบต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้อิงจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อ (Unicef, 2012) แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2020) กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ (Epstien, 2001) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นหลักการของต้นแบบโปรแกรมฯ ประกอบกับผลการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ ทำให้

ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบหลัก หรือจุดเน้นเชิงสาระได้ 3 ประการ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน 2) การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และ 3) การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

หลักการข้างต้น สามารถนำมาสร้างเป็นกรอบหลักการออกแบบโปรแกรมฯ มีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 กรอบหลักการออกแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนตามหลักการออกแบบของ Van Den Akker

2.2.2) การสร้างต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1) การเตรียมการผู้วิจัย ผู้วิจัยมีการเตรียมตัว ดังนี้

1.1) การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงการออกแบบ ซึ่งเป็นวิธีวิทยาการของงานวิจัยนี้โดยการลงทะเบียนเรียน ในรายวิชา 2756660 การวิจัยเชิงการออกแบบและศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงการออกแบบ

1.2) การทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ศึกษาค้นคว้า และทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน รูปแบบการจัดการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน รวมถึงตัวอย่างโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานในการสร้างกรอบแนวคิด การวิจัยและการสร้างต้นแบบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

2) การศึกษาภาคสนาม

เข้าศึกษา และสังเกตการจัดการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เป็นระยะเวลา 1 เดือน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะรอยเชื่อมต่อจากชั้นอนุบาลกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3) การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ มีรายละเอียดดังนี้

3.1) นำหลักการจากแนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef, 2012) กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ (Epstien, 2001) และแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2019) ที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์ เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (แผนภาพที่ 9)

แผนภาพที่ 9 การสังเคราะห์หลักการของโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.2) ผู้วิจัยพัฒนารอบแนวคิดของต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ดังแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 กรอบแนวคิดต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2.3) การสร้างกระบวนการในโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ

สร้างกระบวนการในโปรแกรมมีทั้ง 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน มีการดำเนินการสร้าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การสร้างกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการดำเนินงานของกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียนตามขั้นตอน ดังนี้

1.1) กำหนดเนื้อหาสาระของกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน โดยศึกษาเนื้อหาสาระกลุ่มสาระวิชาภาษาไทย และกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ของหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กำหนดเนื้อหาสาระ ดังตารางที่ 15 ดังนี้

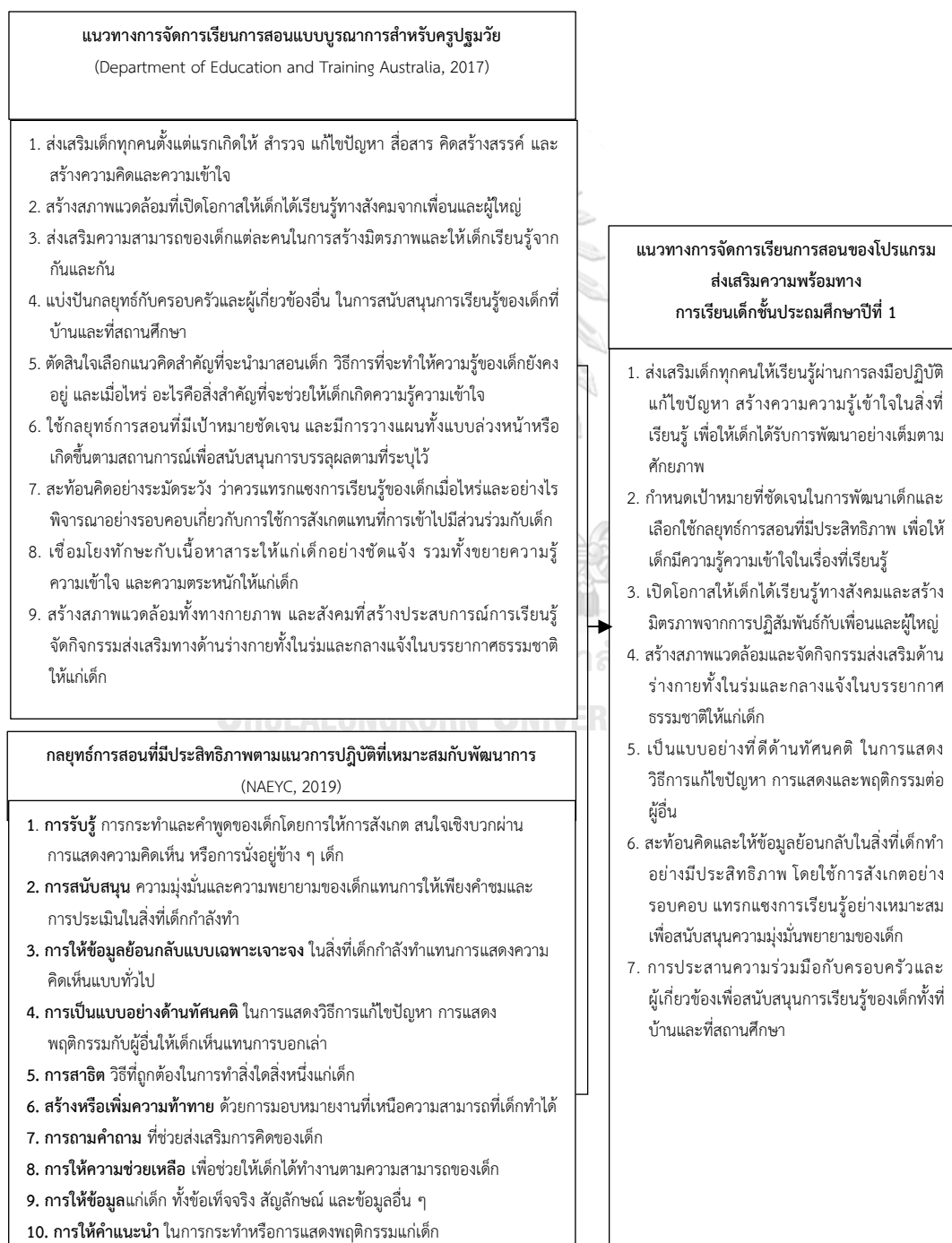
ตารางที่ 15 เนื้อหาสาระของกระบวนการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย	กลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์
1. การรู้จักเสียงของตัวอักษร และสระ - ต่อดคล้องจองง่ายๆ ได้ 2. ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ - บอกความหมายของคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ - เลือกใช้คำได้เหมาะสมกับสถานการณ์ - บอกความหมายของสัญลักษณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้ 3. ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว - ตอบคำถามจากร່ื่องราวที่ฟังได้ - เล่าเรื่องย่อจากร່ื่องราวที่ฟังได้ - คาดคะเนเหตุการณ์จากร່ื่องราวที่ฟังได้ 4. การเขียนคำและประโยค ง่ายๆ - เขียนชื่อและนามสกุลได้ - เขียนคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ - เขียนประโยคง่ายๆ ได้ 5. การจดจำและทำตามคำสั่ง - จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก - จดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงานได้ - จัดรายการสิ่งที่ต้องทำตามลำดับความสำคัญได้ 6. การรู้จักเสียงของตัวอักษร และสระ - บอกและเขียนพยัญชนะ และสระอะ อา อิ อี อุ - เชื่อมโยงเสียงกับรูปพยัญชนะและสระได้	1. ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ - บอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด (1-20 และ 0) - เปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนนับจากน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้ - บอกโจทย์ปัญหาด้วยประโยคง่ายๆ และดำเนินการบวก ลบจำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกิน 20 2. การจำแนกสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะ - จำแนกรูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม และวงรีได้ - จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้ - จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ พร้อมระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนกได้ 3. ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป - สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้ - บอกรูปหรือจำนวนที่หายไปจากแบบรูปได้ - บอกจำนวนที่หายไปแบบรูปที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 1 และ 10

1.2) กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ โดยผู้วิจัยนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับครูปฐมวัย (Department of Education and Training Australia, 2017) และกลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพตามแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2019) มาสังเคราะห์เป็นแนวทาง ดังแผนภาพที่ 11

แผนภาพที่ 11 แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

1.3) กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน โดยขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของ Lardizabal (1990) และขั้นตอนกระบวนการเตรียมการสอนแบบบูรณาการของครู ของทิสนา แคมณี (2551) มาเป็นแนวทางได้ทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังแผนภาพที่ 12

แผนภาพที่ 12 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

1.4) กำหนดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ความพร้อมทางด้านอารมณ์สังคม ประกอบด้วย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการพึ่งพาตนเอง และความพร้อมทางด้านวิชาการ ประกอบด้วย ด้านวิธีการเรียนรู้ การรู้หนังสือขั้นต้น และคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้และทักษะความพร้อมทางการเรียน ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 วิเคราะห์ทักษะความพร้อมทางการเรียนในหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ แบบบูรณาการ	ทักษะความพร้อมทางการเรียน				
	ทักษะด้านอารมณ์สังคม			ทักษะด้านวิชาการ	
	ด้านอารมณ์	ด้านสังคม	ด้านการพึ่งพาตนเอง	ด้านวิธีการเรียนรู้	ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น
1. นี่คือตัวฉัน	✓		✓		
2. เพื่อนที่รัก		✓	✓		
3. ฉันรักโรงเรียน				✓	✓
4. ช่างน้อยเพื่อนรัก				✓	✓
5. ครอบครัวอบอุ่น				✓	✓
6. สัตว์โลกน่ารัก				✓	✓
7. ธรรมชาติแสนสวย				✓	✓
8. จำนวนแสนสนุก				✓	✓

1.5) กำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในส่วนกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ
ในส่วนกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม		
กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
ระยะที่ 1 เตรียมการก่อนเปิดเรียน		
ขั้นที่ 1 วางแผนช่วยเหลือเด็กในช่วงปรับตัว	- เพื่อรวบรวมข้อมูลของเด็ก และนำมาใช้ในการเตรียมการ และวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับเด็ก	- สนทนากับผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล - ประชุมวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้วิจัย
ขั้นที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	- เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	- จัดเตรียมสภาพแวดล้อม และบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
ระยะที่ 2 ส่งเสริมการปรับตัวสู่โรงเรียนใหม่		
ขั้นที่ 3 สร้างความรู้สึกที่ดีกับการมาโรงเรียน	- เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการมาโรงเรียน - เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ เพื่อนใหม่	- สนทนาสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน - มีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงของห้องเรียน - สำรวจสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน
ขั้นที่ 4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ: ส่งเสริมความพร้อมด้านอารมณ์ สังคม	- เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอารมณ์ สังคม และช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมด้านอารมณ์ สังคม
ระยะที่ 3 สร้างรอยเชื่อมต่อในการเรียนรู้		
ขั้นที่ 4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ช่วงที่ 1 : การรู้หนังสือขั้นต้น)	- เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวิธีการเรียนรู้ - เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการรู้หนังสือขั้นต้น - เพื่อให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษา	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมด้านวิชาการ
ขั้นที่ 4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ช่วงที่ 2 : คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน)	- เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวิธีการเรียนรู้ - เพื่อส่งเสริมทักษะด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน - เพื่อให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมด้านวิชาการ

3.2) การสร้างกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการดำเนินงานของกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองตามขั้นตอน ดังนี้

2.1) ศึกษาแนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และลักษณะกิจกรรมของตัวอย่างโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในระยรรอยเชื่อมต่อกจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการยอมรับ ได้แก่ โปรแกรม The Home Instruction Program for Preschool Youngsters (HIPPOY PROGRAM) โปรแกรม Supporting Partnerships to Assure Ready Kids (SPARK PROGRAM) โปรแกรม SPARK และโปรแกรม Stepping Stones Transition Programme เพื่อกำหนดเป็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของโปรแกรมฯ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในส่วนกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม		
กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
ระยะที่ 1 เตรียมการก่อนเปิดเรียน		
ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล	- เพื่อศึกษาข้อมูลของนักเรียนชั้นอนุบาลและศึกษาบริบทของเด็กและครอบครัวที่จะช่วยส่งเสริมเป็นรายบุคคล	- ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลและวางแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพัฒนาการ และบริบทของเด็ก
ขั้นที่ 2 สร้างความสัมพันธ์บ้านโรงเรียน	- เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครอง และระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน	- สร้างความคุ้นเคยระหว่างครู ผู้ปกครองและผู้ปกครองครอบครัว
ขั้นที่ 3 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ	- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - เพื่อสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	- ให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายใต้บรรยากาศที่ดี มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน

ตารางที่ 18 (ต่อ) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในส่วนกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม		
กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
ระยะที่ 2 ส่งเสริมการปรับตัวสู่โรงเรียนใหม่		
ขั้นที่ 4 สร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน - เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนด้านการรู้หนังสือขั้นต้น และ ด้านคณิตศาสตร์ประจำวันที่บ้าน
ระยะที่ 3 สร้างรอยเชื่อมต่อในการเรียนรู้		
ขั้นที่ 5 ติดตามและประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อติดตาม ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือ สนับสนุนให้เกิดความราบรื่นในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความช่วยเหลือ สอบถาม ติดตามการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายครอบครัว ผ่านช่องทางติดต่อสื่อสาร และกิจกรรมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) การสร้างกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการดำเนินงานของกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้านตามขั้นตอน ดังนี้

3.1) ศึกษาแนวคิดกรอบการปฏิบัติของครอบครัวในระยะรอยเชื่อมต่อสำหรับการเริ่มต้นที่ดีของเด็กในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ Victoria University Early Childhood Education Research Team (2009) และกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบของ Epstein .J (2004) เพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในส่วนกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ
ในส่วนกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม		
กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
ระยะที่ 1 เตรียมการก่อนเปิดเรียน		
ขั้นที่ 1 ส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก	- เพื่อส่งต่อข้อมูลของนักเรียนในระดับอนุบาลให้ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	- พุดคุยกับครูเกี่ยวกับพัฒนาการ สุขภาพ และลักษณะนิสัยของเด็ก - มอบข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ในชั้นอนุบาลให้แก่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ขั้นที่ 2 เตรียมความพร้อมก่อนลูกเข้าเรียน	- เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับลูกด้านทัศนคติที่ดีต่อการเข้าโรงเรียน และการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ในการเรียนประถมศึกษาปีที่ 1	- เตรียมความพร้อมให้กับลูกก่อนเข้าเรียน จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของลูก
ระยะที่ 2 ส่งเสริมการปรับตัวสู่โรงเรียนใหม่		
ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน 3.1 การให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวกับโรงเรียนใหม่	- เพื่อให้ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือลูกในการปรับตัวกับโรงเรียนใหม่	- ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านร่วมกับลูกเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางด้านอารมณ์และสังคมของลูกที่บ้านเมื่อได้ใช้เวลาร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน
ระยะที่ 3 สร้างรอยเชื่อมต่อในการเรียนรู้		
ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน 3.2 การให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวกับการเรียนรู้	- เพื่อให้ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือลูกในการเรียนรู้	- ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านร่วมกับลูกเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการรู้หนังสือขั้นต้น และด้านคณิตศาสตร์ชีวิตประจำวัน

3.2) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ครูจัดขึ้นที่โรงเรียนจำนวน 8 กิจกรรม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความพร้อมทางอารมณ์สังคม ประกอบด้วย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการพึ่งพาตนเอง และความพร้อมทางวิชาการ ประกอบด้วย ด้านวิธีการเรียนรู้ การรู้หนังสือขั้นต้น และคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านกับทักษะความพร้อมทางการเรียน

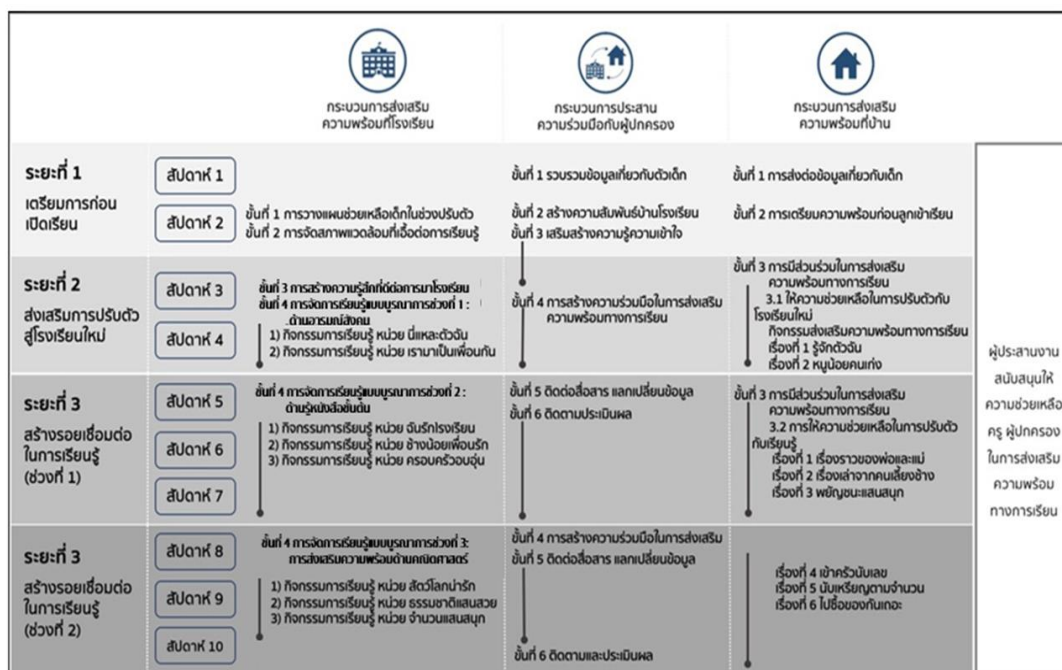
กิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน	ทักษะความพร้อมทางการเรียน				
	ทักษะด้านอารมณ์สังคม			ทักษะด้านวิชาการ	
	ด้านอารมณ์	ด้านสังคม	ด้านการพึ่งพาตนเอง	ด้านวิธีการเรียนรู้	ด้านความรู้หนังสือขั้นต้น ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
1. กิจกรรมรู้จักตัวฉัน	✓		✓		
2. กิจกรรมหุ้มน้อยคนเก่ง		✓	✓		
3. กิจกรรมเรื่องของพ่อและแม่				✓	✓
4. กิจกรรมเรื่องเล่าจากคนเลี้ยงช้าง				✓	✓
5. กิจกรรมพยัญชนะแสนสนุก				✓	✓
6. กิจกรรมเข้าครัวนับเลข				✓	✓
7. กิจกรรมนับเหรียญตามจำนวน				✓	✓
8. กิจกรรมไปซื้อของกันเถอะ				✓	✓

2.2.4 กำหนดแผนการดำเนินโปรแกรม

กำหนดแผนการดำเนินโปรแกรมฯ โดยการนำกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน ที่สร้างขึ้นมากำหนดแผนการดำเนิน โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เตรียมการก่อนเปิดเรียน ระยะที่ 2 ส่งเสริมการปรับตัวสู่โรงเรียนใหม่ และระยะที่ 3 สร้างรอยเชื่อมต่อในการเรียนรู้ใช้เวลาทั้งหมด 10 สัปดาห์ โดยมีการดำเนินการดังแผนภาพที่ 13

แผนภาพที่ 13 แผนการดำเนินงานของต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้

2.2.5 กำหนดการประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง

1) ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความพึงพอใจครูและผู้ปกครองในการใช้โปรแกรมฯ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจครูและผู้ปกครองในการใช้โปรแกรมฯ โดยพิจารณาจากระดับความพึงพอใจครูและผู้ปกครองในการใช้โปรแกรมฯ จำนวน 10 ข้อ

2) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล โดยมีเกณฑ์แปลผลระดับความพึงพอใจครูและผู้ปกครองในการใช้โปรแกรมฯ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมฯ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมฯ มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมฯ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมฯ น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมฯ น้อยที่สุด

2.2.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1) กำหนดจุดประสงค์ของการประเมินโดยพิจารณาในด้านความสำคัญ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการดำเนินงาน และการประเมินผลของโปรแกรมฯ ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 1 ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.6 ($IOC \geq 0.6$) จึงจะถือว่าประเด็นตามรายการมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา

นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณค่า IOC รายข้อ พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ทุกข้อ จำนวน 10 ข้อ และมีค่า IOC รายฉบับ เท่ากับ 0.92 แสดงว่า โปรแกรมและแผนการดำเนินงานโปรแกรมมีความเหมาะสม

2) นำโปรแกรมฯ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองนำร่องกับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 20 คน ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการใน 3 กระบวนการ ดังนี้

2.1) กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียนมีการคัดเลือกแผนจำนวน 10 แผน ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนทักษะด้านอารมณ์และสังคม จำนวน 5 แผน และอีก 5 แผนเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนทักษะด้านวิชาการ ดำเนินการสอนโดยใช้เวลา 2 สัปดาห์

2.2) กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองมีการดำเนินกิจกรรมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนเริ่มดำเนินการในสัปดาห์แรกและหลังดำเนินการในสัปดาห์ที่ 2

2.3) กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน มีการคัดเลือกกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนทักษะด้านอารมณ์และสังคม จำนวน 1 กิจกรรม และอีก 1 กิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนทักษะด้านวิชาการ

3) ผู้วิจัยรวบรวมข้อสังเกตของผู้วิจัยขณะดำเนินการทดลองในด้านความเป็นไปได้ ความเหมาะสมของเนื้อหา เวลา และการดำเนินการนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้จริง

ขั้นตอนที่ 2.3 การนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1 ลงสู่การปฏิบัติ

ผู้วิจัยนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้ในพื้นที่จริง ผลการทดลองใช้ต้นแบบแต่ละครั้งจะได้ข้อมูลป้อนกลับที่นำไปปรับปรุงต้นแบบ ทำให้ได้นวัตกรรมที่ใช้ได้เหมาะสมกับลักษณะของตัวอย่างวิจัย (สุวิมล ว่องวาณิช, 2563)

การดำเนินการทดลองใช้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 การกำหนดตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 29 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 และ 2) ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 29 คน และ 3) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 ของโรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 2 คน ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) คัดเลือกโรงเรียน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ที่มีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) เป็นโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่มีการจัดการชั้นเรียนแบบครูประจำชั้นเพียงคนเดียว (self-contained classroom) โดยครูประจำชั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหลักไม่น้อยกว่าสองรายวิชา

1.2) ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

2) คัดเลือกห้องเรียนที่ครูประจำชั้นสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 1 ห้องเรียน โดยกำหนดให้เด็กทุกคนในห้องเรียน และผู้ปกครองของเด็กครบครัวละ 1 คนเป็นตัวอย่างการวิจัย

3) เข้าพบผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูประจำชั้น เพื่อขอความร่วมมือชี้แจงรายละเอียดของการวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์การวิจัย รายละเอียดของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการ บทบาทในการทำงานร่วมกับครูและผู้ปกครอง วิธีการประเมินผล ประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมการวิจัย และขอคำแนะนำในการปรับต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยได้รับคำแนะนำให้ดำเนินการโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนตามแผนการสอนที่วางแผนไว้ในช่วงเช้าของแต่ละวันจันทร์ถึงศุกร์ และสามารถดำเนินการทำงานร่วมกันระหว่าง ผู้วิจัย ครู และผู้ปกครองได้ตามแผนที่กำหนดไว้ได้ตามความเหมาะสม

2.3.4 กำหนดแบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้ต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design ซึ่งมีแผนการทดลองดังนี้

กลุ่มทดลอง	สอบก่อนเรียน	ทรีตเมนต์	สอบหลังเรียน
E	O ₁	X	O ₂

โดยที่

- E แทน ตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- O₁ แทน ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการทดลอง
- X แทน โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ
- O₂ แทน ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการทดลอง

ตัวแปรวิจัย ตัวแปรการวิจัยในระยนี้ ได้แก่

ตัวแปรจัดกระทำ คือ ต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ

ตัวแปรตาม คือ ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.3.3 การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมการก่อนการทดลองใช้ ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ และขั้นที่ 3 หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2563 ถึง 28 กันยายน 2563 ในคาบวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ รวมเวลาดำเนินการทดลองใช้ทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ

1.1) สร้างความคุ้นเคยกับครูและครอบครัวที่เข้าร่วมการวิจัย ใช้เวลา 1 สัปดาห์ โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) สร้างความคุ้นเคยกับครูประจำชั้นด้วยการเยี่ยมเยียนอย่างไม่เป็นทางการสนทนาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และขออนุญาตศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกเสียงและภาพระหว่างการดำเนินการตามโปรแกรมฯ

2) พบผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและขออนุญาตให้เด็กและครอบครัวเป็นผู้เข้าร่วมวิจัย โดยผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคย สนทนาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของครอบครัวในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเพื่อให้เด็กเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งการขออนุญาตให้ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพิจารณาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยจะรักษาความลับของข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ไม่นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น และจะทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

1.2) การเก็บข้อมูลก่อนการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ 1) การประเมินความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) การประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3) การประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการแต่ละส่วน ดังนี้

1) ผู้วิจัยประเมินความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 29 คน ระหว่างวันที่ 1-3 กรกฎาคม 2563 ด้วยแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการกับนักเรียนวันละ 10 คน คนละ 15 นาที แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS

2) ผู้วิจัยประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยประเมินบทบาทของครูในการปฏิบัติการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนเพื่อเก็บข้อมูลในการปฏิบัติงานของครูก่อนเริ่มการดำเนินการโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3) ผู้วิจัยแจกแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้แก่ผู้ปกครอง เพื่อเก็บให้ได้ข้อมูลการปฏิบัติของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนก่อนเริ่มการดำเนินการโปรแกรมฯ

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ตามแผนการดำเนินงานของต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการทดลอง ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ

วัน/เวลา	ขั้นการดำเนินงาน	การทำงานของผู้วิจัย	การทำงานของผู้ปกครอง
กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน			
15 มิ.ย.63	ขั้นที่ 1 วางแผนช่วยเหลือเด็กในช่วงปรับตัว	- วิเคราะห์ข้อมูลเด็ก - วางแผนการจัดกิจกรรม	- มอบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก - เตรียมความพร้อมลูกสำหรับ
16 มิ.ย.63	ขั้นที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	- ร่วมมือรวมพลังกับครูจัดสภาพแวดล้อม	การเข้าเรียน
1-10 ก.ค.63	ขั้นที่ 3 สร้างความรู้สึที่ดีกับการมาโรงเรียน	- ร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย - สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - ร่วมวิเคราะห์ ประเมินผล เพื่อให้การชี้แนะสำหรับการทำกิจกรรมครั้งต่อไป	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านตามกิจกรรมที่โปรแกรมฯแนะนำไว้ (ภาคผนวก ข)
12 ก.ค.63 - 10 ก.ย.63	ขั้นที่ 4 จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	- สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง			
15 มิ.ย.63	ขั้นที่ 1 การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง	- ช่วยเหลือครูในการรวบรวมข้อมูลเด็ก	-
19 มิ.ย.63	ขั้นที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์บ้านโรงเรียน	- ร่วมจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย	- ร่วมจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย
19 มิ.ย.63, 17 ก.ค. 63, 7 ส.ค. 63, 11 ก.ย. 63	ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ	- ร่วมจัดกิจกรรมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - ร่วมสังเกต เพื่อให้การชี้แนะสำหรับการทำกิจกรรมครั้งต่อไป	- ร่วมกิจกรรมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
12 ก.ค.63 - 10 ก.ย.63	ขั้นที่ 4 การสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	- กำกับดูแล ให้คำชี้แนะ สร้างแรงจูงใจ	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านตามกิจกรรมที่โปรแกรมฯแนะนำไว้ (ภาคผนวก ข)
12 ก.ค.63 - 10 ก.ย.63	ขั้นที่ 5 การติดตามและประเมินผล	- ร่วมวิเคราะห์ ประเมินผล เพื่อให้การชี้แนะสำหรับการทำกิจกรรมครั้งต่อไป	- สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ตารางที่ 21 (ต่อ) การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ

วัน/เวลา	ขั้นการดำเนินงาน	การทำงานของผู้วิจัย	การทำงานของผู้ปกครอง
กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน			
15 มิ.ย.63	ขั้นที่ 1 การส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก	- ร่วมกิจกรรมและแลกเปลี่ยนข้อมูล	- มอบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก
19 มิ.ย.63 - 10 ก.ค.63	ขั้นที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนลูกเข้าเรียน	- ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ ให้คำชี้แนะ	- เตรียมความพร้อมลูกสำหรับการเข้าเรียนตามคำแนะนำของโปรแกรมฯ (ภาคผนวก ข)
12 ก.ค.63 - 10 ก.ย.63	ขั้นที่ 3 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อม	- ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ ให้คำชี้แนะ	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านตามกิจกรรมที่โปรแกรมฯ แนะนำไว้ (ภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 3 หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจากโปรแกรมฯ ระหว่างวันที่เป็นเวลา 2 อาทิตย์ โดยดำเนินการดังนี้

3.1) การประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กในชั้นเรียน และประเมินความพร้อมทางการเรียนของเด็กตามรายการที่แบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำหนดไว้ โดยไม่ต้องระบุชื่อนักเรียน ใช้เวลา 1 สัปดาห์

3.2) การประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครู และให้ครูวิเคราะห์การปฏิบัติงานของตนเองตามรายการที่กำหนดไว้ในแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลา 1 สัปดาห์

3.3) การประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการดังนี้

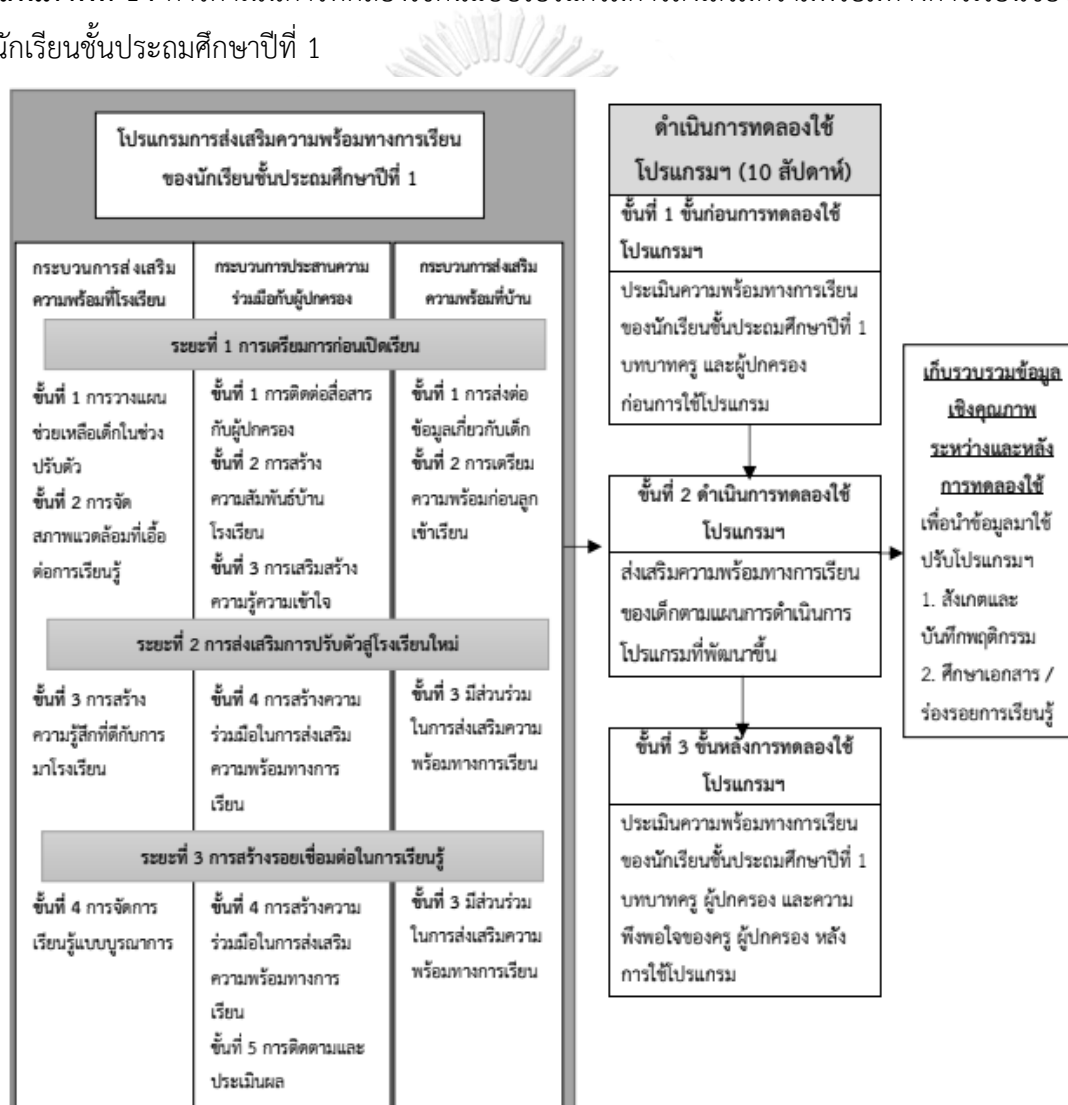
ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองวิเคราะห์การปฏิบัติของตนเองตามรายการที่กำหนดไว้ในแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลา 1 สัปดาห์

3.4) การประเมินความพึงพอใจโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยสอบถามครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การนำโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สรุปเป็นแผนภาพการดำเนินการได้ดังแผนภาพที่ 14

แผนภาพที่ 14 การดำเนินการทดลองใช้ต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การประเมินโปรแกรมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประเมินด้วยแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นในการวิจัยขั้นตอนแรก เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน

1.2 บทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ประเมินด้วยแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ที่สร้างขึ้นในการวิจัยขั้นตอนแรก เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน

1.3 บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ประเมินด้วยแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ที่สร้างขึ้นในการวิจัยขั้นตอนแรก เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน

2. การประเมินโปรแกรมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

2.1 ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประเมินด้วยแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบพัฒนาการ

2.2 บทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ประเมินด้วยแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบพัฒนาการ

2.3 บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ประเมินด้วยแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบพัฒนาการ

2.4 ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ประเมินด้วยแบบประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลยืนยันประสิทธิ...ของโปรแกรมฯ

2.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิจัยในขั้นตอนนี้จะทำการศึกษาข้อมูลใน 2 ส่วน คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบประเมินบทบาทครูในการ

ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมวิจัยด้วยสถิติเชิงบรรยาย

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 3 การพัฒนาหลักการออกแบบใหม่ในโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการถอดบทเรียนจากการนำแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการออกแบบสู่การปฏิบัติ

การวิจัยในระยะนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวคิดที่ใช้ในการหลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการถอดบทเรียนจากการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของครูและผู้ปกครองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

3.2 ถอดบทเรียนโดยใช้หลักการให้เหตุผลจากข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สิ่งที่ทำแล้วเกิดผลดี สิ่งที่ทำแล้วไม่เกิดประโยชน์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโปรแกรมแต่ละครั้ง

3.3 นำประเด็นข้อค้นพบจากการปฏิบัติในบริบทจริงที่ได้มาวิเคราะห์เทียบกับแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef, 2012) แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2020) และกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบที่ใช้เป็นแนวคิดหลัก เพื่อเสนอแนวทางหรือสรุปเป็นหลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนใหม่ (new design principle) ที่สามารถอ้างอิงได้

บทที่ 4

ผลการพัฒนาหลักการออกแบบ และต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการพัฒนาหลักการออกแบบ และต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการออกแบบหลักการออกแบบ และต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

1.1 หลักการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.2 ต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้เข้าร่วมวิจัย และบริบทของโรงเรียน

2.2 ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 การกำหนดหลักการออกแบบที่ปรับใหม่ (new design principle) สำหรับการสร้างต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การนำแนวคิดแนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ และกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบที่ใช้เป็นแนวคิดหลัก

3.2 หลักการออกแบบที่ปรับใหม่จากผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการออกแบบหลักการออกแบบ และต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัยในส่วนนี้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ หลักการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1 หลักการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินงานตามแนวคิดวิจัยการออกแบบ ที่นำข้อมูลจากการศึกษาประสบการณ์ผู้เข้ามาพิจารณา ร่วมกับการใช้แนวคิดหรือหลักการที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาองค์ประกอบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความพร้อมของเด็ก ความพร้อมของโรงเรียน และความพร้อมของครอบครัว ดังนั้นการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนจึงต้องดำเนินการส่งเสริมทั้ง 3 องค์ประกอบแบบคู่ขนานกันตลอดการดำเนินงานของโปรแกรมฯ อีกทั้งผลการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้สะท้อนว่า ครูและผู้ปกครองต้องการองค์ความรู้ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และแนวทางการทำงานประสานความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง ดังแสดงในแผนภาพที่ 15

แผนภาพที่ 15 องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยได้นำ 1) แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยรรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef, 2012) 2) กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ (Epstien, 2001) และ 3) แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2019) มีรายละเอียดแต่ละแนวคิด ดังนี้

1. แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยรรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef, 2012) ได้ระบุองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียน (Unicef, 2012) แบ่งเป็น 3 มิติ คือ 1) ความพร้อมของเด็ก ที่มุ่งเน้นให้เด็กได้รับการส่งเสริมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ที่โรงเรียน 2) ความพร้อมของโรงเรียน ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อม และการปฏิบัติที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเกิดความพร้อมในระยรรอยเชื่อมต่อสู่การเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา และ 3) ความพร้อมของครอบครัวและชุมชน ที่มุ่งเน้นให้ครอบครัวและชุมชนสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ร่วมกันสร้างทัศนคติที่ดีของการเป็นพ่อแม่และผู้ดูแลเด็กที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ในระยรรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็ก โดยทั้งสามมิติต้องทำงานคู่ขนานกันในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ครบมิติและมีประสิทธิภาพที่สุด (Unicef, 2012; Dockett, Perry, & Kearney, 2010)

2. การประสานความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กนั้นมีรูปแบบจากการศึกษากรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ ของ Epstien (2001) ที่ระบุการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับครู ใน 6 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การช่วยเหลือให้ครอบครัวมีทักษะในการอบรมเลี้ยงดูลูกมีความรู้ในเรื่องพัฒนาการเด็ก และสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อสนับสนุนเด็กให้เกิดการเรียนรู้

รูปแบบที่ 2 การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การสร้างการสื่อสารแบบสองทางระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อรับรู้ถึงการจัดการเรียนการสอนและความก้าวหน้าในการเรียนหรือพัฒนาการของเด็ก

รูปแบบที่ 3 การเป็นอาสาสมัคร การที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยการเป็นอาสาสมัครให้ความรู้ อบรมฝึกทักษะ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

รูปแบบที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ การตั้งเป้าหมายทางการเรียน การบ้าน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกับเด็กๆ ที่บ้าน

รูปแบบที่ 5 การตัดสินใจ การที่ผู้ปกครองมีส่วนในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อร่วมเสนอข้อเสนอนะเชิงนโยบายแก่โรงเรียน โดยโรงเรียนคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการตัดสินใจ

รูปแบบที่ 6 การร่วมมือกับชุมชน การเชื่อมโยงประสานการทำงานระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชน รวมถึงองค์กรสำคัญ ๆ ในชุมชน

3. แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2019) ได้ให้หลักการสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนาเด็กให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ 9 ข้อ ดังนี้

1) พัฒนาการและการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อรูปแบบการเจริญเติบโตของเด็กในอนาคต

2) พัฒนาการของเด็กประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและอารมณ์ ด้านภาษา และวิธีการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาการทุกด้านมีความสำคัญ และช่วยส่งเสริมกันและกัน

3) การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข พัฒนาการควบคุมตนเอง ภาษา สติปัญญาและสังคม รวมไปถึงความรู้ด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ การเล่นจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 8 ปี

4) การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรม ประสบการณ์และความแตกต่างของแต่ละบุคคล

5) เด็กเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้น สามารถรับรู้และจัดระเบียบข้อมูล เพื่อสร้างความหมายผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น

6) แรงจูงใจในการเรียนรู้ของเด็กจะเพิ่มขึ้น เมื่อเด็กมีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของ ดังนั้นหลักสูตรและวิธีการสอนควรสร้างขึ้นจากความต้องการของเด็กโดยเชื่อมโยงประสบการณ์ในโรงเรียนหรือสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่บ้านและชุมชน

7) เด็กเรียนรู้แบบบูรณาการสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนั้นครูควรมีความรู้และความเข้าใจในแต่ละสาขาวิชา รวมถึงเกี่ยวกับการสอนเนื้อหาในแต่ละสาขาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ

8) พัฒนาการและการเรียนรู้จะสูงขึ้น เมื่อเด็กถูกท้าทายให้ทำกิจกรรมที่ยากกว่าระดับความสามารถในปัจจุบัน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กคิดไตร่ตรองและฝึกฝนทักษะใหม่อย่างสม่ำเสมอ

9) การใช้เทคโนโลยีและสื่อปฏิสัมพันธ์อย่างมีความรับผิดชอบและตั้งใจช่วยสนับสนุนการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก

การกำหนดหลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวคิดของ Van Den Akker (1999) ผู้วิจัยจึงกำหนดหลักการออกแบบ ดังนี้

“ถ้าต้องการออกแบบสิ่งแทรกแซง [ต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ] สำหรับวัตถุประสงค์หรือฟังก์ชัน [การทำงานร่วมกันของครูและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1] ในบริบท [โรงเรียนในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม] ควรให้สิ่งแทรกแซงดังกล่าวมีลักษณะตามจุดเน้นเชิงสาระ [การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน, การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง] โดยดำเนินการตามจุดเน้นเชิงกระบวนการ [กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน, กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และ กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน]

(อ้างอิงแนวคิด Van Den Akker, 1999; สุวิมล ว่องวาณิช, 2560)

หลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นการนำแนวคิดที่ได้ศึกษาข้างต้น และผลการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้คือครูและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาประกอบกันกำหนดหลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ไว้ 3 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ 2) การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และ 3) การทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ดังรายละเอียดในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 องค์ประกอบหลักและข้ออ้างเชิงเหตุผล

องค์ประกอบหลัก	ข้ออ้างเชิงเหตุผล
1) การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนควรพัฒนาในองค์ประกอบสามมิติให้ทำงานควบคู่กัน คือ ความพร้อมของเด็ก ความพร้อมของโรงเรียนและความพร้อมของครอบครัว (Unicef, 2012; Dockett, Perry, and Kearney, 2010) - การส่งเสริมความพร้อมของเด็ก เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ตารางที่ 22 (ต่อ) องค์ประกอบหลักและข้ออ้างเชิงเหตุผล

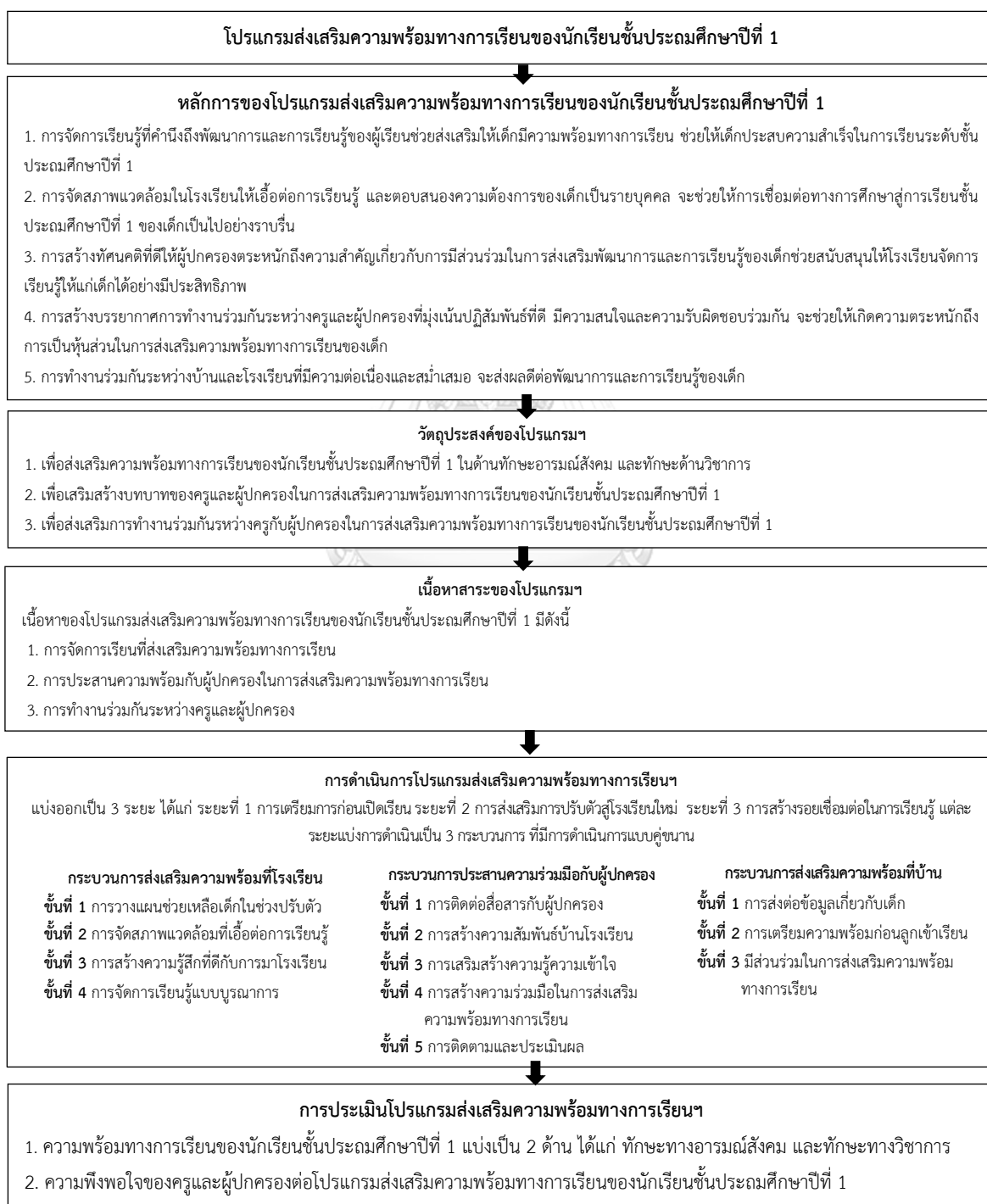
องค์ประกอบหลัก	ข้ออ้างเชิงเหตุผล
	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมความพร้อมของเด็กควรคำนึงพัฒนาการทุกด้านประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและอารมณ์ ด้านภาษา และวิธีการเรียนรู้ เนื่องจากพัฒนาการทุกด้านมีความสำคัญ และช่วยส่งเสริมกันและกัน (NAEYC, 2020) - การจัดการเรียนรู้ให้เด็กต้องสอดคล้องกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก โดยจัดกิจกรรมให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น และการลงมือกระทำสิ่งต่างๆ การจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเนื้อหาสาระต่างๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความกระตือรือร้น และช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย (NAEYC, 2020) - การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก ช่วยให้การเชื่อมต่อทางการศึกษาจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นไปอย่างราบรื่น
<p>2) การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Epstien, 2001) - การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน (Epstien, 2001)
<p>3) การทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายช่วยให้เกิดความต่อเนื่องในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่เด็ก - การทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอช่วยสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างบ้านและโรงเรียน ในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

1.2 ต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยนำหลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำมาซึ่งการกำหนดต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล ดังแผนภาพที่ 16

แผนภาพที่ 16 โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กระบวนการที่ 1 การส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน

กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน เป็นขั้นตอนการทำงานของครูในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีความพร้อมทางการเรียน โดยมุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวในระยรรอยเชื่อมต่อได้อย่างราบรื่น มีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนช่วยเหลือเด็กในช่วงปรับตัว

เป็นการเตรียมการ วางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในระยรรอยเชื่อมต่อ เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวกับการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น โดยมีการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กที่เชื่อมต่อจากชั้นเรียนอนุบาล ผ่านการส่งต่อของผู้ปกครอง เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาและนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบบูรณาการให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

ขั้นที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก จัดเตรียมมุมการเรียนรู้ และตกแต่งห้องเรียนให้มีความน่าสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศที่ดีอบอุ่น ปลอดภัยสำหรับเด็กเมื่อเริ่มเข้าเรียน

ขั้นที่ 3 การสร้างความรู้สึที่ดีกับการมาโรงเรียน

เป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการมาโรงเรียน สร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ เพื่อนใหม่ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

1) กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย เป็นทำความรู้จักกันและกัน โดยการให้นักเรียนแนะนำตัว ทำความคุ้นเคยกับครู และเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อสร้างความประทับใจต่อการมาโรงเรียนวันแรก

2) กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่ เป็นการเรียนรู้การดำเนินกิจวัตรประจำวันที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงจากความคุ้นเคย สำรวจสภาพแวดล้อมใหม่ ตลอดจนเรียนรู้กฎ กติกา และข้อตกลงของห้องเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกคุ้นเคย และเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

ขั้นที่ 4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านหน่วยเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยด้วยการบูรณาการ เนื้อหาสาระภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ที่มีขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นกำหนดหน่วยการเรียนรู้ เป็นการเลือกเรื่องที่จะสอนโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของบริบทและความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

2) **ชั้นวางแผนกิจกรรม** เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ คัดเลือกเนื้อหา และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการทักษะความพร้อมทางการเรียน เนื้อหาสาระ และเจตคติที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

3) **ชั้นจัดการเรียนรู้** ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1) **ชั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้**

(1) นำเสนอเรื่องราว นิทาน เกมหรือสถานการณ์ที่ สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนรู้และประสบการณ์ของเด็ก

(2) ถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนรู้เพื่อกระตุ้นความสนใจและเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์เดิมของเด็ก

3.2) **ชั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้**

(1) จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ และค้นหาคำตอบร่วมกับเพื่อนในหลายลักษณะทั้งแบบกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่

(2) ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่เด็กในการสร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่เรียน

3.3) **ชั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้**

(1) ให้เด็กนำเสนอความรู้ หรือผลงานที่ได้จากการลงมือปฏิบัติและสรุปความรู้ร่วมกับเด็ก

(2) ถามคำถามให้เด็กสะท้อนความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้

4) **ชั้นการประเมินผล** เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ช่วง คือ การส่งเสริมความพร้อมทางอารมณ์ สังคม การส่งเสริมความพร้อมทางด้านการรู้หนังสือขั้นต้น และการส่งเสริมความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

การดำเนินงานกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน ทั้ง 4 ขั้นตอน มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 23 แผนการดำเนินงาน ด้านกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน

ขั้นตอนการทำงานของครู	ลักษณะกิจกรรม ส่งเสริมความพร้อม	ระยะเวลา	
		ชั่วโมง	นาที
ขั้นที่ 1 วางแผนช่วยเหลือเด็กในช่วงปรับตัว			
1) วิเคราะห์ข้อมูลเด็ก	รายบุคคล	4	-
2) วางแผนการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	รายบุคคล	4	-
ขั้นที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้			
1) จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	รายบุคคล	4	-
2) จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้	รายบุคคล	4	-
ขั้นที่ 3 สร้างความรู้สึกที่ดีกับการมาโรงเรียน			
1) กิจกรรมแรกพบ	กลุ่ม	-	45
2) กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่	กลุ่ม	-	45
ขั้นที่ 4 จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย			
ช่วงที่ 1 : การส่งเสริมความพร้อมด้านอารมณ์สังคม	กลุ่ม	13	50
ช่วงที่ 2 : การส่งเสริมความพร้อมด้านความรู้หนังสือ	กลุ่ม	22	50
ขั้นต้น			
ช่วงที่ 3 : ส่งเสริมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	กลุ่ม	22	50
	รวม	73	ชั่วโมง

กระบวนการที่ 2 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ สุขภาพของนักเรียน และพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเชื่อมต่อข้อมูลของนักเรียนระหว่างชั้นอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งบริบทของครอบครัวที่จะช่วยสนับสนุนการเตรียมการของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขั้นที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์บ้านโรงเรียน

เป็นการทำความรู้จัก พบปะพูดคุย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง

และผู้ปกครองด้วยกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

เป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่ดี มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ประกอบด้วย

1) กิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนที่มุ่งเน้นการทำงานแบบประสานความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จทางการเรียนรู้ของนักเรียน

2) กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขั้นที่ 4 การสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ใช้เวลาที่มีคุณภาพในการร่วมกิจกรรมกับลูก เพื่อให้เกิดการทำงานที่ควบคู่กันไปเป็นคู่ขนานจนนำมาซึ่งความพร้อมทางการเรียนที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ประกอบด้วย การสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน : ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น และด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 การติดตามและประเมินผล

เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ สะท้อนความคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมทั้งความรู้สึกเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เพื่อนำความรู้ไปใช้เป็นแนวทางในการทำงานส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

1) กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2) กิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ เป็นการสะท้อนความคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมทั้งความรู้สึก เกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เพื่อนำผลที่ได้จากการสะท้อนคิดไปปรับปรุงกระบวนการให้ดีขึ้นในการปฏิบัติครั้งต่อไป

กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 24 แผนการดำเนินงานโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ด้านกระบวนการ
ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ขั้นตอนการทำงานของครู	ลักษณะกิจกรรม	ระยะเวลา	
		ชั่วโมง	นาที
ขั้นที่ 1 การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง	รายบุคคล	2	-
1) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล			
ขั้นที่ 2 สร้างความสัมพันธ์บ้านโรงเรียน	กลุ่ม	-	30
1) กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย			
ขั้นที่ 3 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ	กลุ่ม	1	30
1) กิจกรรมสร้างความตระหนักรู้			
2) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้			
ขั้นที่ 4 สร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อม	กลุ่ม	6	-
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน:			
ด้านอารมณ์สังคม			
		-	30
1) ทำกิจกรรมร่วมกับลูก		1	30
2) ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล			
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน :			
ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น			
		-	30
1) ทำกิจกรรมร่วมกับลูก		1	30
2) ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล			
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน:			
ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน			
		-	30
1) ทำกิจกรรมร่วมกับลูก		1	30
2) ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล			
ขั้นที่ 5 ติดตามและประเมินผล	กลุ่ม	8	-
1) กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์			
2) กิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้			
รวม		20	ชั่วโมง

กระบวนการที่ 3 การส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

การส่งเสริมความพร้อมที่บ้านเป็นการปฏิบัติของผู้ปกครองในการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของลูก โดยใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้าน ดังขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก

เป็นการพบปะ พูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครูเกี่ยวกับพัฒนาการ สุขภาพ ลักษณะนิสัย ส่งต่อข้อมูลพัฒนาการทางการเรียนรู้จากครูอนุบาล เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้กับนักเรียน

ขั้นที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนลูกเข้าเรียน

เป็นการเตรียมการให้กับลูกเพื่อเสริมสร้างความพร้อม และทัศนคติที่ดีต่อการมาโรงเรียน โดยผู้ปกครองจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งปรับเปลี่ยนกิจวัตรประจำวันให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อม

เป็นการให้ความร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ให้กับลูกที่บ้าน โดยผู้ปกครองใช้เวลาที่มีคุณภาพร่วมกิจกรรมกับลูก เพื่อให้เกิดการทำงานที่ควบคู่กับโรงเรียนจนนำมาซึ่งความพร้อมทางการเรียนที่เกิดขึ้นกับลูก แบ่งเป็น 2 ช่วง ประกอบด้วย

3.1 การให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวกับโรงเรียนใหม่ เป็นการส่งเสริมความพร้อมทางด้านอารมณ์สังคม เพื่อเป็นพื้นฐานความพร้อมที่ดีในการช่วยเหลือให้เด็กปรับตัว ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 1 : รู้จักตัวฉัน
- 2) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 2 : หนูน้อยคน

เก่ง

3.2 การให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวกับเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมความพร้อมทางด้านวิชาการ เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนรู้ของลูกให้มีความราบรื่น แบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1

1) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 3 เรื่องราวของพ่อและแม่ เป็นกิจกรรมการถ่ายทอดประสบการณ์เกี่ยวเรื่องราวของพ่อและแม่ในช่วงวัยเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กในการใช้ชีวิตในระยะรอยเชื่อมต่อที่ต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

2) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 4 เรื่องเล่าจากคน เลี้ยงช้าง เป็นการจับใจความจากเรื่องราวที่ได้ยินได้ฟังผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับช้างที่เด็กๆ สนใจ เรียนรู้การถ่ายทอดสิ่งได้รับรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรู้หนังสือขั้นต้น

3) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 5 พยัญชนะแสนสนุก เป็นการจัดกิจกรรมร่วมกับลูกเกี่ยวกับการจดจำตัวอักษรผ่านการเล่นอย่างสนุกสนาน เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาเบื้องต้น

ช่วงที่ 2

4) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 6 เข้าครัว นับเลข เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตัวเลข และจำนวนเบื้องต้นจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และพบเห็นในชีวิตประจำวัน

5) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 7 นับเหรียญ ตามจำนวนเป็นการจัดกิจกรรมร่วมกับลูกเกี่ยวกับการเรียนรู้จำนวน การนับจำนวน และการดำเนินการเบื้องต้น ด้วยการใช้สื่ออุปกรณ์ที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น เหรียญ

6) กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ครั้งที่ 8 ไปซื้อของกันเถอะ เป็นกิจกรรมการนำความรู้ทางคณิตศาสตร์มาประยุกต์ใช้ผ่านการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การซื้อของ

กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้านทั้ง 3 ขั้นตอน มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 25 แผนการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

ขั้นตอนการทำงานของผู้ปกครอง	ลักษณะกิจกรรม	ระยะเวลา	
		ชั่วโมง	นาที
ขั้นที่ 1 ส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก	รายบุคคล	2	-
ขั้นที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนลูกเข้าเรียน	รายบุคคล	2	-
1) จัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้			
2) ปรับเปลี่ยนกิจวัตรประจำวัน			
ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อม :	รายบุคคล	4	-
3.1 ให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวกับโรงเรียนใหม่ : ด้านอารมณ์สังคม			
3.1.1) กิจกรรม รู้จักตัวฉัน			
3.1.2) กิจกรรม หนูน้อยคนเก่ง			
3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน:			
ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น			
3.2.1) กิจกรรม เรื่องราวของพ่อและแม่			
3.2.2) กิจกรรม เรื่องเล่าจากคนเลี้ยงช้าง			
3.2.3) กิจกรรม พยัญชนะแสนสนุก			

ตารางที่ 25 (ต่อ) แผนการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

ขั้นตอนการทำงานของผู้ปกครอง	ลักษณะกิจกรรม	ระยะเวลา	
		ชั่วโมง	นาที
3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน: ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน			
3.3.1) กิจกรรม เข้าครัวนับเลข			
3.3.2) กิจกรรม นับเหรียญตามจำนวน			
3.3.3) กิจกรรม ไปซื้อของกันเถอะ			
	รวม	8	ชั่วโมง

1.2.2 บทบาทผู้ประสานงานในโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ฯ

ผู้ประสานงานของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ฯ เป็นบุคคลที่เอื้อประโยชน์ หรือช่วยสนับสนุน การดำเนินการของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้ครอบครัวและครู ได้มีการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรเป็นครูที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลและให้การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ดังนี้

ด้านคุณสมบัติของผู้ประสานงาน

(1) ด้านความรู้ มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

(2) ด้านทักษะ มีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างความเข้าใจแก่ครูและ ผู้ปกครอง มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการประสานความร่วมมือในการทำงานกับบุคลากรอื่นในโรงเรียน หรือบุคคลอื่นในชุมชนในโอกาสต่างๆตามความเหมาะสม เช่น การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในโอกาสต่างๆ รวมทั้งมีทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา

(3) ด้านเจตคติ มีมุ่งมั่นในการทำงานกับครูและผู้ปกครอง มีความใส่ใจในการรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง และเป็นผู้ให้เวลาในการทำความเข้าใจถึงความต้องการของครูและผู้ปกครอง

ด้านบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน

(1) ประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก

(2) ประสานงานและจัดเตรียมการประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ประเมินบทบาทครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

(3) อำนวยความสะดวกและมีส่วนร่วมในการออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความพร้อมทั้งที่โรงเรียน และกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

(4) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนฝึกอบรมการช่วยเหลือและการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้แก่ครูและผู้ปกครองผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.2.3 การประเมินผลโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การประเมินผลโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้การประเมิน 2 ลักษณะ คือ การประเมินประสิทธิผล และการประเมินประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ

การประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะทางอารมณ์และสังคม และ 2) ด้านทักษะทางวิชาการ ด้วยแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาประสิทธิผล คือ โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ มีประสิทธิผลเมื่อร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความพร้อมทางการเรียนสูงขึ้น

(2) การประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ

การประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจครูและผู้ปกครองในการใช้โปรแกรมฯ ที่สร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาประสิทธิภาพ คือ โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ มีประสิทธิภาพ เมื่อร้อยละ 80 ของครูและผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ สามารถนำไปใช้ในโรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนด้วยการลงมือปฏิบัติที่ใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหลัก 2 รายวิชาขึ้นไป ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ มีความแตกต่างจากการจัดกิจกรรมแบบปกติทั่วไป แสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ความแตกต่างของการดำเนินการช่วงรอยเชื่อมต่อของโปรแกรมฯ ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนกับการดำเนินการแบบปกติ

ระยะการเตรียมการก่อนเริ่มเรียน		
รูปแบบปกติ	โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	
1. การเก็บรวบรวมข้อมูล		
ใช้การเก็บรวบรวมเอกสารสำคัญเกี่ยวกับตัวเด็กจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว	ใช้การสัมภาษณ์เพิ่มเติมเป็นรายครอบครัวเพื่อเก็บข้อมูลของเด็กและครอบครัว	
2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้		
ไม่มีมุมการเรียนรู้ หรือพื้นที่สงบไว้ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระ และไม่ได้อำหนดการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน	ที่โรงเรียน มีการจัดมุมการเรียนรู้ และพื้นที่สงบไว้ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระหรือจัดการอารมณ์ตนเองเมื่อไม่พร้อม	ที่บ้าน มีการจัดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับเด็กที่บ้าน เช่น มุมทำการบ้าน
ระยะการปรับตัวกับโรงเรียนใหม่		
เริ่มการเรียนรู้ทักษะตามกลุ่มสาระวิชาตั้งแต่วันแรก	ที่โรงเรียน - มีช่วงเวลาให้เด็กปรับตัว - มีกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย - มีกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางอารมณ์และสังคมก่อนเริ่มเรียนทักษะด้านวิชาการ	ที่บ้าน ผู้ปกครองได้รับกิจกรรมที่ช่วยเหลือการปรับตัวของเด็กไปปฏิบัติ เช่น การเล่าเรื่องราวให้กำลังใจ
ระยะการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน		
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
เน้นการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามรายวิชา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนปกติ	ที่โรงเรียน มีกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะวิชาการ ผ่านการเล่น และการลงมือปฏิบัติ	ที่บ้าน ผู้ปกครองได้รับกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้ไปปฏิบัติเช่น การพาเด็กเข้าครัวนับเลข

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1

เป็นการนำเสนอข้อมูล ใน 2 ส่วน คือ 2.1 บริบทของโรงเรียนและข้อมูลพื้นฐานของครูผู้เข้าร่วมวิจัย และ 2.2 ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีรายละเอียดดังนี้

2.1 บริบทของโรงเรียน และข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมวิจัย

2.1.1 บริบทของโรงเรียน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียน โดยการสังเกตและจดบันทึกข้อมูล นำเสนอข้อมูลได้ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม โรงเรียนอยู่ในเขตชุมชนเมือง จังหวัดชลบุรี โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายในบริเวณเดียวกับมหาวิทยาลัย ทำให้มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และมีอาคารต่าง ๆ มากมาย ที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยส่วนของอาคารชั้นประถมศึกษา มีบริเวณเชื่อมต่อกับฝ่ายปฐมวัย ซึ่งเป็นชั้นเรียนระดับอนุบาล และระดับชั้นมัธยมศึกษาจะอยู่ในบริเวณอาคารที่แยกออกไป มีสนามเด็กเล่น ลานกิจกรรมนอกประสงค์สำหรับเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ข้างอาคารเรียน

อาคารเรียนชั้นประถมศึกษา มี 2 อาคาร ประกอบด้วย อาคารชั้นเดียวด้านหน้า ซึ่งเป็นส่วนธุรการ และห้องเรียนพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องดนตรี อาคารด้านหลังเป็นอาคาร 2 ชั้น โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะอยู่บริเวณชั้น 1 ทั้งหมด เรียงกันตั้งแต่ 1/1-1/6 ห้องละประมาณ 30 คน รวมแล้วประมาณชั้นเรียนละ 180 คน

2) ด้านบุคลากร

มีครูในโรงเรียนทั้งหมด 195 คน แบ่งเป็นครูอนุบาลจำนวน 22 คน ครูประถมศึกษา 59 คน ครูมัธยมศึกษา 85 และครูการศึกษานานาชาติขั้นพื้นฐาน 29 คน ในจำนวนนี้มีครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนจบการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรี แบ่งตามวุฒิการศึกษาเป็นระดับปริญญาโท 4 คน และวุฒิปริญญาตรี 8 คน ในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น โดยครูทุกคนมีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาไม่น้อยกว่า 5 ปี

3) ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และทักษะทางภาษา ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้ และสนใจที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็นหลักสูตร คือ โปรแกรมทั่วไป กำหนดรายวิชาพื้นฐานตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกำหนดรายวิชาและกิจกรรมเพิ่มเติมตามความพร้อมและบริบทของโรงเรียน และโปรแกรมสองภาษา (Junior International Program : JIP) กำหนดรายวิชาพื้นฐานตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 และกำหนดรายวิชาและรายวิชาเพิ่มเติมตามจุดเน้นของโรงเรียนโดยมี

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติในหลายวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกเวลาเรียน

2.1.2 ลักษณะของครูผู้เข้าร่วมวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับครูประจำชั้นที่เข้าร่วมการวิจัยโดยการสังเกต สัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูล ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

ครูคนที่ 1 (นามสมมติ) ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1

เป็นเพศหญิงอายุ 47 ปี มีอุปนิสัยอารมณ์ดี มีความประนีประนอมสูง มีความขยันขันแข็ง เคลื่อนไหวคล่องแคล่วรวดเร็ว เป็นผู้มีอัธยาศัยดีต่อคนอื่น มีความรับผิดชอบ ใส่ใจดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี และเป็นที่รักของนักเรียน

จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยบูรพา ปัจจุบัน เป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษา และเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสบการณ์ด้านการสอน 22 ปี เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นเวลา 13 ปี ทำหน้าที่หลักสอนในรายวิชาภาษาไทย และช่วยดูแลนักเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ โดยดูแลนักเรียนตลอดช่วงเช้า พักรับประทานอาหารกลางวัน และช่วงก่อนกลับบ้าน

มีประสบการณ์ในการทำงานด้านส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาไม่น้อยกว่า 13 ปี โดยครูคนที่ 1 นำแนวทางที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูรุ่นพี่ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูมาใช้ในการดูแลและจัดการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้นักเรียน โดยในระยะแรกของการเปิดภาคเรียนจะเน้นการสอนให้เด็กดูแลช่วยเหลือตนเอง เนื่องจากครูชั้นประถมศึกษาจะไม่ได้เข้าไปช่วยเด็กเป็นรายบุคคลได้ตลอดเวลา โดยในคาบโฮมรูม มีการสาธิตพฤติกรรมที่ครูพึงประสงค์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจ ด้านการจัดการเรียนการสอนยึดเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ โดยใช้วิธีการอ่านออกเสียงตามหนังสือ ส่วนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเป็นไปตามแนวการปฏิบัติที่โรงเรียนกำหนด เช่น การติดต่อสื่อสารผ่านจดหมายแจ้งข่าวสารต่างๆ ผ่านสมุดจดการบ้าน หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียน แต่หากต้องการพบให้นัดหมายผ่านฝ่ายธุรการของโรงเรียน

ครูคนที่ 2 (นามสมมติ) ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1

เป็นเพศชายอายุ 42 ปี มีอุปนิสัยใจเย็น ซื่อตรง ความรับผิดชอบสูง มีระเบียบเรียบร้อย มีความขยันขันแข็ง เคลื่อนไหวคล่องแคล่วรวดเร็ว มีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการทำงาน ใส่ใจดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี นักเรียนเคารพและเชื่อฟัง

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีประสบการณ์ด้านการสอน 18 ปี เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาเป็นเวลา 8 ปี ทำ

หน้าที่หลักสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ และช่วยดูแลนักเรียนในรายวิชาภาษาไทย โดยดูแลนักเรียนตลอดช่วงเช้า พักรับประทานอาหารกลางวัน และช่วงก่อนกลับบ้าน

มีประสบการณ์ในการทำงานด้านส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาไม่น้อยกว่า 8 ปี ใช้การเรียนรู้จากเก็บประสบการณ์การทำงานเมื่อพบเจอเด็กในหลายรูปแบบที่มีความแตกต่างกัน เมื่อพยายามหาวิธีการแก้ปัญหา หรือวิธีการส่งเสริมเด็กในแต่ละด้านก็จะนำเวลานั้นมาเป็นตัวเลือกในการปฏิบัติครั้งต่อ ๆ ไป การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่มุ่งเน้นด้านการอยู่ในสังคมของห้องเรียนได้ เช่น เคารพเพื่อน ไม่ทะเลาะขัดแย้งกัน และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงที่กำหนดไว้ ซึ่งมีวิธีการถ่ายทอดผ่านการดูแลเด็กในชีวิตประจำวัน ช่วงโฮมรูม และช่วงเวลากลางวันหลังรับประทานอาหารก่อนเริ่มเรียนในภาคบ่าย ด้านการจัดการเรียนการสอนก็จะดำเนินการตามวิธีการสอนปกติ เน้นการใช้กิจกรรมประกอบเนื้อหาสาระที่สนุกสนาน เช่น การเล่นเกม การเรียนรู้ รวมถึงการให้เด็กศึกษาใบความรู้ และได้ลงมือทำใบงานเพิ่มเติมในเรื่องที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ส่วนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง มีการสร้างข้อตกลงของตนเองกับครอบครัว คือจะไม่รับสิ่งของใดใดจากผู้ปกครองในทุกกรณี เพื่อความไม่ลำเอียงในการปฏิบัติ โอกาสในการติดต่อสื่อสารโดยตรงกับผู้ปกครองจะมีตอนเช้าเมื่อเป็นเวรรับนักเรียน โดยการติดต่อสื่อสารหลักของห้องเรียนครูคนที่ 1 จะมีหน้าที่หลักมากกว่า

2.1.3 ลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมการวิจัยโดยการสังเกต สัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูล ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 29 คน เป็นเพศชาย จำนวน 19 คน เพศหญิงจำนวน 10 คน มีอายุตั้งแต่ 7 ปี 3 เดือน – 7 ปี 8 เดือน แบ่งการนำเสนอตามความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1) ด้านอารมณ์สังคม

นักเรียนทั้ง 29 คน มีพฤติกรรมทางด้านอารมณ์สังคม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามบุคลิกภาพของเด็ก คือ 1) กลุ่มที่ปรับตัวง่าย กล้าที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์เป็นบางครั้ง สามารถสร้างมิตรภาพกับเพื่อนได้บ้าง และรักษาข้อตกลงหรือกติกาต่าง ๆ ได้ตามที่ครูกำหนด ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง เช่น การเดินเข้าโรงเรียนด้วยตนเอง การใช้ห้องน้ำ แต่ยังคงได้รับการช่วยเหลือ และ 2) กลุ่มที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัว นักเรียนกลุ่มนี้ยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงในระยะแรกของการเริ่มต้นเรียนได้ เช่น ในทุก ๆ เช้าช่วงที่มาถึงโรงเรียนจะมีอาการร้องไห้ หรือนิ่งเฉยอยู่ที่โต๊ะ

เรียนของตนเอง ยังไม่กล้าปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ และยังไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนในบางส่วนได้

2) ด้านทักษะวิชาการ

ทักษะวิชาการนักเรียนทั้ง 29 คน แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ตามรูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลที่เด็กจบการศึกษา คือ 2.1) นักเรียนที่ผ่านโรงเรียนเตรียมความพร้อมมีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความมุ่งมั่นในการทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จ นักเรียนในกลุ่มนี้มีการจับใจความเรื่องราวได้ดี กล้าตั้งคำถาม และสามารถตอบโต้กับครูและเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ 2.2) เด็กที่มาจากโรงเรียนทางเลือกซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามแนวคิดนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยต่างๆ แสดงออกถึงทักษะวิชาการที่ใกล้เคียงกัน และ 2.3) โรงเรียนที่เน้นอ่านเขียนจะพบว่า นักเรียนความสามารถในการจดจำกับงานที่ทำได้ดี สามารถอ่านเขียนคำที่ครูกำหนดได้ แต่เมื่อทำกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะทางร่างกาย เช่น การใช้กรรไกร การเล่นเกมกลางแจ้ง นักเรียนจะไม่สามารถทำสำเร็จ รวมทั้งการกล้าแสดงออกในการสนทนาเรื่องราวต่าง ๆ กับครูจะน้อยกว่านักเรียนที่ผ่านโรงเรียนในสองกลุ่มแรก

2.1.4 ลักษณะของผู้ปกครองที่เข้าร่วมการวิจัย

ผู้ปกครองที่เข้าร่วมในการวิจัยมีจำนวนทั้งหมด 29 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (23 คน) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (16 คน) ส่วนมากมีลูกคนเดียว (13 คน) และแม่มีบทบาทในการดูแลลูกมากกว่าพ่อ แต่อย่างไรก็ตามมีจำนวน 5 ครอบครัวที่ “พ่อ” เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมในครั้งนี้ ข้อสังเกตที่พบได้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง คือ ถึงแม้ว่าผู้เข้าร่วมโปรแกรมจะเป็นพ่อหรือแม่ หรือคุณตา (1 คน) แต่พบว่ามีเด็กจำนวนไม่น้อยอาศัยอยู่ในครอบครัวขยายทำให้มีญาติผู้ใหญ่มาช่วยดูแลในช่วงระยะเวลาหนึ่งหลังเลิกเรียนก่อนที่คุณพ่อคุณแม่เลิกงาน ผู้ปกครองส่วนมากมีความสนใจในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของลูก เนื่องจากมีความกังวลเกี่ยวกับพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของลูกว่าเพียงพอหรือไม่ต่อการเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอโดยแบ่งตามมิติของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ได้แก่ ความพร้อมของเด็ก ความพร้อมของโรงเรียน และความพร้อมของครอบครัว ดังนี้

2.2.1 ด้านความพร้อมของเด็ก

1) ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ พบว่า ความพร้อมทางการเรียน

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้โปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

คะแนนทดสอบ	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	29	44.24	2.89	19.66*	.0001
หลังเรียน	29	73.07	6.02		

* $p < .05$

2) ผลการประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ด้านทักษะทางอารมณ์สังคม

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะทางอารมณ์สังคม พบว่า หลังการใช้โปรแกรมฯ นักเรียนมีทักษะทางอารมณ์สังคมสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะทางอารมณ์สังคม ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

คะแนนทดสอบ	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	29	20.55	1.84	15.86*	.0001
หลังเรียน	29	32.24	2.95		

* $p < .05$

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางอารมณ์สังคม ก่อนและหลังใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายด้าน พบว่า หลังการใช้โปรแกรมฯ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพร้อมทุกด้านสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

ด้านทักษะทางอารมณ์สังคม	n	ก่อนการใช้โปรแกรมฯ		หลังการใช้โปรแกรมฯ		t	p
		M	SD	M	SD		
1. ด้านอารมณ์	29	6.93	0.80	11.03	1.18	12.40*	.0001
2. ด้านสังคม	29	6.00	0.00	10.28	1.46	9.25*	.0001
3. ด้านการพึ่งตนเอง	29	7.52	0.87	10.93	1.31	8.71*	.0001

* มี $p < .05$

3) ผลการเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะทางวิชาการ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพร้อมด้านทักษะวิชาการ หลังการใช้โปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะวิชาการ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คะแนนทดสอบ	n	M	SD	t	p
ก่อนเรียน	29	23.69	1.29	15.52*	.0001
หลังเรียน	29	40.83	3.97		

* $p < .05$

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ ก่อนและหลังใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายด้าน พบว่า หลังการใช้โปรแกรมฯ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพร้อมด้านทักษะทางวิชาการทุกด้านสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมฯ ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางการเรียนรู้ด้านทักษะทางวิชาการ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

ด้านทักษะทางวิชาการ	n	ก่อนการใช้โปรแกรม		หลังการใช้โปรแกรม		t	p
		M	SD	M	SD		
1. ด้านวิธีการเรียนรู้	29	8.00	0.37	13.41	0.53	1.51*	.0001
2. ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น	29	7.10	0.42	13.83	0.53	1.09*	.0001
3. ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	29	8.59	0.53	13.59	0.51	7.50*	.0001

* $p < .05$

4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการดำเนินงานกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่ โรงเรียน

การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานกระบวนการที่โรงเรียนแบ่งออกเป็น 4 ขั้น
ดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนช่วยเหลือเด็กในการปรับตัว

1.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้เป็นการทำงานร่วมกันของครูและผู้วิจัยในการนำข้อมูลของเด็กมา
วิเคราะห์ เพื่อทำความรู้จักเด็กและครอบครัวเป็นรายบุคคล แล้ววางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่
สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยใช้เวลา 4 ชั่วโมง

ข้อมูลจากการสังเกต

ครูแสดงถึงความไม่คุ้นเคยกับการนำข้อมูลเด็กมาศึกษาเชิงลึก จัดกระทำ
ข้อมูลเด็กเป็นระบบ ครูบอกว่าเคยแต่อ่านเพื่อทำความเข้าใจว่าเด็กมีพื้นฐานทางครอบครัวอย่างไร มี
ประวัติสุขภาพความเจ็บป่วยที่ต้องระวังเป็นพิเศษหรือไม่ แต่ไม่เคยนำข้อมูลมาวิเคราะห์วางแผนการ
จัดการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

1.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยร่วมทำไปพร้อมกับครู ด้วยการแนะนำการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับตัว
เด็ก การนำข้อมูลมาวางแผนจัดการเรียนการสอน ช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวด้านต่างๆ โดยทำไป
ด้วยกัน

ขั้นที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้เป็นการที่ครูกับผู้วิจัยช่วยกันจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เน้นให้มีความเชื่อมต่อกับห้องเรียนในระดับอนุบาล จัดให้มีมุมการเรียนรู้และพื้นที่สงบสำหรับเด็ก โดยเบื้องต้น ใช้เวลา 4 ชั่วโมง

ข้อมูลจากการสังเกต

ในช่วงเริ่มต้นทำครูยังไม่เข้าใจถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมต่อการจัดห้องเรียนอนุบาล ครูยังติดการจัดการในรูปแบบเดิมเช่นการทำความสะอาดห้อง การจัดของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการตกแต่งห้องด้วยป้ายนิเทศให้ความรู้ต่างๆ

2.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยพูดคุยกับครูให้เห็นถึงเหตุผลของการสร้างสภาพแวดล้อมที่มีการเชื่อมต่อกับระดับอนุบาลให้มีความคล้ายกันจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี มีมุมการเรียนรู้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ได้ผ่อนคลายความตึงเครียด รวมถึงการมีพื้นที่สงบให้เด็กได้จัดการกับอารมณ์ตนเองหากเกิดความไม่พร้อมในด้านต่างๆ จากนั้นเมื่อครูเข้าใจแล้วผู้วิจัยจึงร่วมกับครูในการวางแผนและลงมือจัดสภาพแวดล้อม

ขั้นที่ 3 การสร้างความรู้สึที่ดีกับการมาโรงเรียน

3.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้ครูนำแผนการจัดกิจกรรมแรกพบ และกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่ที่ได้วางแผนร่วมกับผู้วิจัยร่วมมาจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กโดยเป็นกิจกรรมมุ่งเน้นการสร้างความรู้สึประทับใจ ของการมาโรงเรียน มีการพาเยี่ยมชมแนะนำสถานที่ต่างๆ ของโรงเรียน โดยเบื้องต้นใช้เวลา 90 นาที

ข้อมูลจากการสังเกต

ครูมีความรู้สึกพอใจกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสะท้อนเห็นว่ารู้สึกดีที่เห็นเด็กสนุก ครูรู้สึกว่า เป็นการเริ่มต้นการมาโรงเรียนที่ดี แต่ยังมีเด็กบางส่วนที่ยังไม่พร้อมกับการทำกิจกรรมในตอนเริ่มต้น ผู้วิจัยจึงแนะนำให้ครูพาเด็กไปนั่งรอที่พื้นที่สงบและให้นั่งสังเกตเพื่อนๆ หากอยากเข้าร่วมกิจกรรมให้เข้าร่วมได้เมื่อต้องการ เมื่อจบกิจกรรมครูพูดว่าครั้งหน้าอยากทำกิจกรรมในรูปแบบอื่นๆ อีก

3.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ครูและผู้วิจัยร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติ สอบถามความรู้สึก ชอบ ไม่ชอบ ของการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้ ซึ่งครูรู้สึกดีกับการจัดกิจกรรมและอยากเพิ่มเติมเวลาการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นเนื่องจากเด็กยังรู้สึกสนุกและอยากเล่นกิจกรรมซ้ำอีก

ขั้นที่ 4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้ดำเนินการตามขั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะความพร้อมทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการที่ครูและผู้วิจัยร่วมกันทำขึ้นจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่โปรแกรมได้ระบุไว้ โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนย่อยได้แก่ 1) กำหนดหน่วยการเรียนรู้ 2) วางแผนการจัดการเรียนรู้ 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) ประเมินผล

ข้อมูลจากการสังเกต

ขั้นการกำหนดหน่วยการเรียนรู้และการวางแผนการเรียนรู้เป็นขั้นที่ครูไม่คุ้นเคย และรู้สึกแตกต่างจากที่เคยปฏิบัติมา โดยครูสะท้อนว่าการกำหนดหน่วยการเรียนรู้และการวางแผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนและใช้ระยะเวลาในการทำงานมากกว่าที่เคยปฏิบัติ

ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูยังมีความกังวลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะความพร้อมทางการเรียนมากกว่าเน้นเนื้อหาที่ครูเคยยึดเป็นหลักมาตลอด อีกทั้งกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ ครูต้องมีเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กเช่นการเล่นนิทาน เรื่องเล่าต่างๆ ให้เด็กฟัง มีการนำเด็กเคลื่อนไหว เปลี่ยนสถานที่ในการเรียน ไม่ให้เด็กนั่งกับที่เป็นเวลานานเกินไป ซึ่งครูยังไม่สามารถจัดได้อย่างลื่นไหลในระยะแรก

ขั้นประเมินผลครูรู้สึกพอใจกับวิธีการประเมินผลที่ชัดเจน การวัดตัวชี้วัดที่สังเกตเห็นได้ชัดในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเด็ก

4.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยให้คำแนะนำ และร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้กับครูโดยลดขั้นตอนที่สร้างความยุ่งยากและใช้เวลานานกลาง เช่น การเตรียมสื่ออุปกรณ์สำหรับการสอน และพูดคุยอธิบายให้เห็นความสำคัญการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งชื่นชมครูเมื่อเด็กแสดงผลลัพธ์ที่น่าพอใจในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ครูเห็นคุณค่าของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.2.2 ด้านความพร้อมของครู

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ผลการดำเนินการโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในการสร้างความพร้อมของโรงเรียนผ่านการแสดงบทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน มีผลดังนี้

ก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

1 ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

โดยที่ครูคนที่ 1 มีบทบาทในด้านการเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก และด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กอยู่ในระดับน้อย

ส่วนครูคนที่ 2 มีบทบาทในด้านการเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก และด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็กอยู่ในระดับน้อย

หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

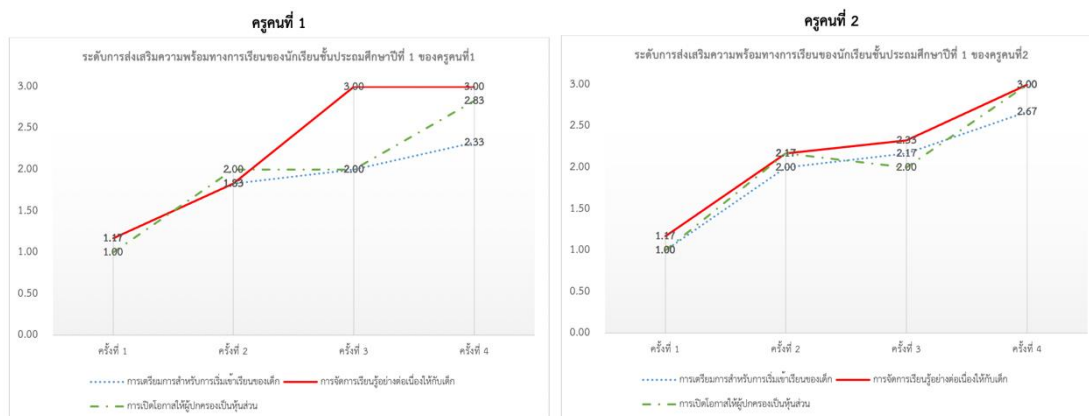
โดยที่ครูคนที่ 1 มีบทบาทในด้านการเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก และด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กอยู่ในระดับมาก

ส่วนครูคนที่ 2 มีบทบาทในด้านการเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก ด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก และด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 32 และแผนภาพที่ 18)

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมจำแนกตามครั้ง

บทบาทครู	คนที่ 1				คนที่ 2			
	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่
	1	2	3	4	1	2	3	4
1. การเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก	1.17	1.83	2.00	2.33	1.00	2.00	2.17	2.67
2. การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก	1.17	1.83	3.00	3.00	1.17	2.17	2.33	3.00
3. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	1.00	2.00	2.00	2.83	1.00	2.17	2.00	3.00
รวม	1.11	1.89	2.33	2.72	1.06	2.11	2.17	2.89

แผนภาพที่ 18 การเปรียบเทียบระดับของบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูคนที่ 1

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์บทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1

ประเด็น	ครูคนที่ 1	ครูคนที่ 2
1. การเตรียมการสำหรับการเข้าเรียนของเด็ก		
1.1 ปรับการดำเนินงาน	มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย	มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย
1.2 การเก็บข้อมูลและเลือกข้อมูลมาวางแผน	สามารถเลือกข้อมูลมาวางแผนช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวกับการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น	สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการจัดการเรียนการสอน และวิเคราะห์ลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนแล้วไปวางแผนการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวกับการเรียนรู้เป็นรายบุคคลในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก		
2.1 ปรับการจัดการเรียนรู้	มีการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก	มีการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก
2.2 ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในการจัดกิจกรรมครั้งที่ 3 มีเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมผ่านเพลง เกม คำคล้องจองเพิ่มขึ้น และมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	มีพฤติกรรมแสดงถึงความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในการจัดกิจกรรมครั้งที่ 4 มีเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมผ่านการเล่นเกม แต่ในการจัดสภาพแวดล้อมไม่เคยติดผลงานเด็กภายในห้องเพราะคิดว่าดูไม่เป็นระเบียบ

ตารางที่ 33 (ต่อ) การวิเคราะห์บทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประเด็น	ครูคนที่ 1	ครูคนที่ 2
3. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วน		
3.1 การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ปกครอง	ในระยะแรกของการสนทนากลุ่มกับผู้ปกครอง ครูเป็นผู้นำการสนทนากลุ่ม และแสดงความคิดเห็นแต่เพียงผู้เดียว ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น	ในระยะแรกของการสนทนากลุ่มกับผู้ปกครอง ครูสนทนากับผู้ปกครองในเรื่องที่จำเป็นจะต้องแจ้งเท่านั้น
3.2 การทำงานร่วมกันกับผู้ปกครอง	หลังจากที่ครูและผู้ปกครองได้สนทนากลุ่มร่วมกันจึงเกิดความคุ้นเคยเพิ่มมากขึ้น เมื่อสนทนากลุ่มร่วมกันในระยะหลัง ครูจึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกันตัดสินใจในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน	หลังจากที่ครูและผู้ปกครองได้สนทนากลุ่มร่วมกันจึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีความวิตกกังวลในการสนทนาร่วมกับผู้ปกครองอยู่บ้าง ในการสนทนากลุ่มครั้งสุดท้าย ครูรู้สึกคุ้นเคยกับผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น จึงเปิดใจรับฟังเสียงสะท้อนจากผู้ปกครอง

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการดำเนินงานกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน มีรายละเอียดนี้

ขั้นที่ 1 การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง

1.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้เป็นพบผู้ปกครองเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล โดยมีการพูดคุยสนทนาเพื่อส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก และบริบทครอบครัวให้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

ข้อมูลจากการสังเกต

ผู้ปกครองและครูมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน โดยครูจะเป็นผู้ชักชวนผู้ปกครองในการพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน และพูดคุยพัฒนาการในระดับชั้นอนุบาลที่ผ่านมา โดย

จะใช้ชุดคำถามที่ได้เตรียมการไว้กับผู้วิจัย ทำให้บางครั้งเป็นการตั้งคำถามที่เป็นทางการ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ปกครองไม่ได้อยากขยายความในประเด็นต่างๆ

1.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยช่วยเพิ่มคำแนะนำเกี่ยวกับคำถามที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กได้ รวมทั้งพูดคุยกับครูให้เกิดความสบายใจในการพูดคุยกับผู้ปกครอง ปรับลดความทางการลง ให้เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูล

ขั้นที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์บ้านโรงเรียน

2.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้เป็นการพบปะ สร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองกับครู และผู้ปกครองกับผู้ปกครองท่านอื่น โดยจะเป็นการทำความรู้จัก พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เพื่อละลายพฤติกรรมระหว่างกัน โดยใช้เวลา 30 นาที

ข้อมูลจากการสังเกต

ครูและผู้ปกครองที่มีบุคลิกภาพเปิดกว้างก็จะรู้สึกคุ้นเคยกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน มีความมั่นใจในการพูดคุย ไม่รู้สึกประหม่าในการทำความรู้จักกัน ในขณะที่ครูและผู้ปกครองที่ค่อนข้างมีบุคลิกภาพแบบเป็นทางการอาจส่งผลให้รู้สึกไม่คุ้นเคยกับกิจกรรมที่ต้องสร้างบรรยากาศที่มีความผ่อนคลายระหว่างกัน แต่ด้วยบรรยากาศที่ดีระหว่างผู้ปกครองทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและทำให้บรรยากาศของกิจกรรมเป็นไปด้วยดี

2.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยพูดคุยให้ครูที่มีบุคลิกภาพเปิดกว้างชักชวนเพื่อนครูในการเริ่มสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพิ่มให้ครูทั้งสองพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ปกครองเวลาที่ผู้ปกครองมารับส่งลูกก่อนและหลังเลิกเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

3.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมในขั้นตอนนี้เป็นการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมให้ครูถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ปกครอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากข้อมูลสะท้อนกลับของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของลูก พูดคุยถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ต้องร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้ปกครองในการทำส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

ข้อมูลจากการสังเกต

การนัดหมายเวลาการประชุมควรยึดความสะดวกของผู้ปกครอง เนื่องจากการจัดกิจกรรมในตอนแรกครูนัดหมายเป็นวันธรรมดาทำให้มีผู้ปกครองบางคนที่ต้องลางานมาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในครั้งต่อไป

เมื่อเข้าสู่การจัดกิจกรรมครูมีความตื่นตัวกับการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ปกครอง มีความกังวลเกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการถ่ายทอดความรู้ กลัวการรับมือคำถามของผู้ปกครอง สังเกตจากการที่ครูมีการซักซ้อมและถามคำถามในเรื่องต่างๆ กับผู้วิจัย

3.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยร่วมกันคิดหาแนวทางในการจัดการเรื่องวันเวลากับครู เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เลือกวันและเวลาที่สะดวก โดยเพิ่มตัวเลือกให้กับผู้ปกครองในการเลือกวันเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ครูใช้วิธีในการจัดกลุ่มย่อยตามวันและเวลาของผู้ปกครอง และผู้วิจัยให้ความมั่นใจกับครูว่าครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ปกครองได้ โดยในช่วงแรกผู้วิจัยจะร่วมอยู่ในกิจกรรม ช่วยเหลือครูในบางประเด็นเวลาตอบคำถามผู้ปกครองโดยให้ครูตอบก่อนแล้วผู้วิจัยจะเสริมเพิ่มเติมในบางคำถาม แล้วจึงค่อยๆ ให้ครูเป็นผู้นำในกิจกรรมอย่างเต็มที่และผู้วิจัยเป็นเพียงผู้ประสานงานเท่านั้น

ขั้นที่ 4 การสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

4.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านที่ครูและผู้วิจัยร่วมกันสร้างขึ้นไปใช้ปฏิบัติกับลูกที่บ้าน เพื่อให้เกิดการทำงานที่คู่ขนานกันระหว่างกับโรงเรียน ในการส่งเสริมเด็กให้เกิดความพร้อมทางการเรียน

ข้อมูลจากการสังเกต

ผู้ปกครองยังมีความไม่มั่นใจในการทำกิจกรรมกับลูกที่บ้านว่าจะสามารถชักชวนลูกมาทำกิจกรรมด้วยกันหรือไม่ หรือจะมีเวลาในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ และครูยังมีลักษณะของการสั่งงาน มีกำหนดส่งงาน ซึ่งไม่สนับสนุนบรรยากาศของการทำงานร่วมกันในระยะแรก แต่ค่อยๆ ลดลงตามลำดับเมื่อได้รับคำชี้แนะจากผู้วิจัย

4.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยแนะนำให้ครูเพิ่มการโน้มน้าวใจผู้ปกครองให้เห็นถึงความสำคัญในการร่วมกิจกรรม และให้ครูยึดหยุ่นกับกิจกรรม เพิ่มการเน้นย้ำ และสร้างบรรยากาศของการไม่บังคับให้ทำ แต่เชิญชวนให้ทดลองปฏิบัติ ไม่กำหนดส่งวันและเวลาที่ต้องทำกิจกรรมเสร็จ ยืดหยุ่นทำเมื่อพร้อม

ขั้นที่ 5 การติดตามและประเมินผล

5.1) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนี้ครู ผู้ปกครอง ผู้วิจัยจะร่วมกันเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์โดยแบ่งเป็นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการจะมีการสอบถาม ติดตามผล การปฏิบัติว่ามีปัญหาอุปสรรคใดเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร จากนั้นหลังปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการ จะมีการนัดหมายเพื่อสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้

ข้อมูลจากการสังเกต

ผู้ปกครองยังมีความไม่คุ้นเคยกับการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตอนแรกจะเป็น ผู้ปกครองท่านเดิมที่มีความคล่องแคล่วในการแลกเปลี่ยน สะท้อนผลการปฏิบัติ รวมทั้งครูยังขาด ทักษะในการเป็นผู้นำการสะท้อนผลการปฏิบัติ ทำให้ผู้วิจัยต้องช่วยเหลือในระยะแรกของการดำเนิน กิจกรรมแต่เมื่อครูคุ้นเคยและเริ่มมั่นใจ เข้าใจวิธีการในการนำการสะท้อนผลแล้วก็สามารถทำได้ดี

5.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ผู้วิจัยช่วยเหลือครูโดยการทำให้ดูเป็นต้นแบบในการนำผู้ปกครองสะท้อนผล การปฏิบัติ รวมทั้งการจับประเด็นสำหรับการนำผลมาพัฒนากระบวนการในครั้งต่อไป ด้านผู้ปกครอง ครูเชิญชวนให้พูดคุยโดยสร้างบรรยากาศแบบไม่เป็นทางการในการพูดคุยเพื่อให้ผู้ปกครองมั่นใจขึ้น ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ

2.2.3 ความพร้อมของครอบครัว

ผลการดำเนินการโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในการสร้างความ พร้อมของครอบครัวผ่านการแสดงบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน มีผล ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริม

ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม

คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทาง การเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 3.89$) โดยด้าน การส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 4.06$) รองลงมา คือ ด้านการมี ส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ($M = 3.87$) และด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ($M = 3.72$) ตามลำดับ

คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.62$) โดยด้าน การส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านและด้านการมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทาง

การเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 4.66$) รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ($M = 4.53$) ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	n	ก่อนการใช้โปรแกรม			หลังการใช้โปรแกรม		
		M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	29	3.72	0.71	มาก	4.53	0.40	มากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน	29	4.08	0.64	มาก	4.66	0.35	มากที่สุด
3. ด้านการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	29	3.87	0.71	มาก	4.66	0.25	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	29	3.89	0.69	มาก	4.62	0.33	มากที่สุด

2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ เป็นรายด้าน ในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1) ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
พบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($M = 3.72$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การติดตามข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียน ($M = 4.10$) รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 3.56$) และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว ($M = 3.51$) ตามลำดับ

คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53$) เมื่อพิจารณา

ประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดตามข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียน ($M = 4.66$) รองลงมา คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว ($M = 4.53$) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 4.41$) ตามลำดับ

2.2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($M = 4.08$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้ความช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ ($M = 4.34$) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($M = 4.32$) และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ($M = 3.59$) ตามลำดับ

คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ($M = 4.69$) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($M = 4.66$) การให้และ ความช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ ($M = 4.52$) ตามลำดับ

2.3) ด้านการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($M = 3.87$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน ($M = 4.31$) รองลงมา คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ($M = 3.80$) และการสนับสนุนการเรียนรู้ที่โรงเรียน ($M = 3.48$) ตามลำดับ

คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน ($M = 4.80$) รองลงมา คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและการสนับสนุนการเรียนรู้ที่โรงเรียน ($M = 4.59$) ตามลำดับ

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของผู้ปกครองก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	n	ก่อนการใช้โปรแกรม			หลังการใช้โปรแกรม		
		M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	29	3.72	0.71	มาก	4.53	0.40	มากที่สุด
1) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและ ครอบครัว	29	3.51	1.22	มาก	4.53	0.44	มากที่สุด
2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการ ส่งเสริมพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็ก	29	3.56	0.89	มาก	4.41	0.70	มากที่สุด
3) การติดตามข้อมูลข่าวสารและ กิจกรรมของโรงเรียน	29	4.10	1.02	มาก	4.66	0.61	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน	29	4.08	0.64	มาก	4.66	0.35	มากที่สุด
1) การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้	29	4.32	0.93	มาก	4.66	0.51	มากที่สุด
2) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การเรียนรู้ให้แก่เด็ก	29	3.59	1.13	มาก	4.69	0.54	มากที่สุด
3) การให้ความช่วยเหลือเด็กใน การปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้	29	4.34	0.91	มาก	4.52	0.44	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการ ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	29	3.87	0.71	มาก	4.66	0.25	มากที่สุด
1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง บ้านและโรงเรียน	29	4.31	0.95	มาก	4.80	0.43	มากที่สุด
2) การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	29	3.80	1.05	มาก	4.59	0.52	มากที่สุด
3) การสนับสนุนการเรียนรู้ที่โรงเรียน	29	3.48	1.23	ปาน กลาง	4.59	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	29	3.89	0.69	มาก	4.62	0.33	มากที่สุด

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการดำเนินงานกระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานกระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดนี้

ขั้นที่ 1 การส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก

1.1) การดำเนินกิจกรรม

เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองพบปะพูดคุยและมอบข้อมูลกับคุณครู เกี่ยวกับลักษณะนิสัย พัฒนาการการเรียนรู้ต่างๆของลูกให้กับครู

ข้อมูลจากการสังเกต

ผู้ปกครองมีความกระตือรือร้นในการอยากพบปะครูเพื่อส่งต่อข้อมูล เพราะเป็นการพบกันครั้งแรกกับครูของลูก ทำให้บรรยากาศเป็นไปด้วยดี ในส่วนการส่งต่อข้อมูลมีบางประเด็นคำถามที่ผู้ปกครองอาจไม่ได้เตรียมการมาแล้วแจ้งครูไม่ได้ เช่น ข้อมูลจากระดับชั้นอนุบาล หรือพฤติกรรมในบางช่วงเวลาที่คุณปกครองไม่เคยสังเกต อาจทำให้ผู้ปกครองเกิดความกังวล

1.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ชี้แจงผู้ปกครองว่าเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ไม่ต้องกังวลหากตอบคำถามบางประเด็นไม่ได้ หรือไม่ได้เตรียมเอกสารบางอย่างมา

ขั้นที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนลูกเข้าเรียน

2.1) การดำเนินกิจกรรม

เป็นการเตรียมการให้ลูกพร้อมสำหรับการเริ่มเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา โดยผู้วิจัยและครูได้ทำการให้เอกสารแนะนำพร้อมคำอธิบายแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับเตรียมการเด็กให้พร้อมสำหรับการเริ่มเรียน เช่น การปรับตารางกิจวัตรประจำวัน การเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับโรงเรียน การจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

ข้อมูลจากการสังเกต

ผู้ปกครองให้ความสนใจในการเตรียมความพร้อมของลูก ผู้ปกครองส่วนมากนำไปปฏิบัติจริงและสะท้อนให้เห็นว่าได้ลงมือปฏิบัติกับลูกที่บ้าน แต่มีผู้ปกครองส่วนหนึ่งสะท้อนถึงปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือระหว่างการจัดกิจกรรม เช่น เมื่อทำแล้วลูกไม่ยอมให้ความร่วมมือต้องทำอย่างไร (ปรับเวลานอนแต่ลูกไม่ยอมนอน) อาจปฏิบัติตามคำแนะนำได้ไม่ครบถ้วน เนื่องจากเหตุผลที่แตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว

2.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

เปิดช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่ผู้ปกครองสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันกับครู ผู้วิจัย และผู้ปกครองด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อม

3.1) การดำเนินกิจกรรม

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้แนะนำให้มาปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคม และด้านวิชาการกับลูกที่บ้านโดยเป็นกิจกรรมที่ร่วมเล่นกับลูกเมื่อมีเวลาสะดวก

ข้อมูลจากการสังเกต

ผู้ปกครองให้ความสนใจกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมเนื่องจากเป็นช่วงแรกของการเปิดภาคเรียน ที่เด็กยังคงต้องใช้เวลาในการปรับตัวทำให้ผู้ปกครองยังกังวลและให้ความสำคัญกับการเข้าเรียนของลูก โดยเฉพาะเมื่อมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ปกครองด้วยกัน จะเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจอยากปฏิบัติ เพราะจะได้นำผลมาแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครองท่านอื่น และผู้ปกครองยังต้องการการตอบรับจากครูว่ารับรู้การปฏิบัติครั้งนั้นๆ ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น ตอบรับด้วยการพิมพ์รับรู้ การชื่นชมให้กำลังใจ เป็นต้น

3.2) แนวทางการปรับกิจกรรม

ให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน และเพิ่มการตอบรับให้ผลสะท้อน คำแนะนำ ชื่นชม ให้กำลังใจกับการปฏิบัติของผู้ปกครองทุกครั้งและทุกคน

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 4.49$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายการ คือ โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและปัญหาของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ($M = 4.69$) รองลงมา คือ โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ทำให้ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ($M = 4.62$) ตามลำดับ (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ

ประเด็นการประเมิน	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและปัญหาของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	4.69	0.47	มากที่สุด
2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	4.69	0.47	มากที่สุด
3. ความรู้ ความเข้าใจในวิธีการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	4.62	0.49	มากที่สุด
4. การสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนให้เด็กมีความพร้อมทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น	29	4.38	0.56	มาก
5. การช่วยเหลือและส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	4.48	0.57	มาก
6. การประสานความร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	29	4.45	0.57	มาก
7. ทักษะที่ดีในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	29	4.38	0.56	มาก
8. ความเข้าใจในบทบาทของท่านต่อการช่วยเหลือและส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	29	4.45	0.63	มาก
9. สื่อและเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	29	4.41	0.57	มาก
10. ความสะดวกในการใช้สื่อและเอกสารต่าง ๆ ในกระบวนการของโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	29	4.38	0.56	มาก
รวม	29	4.49	0.55	มาก

2.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ พบว่า ครูมีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$)

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด 5 รายการ คือ โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและ

ปัญหาของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนให้เด็กมีความพร้อมทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถให้การช่วยเหลือและส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้สามารถทำงานประสานความร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก และช่วยให้ท่านมีทัศนคติที่ดีในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ($M = 5.00$) รองลงมา มี 3 รายการ คือ โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และช่วยให้มีความเข้าใจในบทบาทของท่านต่อการช่วยเหลือและส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ($M = 4.50$) ตามลำดับ (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ

ประเด็นการประเมิน	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและปัญหาของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	4.50	0.71	มากที่สุด
3. ความรู้ ความเข้าใจในวิธีการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	4.50	0.71	มากที่สุด
4. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนให้เด็กมีความพร้อมทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น	29	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การช่วยเหลือและส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	29	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การประสานความร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	29	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ทัศนคติที่ดีในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	29	5.00	0.00	มากที่สุด
8. ความเข้าใจในบทบาทของท่านต่อการช่วยเหลือและส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	29	4.50	0.71	มากที่สุด
9. สื่อและเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	29	4.00	0.00	มาก

ตารางที่ 37 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงการออกแบบ

ประเด็นการประเมิน	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
10. ความสะดวกในการใช้สื่อและเอกสารต่าง ๆ ในกระบวนการของโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ	29	4.00	0.00	มาก
รวม	29	4.63	0.49	มากที่สุด

ตอนที่ 3 การกำหนดหลักการออกแบบที่ปรับใหม่ (new design principle) สำหรับการสร้างต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการทดลองใช้ต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ สามารถนำมาวิเคราะห์และถอดบทเรียนได้ดังนี้

1. การนำแนวคิดแนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef, 2012) แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2020) และกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบที่ใช้เป็นแนวคิดหลัก (Epstien, 2001)

แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นหลักการหลักในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะรอยเชื่อมต่อนั้นมีความเหมาะสม เนื่องจากการส่งเสริมความพร้อมของเด็กนั้นต้องอาศัยการทำงานจากทั้งสามมิติ คือ ความพร้อมจากตัวเด็กที่ได้รับการส่งเสริมความพร้อมจากทั้งที่บ้านและโรงเรียนควบคู่กัน จึงจะเกิดผลที่ดีที่สุด และในการดำเนินการดังกล่าวควรอยู่ภายใต้แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการที่ผู้วิจัยนำมาเป็นหลักการอีกส่วนหนึ่ง โดยหลักการดังกล่าวส่งผลให้ครูและผู้ปกครองมีแนวทางในการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการ มีความเข้าใจในธรรมชาติและการเรียนรู้ ไม่เร่งรัดการเรียนรู้ที่เกินวัย และสนใจกับพัฒนาการที่ก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนข้างต้นต้องมีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ครูและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติ ซึ่งกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบที่เป็นส่วนหนึ่งในหลักการโปรแกรมฯ จะช่วยให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมกันในการทำงานพัฒนาเด็กอย่างเป็นรูปธรรมผ่านรูปแบบที่หลากหลายจนนำมาซึ่งแนวการปฏิบัติส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ

2. หลักการออกแบบที่ปรับใหม่จากผลการวิจัย

ผลการนำต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ไปสู่การปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า หลักการออกแบบต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ที่ผู้วิจัยออกแบบไว้มีความเหมาะสมสอดคล้อง และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทจริง ดังนั้นหลักการออกแบบใหม่ (new design principle) ยังคงยืนยันหลักการสำคัญและจุดเน้นเชิงสาระตามเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดของจุดเน้นเชิงกระบวนการเล็กน้อย ดังนี้

2.1 กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน

1) จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างการดำเนินกระบวนการฯ พบว่า การที่ครูมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนจะทำให้ครูสามารถปรับการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น และปรับให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล ทำให้เด็กพบกับความรู้สึกประสบความสำเร็จจากการทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายได้ และไม่เกิดการเปรียบเทียบหรือแข่งขัน เช่น นักเรียนบางคนไม่สามารถเรียนรู้และทำงานให้เสร็จได้ทันตามบทเรียนที่กำหนดในแต่ละครั้ง ดังนั้น หลักการออกแบบใหม่จึงเพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดการงานตามความสามารถของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้จัดบันทึกการทำงานและสร้างความต่อเนื่องในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

2) กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการและการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ

การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนมีการเรียนรู้ได้ดีจากกิจกรรมที่ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ เด็กมีความกระตือรือร้น มีความจดจ่อและให้ความสนใจกับการได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัย อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทำให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาสาระได้อย่างหลากหลายและสอดคล้องกับธรรมชาติผู้เรียนที่สนใจในองค์ความรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เด็กมีการพัฒนาทักษะความพร้อมทางการเรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2 กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

1) จัดกลุ่มย่อยเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง

ในระหว่างการดำเนินกระบวนการฯ พบว่า ครูยังต้องใช้ความพยายามในการจัดการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้ปกครองให้สามารถสนทนาได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุม เนื่องจากจำนวนผู้ปกครองเป็นกลุ่มใหญ่ โดยโปรแกรมมีเป้าหมายที่มุ่งเน้นให้ครูมีความสามารถที่จะสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ปกครองได้ครบทุกคน อย่างทั่วถึง ซึ่งอาจทำให้ครูเกิดความกังวลใจเกี่ยวกับการจัดการแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครอง ดังนั้น หลักการออกแบบใหม่จึงเพิ่มการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้ครูและผู้ปกครองสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ครบทุกคน

2) การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ

ในระหว่างการดำเนินกระบวนการฯ พบว่า ในช่วงแรก ผู้ปกครองไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและมีความวิตกกังวลอย่างมากเมื่อต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูลูกที่บ้าน เนื่องจากกลัวว่าสิ่งที่ตนเองทำจะไม่ถูกต้องและเกิดการเปรียบเทียบระหว่างครอบครัวตนเองและครอบครัวอื่น ดังนั้น หลักการออกแบบใหม่จึงเพิ่มการสร้าง ความไว้วางใจด้วยการเน้นย้ำว่าสิ่งที่ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนนั้นไม่มีสิ่งใดผิด เพียงแค่ต้องการให้เห็น มุมมองที่แตกต่างเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือกันและกัน

3) การเปิดโอกาสการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง

ในระหว่างการดำเนินกระบวนการฯ พบว่า ผู้ปกครองมีการสื่อสารระหว่างกัน มากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันผ่านช่องทางการสื่อสารที่สร้างขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการร่วมมือกันในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของลูก สร้างความรู้สึกและบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรที่ พร้อมช่วยเหลือ และแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้น หลักการออกแบบใหม่จึงมีการสนับสนุนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และช่วยเหลือกันระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองอื่นในกลุ่ม

2.3 กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน

1) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมกับการ ดำเนินชีวิตของแต่ละครอบครัว

ในระหว่างการดำเนินกระบวนการฯ พบว่า หลังจากผู้ปกครองเกิดความรู้ ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการจัดการไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองและนักเรียนใน แต่ละบ้าน ดังนั้น หลักการออกแบบใหม่จึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนสามารถปรับกิจกรรมตาม ความเหมาะสม แต่ยังต้องคงวัตถุประสงค์และองค์ความรู้ที่ปรากฏในกิจกรรมที่กำหนดไว้

โดยสรุปจากข้อค้นพบและแนวทางการปรับกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ จึง นำเสนอหลักการออกแบบใหม่ดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 หลักการออกแบบใหม่ของโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 1

หลักการออกแบบ			
<p>ข้ออ้างเชิงเหตุผล: นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีความพร้อมทางการเรียนเมื่อครูและผู้ปกครองประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อ กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ และหลักการของแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ภายใต้จุดมุ่งหมายการสร้างความพร้อมทางการเรียนให้ครบทุกมิติ คือ บ้านพร้อม โรงเรียนพร้อม เพื่อเด็กพร้อมสำหรับการเรียน</p>			
เป้าหมายของตัว แทรกแซง	องค์ประกอบของตัว แทรกแซง	กระบวนการของตัว แทรกแซง	ปัจจัยและกระบวนการที่ ต้องเตรียม
<p>1. เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านทักษะอารมณ์สังคม และทักษะด้านวิชาการ</p> <p>2. เพื่อเสริมสร้างบทบาทของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p> <p>3. เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p>	<p>1. การจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการและธรรมชาติของผู้เรียน</p> <p>2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้</p> <p>3. การสร้างทัศนคติที่ดีให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กจะช่วยให้การประสานความร่วมมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>4. การสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยีสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนเพิ่มมากขึ้น</p> <p>5. การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครอง</p>	<p>การดำเนินการ</p> <p>โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ</p> <p>1. กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่โรงเรียน</p> <p>2. กระบวนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง</p> <p>3. กระบวนการส่งเสริมความพร้อมที่บ้าน</p>	<p>ปัจจัยป้อน</p> <p>นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p> <p>1. การจัดการเรียนที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียน</p> <p>2. กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ</p> <p>ครู</p> <p>1. องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียน</p> <p>2. แผนการทำงานประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน</p> <p>ผู้ปกครอง</p> <p>1. ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ</p>

หลักการออกแบบย่อยสำหรับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการนำโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนฯ ไปสู่การปฏิบัติกับตัวนักเรียน ครู และผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในบริบทจริง ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจมาถอดบทเรียนเป็นหลักการ ย่อยต่อการออกแบบเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงเรื่องราวที่มีความหมายต่อตัวเด็ก เช่น สถานการณ์ ขาวในชีวิตประจำวันที่ได้สนใจ ช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับเด็ก
2. การมีช่วงเวลาและพื้นที่ให้เด็กได้เคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงพื้นที่การเรียนรู้ เช่น การนั่งกับพื้นห้องเรียน การออกไปฟังนิทานที่สนามหญ้า ช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นให้กับเด็กในการเรียนรู้
3. การมีพื้นที่สงบให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระ เช่น มุมการเรียนรู้ มีส่วนช่วยให้เด็กที่ยังไม่พร้อมต่อการเรียนได้มีบริเวณในการจัดการอารมณ์ของตนเอง
4. การให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกันช่วยส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านต่างๆ ของกัน และกันให้สูงขึ้น
5. การทำงานร่วมกับผู้ปกครองต้องยึดเอาความสะดวกผู้ปกครองเป็นหลัก เช่น การให้โอกาสในการเลือกวันและเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ควรกำหนดวันและเวลาตายตัวสำหรับผู้ปกครองทุกคนเป็นเวลาเดียวกัน
6. การสื่อสารกับผู้ปกครองแบบไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลารับส่งเด็กก่อนและหลัง เลิกเรียนมีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศและความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง
7. การใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันข้อมูล และช่วยเหลือกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง และระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน
8. การแลกเปลี่ยนรู้ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันมีส่วนช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม ความพร้อมทางการเรียนที่มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบ” เป็นการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยอิงการออกแบบ (design-based research) เป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบ และศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบ แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการกำหนดองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนในการวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษาแนวคิดการสร้างสมรรถนะหรือความสามารถในระยะการเชื่อมต่อสู่โรงเรียนของ Unicef (2012) และองค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็กของ Dockett, Perry, and Kearney (2010) ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียนของเด็ก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความพร้อมทางการเรียนของเด็ก 2) ความพร้อมของโรงเรียน และ 3) ความพร้อมของครอบครัว และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวัดความพร้อมทางการเรียนทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ แบบประเมินทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ แบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นการออกแบบต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้ คือ ครู และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้มาวิธีการเลือกตัวอย่างแบบก้อนหิมะ (snowball sampling) ครูจำนวน 5 คน และผู้ปกครองจำนวน 5 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนมาใช้ออกแบบเพื่อออกแบบและพัฒนาต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ระยะที่ 3 การนำต้นแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายเป็นห้องเรียนจำนวน 1 ห้องที่

ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ปกครองของนักเรียนครอบครัวละ 1 คน และครูประจำชั้นจำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนางานองค์ประกอบการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดการสร้างสมรรถนะหรือความสามารถในระยการเชื่อมต่อสู่โรงเรียนของ Unicef (2012) และ องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนรู้ของเด็กของ Dockett, Perry, and Kearney (2010) มาเป็นองค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ 1) ทักษะความพร้อมด้านอารมณ์สังคม ประกอบด้วย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านพึ่งพาตนเอง และ 2) ทักษะความพร้อมด้านวิชาการ ประกอบด้วย ด้านวิธีการเรียนรู้ ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น และด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

1.2 องค์ประกอบความพร้อมของโรงเรียน ที่สะท้อนผ่านการแสดงบทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ได้แก่ การเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก และ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

1.3 องค์ประกอบความพร้อมของครอบครัว ที่สะท้อนผ่านการแสดงบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ได้แก่ การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน และการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ผลการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้เครื่องมือจำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. ผลการพัฒนาหลักการออกแบบและต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1 หลักการออกแบบที่พัฒนาขึ้น

1) นำผลการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef,2012) กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ (Epstien, 2001) และแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2019) มาใช้เป็นข้ออ้างอิงเหตุผล ในการออกแบบตัวแทรกแซง

2) ผลการศึกษาประสบการณ์และความต้องการของผู้ใช้ทั้งกลุ่มครูและผู้ปกครอง ในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน สามารถสรุปประเด็นที่กลุ่มผู้ใช้ต้องการในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ดังนี้ 1) องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ตามช่วงวัย 2) แนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3) พัฒนาหลักการออกแบบขั้นต้น (initial design principles) โดยนำหลักการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการบรรลุสมรรถนะความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อสู่โรงเรียน (Unicef,2012) กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบ (Epstien, 2001) และแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (NAEYC, 2019) มาใช้ในการออกแบบได้การออกแบบ ดังนี้

3.1) ความพร้อมของเด็ก เป็นความพร้อมของเด็กสำหรับการเรียนรู้ที่โรงเรียน มุ่งเน้นการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กที่โรงเรียน

3.2) ความพร้อมของโรงเรียน เป็นความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ให้เด็ก มุ่งเน้นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเชื่อมต่อทางการศึกษาที่ราบรื่นสำหรับเด็กสู่การเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา

3.3) ความพร้อมของครอบครัวและชุมชน เป็นความพร้อมของครอบครัวและชุมชนในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มุ่งเน้นการสร้างทัศนคติต่อการเป็นพ่อแม่และผู้ดูแลเด็ก และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการและการเรียนรู้ รวมทั้งรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็ก

3. ผลการนำต้นแบบโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สู่การปฏิบัติ

ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 นำเสนอข้อมูลสรุปเป็น 4 ส่วน ดังนี้

3.1 ผลการประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมฯ ในทุกด้าน

3.3 ผลการประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

ครูมีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้การวิจัยเชิงการออกแบบภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63

ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้การวิจัยเชิงการออกแบบภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่มีประเด็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายจำนวน 2 ประเด็น ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1 การออกแบบพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตอบสนองต่อความต้องการของครูและผู้ปกครอง

การออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ เห็นได้จากผลความประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง ที่พบว่า ครูมีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$) ในขณะที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยอิงการออกแบบภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 4.49$) ทั้งนี้เนื่องจากการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมฯ มีการวางแผนและจัดระบบโดยใช้กระบวนการวิจัยอิงการออกแบบเป็นหลัก เพื่อให้กระบวนการครอบคลุมกระบวนการทำงานสำหรับครูและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ระยะรอยเชื่อมต่อจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ราบรื่น และช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมและบุคคลใหม่ที่ไม่คุ้นเคย จึงทำให้กระบวนการของโปรแกรมฯ ตอบสนองต่อความต้องการและช่วยแก้ปัญหาของครูและผู้ปกครอง ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครอง สอดคล้องกับ เอปส์ไต้ (Epstien, 2001) เชื่อว่า ครูและผู้ปกครองจะต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อาสาความร่วมมือแบบหุ้นส่วน (Partner) ที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมรับรู้ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กร่วมกัน โดยมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่มีความเชื่อมโยงให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดี จึงจะช่วยให้ เด็ก ครอบครัว โรงเรียนมีความรู้สึกถึงการเป็นส่วนร่วมต่อกันและกัน จนนำไปสู่ความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทางการเรียน และดำเนินชีวิตในโรงเรียนได้อย่างราบรื่น มีอุปสรรคน้อยที่สุด ดังนั้น ความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ช่วยให้ได้มีความพร้อมทางการเรียนและสามารถปรับตัวในระยะรอยเชื่อมต่อได้อย่างราบรื่น

นอกจากการใช้กระบวนการวิจัยอิงการออกแบบเป็นกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยออกแบบโปรแกรมฯ ร่วมกับผู้ใช้ ทำให้เกิดความยืดหยุ่นและพัฒนาโปรแกรมฯ ให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้ ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาด

ของโควิด-19 มีผลกระทบต่อกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเป็นแบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองที่อยากพบปะสื่อสารระหว่างกันได้และไร้ข้อจำกัดเรื่องเวลา สถานที่ ช่วยให้ครูและผู้ปกครองรับรู้และเข้าใจกันและกันจนเกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของวิถีวิทยาการวิจัยอิงการออกแบบที่แสดงให้เห็นลักษณะสำคัญของการวิจัยอิงการออกแบบที่มีการปรับวิถีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาจากเดิมที่มีการทำงานแบบแยกส่วนระหว่างนักวิจัยกับผู้ใช้ ทำให้สิ่งที่คิดหรือออกแบบไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง เป็นการศึกษาวิจัยอิงการออกแบบจึงเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัย และผู้ใช้ เพื่อเชื่อมโยงให้ผู้ผู้ใช้ได้เห็นแนวทางการทำงานที่ชัดเจน และเห็นคุณค่าของสิ่งที่คิดค้นขึ้น (Van den Akker, 2006 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2563)

1.2 โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการออกแบบให้เหมาะสมกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของผู้เรียน

การออกแบบโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังมีจุดเน้นคือการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีการสอดประสานการทำงานระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวในการเรียนด้วยการปรับระยะเวลาการเรียน เนื้อหาและทักษะทางวิชาการ ค่อยๆเปลี่ยนวิธีการเรียนจากระดับชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ช่วยให้นักเรียนมีเวลาปรับตัวกับการเรียนและสภาพแวดล้อมใหม่ สอดคล้องกับ Sink, Edwards and Weir (2007) ที่กล่าวว่า การที่โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษาร่วมมือกัน ด้วยการให้เด็กอนุบาลเข้าร่วมโครงการพักทานอาหารกลางวันและฝึกประสบการณ์อาหารในโรงอาหารของโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งอนุญาตให้เยี่ยมชมห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างสม่ำเสมอ เพื่อทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ จะช่วยลดความวิตกกังวลจากการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมและการเริ่มต้นเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่คุ้นชิน เนื่องจากเด็กอนุบาลมีความคุ้นเคยกับการอยู่ใกล้ชิดกับครูและพ่อแม่

2. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคมในระยะรอยเชื่อมต่อในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ

ทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะทางวิชาการพัฒนาขึ้นสูงกว่าทักษะด้านอารมณ์สังคม กล่าวคือ ด้านทักษะทางวิชาการ ก่อนการใช้โปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 23.69 หลังการใช้โปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.83 เพิ่มขึ้น 17.14 ส่วนด้านทักษะอารมณ์สังคม ก่อนการใช้โปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 20.55 หลัง

การใช้โปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.24 เพิ่มขึ้น 11.69 เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด พบว่าเด็กมีทักษะทางวิชาการอยู่ในระดับที่มากกว่าทักษะด้านอารมณ์สังคมตั้งแต่ก่อนเข้าโปรแกรมฯ ไปจนหลังเข้าโปรแกรมฯ เสร็จสิ้น ก็ยังแสดงผลการพัฒนาที่มีระดับสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสวนทางกับความวิตกกังวลของครูและผู้ปกครองที่มักมีความกังวลในด้านทักษะทางวิชาการของเด็ก สูงกว่าความกังวลเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม ความวิตกกังวลนี้สะท้อนให้เห็นตั้งแต่การศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ตลอดมาจนถึงระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยครูและผู้ปกครองมักให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ทางวิชาการว่าจะพัฒนาขึ้นมากเท่าไรมากกว่าพัฒนาการทางด้านอารมณ์สังคมของเด็ก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูและผู้ปกครองอาจยังตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคม น้อยกว่าทักษะด้านวิชาการ ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กขาดการเตรียมความพร้อมทางด้านอารมณ์สังคม ขาดการวางแผนการปรับตัว หรือการดูแลด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม การปรับตัวเข้ากับบุคคล วิธีการดำเนินชีวิตในชั้นประถมศึกษา ทำให้การเรียนในระดับประถมศึกษาอาจมีอุปสรรคและไม่ราบรื่น สอดคล้องกับแนวทางในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กในระยะรอยเชื่อมต่อด้านทักษะการเรียนรู้ (learning skills) ที่ระบุว่าความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนที่จะเข้าสู่การเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและอารมณ์ ทักษะการพึ่งพาตนเอง และด้านทักษะการเรียนรู้ ที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปเพื่อให้เด็กเกิดความพร้อมทางการเรียน (Commonwealth of Australia, 2013, National Education Goal Panel, 1997)

2.2 การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมช่วยส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน หลังการทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน พบว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่สูงขึ้นทั้งในภาพรวมและรายด้าน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการพัฒนาบทบาทสูงขึ้นน้อยที่สุด คือ ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ควรเพิ่มจุดเน้นด้านการพัฒนาความเป็น “หุ้นส่วน” ให้มากยิ่งขึ้นในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากครูอาจยังคงมีความกังวลถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองว่าอาจนำมาซึ่งปัญหายกตัวอย่างเช่น การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือวางแผนในเรื่องต่างๆ ของชั้นเรียน ครูจะยังมีขอบเขตในการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความเชื่อที่ว่าผู้ปกครองในแต่ละท่านจะมีความเห็นและความต้องการที่ไม่ตรงกัน ครูมีความกังวลว่าหากเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมแล้วครูจะไม่สามารถจัดการความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในความเห็นที่ไม่

ตรงกันของผู้ปกครอง จึงยังสะดวกใจในการเริ่มให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะตัวแทนกลุ่ม ผู้ปกครองมากกว่าเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีบทบาทที่เท่าเทียมกันแต่ในขณะเดียวกันกิจกรรมใน โปรแกรมก็มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองทุกคนมีส่วนร่วมมากขึ้นเมื่อได้มาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กัน อย่างไรก็ตามจึงมองเห็นว่าควรมีการปรับทัศนคติและลดความกังวลของครูในการจัดการความ คิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ปกครองในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เพื่อให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครอบครัว เข้ามามีส่วนร่วมที่มากขึ้น จนถึงระดับความเป็น หุ่นส่วน ก็จะส่งผลต่อการส่งเสริมความพร้อมทาง การเรียนและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพที่มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีขอบเขตทับซ้อน ของอิทธิพล ของ เอปสไตน์ (Epstien,2001) ที่เชื่อว่า หากโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็น “หุ่นส่วน” ครูและผู้บริหารจะสร้างบรรยากาศของความเป็น โรงเรียนที่เสมือนครอบครัวมากขึ้นเรื่อยๆ โรงเรียนจะต้อนรับครอบครัวทุกครอบครัว เพื่อเข้ามาทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็น คนพิเศษ และโรงเรียนจะถูกกระตุ้นให้คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของเด็กแต่ละคน ซึ่งจะทำให้ บรรลุจุดมุ่งหมายของความเป็นหุ่นส่วนของโรงเรียน

2.3 การติดต่อสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับความสนใจและการเรียนรู้ ของเด็กช่วยให้เกิดความสำเร็จในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ผลการทดลองใช้ โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนพบว่าผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนที่สูงขึ้นทั้งภาพรวมและรายด้าน แต่เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ด้านที่มีการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เนื่องจากในการ ปฏิบัติก่อนการมีโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนมานั้น โรงเรียนมีการให้ผู้ปกครองยื่น เอกสารที่มีความจำเป็นสำหรับการมอบตัวปกติโดยทั่วไป แต่ไม่เคยมีการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา ข้อมูลเชิงลึกด้านความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนมาก่อน สะท้อนให้เห็นถึงการขาดการจัดการใน ระยะรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษา และการศึกษาภูมิหลังของผู้เรียน เมื่อมี การดำเนินการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ภูมิหลังของผู้เรียนก็ทำให้ครูสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับผู้เรียนมากขึ้น รวมถึงการศึกษาภูมิหลัง วัฒนธรรมของครอบครัวก็ทำให้ครูเข้าใจใน ลักษณะเฉพาะของแต่ละครอบครัว ทำให้การดำเนินงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเป็นไปด้วย ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประศึกษาปีที่ 1 สอดคล้องกับ Department of Education and Training Australia (2017) ที่ได้ นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับครูปฐมวัยว่า การศึกษาและวิเคราะห์ ภูมิหลังของผู้เรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพื่อที่ผู้สอนจะได้แบ่งปันกลยุทธ์กับครอบครัวและ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษาและจะส่งผลให้กลยุทธ์

การสอนมีเป้าหมายชัดเจน และมีการวางแผนทั้งแบบล่วงหน้าหรือเกิดขึ้นตามสถานการณ์เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะและข้อจำกัดในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 ควรให้ความรู้พื้นฐานแก่ครูและผู้ปกครองในเรื่องพัฒนาการ การเรียนรู้ตามช่วงวัย ก่อนที่จะใช้โปรแกรมฯ เพื่อให้ครูและผู้ปกครองมีความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นหนึ่งเดียวกันในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.2 ควรสร้างการทำงานภายใต้บรรยากาศแห่งความเข้าใจและปฏิสัมพันธ์ที่ดีของครูและผู้ปกครอง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.3 ควรศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ในบริบทที่จะนำไปใช้เพื่อให้เห็นภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้ใช้ในบริบทนั้นอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อระหว่างอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1 ที่บูรณาการการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กอนุบาล

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อระหว่างอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูในรายวิชาอื่น ๆ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

3. ข้อจำกัดในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีการวิเคราะห์เนื้อหาส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้เรียนบริบทบนพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จึงทำให้อาจจะไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนที่มีเนื้อหาและบทเรียนแตกต่างกันได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนิษฐ์ ศรีเคลือบ. (2557). การพัฒนาโมเดลการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล: การวิจัยเชิงการออกแบบและการวิเคราะห์เอ็มเอ็มเอสอีเอ็ม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลทิพย์ นัมมธราวุฒ. (2560). บทบาทครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุนทลี บริรักษ์สันติกุล. (2558). การพัฒนาความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนการสอนสำหรับเด็กในระยะเชื่อมต่อจากระดับอนุบาลสู่ระดับประถมศึกษาตามแนวคิดกลุ่มศึกษาทั้งคณะและแนวคิดการชี้แนะทางปัญญา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลชา ลีโพธิ์จรกุล. (2555). สภาพและปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนในการเชื่อมต่อจากระดับอนุบาลกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตโสภณ โสหา. (2560). สภาพและปัญหาของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็ก อนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2559). บทความวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย 2544-2557. สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- ทิตนา แคมมณี. (2551). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุศรินทร์ สิริปัญญาธร. (2553). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบวิธีเชิงนิเวศและพลวัตรในระยะเปลี่ยนแปลงสำหรับเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กเพื่อเตรียมเข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณัฐชนน จารุชัยนิวัฒน์. (2560). การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน: รอยเชื่อมต่อที่ราบรื่นจากชั้นอนุบาลสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารครุศาสตร์, 45(2), 152-169.
- พัชรรัตน์ ลออปักษา. (2560). บทบาทของผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากโรงเรียนอนุบาลสู่โรงเรียนประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัย.

วรนาท รักสกุลไทย. (2558). *สุดยอดเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบครุ่มืออาชีพ*. แอปป์เลิร์นนิ่ง.

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2558). *เปิดสถานการณ์เด็กปฐมวัยพบเร่งเรียนตั้งแต่วัยอนุบาล*. <http://www.kidsradioclub.or.th/article/treatise/134>

สุวิมล ว่องวาณิช. (2559). *วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา: จุดประกายความคิดใหม่*. โอคอนพรีนติ้ง.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2563). *การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โสรัจจะ มีทรัพย์มัน. (2553). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา*. *วารสารครุศาสตร์*. 5(3), 103-116.

อมรวิชัย นาครทรรพ. (2561). *รายงานการศึกษาการดำเนินงานโครงการจังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่*. สำนักงานส่งเสริมคุณภาพ การเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.

อรชา ตูลานนท์. (2560). *22740 หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อรุณี หรดาล. (2553). *การศึกษาปฐมวัยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: วิฤติหรือโอกาส*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 5(2), 54-62.

ภาษาอังกฤษ

Ackerman, D. J., & Barnett, W. S. (2005). *Increasing the effectiveness of preschool programs*. Baker, A.J., Piotrkowski, C. S., & Brooks-Gunn, J. (1999). The home instruction program for preschool youngsters (HIPPPY). *Future Child*. 9(1), 116-133.

Boyle, P. A. (1981). *Planning better programs*. McGraw-Hill.

Bredenkamp, S., & Copple, C. (1997). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs (Revised Edition)*. NAEYC.

Bronfenbrenner, U. (1980). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The Bioecological model of human development. In R. M. Lerner & W. Damon (Eds.), *Handbook of child psychology: Theoretical models of human development* (pp. 793-828). John Wiley & Sons Inc.

- Brown, A. L. (1992). Design experiments: Theoretical and methodological challenges in creating complex interventions in classroom settings. *The Journal of the Learning Sciences*, 2(2), 141-178.
- Chan, W. L. (2012). Expectation for the Transition from Kindergarten to Primary School amongst Teachers, Parents and Children. *Early Childhood Development and Care*, 182(5), 639-664.
- Child Care Aware of America. (2016). *2016 State Fact Sheets*.
https://www.childcareaware.org/wp-content/uploads/2017/01/2016-State-Fact-Sheets-Full-Report_final.pdf
- Chowa, Gina A.N. & Masa, Rainier D. & Tucker, Jenna (2013). The effects of parental involvement on academic performance of Ghanaian youth, *Children and Youth Services Review*, 35(12), 2020-2030.
- Commonwealth Australia. (2013). *Kids Matter Starting School information sheets for families*. www.kidsmatter.edu.au/startingschool.
- Copple, C., & Bredekamp, S. (2006). *Basics of developmentally appropriate practice: an introduction for teachers of children 3 to 6*. National Association for the Education of Young Children.
- Department of Education and Early Childhood Development, Victoria. (2011). *Victorian early years learning and development framework for all children from birth to eight years*.
<http://www.education.vic.gov.au/Documents/childhood/providers/edcare/veylframework.Pdf>
- Department of Education and Training Australia. (2017). *department of education and training*. <https://www.dese.gov.au/about-us/resources/department-education-and-training-budget-statements-2017-18>
- Department for Education of UK. (2013). *Department for Education Consolidated Annual Report and Accounts 2012-13 For the year ended 31 March 2013*.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/275186/DFE_Group_Consolidated_12-13_ARA.pdf
- Dockett, S., & Perry, B. (2007). *Transitions to School: Perceptions, expectations, experiences*. UNSW Press.

- Dockett, S., Perry, B. & Kearney, E. (2010). School readiness: what does it mean for Indigenous children, families, schools and communities?. The Closing the Gap Clearinghouse. <http://www.aihw.gov.au/uploadedFiles/ClosingTheGap/Content/Publications/2010/ctg-ip02.pdf>
- Edelson, D.C. (2002). Design research: What we learn when we engage in design. *Journal of the Learning Sciences*, 11(1), 105-121.
- Eliason, C., & Jenkins, L. (2008). *Practical Guide to Early Childhood Curriculum*. Pearson.
- Epstien, J. (2001). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Routhledge.
- Epstien, J., Galindo, C. & Sheldon, S. (2011). *Levels of Leadership: Effects of District and School Leaders on the Quality of School Programs of Family and Community Involvement*. <https://eric.ed.gov/?id=EJ930567>
- Gordon, A. M., & Browne, K. W. (2014). *Beginnings and Beyond: Foundations in Early Childhood Education*. Wadsworth.
- Heckman J. J. (2012). *Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen the economy*. <https://heckmanequation.org/>
- Heckman J. J. (2006). *Skill Formation and the Economics of Investing in Disadvantaged Children*. https://jenni.uchicago.edu/papers/Heckman_Science_v312_2006.pdf
- Hofmeister, A. M. (1999). *Research into practice: Implementing effective teaching strategies*. Utah State University.
- Indiana County Head Start. (2013). *School readiness*. <http://www.indianacountyheadstart.org/school-readiness.html>
- Kagan, S.L., Moore, E., & Bradekamp, S. (1995). *Reconsidering children's early development and learning: Toward common views and vocabulary*. Washington, National Education Goals Panel Goal 1 Technical Planning Group.
- Kentucky Department of Education (2017). *School readiness definition ready to grow...ready to learn...ready to succeed*. <https://education.ky.gov/curriculum/conpro/prim-pre/Pages/School-Readiness-Definition.aspx>
- Lardizabal, Amparo S. and others. (1970). *Methods and Principles of Teaching*. Alemar – Phoenix.
- Maxcy, S. (2003). *Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*, Sage.

NAEYC (National Association for the Education of Young Children). (2019).

Developmentally Appropriate Practice (DAP) Position Statement. NAEYC.

NAEYC (National Association for the Education of Young Children). (2020).

Developmentally Appropriate Practice (DAP) Position Statement. NAEYC.

National Center on Parent, Family, and Community Engagement for the Office of Head

Start. (2014). *The head start parent, family, and community engagement*

framework promoting family engagement and school readiness, from prenatal

to age 8. [https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/sites/default/ files/pdf/pfce-](https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/sites/default/files/pdf/pfce-)

[framework.pdf](https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/sites/default/files/pdf/pfce-framework.pdf)

National Education Goals Panel. (1997). *Building a nation of learners*. Washington, DC:

National Foundation for Educational Ohio Department of Education. (2015). *Ohio*

School & District Results, 2014-2015. <https://eric.ed.gov/?id=ED580119>

Parent Child Hub. (2013). *Stepping stones transition programme*.

[https://www.pobal.ie/Publications/Documents/Stepping%20Stones%20Transiti
on%20Programme.pdf](https://www.pobal.ie/Publications/Documents/Stepping%20Stones%20Transition%20Programme.pdf)

Plomp, T. (2007). Educational design research: An introduction. Paper prepared for The seminar on 'Educational Design Research' East China Normal University, Shanghai, November 23 – 26, 2007.

Public Health England. (2015) *Improving school readiness creating a better start for*

London. [https://www.gov.uk/government/](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/459828/School_readiness_10_Sep_15.pdf)

[uploads/system/uploads/attachment_data/file/459828/School_readiness_10_
Sep_15.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/459828/School_readiness_10_Sep_15.pdf)

Rafoth, M.A., Buchenauer, E.L., Crissman, K.K. & Halko, J.L. (2004). *School readiness*

preparing children for kindergarten and beyond: Information for parents.

www.nasponline.org/resources/handouts/schoolreadiness.pdf.

Thomas C. Reeves, & Ph. D. (2000). Enhancing the worth of instructional technology

research through “design experiments” and other development research

strategies. Paper presented at. [Http://Treeves.Coe.Uga.Edu](http://Treeves.Coe.Uga.Edu)

[/AERA2000Reeves.Pdf](http://Treeves.Coe.Uga.Edu/AERA2000Reeves.Pdf).

Sanders, D., White, G., Burge, B., Sharp, C., Eames, A., McEune, R., Grayson, H., & National

Foundation for Educational Research. (2005). A Study of the Transition from the

Foundation Stage to Key Stage 1. Research Report: SSU/2005/FR/013.

In *National Foundation for Educational Research*. National Foundation for Educational Research.

Shandowlyon L., & Hendricks-Williams. (2016). *Improving Student Achievement of Private School Students Receiving Title Services: A Positional and Dispositional Change Plan*. <https://digitalcommons.nl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1171&context=diss>

Shattuck, J. & Anderson, T. (2013). *Using a design-based research study to identify principles for training instructors to teach online*.

<http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/1626/2710>

Štemberger et al. (2014). *Design-based research in an educational research context*. *Journal of contemporary educational studies*, 1, 62-75

Unicef. (2012). *School Readiness: A conceptual framework*. UNICEF.

van den Akker, J. (1999). van den Akker, Jan, "Principles and Methods of Development Research," pp. 1-14 in Jan van den Akker, Robert M. Branch, Kent Gustafson, Nienke Nieveen, and Tjeerd Plomp, eds., *Design Approaches and Tools in Education and Training*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1999. *CIRS: Curriculum Inquiry and Related Studies from Educational Research: A Searchable Bibliography of Selected Studies*.

Wang, F., & Hannafin, M. J. . (2005). Design-based research and technology-enhanced learning environments. *Educational Technology Research and Development*, 53(4), 5-23.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรม
และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา มัคคสมัน	ประธานกรรมการบริหารโรงเรียนวรรณสว่างจิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานิตา	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ลีโทชวลิต อรรถนุพรรณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา
ดร.ศรินธร วิทยะสิรินันท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูส์
อาจารย์มณฑา หิรัญบัฏ	อาจารย์ประจำระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัย และพัฒนาการศึกษา

ภาคผนวก ข

ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรมฯและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรมฯ
2. ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
3. ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
4. ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
5. ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรมฯ

ประเด็นการประเมิน	การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่					ค่า IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5		
1. แนวคิดพื้นฐานของโปรแกรมฯ มีความชัดเจน	+1	+1	0	+1	+1	0.80	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
2. หลักการของโปรแกรมฯ แสดง จุดเน้นของการส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนรู้	+1	0	+1	+1	0	0.60	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
3. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ มีความชัดเจน	+1	-1	+1	+1	+1	0.60	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
4. มีความสอดคล้องระหว่าง หลักการของโปรแกรมฯ กับ วัตถุประสงค์	+1	0	+1	+1	+1	0.80	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
5. ขั้นตอนการดำเนินการของ โปรแกรมมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
6. ความสอดคล้องระหว่างหลักการ ของโปรแกรมฯกับวิธีการ ดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
7. เนื้อหาที่ใช้ในโปรแกรมฯ สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมความ พร้อมทางการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
8. การประเมินความพร้อมทางการ เรียนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	0.80	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
9. ความสอดคล้องระหว่างการจัด กิจกรรมกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง
10.การนำโปรแกรมฯ ไปใช้ใน สถานการณ์จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	มีความเหมาะสม และสอดคล้อง

ตารางการสรุปผลความตรงเนื้อหาของโปรแกรมฯ
ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหา							
	หน่วย ที่ 1	หน่วย ที่ 2	หน่วย ที่ 3	หน่วย ที่ 4	หน่วย ที่ 5	หน่วย ที่ 6	หน่วย ที่ 7	หน่วย ที่ 8
1. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
2. ความเหมาะสมของวัสดุประสงค์	1.00	1.00	0.8	1.00	1.00	0.8	1.00	1.00
3. สารการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กประถมศึกษปีที่ 1	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	0.80	0.80	0.60	0.80	1.00	1.00	1.00	1.00
5. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
6. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	0.80	0.60	0.80	1.00	1.00	1.00	0.80	0.80
7. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
8. ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
9. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	0.8	1.0	0.8	0.8	1.0	0.8	0.8	0.8
10. การประเมินวัดได้ครอบคลุมทักษะความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่1	0.8	1.0	0.8	0.8	1.0	0.8	0.8	0.8

**ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพร้อมทางการเรียน
ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1**

ประเด็นการประเมิน	เนื้อหาการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
1. ทักษะทางอารมณ์และสังคม 1.1 ด้านอารมณ์	1.1.1 การรับรู้และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเอง	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.1.2 การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.1.3 การจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
1.2 ด้านสังคม	1.2.1 การรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.2.2 การสร้างและรักษามิตรภาพกับเพื่อน	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.2.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
1.3 ด้านการพึ่งพาตนเอง	1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.3.2 การดูแลรักษาสິงของเครื่องใช้ของตนเอง	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.3.3 การใช้ร่างกายอย่างประสานสัมพันธ์กัน	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
2. ทักษะทางวิชาการ 2.1 ด้านวิธีการเรียนรู้	2.1.1 การมีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรม	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.1.2 การจดจำและทำตามคำสั่ง	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.1.3 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.1.4 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง

**ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพร้อมทางการเรียน
ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1**

ประเด็นการประเมิน	เนื้อหาการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
2.2 ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น	2.2 ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.2.1 การรู้จักเสียงของตัวอักษรและ สระ	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
2.3 ด้านความรู้ทาง คณิตศาสตร์เบื้องต้น	2.3.1 การจำแนกสิ่งต่างๆ ตาม คุณลักษณะ	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.3.2 ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.3.3 ความรู้เกี่ยวกับเวลาและเงิน	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.3.4 ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการ ดำเนินการ	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง

ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ประเด็นการประเมิน	เนื้อหาการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
1. การเตรียมการสำหรับการเริ่ม เข้าเรียนของเด็ก	1.1 การจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.2 การประสานงานกับครู อนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อ ทางการศึกษา	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.3 การสร้างความร่วมมือกับ ผู้ปกครองในการสร้างรอย เชื่อมต่อทางการศึกษา	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
2. การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้กับเด็ก	2.1 การออกแบบกิจกรรมที่ สอดคล้องกับความต้องการของ เด็กในระยะรอยเชื่อมต่อ	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.2 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ความพร้อมทางการเรียนให้แก่ เด็ก	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ของเด็ก	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
3. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็น หุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนของเด็ก	3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีกับ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมความ พร้อมทางการเรียนของเด็ก	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	3.2 การสร้างสัมพันธภาพกับ ผู้ปกครอง	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	3.3 การทำงานร่วมกันระหว่าง บ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง

**ค่าเฉลี่ยความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อม
ทางการเรียน**

ประเด็นการประเมิน	เนื้อหาการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
1. การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมความพร้อมทาง การ เรียน	1.1 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และครอบครัว	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	1.3 การติดตามข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมของโรงเรียน	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
2. การส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนที่บ้าน	2.1 การจัดสภาพแวดล้อมใน บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การเรียนรู้ให้แก่เด็ก	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	2.3 การให้ความช่วยเหลือเด็กใน การปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
3. การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการ ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน	3.1 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบ้านและโรงเรียน	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	3.2 การเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน	1.00	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง
	3.3 การสนับสนุนการเรียนรู้ที่ โรงเรียน	0.80	มีความเหมาะสมและ สอดคล้อง

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
2. แบบประเมินบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน
3. แบบประเมินบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

แบบประเมินชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูประเมินความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้ประเมินในช่วงสัปดาห์แรกของการเข้าโปรแกรมฯ และสัปดาห์สุดท้ายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แบ่งการประเมินออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของ เป็นแบบข้อคำถามเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบประเมินทักษะทางอารมณ์และสังคม เป็นแบบมาตราประมาณค่า
จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางวิชาการ เป็นแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 36 ข้อ

ขอความกรุณาท่านประเมินทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับการเตรียมความพร้อมทางการเรียน แนวทางในการปฏิบัติ และจัดประสบการณ์ เพื่อช่วยเหลือให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและเท่าเทียม ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยจะไม่มีผลกระทบต่องานของท่านแต่ประการใด หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมหรือพบข้อสงสัย โปรดติดต่อ นางสาวชนาสร นิมนวล เบอร์โทรศัพท์ 081-758-2729 e-mail : seesigna@hotmail.com

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

CHULALONGKORN UNIVERSITY

นางสาวชนาสร นิมนวล

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง และเติมข้อความที่ตรงกับความจริงของผู้เข้ารับการประเมิน

1. เพศ ( ) หญิง ( ) ชาย
2. อายุ ..... ปี ..... เดือน ..... วัน
3. การศึกษาระดับชั้นอนุบาล
  - 3.1 จบการศึกษาชั้นอนุบาลจาก โรงเรียน.....
สังกัด.....
  - 3.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
    - ( ) เตรียมความพร้อม ( ) เน้นวิชาการฝึกการอ่าน เขียน
    - ( ) แนวการศึกษาทางเลือก (โปรดระบุ) .....
    - ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
4. การดูแลของครอบครัว
  - 4.1 เมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กอยู่ในความดูแลของ
    - ( ) พ่อ หรือ แม่ ( ) ผู้ปกครอง (ญาติหรือบุคคลอื่นโปรดระบุ) .....
  - 4.2 บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลกิจวัตรประจำวันของเด็ก เช่น การทำความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร ฯลฯ
    - ( ) พ่อ หรือ แม่ ( ) ผู้ปกครอง (ญาติหรือบุคคลอื่นโปรดระบุ) .....
  - 4.3 บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลด้านการเรียนของเด็ก เช่น การสอนการบ้าน เตรียมอุปกรณ์การเรียน ดูแลจัดตารางสอน ฯลฯ
    - ( ) พ่อ หรือ แม่ ( ) ผู้ปกครอง (ญาติหรือบุคคลอื่นโปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 แบบประเมินทักษะทางอารมณ์และสังคม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสามารถที่เด็กของท่านปฏิบัติตามความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ทำได้ หมายถึง เด็กสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง หรือได้รับคำแนะนำให้ปฏิบัติได้

ทำไม่ได้ หมายถึง เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง หรือไม่สามารถปฏิบัติได้

แม้ได้รับคำแนะนำ

ประเด็นประเมิน	ระดับความสามารถก่อนเข้าโปรแกรมฯ		ระดับความสามารถหลังเข้าโปรแกรมฯ	
	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้
1) เด็กบอกคุณลักษณะทางกายของตนเองได้ เช่น สามารถอธิบายถึงรูปร่าง หน้าตา สีผม ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของตนเองที่ทำให้ผู้อื่นสังเกตเห็นได้				
2) เด็กบอกสิ่งที่ตนเองทำได้ เช่น สามารถบอกสิ่งที่สามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้ โดยไม่ต้องมีผู้ใหญ่คอยให้ความช่วยเหลือ				
3) เด็กบอกสิ่งที่ตนเองสนใจหรือมีความถนัดได้ เช่น บอกได้ว่าเมื่อมีเวลาว่างเด็กๆชอบหรือสนใจอยากทำกิจกรรมใด ชอบหรือถนัดเล่นกีฬาประเภทไหน เป็นต้น				
4) เด็กแสดงความพอใจในผลงานของตนเอง เช่น แสดงอาการชื่นชมผลงานของตนเอง นำผลงานมาคุยซ้ำๆ หรือนำผลงานไปให้ผู้อื่นดูแล้วอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำให้ฟัง เป็นต้น				
5) เด็กบอกอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ เช่น บอกได้ว่าเมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ตนเองมีอารมณ์ ความรู้สึกอย่างไร เป็นต้น				
6) เด็กบอกความต้องการของตนเองได้ เช่น บอกสิ่งที่ตนเองต้องการโดยการร้องขอ หรือแสดงออกถึงความต้องการให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นต้น				
7) เด็กบอกสิ่งที่ตนเองชอบและไม่ชอบได้ เช่น บอกได้ว่าอาหารที่ตนเองชอบรับประทาน อะไรที่ไม่ชอบรับประทาน เป็นต้น				
8) เด็กบอกข้อดีและข้อเสียของตนเองได้ เช่น บอกได้ว่าตนเองมีจุดเด่นหรือสามารถทำสิ่งใดได้ดี และสิ่งใดที่เป็นข้อจำกัดของตนเอง				

ประเด็นประเมิน	ระดับความสามารถ ก่อนเข้าโปรแกรมฯ		ระดับความสามารถ หลังเข้าโปรแกรมฯ	
	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้
9) เด็กแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น แสดงอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสเมื่อได้ทำกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน เป็นต้น				
10) เด็กบอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองเกิดความไม่สบายใจได้ เช่น เด็กอธิบาย ตอบคำถามหรือเล่าเรื่องราวที่ทำให้เกิดความขัดแย้งหรือเกิดความไม่พอใจได้ เป็นต้น				
11) เด็กควบคุมอารมณ์โกรธได้เมื่อมีคนทำให้ไม่พอใจ เช่น เด็กไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ไม่ทำร้ายเพื่อนหรือสิ่งของเมื่อเกิดความไม่พอใจ เป็นต้น				
12) เด็กปรับอารมณ์ของตนเองให้เป็นปกติได้หลังจากเกิดความไม่พอใจ เช่น เด็กสามารถหยุดการร้องไห้ได้หลังจากเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งหรือไม่สบายใจในเวลาไม่นาน เป็นต้น				
13) เด็กบอกความรู้สึกของผู้อื่นได้ เช่น เด็กบอกได้ว่าผู้อื่นมีอารมณ์โดยอยู่				
14) เด็กแสดงความชื่นชมผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น เช่น พูดหรือแสดงท่าทางยินดีเมื่อเพื่อนได้รับคำชื่นชมจากครูหรือเพื่อนคนอื่น เป็นต้น				
15) เด็กให้ความช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน เช่น ช่วยเก็บของที่หล่นบนพื้น หรือหยิบสิ่งของ อุปกรณ์ต่างๆ เมื่อเพื่อนต้องการ				
16) เด็กแสดงท่าทางหรือพูดปลอบใจผู้อื่น เช่น เข้าไปนั่งข้างๆ สัมผัส หรือพูดคุยกักถามเมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้				
17) เด็กทำความรู้จักกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้ เช่น เริ่มต้นเข้าไปพูดคุยกับเพื่อนใหม่ร่วมชั้นเรียน เป็นต้น				
18) เด็กพูดกับผู้อื่นด้วยวาจาสุภาพ เช่น พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล มีลงท้าย ค่ะ/ครับ เป็นต้น				

ประเด็นประเมิน	ระดับความสามารถ ก่อนเข้าโปรแกรมฯ		ระดับความสามารถ หลังเข้าโปรแกรมฯ	
	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้
19) เด็กเล่นและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น เช่น ร่วมเล่นหรือทำกิจกรรมตั้งแต่เริ่มจนจบโดยไม่มีการทะเลาะขัดแย้งกัน เป็นต้น				
20) เด็กมีการแบ่งปัน ผลัดกันเล่น หรือใช้สิ่งของร่วมกันกับผู้อื่นได้ เช่น แบ่งของเล่นหรืออุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนร้องขอ เป็นต้น				
21) เด็กปฏิบัติตามระเบียบ กติกา และข้อตกลงของกลุ่ม เช่น ขออนุญาตครูเมื่อต้องการออกจากห้องเรียน เป็นต้น				
22) เด็กมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย เช่น เก็บของเข้าที่ทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จแล้ว เป็นต้น				
23) เด็กปฏิบัติตนเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี เช่น ในขณะที่ผู้อื่นพูด เด็กตั้งใจฟัง ไม่พูดแทรก เป็นต้น				
24) เด็กปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เช่น เด็กรับฟังและยอมปฏิบัติตามความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่นๆ แม้ไม่ตรงกับความคิดของตนเอง เป็นต้น				
25) เด็กเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น ใช้เวลาเล่นหรือทำกิจกรรมระหว่างรอเวลาเคารพธงชาติได้ด้วยตนเอง				
26) เด็กรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง เช่น ทานอาหารด้วยตนเองจนหมดโดยไม่ต้องมีคนป้อน เป็นต้น				
27) เด็กดูแลความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง เช่น ล้างมือ แปรงฟัน เข้าห้องน้ำได้ด้วยตนเอง เป็นต้น				
28) เด็กแต่งกายได้ด้วยตนเอง เช่น ใส่เสื้อ กางเกง สวมรองเท้าได้ด้วยตนเอง เป็นต้น				
29) เด็กดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้เสียหาย เช่น ใช้งานอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างถูกวิธี				
30) ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้สูญหาย เช่น เก็บอุปกรณ์การเรียนเข้าที่หลังใช้เสร็จทุกครั้ง เป็นต้น				

ประเด็นประเมิน	ระดับความสามารถ ก่อนเข้าโปรแกรมฯ		ระดับความสามารถ หลังเข้าโปรแกรมฯ	
	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้
31) เด็กทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ให้เกิดความสะอาดเรียบร้อย เช่น เช็ดโต๊ะเรียน อุปกรณ์การเรียนให้สะอาดก่อนเก็บเข้าที่ เป็นต้น				
32) เด็กเก็บสิ่งของเครื่องใช้ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ เช่น นำอุปกรณ์งานประดิษฐ์ที่ครูแจกเก็บเข้าบริเวณที่ครูกำหนดไว้				
33) เด็กสามารถเดินขึ้นลงบันได้สลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว				
34) เด็กสามารถใช้เท้าเตะลูกบอลไปยังทิศทางที่กำหนดได้				
35) เด็กสามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นโค้งและเส้นตรงได้ตามที่กำหนด				
36) เด็กสามารถจับดินสอเขียนหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว				
รวมคะแนน				

ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางวิชาการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสามารถที่เด็กของท่านมีการปฏิบัติตามความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ทำได้ หมายถึง เด็กสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง หรือได้รับคำแนะนำให้ปฏิบัติได้

ทำไม่ได้ หมายถึง เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง หรือไม่สามารถปฏิบัติได้

แม้ได้รับคำแนะนำ

รายการ	ระดับความสามารถ ก่อนเข้าโปรแกรมฯ		ระดับความสามารถ หลังเข้าโปรแกรมฯ	
	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้
1) เด็กสามารถจดจำกับกิจกรรมที่ตนเองกำลังปฏิบัติแม้มีผู้มารบกวน เช่น ทำกิจกรรมที่ทำอยู่อย่างต่อเนื่องแม้มีเพื่อนมาชวนพูดคุย หรือทำเสียงรบกวน เป็นต้น				
2) เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แม้ว่าอยากทำกิจกรรมอื่นมากกว่า เช่น ทำกิจกรรมที่ทำอยู่อย่างต่อเนื่องแม้มีเพื่อนมาชวนออกไปเล่นหรือทำกิจกรรมอื่น เป็นต้น				

รายการ	ระดับความสามารถ ก่อนเข้าโปรแกรมฯ		ระดับความสามารถ หลังเข้าโปรแกรมฯ	
	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้
3) เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ทำกิจกรรมหรืองานจนสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น ทำกิจกรรมตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนขั้นตอนสุดท้ายอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ เป็นต้น				
4) เด็กสามารถจดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก				
5) เด็กสามารถจดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงานได้				
6) เด็กสามารถจัดรายการสิ่งที่ต้องทำตามลำดับความสำคัญได้				
7) เด็กสามารถบอกสาเหตุของเรื่องราว หรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้				
8) เด็กมีความพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหด้วยตนเอง				
9) เด็กตัดสินใจเลือกระหว่างสิ่งของสองสิ่งได้ด้วยตนเอง				
10) เด็กแสดงความกระตือรือร้นในการเรียนรู้				
11) เด็กสามารถตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการได้				
12) เด็กแสวงหาคำตอบของสิ่งที่สงสัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย				
13) เด็กสามารถบอก เขียนพยัญชนะและสระได้				
14) เด็กสามารถเชื่อมโยงเสียงกับรูปพยัญชนะและสระได้				
15) เด็กสามารถต่อคำคล้องจองง่ายๆ ได้				
16) เด็กสามารถตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟังได้				
17) เด็กสามารถเล่าเรื่องย่อจากเรื่องราวที่ฟังได้				
18) เด็กสามารถคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องราวที่ฟังได้				
19) เด็กบอกความหมายของสัญลักษณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้				
20) เด็กบอกความหมายของคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้				
21) เด็กสามารถเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับสถานการณ์				
22) เด็กสามารถเขียนชื่อและนามสกุลได้				
23) เด็กสามารถเขียนคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้				
24) เด็กสามารถเขียนประโยคง่ายๆ ได้				

รายการ	ระดับความสามารถ ก่อนเข้าโปรแกรมฯ		ระดับความสามารถ หลังเข้าโปรแกรมฯ	
	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้
25) เด็กสามารถจำแนกรูปทรงสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม และวงรีได้				
26) เด็กสามารถจำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้				
27) เด็กสามารถจำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ พร้อมระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนกได้				
28) เด็กสามารถสร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้				
29) เด็กสามารถบอกรูปหรือจำนวนที่หายไปจากแบบรูปได้				
30) เด็กสามารถบอกจำนวนที่หายไปแบบรูปที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 1 และ 10				
31) เด็กสามารถบอกเล่าเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นได้				
32) เด็กสามารถบอกระยะเวลาเป็นชั่วโมงหรือนาทีได้				
33) เด็กรู้ค่าของเหรียญและธนบัตร (เหรียญ 1 2 5 และ 10 ธนบัตร 20)				
34) เด็กสามารถบอกและแสดงสิ่งต่างๆ ได้ตามจำนวนที่กำหนด				
35) เด็กสามารถเรียงลำดับจำนวนนับจากน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้				
36) เด็กสามารถการบวก และการลบจำนวนสองจำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกิน 20				
รวมคะแนน				

เกณฑ์การให้คะแนนคะแนนความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ตัวบ่งชี้ด้านทักษะทางอารมณ์และสังคม

ด้านที่ 1 ด้านอารมณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การรับรู้และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเอง

ตัวบ่งชี้ย่อย

- 1) บอกคุณลักษณะทางกายของตนเองได้ 3) บอกสิ่งที่ตนเองสนใจได้
2) บอกสิ่งที่ตนเองทำได้ 4) แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (บอกคุณลักษณะทางกายของตนเองได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกคุณลักษณะทางกายของตนเองได้ และบอกสิ่งที่ตนเองทำได้หรือบอกสิ่งที่ตนเองสนใจ หรือแสดงความพอใจในผลงานของตนเอง)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกคุณลักษณะทางกายของตนเอง บอกสิ่งที่ตนเองทำได้ และบอกสิ่งที่ตนเองสนใจ หรือแสดงความพอใจในผลงานของตนเอง)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บอกอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ 3. บอกสิ่งที่ตนเองชอบและไม่ชอบได้
2. บอกความต้องการของตนเองได้ 4. บอกข้อดีและข้อเสียของตนเองได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (บอกอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และบอกความต้องการของตนเอง หรือบอกสิ่งที่ตนเองชอบไม่ชอบ หรือบอกข้อดีข้อเสียของตนเองได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกอารมณ์ความรู้สึกบอกต้องการของตนเอง และบอกสิ่งที่ตนเองชอบไม่ชอบได้ หรือบอกข้อดีข้อเสียของตนเองได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 3. การจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. บอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองเกิดความไม่สบายใจได้
3. ควบคุมอารมณ์โกรธได้เมื่อมีคนทำให้ไม่พอใจ
4. ปรับอารมณ์ของตนเองให้เป็นปกติได้หลังจากเกิดความไม่พอใจ

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และบอกเรื่องราวเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองเกิดความไม่สบายใจได้ หรือควบคุมอารมณ์โกรธได้เมื่อมีคนทำให้ไม่พอใจ หรือปรับอารมณ์ของตนเองให้เป็นปกติได้หลังจากเกิดความไม่พอใจ)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ บอกเรื่องราวเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองเกิดความไม่สบายใจได้ และควบคุมอารมณ์โกรธได้เมื่อมีคนทำให้ไม่พอใจ หรือปรับอารมณ์ของตนเองให้เป็นปกติได้หลังจากเกิดความไม่พอใจ)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ด้านที่ 2 ด้านสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บอกความรู้สึกของผู้อื่นได้
3. ให้ความช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน
2. แสดงความชื่นชมผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น
4. แสดงท่าทางหรือพูดปลอบใจผู้อื่น

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย ข้อ 1 (บอกความรู้สึกของผู้อื่นได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกความรู้สึกของผู้อื่นได้ และแสดงความชื่นชมผลงาน ความสำเร็จของผู้อื่น หรือให้ความช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน หรือแสดงท่าทางหรือพูดปลอบใจผู้อื่น)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกความรู้สึกของผู้อื่นแสดงความชื่นชมผลงาน ความสำเร็จของผู้อื่น และให้ความช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน หรือแสดงท่าทางหรือพูดปลอบใจผู้อื่น)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การสร้างและรักษามิตรภาพกับเพื่อน

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ทำความรู้จักกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้
3. เล่นและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น
2. พูดกับผู้อื่นด้วยวาจาสุภาพ
4. แบ่งปันหรือผลัดกันเล่นหรือใช้สิ่งของร่วมกันกับผู้อื่นได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย ข้อ 1 (ทำความรู้จักกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (ทำความรู้จักกับเพื่อนผู้ใหญ่ และพูดกับผู้อื่นด้วยวาจาสุภาพ หรือเล่นร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น หรือแบ่งปันผลัดกันเล่นใช้สิ่งของร่วมกันกับผู้อื่นได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (ทำความรู้จักกับเพื่อนผู้ใหญ่ พูดกับผู้อื่นด้วยวาจาสุภาพ และเล่นร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น หรือแบ่งปันผลัดกันเล่นใช้สิ่งของร่วมกันกับผู้อื่นได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 3. การปฏิบัติตามข้อตกลงในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ปฏิบัติตามระเบียบ กติกา และข้อตกลงของกลุ่ม
3. ปฏิบัติตนเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี
2. รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย
4. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย ข้อ 1 (ปฏิบัติตามระเบียบ กติกา และข้อตกลงของกลุ่ม)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และ แสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อย ในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่าง น้อย 1 ข้อ (ปฏิบัติตามระเบียบ กติกา ข้อตกลงของกลุ่ม และ รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย หรือปฏิบัติตนเป็นผู้พูดและ ผู้ฟังที่ดี หรือปฏิบัติตนเป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดี)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรม ตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (ปฏิบัติตามระเบียบ กติกา ข้อตกลงของกลุ่ม รับผิดชอบ หน้าที่ของตนเองที่ได้รับ มอบหมาย และปฏิบัติตนเป็นผู้พูดและ ผู้ฟังที่ดี หรือปฏิบัติตนเป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดี)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ด้านที่ 3 ด้านการพึ่งพาตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. เล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
3. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
2. ดูแลความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง
4. แต่งกายได้ด้วยตนเอง

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย ข้อ 1 (เล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (เล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง หรือดูแลความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง หรือแต่งกายได้ด้วยตนเอง)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (เล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง และดูแลความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง หรือแต่งกายได้ด้วยตนเอง)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้เสียหาย
2. ทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดเรียบร้อย
3. ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้สูญหาย
4. เก็บสิ่งของเครื่องใช้ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย ข้อ 1 (ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้เสียหาย)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้เสียหาย และทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดเรียบร้อยหรือดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้สูญหาย หรือเก็บสิ่งของเครื่องใช้ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (ดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้เสียหาย และทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดเรียบร้อยและดูแลสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองไม่ให้สูญหาย หรือเก็บสิ่งของเครื่องใช้ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 3. การทำกิจกรรมอย่างคล่องแคล่ว ตัวบ่งชี้ย่อย

1. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
2. ใช้กรรไกรตัดเป็นเส้นโค้งและเส้นตรงได้ตามกำหนด
3. ใช้เท้าเตะลูกบอลไปยังทิศทางที่กำหนด
4. จับดินสอเขียนหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 หรือปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว และใช้เท้าเตะลูกบอลไปยังทิศทางที่กำหนดหรือใช้กรรไกรตัดเป็นเส้นโค้งหรือเส้นตรงได้ตามกำหนด หรือจับดินสอเขียนหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 ข้อ 2 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 3 หรือข้อ 4 อย่างน้อย 1 ข้อ (เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว และใช้เท้าเตะลูกบอลไปยังทิศทางที่กำหนดหรือใช้กรรไกรตัดเป็นเส้นโค้งเส้นตรงได้ตามกำหนด หรือจับดินสอเขียนหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-4 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ด้านทักษะทางวิชาการ

ด้านที่ 1 ด้านวิธีการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การมีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรม

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. มีความจดจ่อกับกิจกรรมที่ตนเองกำลังปฏิบัติแม้มีผู้มารบกวน
2. ควบคุมตนเองให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แม้ว่าอยากทำกิจกรรมอื่นมากกว่า
3. ควบคุมตนเองให้ทำกิจกรรมหรืองานจนสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (มีความจดจ่อกับกิจกรรมที่ตนเองกำลังปฏิบัติแม้มีผู้มารบกวน)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (มีความจดจ่อกับกิจกรรมที่ตนเองกำลังปฏิบัติแม้มีผู้มารบกวน และควบคุมตนเองให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แม้ว่าอยากทำกิจกรรมอื่นมากกว่า หรือควบคุมตนเองให้ทำกิจกรรมหรืองานจนสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การจดจำและทำตามคำสั่ง

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. จัดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก
2. จัดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงานได้
3. จัดรายการสิ่งที่ต้องทำตามลำดับความสำคัญได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึกและจดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงาน หรือจัดรายการสิ่งที่ต้องทำตามลำดับความสำคัญได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 3. การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บอกสาเหตุ เรื่องราว สถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้
2. พยายามหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
3. ตัดสินใจเลือกระหว่างสิ่งสองสิ่งได้ด้วยตนเอง

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึกและจดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงาน หรือจัดรายการสิ่งที่ต้องทำตามลำดับความสำคัญได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. แสดงความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
2. ตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการได้
3. แสวงหาคำตอบของสิ่งที่สงสัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (แสดงความกระตือรือร้นในการเรียนรู้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และ แสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่าง น้อย 1 ข้อ (แสดงความกระตือรือร้นใน การเรียนรู้ และตั้งคำถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการได้ หรือแสวงหาคำตอบของสิ่งที่ สงสัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ด้านที่ 2 ด้านการรู้หนังสือขั้นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การรู้จักเสียงของตัวอักษรและสระ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บอกและเขียนพยัญชนะและสระได้
2. เชื่อมโยงเสียงกับรูปพยัญชนะและสระได้
3. ต่อคำคล้องจองง่ายๆ ได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (บอกและเขียนพยัญชนะและสระได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอก เขียนพยัญชนะสระได้ และเชื่อมโยงเสียง รูป พยัญชนะกับสระได้ หรือต่อคำคล้องจองง่ายๆ ได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟังได้
2. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องราวที่ฟังได้
3. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องราวที่ฟังได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟังได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟังได้ และเล่าเรื่องย่อจากเรื่องราวที่ฟัง หรือคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องราวที่ฟังได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บอกความหมายของสัญลักษณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้
2. บอกความหมายของคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. เลือกใช้คำได้เหมาะสมกับสถานการณ์

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (บอกความหมายของ สัญลักษณ์ที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวันได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และ แสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่าง น้อย 1 ข้อ (บอกความหมายของ สัญลักษณ์ที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวันได้ และบอก ความหมายของคำที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน หรือเลือกใช้คำ ได้เหมาะสมกับสถานการณ์)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การเขียนคำและประโยคง่ายๆ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. เขียนชื่อและนามสกุลได้
3. เขียนประโยคง่ายๆ ได้
2. เขียนคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (เขียนชื่อและนามสกุลได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และ แสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่าง น้อย 1 ข้อ (เขียนชื่อและนามสกุลได้ และ เขียนคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเขียนประโยคง่ายๆ ได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ด้านที่ 3 ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

ตัวบ่งชี้ที่ 1. การจำแนกสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. จำแนกรูปทรงสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม และวงรีได้
2. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
3. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ พร้อมระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนกได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (จำแนกรูปทรงสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม และวงรี ได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และ แสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อย ในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (จำแนกรูปทรงสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม วงรี และ จำแนก จัดกลุ่ม สิ่งต่างๆ ตาม เกณฑ์ที่กำหนดให้ หรือจำแนก และจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ พร้อมระบุ เกณฑ์ที่ใช้จำแนกได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้
2. บอกรูปหรือจำนวนที่หายไปจากแบบรูปได้
3. บอกจำนวนที่หายไปแบบรูปที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 10

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และ แสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้ และบอกรูปหรือจำนวนที่หายไปจากแบบรูป หรือบอกจำนวนที่หายไปแบบรูปที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 10)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเวลาและเงิน

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บอกเล่าเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นได้
2. บอกระยะเวลาเป็นชั่วโมงหรือนาทีได้
3. รู้ค่าของเหรียญและธนบัตร

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (บอกเล่าเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นได้)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกเล่าเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นได้ และบอกระยะเวลาเป็นชั่วโมงหรือนาทีได้ หรือรู้ค่าของเหรียญและธนบัตร)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 4. ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด
2. เรียงลำดับจำนวนนับจากน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้
3. รวมจำนวนสองจำนวนที่ได้ผลลัพธ์ไม่เกิน 20

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถ			
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 4 ข้อ	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 (บอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 และแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 2 หรือข้อ 3 อย่างน้อย 1 ข้อ (บอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด และเรียงลำดับจำนวนนับจากน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวน หรือรวมจำนวนสองจำนวนที่ได้ผลลัพธ์ไม่เกิน 20)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยในข้อ 1-3 ครบทุกข้อ

แบบบันทึกผลคะแนนความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ	หลังเข้า โปรแกรมฯ
		คะแนน	คะแนน
ตอนที่ 1 ด้านทักษะอารมณ์และสังคม			
1.1 ด้านอารมณ์	1.1.1 การรับรู้และสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเอง		
	1.1.2 การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง		
	1.1.3 การจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง		
	รวมคะแนนรายด้าน		
1.2 ด้านสังคม	1.2.1 การรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น		
	1.2.2 การสร้างและรักษามิตรภาพกับเพื่อน		
	1.2.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น		
	รวมคะแนนรายด้าน		
1.3 ด้านการ พึ่งพาตนเอง	1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง		
	1.3.2 การดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง		
	1.3.3 การประสานสัมพันธ์ของร่างกาย		
	รวมคะแนนรายด้าน		
รวมคะแนน			
ตอนที่ 2 ด้านทักษะทางวิชาการ			
2.1 ด้านวิธีการ เรียนรู้	2.1.1 การมีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรม		
	2.1.2 การจดจำและทำตามคำสั่ง		
	2.1.3 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ		
	2.1.4 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้		
	รวมคะแนนรายด้าน		
2.2 ด้านการรู้ หนังสือขั้นต้น	2.2.1 การรู้จักเสียงของตัวอักษรและสระ		
	2.2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว		
	2.2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์		
	2.2.4 การเขียนคำและประโยคง่ายๆ		
	รวมคะแนนรายด้าน		

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ	หลังเข้า โปรแกรมฯ
		คะแนน	คะแนน
2.3 ด้านความรู้ ทางคณิตศาสตร์ เบื้องต้น	2.3.1 การจำแนกสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะ		
	2.3.2 ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป		
	2.3.3 ความรู้เกี่ยวกับเวลาและเงิน		
	2.3.4 ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ		
	รวมคะแนนรายด้าน		
รวมคะแนน			

แบบประเมินบทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. รายละเอียดของแบบประเมินฉบับนี้จัดขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยข้อคำถามแบ่ง ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของครู เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอน จำนวนเด็กในชั้นเรียน

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก

2.2 การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก

2.3 การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน

2. การตอบแบบประเมิน ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดย จะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

3. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัย คือ นางสาวชนาสร์ นิ่มนวล email: seesigna@hotmail.com

4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

นางสาวชนาสร์ นิ่มนวล

นิสิตปริญญาเอก สาขาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงและเติมข้อความที่

ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 31-40 ปี

( ) 41-50 ปี ( ) 51-60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ปริญญาตรี สาขา.....

( ) ปริญญาโท สาขา.....

( ) ปริญญาเอก สาขา.....

4. จำนวนเด็กในห้องเรียนของท่าน ..... คน

5. ประสบการณ์ในการสอน

( ) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระยะเวลา ..... ปี (โปรดระบุ)

( ) ระดับอื่นๆ ..... (โปรดระบุระดับชั้น) ระยะเวลา.....ปี (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามระดับการปฏิบัติของท่านในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เกณฑ์การปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

3 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ มาก

2 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง

1 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ น้อย

รายการ	ระดับการปฏิบัติพฤติกรรม		
	3	2	1
1) ท่านมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองหรือครูอนุบาลเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล เช่น การรวบรวมประวัติด้านสุขภาพ ประวัติครอบครัว ลักษณะนิสัยของเด็ก เป็นต้น			
2) ท่านมีการนำข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมาใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวกับการเรียนรู้ใหม่ เช่น การนำบันทึกรายงานพฤติกรรมของเด็กจากระดับชั้นอนุบาลมาวิเคราะห์วางแผนจัดการช่วยเหลือเด็ก เป็นต้น			
3) ท่านมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา เช่น มีการประชุมครูอนุบาลและครูประถมศึกษาเพื่อทำความเข้าใจความต่อเนื่องของหลักสูตรระหว่างชั้นอนุบาลกับชั้นประถมศึกษา เป็นต้น			
4) ท่านมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับครูอนุบาลเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน เช่น มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัยและพัฒนาการ เป็นต้น			
5) ท่านให้ความรู้กับผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเปิดเรียน เช่น มีการประชุมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวลูกก่อนเปิดเทอม เป็นต้น			
6) ท่านมีการสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการของโรงเรียนในระยะรอยเชื่อมต่อ เช่น มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเมื่อเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น			
7) ท่านกำหนดวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พึ่งพาตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันที่โรงเรียน เป็นต้น			

รายการ	ระดับการปฏิบัติพฤติกรรม		
	3	2	1
8) ท่านกำหนดเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น มีการจัดกิจกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ตารางชีวิตประจำวันของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น			
9) ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์และสังคม เช่น จัดให้เด็กเรียนรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เพื่อเข้าใจและแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย เป็นต้น			
10) ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ เช่น จัดให้เด็กเรียนรู้ทักษะคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่มีความจำเป็นและสอดคล้องกับช่วงวัยและพัฒนาการ เป็นต้น			
11) ท่านจัดสภาพห้องเรียนที่ตอบสนองกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล เช่น จัดสภาพห้องเรียนให้มีความใกล้เคียงห้องเรียนอนุบาลเพื่อช่วยให้เด็กค่อยๆปรับตัว เป็นต้น			
12) ท่านสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่อบอุ่นและเป็นมิตร เช่น ท่านพูดจาด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยน ไม่ตะโกนหรือดุเสียงดังเวลาเด็กทำผิด เป็นต้น			
13) ท่านสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก เช่น พุดชื่นชมการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ช่วยให้เด็กมีทักษะความพร้อมทางการเรียนเพิ่มขึ้น เป็นต้น			
14) ท่านสนับสนุนผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก เช่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้ปกครองมีความสงสัยในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของลูก			
15) ท่านมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง เช่น ท่านกล่าวทักทาย ยิ้มแย้ม กับผู้ปกครองทุกคนเมื่อพบกัน เป็นต้น			
16) ท่านปฏิบัติกับผู้ปกครองอย่างเคารพและให้เกียรติ เช่น ท่านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นนั้นโดยปราศจากอคติ เป็นต้น			
17) ท่านติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง เช่น ท่านมีช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่ผู้ปกครองสามารถติดต่อท่านได้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ เป็นต้น			

รายการ	ระดับการปฏิบัติพฤติกรรม		
	3	2	1
18) ท่านสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในช่วยเหลือเด็กให้มีความพร้อมทางการเรียน เช่น ท่านกับผู้ปกครองร่วมกันจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาให้เด็กมีทักษะความพร้อมทางการเรียน เป็นต้น			
รวมคะแนน			

เกณฑ์การให้คะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1

ตัวบ่งชี้ด้านการเตรียมการสำหรับการเริ่มเข้าเรียนของเด็ก

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองหรือครูอนุบาลเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล
2. นำข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมาใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวกับการเรียนรู้

ใหม่

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองหรือครูอนุบาล เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล หรือนำข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมาใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวกับการเรียนรู้ใหม่)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การประสานงานกับครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา
2. แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ

นักเรียน

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติใน การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา หรือ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับ การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของ นักเรียน)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้ง ข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ให้ความรู้กับผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเปิดเรียน
2. สื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการของโรงเรียนในระยรรอยเชื่อมต่อ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (ให้ความรู้กับผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเปิดเรียน หรือ สื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการของโรงเรียนในระยรรอยเชื่อมต่อ)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเด็ก

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กในระยรรอยเชื่อมต่อ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. กำหนดวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. กำหนดเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (กำหนดวัตถุประสงค์ หรือกำหนดเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์และสังคม
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (จัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์และสังคมหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ที่ 3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. จัดสภาพห้องเรียนที่ตอบสนองกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล
2. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่อบอุ่นและเป็นมิตร

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (จัดสภาพห้องเรียนที่ตอบสนองกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลหรือสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่อบอุ่นและเป็นมิตร)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การสร้างทัศนคติที่ดีกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก
2. สนับสนุนผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก หรือสนับสนุนผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็ก)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ปกครอง

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง
2. ปฏิบัติกับผู้ปกครองอย่างเคารพและให้เกียรติ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง หรือปฏิบัติกับผู้ปกครองอย่างเคารพและให้เกียรติ)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

ตัวบ่งชี้ที่ 3. การทำงานร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง
2. สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในช่วยเหลือเด็กให้มีความพร้อมทางการเรียน

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม		
ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อย	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยข้อ 1 หรือ ข้อ 2 (ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง หรือสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในช่วยเหลือเด็กให้มีความพร้อมทางการเรียน)	ปรากฏตัวบ่งชี้ย่อยครบทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2

แบบประเมินบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. รายละเอียดของแบบประเมินฉบับนี้จัดขึ้นเพื่อสอบถามบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา สูงสุด ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

2.1 การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

2.2 การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน

2.3 การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

2. การตอบแบบประเมิน ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดย จะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

3. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัย คือ นางสาวชนาสร นิ่มนวล email: seesigna@hotmail.com

4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

นางสาวชนาสร นิ่มนวล

นิสิตปริญญาเอก สาขาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงและเติมข้อความที่

ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 31-40 ปี

( ) 41-50 ปี ( ) 51-60 ปี

( ) มากกว่า 60 ปี

3. วุฒิมัธยมศึกษาสูงสุด

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก

( ) อื่นๆ ..... (โปรดระบุ)

4. ความสัมพันธ์กับเด็ก ( ) บิดา ( ) มารดา ( ) อื่นๆ..... (โปรดระบุ)

5. จำนวนเด็กในความดูแลของท่าน ..... คน

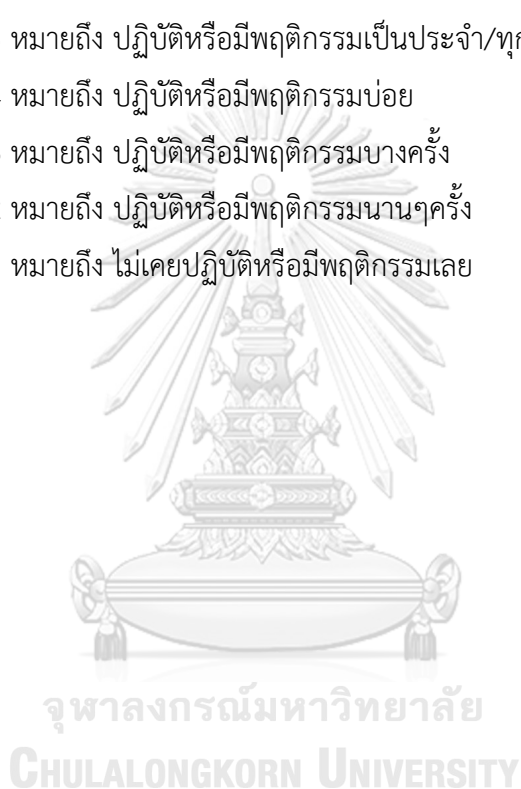
ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามระดับที่ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ

ท่านในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เกณฑ์การปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

- 5 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเป็นประจำ/ทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมบ่อย
- 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมบางครั้ง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมนานๆครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเลย

รายการ	ระดับการปฏิบัติพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1) ท่านมีการประสานงานกับครูชั้นอนุบาลในการขอรับข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เช่น ติดต่อกับครูอนุบาลในการขอข้อมูลด้านสุขภาพ พัฒนาการและพฤติกรรมการเรียนรู้เพื่อมาส่งต่อให้ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น					
2) ท่านส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับเด็กให้กับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น นำข้อมูลด้านสุขภาพ พัฒนาการและพฤติกรรมการเรียนรู้จากครูอนุบาล มามอบให้ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น					
3) ท่านพูดคุยกับครูเกี่ยวกับบริบทและวัฒนธรรมของครอบครัว เช่น พูดคุยกับครูในช่วงก่อนเข้าเรียนหรือหลังเลิกเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นต้น					
4) ท่านร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและผู้ปกครอง เช่น เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูตามที่ครูร้องขอ เป็นต้น					
5) ท่านพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ เช่น เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กปรับตัวกับการเรียนได้ เป็นต้น					
6) ท่านแลกเปลี่ยนประสบการณ์การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กกับผู้ปกครองอื่น เช่น พูดคุยกับผู้ปกครองจากครอบครัวอื่นเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดู กิจกรรมที่ทำร่วมกับลูก เป็นต้น					
7) ท่านติดตามข่าวสารของโรงเรียนผ่านช่องทางต่างๆ เช่น อ่านประกาศข้อความที่ติดประชาสัมพันธ์ภายในบริเวณโรงเรียน จดหมายแจ้งข่าว เป็นต้น					
8) ท่านพูดคุยกับครูหรือผู้ปกครองอื่นเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน เช่น พูดคุยกับครูหรือผู้ปกครองอื่นในช่วงหลังเวลามารับ-ส่งเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้น เป็นต้น					
9) ท่านสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สนทนาซักถามถึงกำหนดการจัดกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มของห้องเรียนที่สร้างไว้ เป็นต้น					
10) ท่านจัดเตรียมพื้นที่เฉพาะสำหรับการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น จัดบริเวณภายในบ้านให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้สำหรับเด็กโดยเฉพาะ มีมุมสำหรับทำการบ้านหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน เป็นต้น					

รายการ	ระดับการปฏิบัติพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
11) ท่านจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ท่านจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่โรงเรียน เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจเด็กให้เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น					
12) ท่านตกแต่ง และดูแลรักษาพื้นที่ สื่ออุปกรณ์การเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ทำความสะอาดพื้นที่การเรียนรู้อยู่ภายในบ้านของเด็กให้เป็นระเบียบ และเข้ากับการเรียนที่โรงเรียนหรือสิ่งที่เด็กสนใจอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น					
13) ท่านทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนที่โรงเรียน เช่น เมื่อเด็กกำลังเรียนเรื่องพยัญชนะท่านได้ชวนลูกเล่นหรือทำกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวอักษร การอ่านนิทานหรือชี้ชวนให้ดูข้อความต่างๆ เป็นต้น					
14) ท่านพาเด็กไปเรียนรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น พาเด็กไปยืมหนังสือที่ห้องสมุดประชาชน หรือไปเยี่ยมชมบ้านของปราชญ์ชุมชน เป็นต้น					
15) ท่านนำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามโอกาสต่างๆ เช่น พาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					
16) ท่านสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการไปโรงเรียนให้กับเด็ก เช่น พาเด็กไปเยี่ยมชมโรงเรียนก่อนเปิดเรียน พูดคุยถึงข้อดีของการไปโรงเรียน เป็นต้น					
17) ท่านให้คำแนะนำแก่เด็กในการจัดการหรือแก้ปัญหาต่างๆ เช่น เล่าเรื่องราวประสบการณ์ของตัวเองเมื่อต้องเจอปัญหาเหมือนกับเด็กๆ ว่าท่านผ่านมาได้อย่างไร เป็นต้น					
18) ท่านจัดสรรเวลาให้กับการร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับลูก เช่น ท่านมีเวลาพูดคุย ติดตามเกี่ยวกับการเรียนของลูกทุกวัน หรือวันหยุดสุดสัปดาห์ เป็นต้น					

รายการ	ระดับการปฏิบัติพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
19) ท่านมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและครูคนอื่น เช่น ยิ้ม แย้มแจ่มใสกับครูและผู้ปกครองอื่น เป็นต้น					
20) ท่านทักทายและร่วมสนทนากับครูและผู้ปกครองอื่น เช่น พูดคุยกับครูและผู้ปกครองอื่นเมื่อพบกัน เป็นต้น					
21) ท่านร่วมเข้าร่วมกลุ่มกับครูและผู้ปกครองอื่นผ่าน ช่องทางต่างๆ เพื่อทำงานร่วมกัน เช่น เข้าร่วมกลุ่มไลน์ของ ห้องเรียน เป็นต้น					
22) ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศ เป็นต้น					
23) ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการส่งเสริมความพร้อมทางการ เรียน เช่น เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ควรได้รับการ ช่วยเหลือหรือส่งเสริมเป็นพิเศษกับครู เป็นต้น					
24) ท่านช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ตาม ความสามารถหรือความถนัด เช่น ช่วยจัดเตรียมตกแต่งสถานที่ การจัดกิจกรรม เป็นต้น					
25) ท่านเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เสนอความช่วยเหลือในสิ่งที่ตนมีความถนัดให้กับครูในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นต้น					
26) ท่านจัดเตรียมสื่อวัสดุและอุปกรณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก เช่น จัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ครูร้องขอให้จัดเตรียมไปทำกิจกรรมที่ โรงเรียน เป็นต้น					
27) ท่านสนับสนุนหรือช่วยจัดหาเงินทุนให้กับโรงเรียนใน การจัดกิจกรรม เช่น ประสานงานขอการสนับสนุนในด้านต่างๆ จากองค์กรที่ท่านรู้จักเมื่อโรงเรียนจะจัดกิจกรรม เป็นต้น					
รวม					

ภาคผนวก ง

การเปรียบเทียบเนื้อหาสาระชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช
2560 หลักสูตรสถานศึกษา และโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมการเรียนรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การเปรียบเทียบเนื้อหาสาระชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2560 หลักสูตรสถานศึกษา และโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมการเรียนรู้

กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย		
สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน สาริตพิบูลบำเพ็ญมหาวิทยาลัย บูรพา	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม โปรแกรมส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนเด็กชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนิน ชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน		
1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ		1. การรู้จักเสียงของตัวอักษร และ สระ - ต่อคำคล้องจองง่ายๆ ได้ 2. ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ - บอกความหมายของคำที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ - เลือกใช้คำได้เหมาะสมกับ สถานการณ์
2. บอกความหมายของคำ และ ข้อความที่อ่าน	1. ตอบคำถามจากเนื้อเรื่องใน หนังสือภาษาพาที บทที่ 1-3	3. ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว - ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง ได้
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	ประกอบด้วย บทที่ 1 ใบโบก ใบบัว	
4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน	บทที่ 2 ภูเขา	- เล่าเรื่องย่อจากเรื่องราวที่ฟัง ได้
5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่ อ่าน	บทที่ 3 เพื่อนกัน	- คาดคะเนเหตุการณ์จาก เรื่องราวที่ฟังได้
6. อ่านหนังสือตามความสนใจ อย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่ อ่าน		4. ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ - บอกความหมายของสัญลักษณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้
7. บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็น ในชีวิตประจำวัน		
8. มีมารยาทในการอ่าน		

สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2560	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน สาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม โปรแกรมส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนเด็กชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบ ต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ		
1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด	1. เขียนคำศัพท์ให้ตรงกับภาพ	1. การเขียนคำและประโยค ง่ายๆ
2. เขียนสื่อสารด้วยคำและ ประโยคง่ายๆ	2. การเรียงประโยคให้ถูกต้อง 3. อ่านและเขียนเลขไทย 1-5 เป็น ตัวหนังสือ	- เขียนชื่อและนามสกุลได้ - เขียนคำที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ - เขียนประโยคง่ายๆ ได้
3. มีมารยาทในการเขียน		
สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกใน โอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์		
1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ และปฏิบัติตาม	1. ตอบคำถามจากเนื้อเรื่องใน หนังสือภาษาพาที บทที่ 1-3 ประกอบด้วย บทที่ 1 ใบโบก ใบบัว บทที่ 2 ภูผา บทที่ 3 เพื่อนกัน	1. การจดจำและทำตามคำสั่ง - จดจำและทำตามคำสั่ง หลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจด บันทึก - จดจำลำดับขั้นตอนการ ทำงานและเป้าหมายของการ ทำงานได้ - จัดรายการสิ่งที่ต้องทำ ตามลำดับความสำคัญได้
2. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความ บันเทิง		2. ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว - ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ ฟังได้
3. พูดแสดงความคิดเห็นและ ความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู		- เล่าเรื่องย่อจากเรื่องราวที่ฟัง ได้
4. พูดสื่อสารได้ตาม วัตถุประสงค์		- คาดคะเนเหตุการณ์จาก เรื่องราวที่ฟังได้
5. มีมารยาท ในการฟัง การดู และการพูด		

สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน สาธิตพิบูลบำเพ็ญมหาวิทยาลัย บูรพา	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม โปรแกรมส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนเด็กชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ		
1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ และเลขไทย	1. คำศัพท์จากบทเรียนในหนังสือ ภาษาพาที บทที่ 1-3 2. พยัญชนะ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ / ข ผ ส ห / ง พ ภา ม ร ล 3. สระอา สระอี สระอุ	1. การรู้จักเสียงของตัวอักษร และ สระ - บอกและเขียนพยัญชนะ(44 ตัว) และสระอะ อา อี อี อุ อุ ได้ - เชื่อมโยงเสียงกับรูป พยัญชนะและสระได้
2. เขียนสะกดคำและบอก ความหมายของคำ		2. การเขียนคำและประโยค ง่ายๆ - เขียนชื่อและนามสกุลได้ - เขียนคำที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ - เขียนประโยคง่ายๆ ได้
3. เรียบเรียงคำเป็นประโยค ง่าย ๆ		3. การรู้จักเสียงของตัวอักษร และ สระ - ต่อคำคล้องจองง่ายๆ ได้
4. ต่อคำคล้องจองง่าย ๆ		
สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและ นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง		
1. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่าน หรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้ว และร้อยกรองสำหรับเด็ก	1. ตอบคำถามจากเนื้อเรื่องใน หนังสือภาษาพาที บทที่ 1-3 ประกอบด้วย บทที่ 1 ไบโวก ไบบัว บทที่ 2 ภูเขา บทที่ 3 เพื่อนกัน	1. ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว - ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง - เล่าเรื่องย่อจากเรื่องราวที่ฟัง - คาดคะเนเหตุการณ์จาก เรื่องราวที่ฟังได้
2. ท่องจำบทอาขยานตามที่ กำหนด และบทร้อยกรองตาม ความสนใจ		

สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2560	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน สาธิตพิบูลบำเพ็ญมหาวิทยาลัย บูรพา	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม โปรแกรมส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนเด็กชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
กลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์		
สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต		
มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการสมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้		
1. บอกจำนวนของ สิ่งต่าง ๆ แสดง สิ่งต่าง ๆ ตามจำนวนที่กำหนด อ่านและเขียน ตัวเลขฮินดูอารบิก ตัวเลขไทยแสดงจำนวนนับไม่เกิน 100 และ 0	1. การเขียนและอ่านจำนวนเป็น เลขอารบิก เลขไทย และตัวหนังสือ 1-20 และ 0 (1-10 และ 0) 2. การหาจำนวนที่เป็นส่วนย่อย และส่วนรวม 3. ความสัมพันธ์ของจำนวนแบบ ส่วนรวม ส่วนย่อย	1. ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ - บอกและแสดงสิ่งต่างๆ ได้ตามจำนวนที่กำหนด (1-20 และ 0)
2. เปรียบเทียบจำนวนนับไม่เกิน 100 และ 0 โดยใช้ เครื่องหมาย $=$ $\neq$ $>$ $<$	1. การเปรียบเทียบ เท่ากับ ไม่เท่ากับ มากกว่า น้อยกว่า	2. ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการดำเนินการ - เปรียบเทียบและเรียงลำดับ
3. เรียงลำดับจำนวนนับไม่เกิน 100 และ 0 ตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวน	1. การเรียงลำดับจำนวน	จำนวนนับจากน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้
4. หาค่าของตัวไม่ทราบค่าใน ประโยคสัญลักษณ์ แสดงการบวก และประโยคสัญลักษณ์ แสดง การลบของจำนวนนับไม่เกิน 100 และ 0	1. การหาคำตอบของตัวไม่ทราบค่า	

สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2560	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน สาธิตพิบูลบำเพ็ญมหาวิทยาลัย บูรพา	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม โปรแกรมส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนเด็กชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
5. แสดงวิธีหาคำตอบของ โจทย์ปัญหาการบวก และโจทย์ ปัญหาการลบของจำนวนนับไม่เกิน 100 และ 0	1. การหาผลบวก ผลลบของ จำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกิน 20 (บวก จำนวนผลลัพธ์ไม่เกิน 9 และการ ลบจำนวนที่มีตัวตั้งไม่เกิน 9) - การหาผลบวกจากแท้มบนโดมิโน - ระบายสี วงกลมแสดงการหา ผลบวก - การหาส่วนรวมส่วนย่อย - การสลับที่ของการบวก - โจทย์ปัญหาการบวก (เขียน ประโยคสัญลักษณ์ และหาคำตอบ) - วิเคราะห์โจทย์ปัญหาการบวก - แต่งโจทย์ปัญหา (เรียงประโยค) - การเขียนประโยคการลบจากภาพ - การหาผลลบโดยใช้กรอบสิบ (Ten Frame) - การหาผลลบโดยใช้เส้นจำนวน - ความสัมพันธ์ของการบวกและ การลบ - โจทย์ปัญหาการลบ (เขียน ประโยคสัญลักษณ์และการหา คำตอบ) - แต่งโจทย์ปัญหาการลบ (ดูภาพ และเรียงประโยค)	3. ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและการ ดำเนินการ - บอกโจทย์ปัญหาด้วยประโยค ง่ายๆ และดำเนินการบวก ลบ จำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกิน 20

สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2560	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน สาธิตพิบูลบำเพ็ญมหาวิทยาลัย บูรพา	เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตาม โปรแกรมส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนเด็กชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ลำดับและอนุกรม และนำไปใช้		
1. ระบุนับจำนวนที่หายไปในรูปแบบ รูปของจำนวนที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง ทีละ 1 และทีละ 10 และระบุรูปที่ หายไปในรูปแบบรูปซ้ำของรูป เรขาคณิต และรูปอื่น ๆ ที่สมาชิก ในแต่ละชุดที่ซ้ำมี 2 รูป	1. แบบรูปและความสัมพันธ์ที่ เพิ่มขึ้นและลดลงทีละ 1	1. ความรู้เกี่ยวกับแบบรูป - สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบ รูปที่กำหนดให้ได้ - บอกรูปหรือจำนวนที่ หายไปจากแบบรูปได้ - บอกจำนวนที่หายไปในรูปแบบ รูปที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 1 และ 10
มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิต และ ทฤษฎี		
1. จำแนกรูป สามเหลี่ยม รูป สี่เหลี่ยม วงกลม วงรี ทรง สี่เหลี่ยม มุมฉาก ทรงกลม ทรงกระบอก และ กรวย	1. การจำแนกสิ่งต่างๆ ตาม คุณลักษณะ - จำแนกรูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม และวงรีได้ - จำแนกและจัดกลุ่มสิ่ง ต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้ - จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ พร้อมระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนกได้	
2. วัดและเปรียบเทียบน้ำหนัก เป็นกิโลกรัม เป็นขีด	1. การเลือกใช้หน่วยการชั่งที่ เหมาะสม 2. ส่วนประกอบของเครื่องชั่งสปริง 3. การอ่านน้ำหนักสิ่งของบนเครื่อง ชั่ง(เดือนที่ 3 และ 4)	
สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น		
มาตรฐาน ค 3.1 เข้าใจกระบวนการทางสถิติ และใช้ความรู้ทางสถิติในการแก้ปัญหา		
1. ใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ รูปภาพในการหาคำตอบของโจทย์ ปัญหา เมื่อกำหนดรูป 1 รูปแทน 1 หน่วย	1. ตอบคำถามจากแผนภูมิรูปภาพ (เดือนที่ 4)	

แผนการทำงานประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

แผนการจัดกิจกรรม	สื่อ	การประเมินผล
ครั้งที่ 1		
ขั้นที่ 1 การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง (รายบุคคล: 4 ชั่วโมง)		
เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ สุขภาพของนักเรียน และพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเชื่อมต่อข้อมูลของนักเรียนระหว่างชั้นอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งบริบทของครอบครัวที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเตรียมการเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1		
ครั้งที่ 2		
ขั้นที่ 2 สร้างความสัมพันธ์บ้านโรงเรียน (กลุ่ม: 30 นาที)		
เป็นการทำความรู้จัก พบปะพูดคุย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ทำความรู้จัก และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้วิจัย ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างความรู้และความเข้าใจในบทบาทของครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกับผู้วิจัย ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3) ร่วมกันวางแผนและจัดเตรียมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านทักษะทางอารมณ์และสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้		
1. กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย เป็นการสร้างความรู้จักระหว่างครูกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองกับผู้ปกครองจากครอบครัวอื่น พูดคุยสนทนาในประเด็นทั่ว ๆ ไปเพื่อสร้างความคุ้นเคย และละลายพฤติกรรม ซึ่งขั้นตอนของกิจกรรม ดังนี้		
1.1) การแนะนำตัวสมาชิกในกลุ่ม 1.2) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครู กิจกรรมละลายพฤติกรรม	1. สไลด์ ประกอบการ นำเสนอ	1. การสังเกต การร่วมกิจกรรม 2. การบันทึก สรุปการประชุม 3. การ บันทึกภาพนิ่ง

แผนการจัดกิจกรรม	สื่อ	การประเมินผล
ขั้นที่ 3 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ (กลุ่ม: 1 ชั่วโมง 30 นาที)		
เป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครอง เห็นคุณค่าของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน กระตุ้นให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่ดี มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มี ประกอบด้วย 1) กิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ และ 2) กิจกรรม แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ดังนี้		
1) กิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนที่ มุ่งเน้นการทำงานแบบประสานความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิด ความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้		
1.1) ผู้วิจัย ครู และผู้ปกครองร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์เกี่ยวกับความสำคัญของการส่งเสริมความพร้อมทางการ เรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 1.2) ผู้วิจัยนำเสนอ “แนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน” 1.3) ผู้วิจัย ครู และผู้ปกครองร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และร่วมกันเสนอแนะ วาง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก	1. สไลด์ ประกอบกร นำเสนอ	1. การสังเกต การร่วมกิจกรรม 2. การบันทึก สรุปการประชุม 3. การ บันทึกภาพนิ่ง หรือ ภาพเคลื่อนไหว
2) กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นการถ่ายทอดและ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการ เรียนรู้ซึ่งกันและกันจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการส่งเสริม ความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี รายละเอียดดังนี้		
2.1 ร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียน ด้านทักษะทางอารมณ์สังคม 2.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ “แนวทางการส่งเสริมความพร้อม ทางการเรียนด้านอารมณ์สังคมที่โรงเรียน” แนวคำถาม 1) ท่านเคยพูดคุยหรือทำสิ่งใดบ้างหรือไม่เกี่ยวกับการเตรียมเด็ก ด้านอารมณ์สังคมก่อนมาเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น การพูดคุย เรื่องสนุกๆเกี่ยวกับการมาเรียน การให้เด็กช่วยเหลือตัวเองอย่างง่ายๆ เป็นต้น 2.3 ให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่อง “บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริม ความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคมที่บ้าน”		1. การสังเกต การร่วมกิจกรรม 2. การบันทึก สรุปการประชุม 3. การ บันทึกภาพนิ่ง หรือ ภาพเคลื่อนไหว

แผนการจัดกิจกรรม	สื่อ	การประเมินผล
2.4 การวางแผนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ที่บ้าน 2.5 นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคมที่บ้าน		
ครั้งที่ 3		
ขั้นที่ 4 สร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน (กลุ่ม: ตลอดการดำเนินการโปรแกรมฯ)		
เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ใช้เวลาที่มีคุณภาพในการร่วมกิจกรรมกับลูก เพื่อให้เกิดการทำงานที่ควบคู่กันไปเป็นคู่ขนานจนนำมาซึ่งความพร้อมทางการเรียนที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน		
ขั้นที่ 5 ติดตามและประเมินผล (กลุ่ม: ตลอดการดำเนินการโปรแกรมฯ)		
เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ สะท้อนความคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมทั้งความรู้สึก เกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ปรับปรุงแนวทางในการทำงานส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ติดตาม และสะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้วิจัย ครู และสมาชิกผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ 3) ให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมทักษะทางวิชาการ” และ 4) ร่วมกันสร้างความรู้และความเข้าใจ และเตรียมการสำหรับการจัดกิจกรรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการที่บ้าน ประกอบด้วย 1. กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และ 2. กิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ ดังนี้	1. สไลด์ ประกอบการ นำเสนอ	
1. กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์เกี่ยวกับส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้		
1. การนำเสนอความก้าวหน้า 1.1 นำเสนอความก้าวหน้าของลูก (พฤติกรรมการปรับตัวในด้านทักษะความพร้อมทางอารมณ์สังคม) แนวคำถาม	1. สไลด์ ประกอบการ นำเสนอ	1. การสังเกต การร่วมกิจกรรม 2. การบันทึก สรุปการประชุม

แผนการจัดกิจกรรม	สื่อ	การประเมินผล
<p>1) ท่านพบเห็นพฤติกรรมหรือความเปลี่ยนแปลงใดบ้างของบุตรหลานที่แสดงถึงความพร้อมทางการเรียน หรือผลสะท้อนจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ</p> <p>1.2 แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสะท้อนการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคม (ปัญหาอุปสรรค แนวทางการปฏิบัติที่ดี)</p> <p>แนวคำถาม</p> <p>1) หลังจากการร่วมกิจกรรมกับลูกที่บ้านท่านพบปัญหาหรือมีอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่ อย่างไร</p> <p>2) ท่านมีข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำอะไรบ้างที่ทำให้กิจกรรมที่นำไปปฏิบัติที่บ้านได้ผลมากขึ้นหรือปฏิบัติได้สะดวกมากขึ้น</p> <p>1.3 สรุปความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านอารมณ์สังคม</p> <p>2. สร้างความรู้ความเข้าใจ</p> <p>2.1 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “แนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการที่โรงเรียน (ช่วงที่ 1)”</p> <p>2.2 แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้ปกครองเกี่ยวกับ “การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านวิชาการ”</p> <p>แนวคำถาม</p> <p>1) ท่านเคยพูดคุยหรือทำอะไรบ้างหรือไม่เกี่ยวกับการเตรียมเด็กด้านอารมณ์วิชาการก่อนมาเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น การชักชวนเด็กๆ อ่านป้ายสัญลักษณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน การให้เด็กตัดสินใจเลือก จัดหา หรือจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น</p> <p>2.3 การให้ความรู้เกี่ยวกับ “บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการที่บ้าน (ช่วงที่ 1)”</p> <p>2.4 อภิปรายซักถาม</p> <p>3. ขึ้นเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติ</p> <p>3.1 การวางแผนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ที่บ้าน</p> <p>3.2 นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแผนการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านวิชาการ (ช่วงที่ 1)</p>		<p>3. การบันทึกภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว</p>
<p>2. กิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ เป็นการสะท้อนความคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมทั้งความรู้สึก เกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน มีรายละเอียดดังนี้</p>		

แผนการจัดกิจกรรม	สื่อ	การประเมินผล
<p>2.1 สะท้อนการเรียนรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ผลของความพร้อมทางการเรียนของเด็ก และบทบาทผู้ปกครอง)</p> <p>แนวคำถาม</p> <p>1) ท่านมีความรู้สึกละเอียดต่อการเข้าร่วม โปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีส่วนใดของโปรแกรมฯ ที่ยังมีความยากลำบากในการปฏิบัติ หรือต้องปรับปรุงแก้ไข</p> <p>2) ท่านมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในการปฏิบัติต่อบุตรหลานเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับลูกที่บ้าน</p> <p>3) ท่านคิดว่าบุตรหลานมีความเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p> <p>2.2 ประเมินผล “บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1”</p>		
ครั้งที่ 4		
ขั้นที่ 4 สร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน (กลุ่ม: ตลอดการดำเนินการโปรแกรมฯ)		
<p>เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน ใช้เวลาที่มีคุณภาพในการร่วมกิจกรรมกับลูก เพื่อให้เกิดการทำงานที่ควบคู่กันไปเป็นคู่ขนานจนนำมาซึ่งความพร้อมทางการเรียนที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน</p>		
ขั้นที่ 5 ติดตามและประเมินผล (กลุ่ม: ตลอดการดำเนินการโปรแกรมฯ)		
<p>เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ สะท้อนความคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมทั้งความรู้สึก เกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ปรับปรุงแนวทางในการทำงานส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ติดตาม และสะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้วิจัย ครู และสมาชิกผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการ 3) ให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมทักษะทางวิชาการ” และ 4) ร่วมกันสร้างความรู้และความเข้าใจ และเตรียมการสำหรับการจัดกิจกรรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะ</p>		

แผนการจัดกิจกรรม	สื่อ	การประเมินผล
ทางวิชาการที่บ้าน ประกอบด้วย 1. กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และ 2. กิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ ดังนี้		
1. กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์เกี่ยวกับส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้		
<p>1. การนำเสนอความก้าวหน้า</p> <p>1.1 นำเสนอความก้าวหน้าของลูก (พฤติกรรมการปรับตัวในด้านทักษะวิชาการ) ช่วงที่ 1</p> <p>แนวคำถาม</p> <p>1) ท่านพบเห็นพฤติกรรมหรือความเปลี่ยนแปลงใดบ้างของบุตรหลานที่แสดงถึงความพร้อมทางการเรียน หรือผลสะท้อนจากการเข้าร่วมโปรแกรม</p> <p>1.2 แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสะท้อนการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านวิชาการ (ปัญหาอุปสรรค แนวทางการปฏิบัติที่ดี)</p> <p>แนวคำถาม</p> <p>1) หลังจากการร่วมกิจกรรมกับลูกที่บ้านท่านพบปัญหาหรือมีอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่ อย่างไร</p> <p>2) ท่านมีข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำอะไรบ้างที่ทำให้กิจกรรมที่นำไปปฏิบัติที่บ้านได้ผลมากขึ้นหรือปฏิบัติได้สะดวกมากขึ้น</p> <p>1.3 สรุปความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านวิชาการ</p> <p>2. สร้างความรู้ความเข้าใจ</p> <p>2.1 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “แนวทางการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการที่โรงเรียน (ช่วงที่ 2)”</p> <p>2.2 แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้ปกครองเกี่ยวกับ “การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านวิชาการ”</p> <p>แนวคำถาม</p> <p>1) ท่านเคยพูดคุยหรือทำสิ่งใดบ้างหรือไม่เกี่ยวกับการเตรียมเด็กด้านอารมณ์วิชาการก่อนมาเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น การชักชวนเด็กๆ อ่านป้ายสัญลักษณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน การให้เด็กตัดสินใจเลือก จัดหา หรือจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น</p>	<p>1. สไลด์ประกอบการนำเสนอ</p>	<p>1. การสังเกตการร่วมกิจกรรม</p> <p>2. การบันทึกสรุปการประชุม</p> <p>3. การบันทึกภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว</p>

แผนการจัดกิจกรรม	สื่อ	การประเมินผล
<p>2.3 การให้ความรู้เกี่ยวกับ “บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านทักษะทางวิชาการที่บ้าน (ช่วงที่ 2)</p> <p>2.4 อภิปรายซักถาม</p> <p>3. ขั้นเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติ</p> <p>3.1 การวางแผนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ที่บ้าน</p> <p>3.2 นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแผนการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนด้านวิชาการ (ช่วงที่ 2)</p>		
<p>2. กิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ เป็นการสะท้อนความคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมทั้งความรู้สึก เกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน มีรายละเอียดดังนี้</p>		
<p>2.1 สะท้อนการเรียนรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ผลของความพร้อมทางการเรียนของเด็ก และบทบาทผู้ปกครอง)</p> <p>แนวคำถาม</p> <p>1) ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วม โปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีส่วนใดของโปรแกรมฯที่ยังมีความยากลำบากในการปฏิบัติ หรือต้องปรับปรุงแก้ไข</p> <p>2) ท่านมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในการปฏิบัติต่อบุตรหลานเกี่ยวกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้กับลูกที่บ้าน</p> <p>3) ท่านคิดว่าบุตรหลานมีความเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร หลังการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p> <p>2.2 ประเมินผล “บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1”</p>		

แผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย นีคือตัวฉัน

สาระสำคัญ ตัวฉันมีชื่อเรียกแทนตัว มีรูปร่างลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการที่หลากหลาย ฉันสามารถรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ฉันมีความสามารถในการดูแลและช่วยเหลือตนเอง ฉันมีความสนใจ มีสิ่งที่ทำได้และทำไม่ได้ และเมื่อฉันทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้จะทำให้ฉันมีความภาคภูมิใจในตนเอง

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย นี้แหละตัวฉัน เรื่อง แรกพบประทับใจ เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเริ่มต้นการเรียนรู้วันแรก</p> <p>2. เด็กสามารถบอกชื่อนามสกุล ชื่อเล่นของตนเองได้</p> <p>2. เด็กจดจำที่นั่งและลำดับเลขที่ของตนเองได้</p> <p>3. มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม</p>	<p>เป็นกิจกรรมวันแรกพบที่ต้องการให้เด็กปรับตัวกับสิ่งใหม่ๆ ในห้องเรียน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อวันเปิดเรียน</p>	<p>กิจกรรมแรกพบ (2 ชั่วโมง)</p> <p>1) ครูแนะนำตนเองโดยบอกชื่อจริง และชื่อเล่น เขียนชื่อบนกระดานเพื่อให้เด็กๆ รู้จัก จากนั้นครูให้เด็กแนะนำชื่อตนเองให้ครูและเพื่อนในห้องได้รับรู้ ว่าชื่อของตัวเองออกเสียงอย่างไร (15 นาที)</p> <p>2) ครูกับเด็กจับมือเป็นวงกลมร่วมกันร้องเพลง และทำท่าประกอบเพลง “บอกว่าน่ารักจัง” (10 นาที)</p> <p>3) ครูสนทนาเกี่ยวกับห้องเรียน ที่นั่งในห้องเรียน ร่วมกันตกลงจัดที่นั่งร่วมกันโดยให้เด็กๆ เลือกที่นั่งด้วยตนเองก่อนเป็นลำดับแรก และร่วมกันปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมร่วมกัน เมื่อเรียบร้อยแล้วให้เด็กจดจำที่นั่งของตนเอง (10 นาที)</p> <p>4) ครูและเด็กเล่นเกม “เลขที่ของฉัน” โดยคุณครูให้เด็กๆ ค้นหาเลขชื่อของตนเองที่ครูซ่อนไว้ในบริเวณต่างๆ ของห้องเรียน ให้เจอในเวลาที่กำหนด แล้วครูตรวจสอบว่าเด็กๆ ได้ลากครบทุกคนหรือไม่ หากใครยังหาไม่ได้ครูและเพื่อนช่วยกันหาให้ครบ (15 นาที)</p> <p>5) ครูให้เด็กดูเลขที่ที่เขียนในฉลาก และให้เด็กจดจำเลขที่ของตนเอง แล้วครูทบทวนชื่อและเลขที่ของเด็กแต่ละคน โดยการให้เด็กๆ ออกมารับกระดาษสติ๊กเกอร์จากครูตามลำดับเลขที่ (10 นาที)</p> <p>6) ครูให้เด็กเขียนชื่อลงในกระดาษสติ๊กเกอร์ทั้งชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่น ตกแต่งให้สวยงาม จำนวน 2 แผ่น โดยให้เด็กนำไปปะลงบนโต๊ะของตนเอง 1 แผ่น และอีก 1 แผ่นไว้ทำแผนผังที่นั่งในห้องเรียนขนาดใหญ่ในลำดับต่อไป (30 นาที)</p> <p>7) ครูและเด็กร่วมกันทำแผนผังที่นั่งในห้องเรียนตามตำแหน่งของเด็กแต่ละคน และนำไปติดไว้บนผนังห้องเรียนเพื่อให้เด็กทุกคนจำที่นั่งของตนเองและเพื่อนๆ ได้ (20 นาที)</p> <p>8) สรุปกิจกรรม (10 นาที)</p>	<p>1) เพลง “บอกว่าน่ารักจัง”</p> <p>2) ฉลากชื่อเลขที่ เด็กในชั้นเรียน</p> <p>2) กระดาษสติ๊กเกอร์</p> <p>3) สีไม้ สีเทียน สีเมจิก</p> <p>4) กระดาษแข็ง หรือฟิวเจอร์บอร์ด</p> <p>5) เทปขาวใส</p> <p>6) กรรไกร</p> <p>6) กระดาษสี</p> <p>เศษวัสดุเหลือใช้ไว้ตกแต่ง</p>	<p>1) สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ความมั่นใจ การกล้าแสดงออก และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนในวันแรก</p> <p>2) การตอบคำถามเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น และลำดับที่ของตนเองได้</p>

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย นี้แหละตัวฉัน เรื่อง อารมณ์และความรู้สึกของฉัน เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
1. บอกอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ 2. บอกความต้องการของตนเองได้ 3. บอกสิ่งที่ตนเองชอบไม่ชอบได้ 4. บอกข้อดีและข้อเสียของตนเองได้	ฉันมีอารมณ์และความรู้สึกที่หลากหลาย เช่น มีความสุข ความเศร้า ฉันรับรู้และบอกอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวฉันในช่วงเวลาต่างๆ ความต้องการ ความชอบ ความไม่ชอบ รวมทั้งข้อดีและข้อเสียของตนเองได้	<p>ชั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (30 นาที)</p> <p>1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และสนทนาทบทวนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้ในวันที่ผ่านมา</p> <p>2) ครูนำเสนอวิดีโอที่สั้นเรื่อง “ทำไมเราถึงมีอารมณ์และความรู้สึก” และสนทนากับเด็กเกี่ยวกับอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น</p> <p>3) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กๆ ว่า “เด็กๆ จะรู้ได้อย่างไรว่าตนเองกำลังมีอารมณ์อย่างไร” ครูและเด็กช่วยกันคาดการณ์คำตอบ แล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (60 นาที)</p> <p>4) ครูแนะนำอุปกรณ์และสาธิตการประดิษฐ์แผ่นแสดงอารมณ์ (Feeling Scales) พร้อมวิธีใช้</p> <p>5) เด็กๆ ประดิษฐ์แผ่นแสดงอารมณ์ของตนเอง</p> <p>6) ครูให้เด็กสังเกตอารมณ์ของตนเองแล้วแสดงแถบวัดอารมณ์ของตนเองในขณะนั้น</p> <p>7) ครูให้สัญญาณแล้วให้เด็กจับคู่/กลุ่มตามจำนวนที่ครูกำหนดกับคนที่แสดงแถบอารมณ์เดียวกัน (หรือเปลี่ยนเป็นการจับคู่คนที่อารมณ์ตรงข้าม/ไม่เหมือนกัน ตามคำสั่งของครู)</p> <p>8) ครูอธิบายกติกาเกม “สิ่งนี้ฉันชอบหรือไม่ชอบ” โดยครูมีภาพสัตว์ อาหาร กิจกรรมต่างๆ ครูจะผลัดเอาภาพมาชูให้เด็กดูแล้วให้เด็กแสดงความรู้สึกผ่านแผ่นแสดงอารมณ์ว่าชอบหรือไม่ชอบ แล้วครูสุ่มถามว่า “ทำไมถึงรู้สึกเช่นนั้น”</p> <p>ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ (30 นาที)</p> <p>9) ครูให้เด็กนำเสนอความรู้ที่ได้จากการตอบคำถามสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ เช่น “เด็กๆ รู้ได้อย่างไรว่าตนเองมีอารมณ์อย่างไร” “เมื่อเด็กเลื่อนแผ่นแสดงอารมณ์ไปที่อารมณ์..... เด็กๆ รู้สึกอย่างไร”</p>	<p>1) วิดีทัศน์ เรื่อง “ทำไมเราถึงมีอารมณ์และความรู้สึก” (https://www.youtube.com/watch?v=3fTRWpf-eH4)</p> <p>2) แผ่นหน้าแสดงอารมณ์ (Feeling Scales)</p> <p></p> <p></p> <p>3) กระดาษแข็งสี</p> <p>4) ดินสอและสีไม้</p> <p>5) ลวดกำมะหยี่</p> <p>6) ลูกปัด</p> <p>7) ภาพกิจกรรมอาหาร และสัตว์</p> <p></p>	<p>1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>2. การจับคู่อารมณ์กับสิ่งที่ถูกต้อง</p> <p>3. การให้เหตุผลในการจับคู่อารมณ์กับภาพกิจกรรม ภาพอาหาร และภาพสัตว์</p> <p>3. แบบบันทึกการเรียนรู้</p> <p>4. การประเมินตนเอง</p>

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		<p>“เด็กๆมีสิ่งใดบ้างที่ชอบ ไม่ชอบ สนใจหรือไม่สนใจ”</p> <p>10) เด็กๆร่วมกันสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง</p> <p>11) เด็กๆ นำแผ่นแสดงอารมณ์ของตนเองไปติดในบริเวณที่ครูจัดไว้ให้ ครูชี้แจงว่าในแต่ละวันเมื่อเด็กๆมีอารมณ์เช่นไรสามารถเดินไปเปลี่ยนแผ่นแสดงอารมณ์ได้</p>		

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย นี้แหละตัวฉัน เรื่อง ฉันมีอารมณ์ดี เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์</p> <p>2. บอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองเกิดความไม่สบายใจได้</p> <p>3. ควบคุมอารมณ์โกรธได้เมื่อมีคนทำให้ไม่พอใจ</p> <p>4. ปรับอารมณ์ของตนเองให้เป็นปกติได้หลังจากเกิดความไม่พอใจ</p>	<p>เมื่อเกิดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ฉันสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น บางเวลาเมื่อมีความไม่พอใจฉันสามารถบอกได้ว่าเกิดจากสิ่งใด และสามารถควบคุมอารมณ์โกรธนั้นได้ รวมทั้งสามารถปรับอารมณ์ให้หายเป็นปกติได้หลังจากเกิดความไม่พอใจ</p>	<p>ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (30 นาที)</p> <p>1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และสนทนาทบทวนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้ในวันที่ผ่านมา</p> <p>2) ครูเล่านิทานเรื่อง “อารมณ์นี้คืออะไร” แล้วสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง</p> <p>3) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กว่า “เด็กๆ จะรู้ได้อย่างไรว่าตนเองกำลังมีอารมณ์อย่างไร” ครูและเด็กช่วยกันคาดการณ์คำตอบ แล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (75 นาที)</p> <p>4) ครูกับเด็กร่วมกันเล่นเกมจับคู่บัตรภาพ โดยครูยกตัวอย่างสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเด็กๆ แล้วให้เด็กๆ แสดงความรู้สึกว่าเด็กๆ จะมีอารมณ์แบบใดจากการยกการ์ดสีแทนอารมณ์ต่างๆ ตามที่กำหนด</p> <p>สีเหลือง แทนอารมณ์ ความสุข สีเขียว แทนอารมณ์ ความสงบ สีฟ้า แทนอารมณ์ ความเศร้า สีแดง แทนอารมณ์ ความโกรธ</p> <p>และสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวว่าเด็กๆ มีวิธีจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร</p> <p>5) ครูให้เด็กๆ จับกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ช่วยกันคิดสถานการณ์กลุ่มละ 1 สถานการณ์ที่จะทำให้เด็กๆ เกิดอารมณ์โกรธ พร้อมทั้งวิธีจัดการอารมณ์โกรธที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ แล้วออกมาแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนดู</p> <p>6) เมื่อแต่ละกลุ่มแสดงจบครูให้เด็กๆ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์และเสนอวิธีการจัดการอารมณ์โกรธที่แตกต่างออกไป โดยครูคอยให้คำแนะนำ และถามคำถามกระตุ้นคิด</p>	<p>1) นิทานเรื่อง “อารมณ์นี้คืออะไร”</p> <p>2) การ์ดใบหน้า</p> <p>แสดงอารมณ์และการ์ดสี</p>	<p>1. สังเกตการร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>2. การตอบคำถามเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์</p> <p>3. การเสนอความคิดเห็นวิธีการจัดการอารมณ์โกรธ</p>

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		<p>ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ (15 นาที)</p> <p>7) ครูสนทนาสรุปเกี่ยวกับการจัดการอารมณ์ต่างๆ ของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยร่วมกันทบทวนเรื่องราวของการแสดงสถานการณ์ในแต่ละกลุ่ม</p> <p>8) เด็กๆ ร่วมกันสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง</p>		

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย นี้แหละตัวฉัน เรื่อง ฉันเป็นคนเก่ง เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. เล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง</p> <p>2. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง</p> <p>3. ดูแลความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง</p> <p>4. แต่งกายได้ด้วยตนเอง</p>	<p>ฉันมี</p> <p>ความสามารถในการดูแลและช่วยเหลือตนเองได้ตาม</p> <p>ความสามารถที่ฉันทำได้ เช่น</p> <p>ฉันเล่นและทำกิจกรรมบางอย่างได้ด้วยตนเอง</p> <p>รับประทานอาหาร ดูแลความสะอาดร่างกาย และการแต่งกายของตนเอง</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (15 นาที)</p> <p>1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และสนทนาทบทวนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้ในวันที่ผ่านมา</p> <p>2) ครูนำภาพกิจวัตรประจำวันใน 1 วันให้เด็กๆ ดูแล้วสนทนาเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของเด็กๆ</p> <p>3) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กว่า “มีกิจวัตรประจำวันใดบ้างที่เด็กๆ ทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ” ครูและเด็กช่วยกันบอกคำตอบแล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (90 นาที)</p> <p>4) ครูพาเด็กออกมาที่สนามและแบ่งกลุ่มเด็กออกเป็นกลุ่มละ 10 คน ในกลุ่มให้จับคู่กัน 5 คู่ เพื่อเลือกทำกิจกรรมคู่ละ 1 ฐาน จำนวน 5 ฐาน โดยครูอธิบายกติกาการเล่นเกมส์ “วิ่งวิบาก” และสิ่งที่ต้องทำในแต่ละฐานให้เด็กฟัง</p> <p>5) ครูจัดเตรียมกิจกรรมเป็นฐานๆ ให้เด็กจำนวน 5 ฐาน ประกอบด้วย</p> <p>ฐานที่ 1 ฐานอาบน้ำ โดยครูมีอุปกรณ์เกี่ยวกับการอาบน้ำ เช่น ชันน้ำ สบู่ ผ้าเช็ดตัว เด็กๆ ในคู่ที่ 1 ต้องแสดงท่าทางการใช้อุปกรณ์ในการอาบน้ำให้ครบถ้วนตามลำดับ ก่อนที่จะวิ่งกลับไปคู่ที่ 2 มาทำกิจกรรมในฐานต่อไป</p> <p>ฐานที่ 2 ฐานการแต่งกาย โดยครูมีอุปกรณ์เกี่ยวกับการแต่งกาย เช่น เสื้อ กางเกง กระโปรง เข็มขัด ถุงเท้า เด็กๆ ในคู่ที่ 2 ต้องแต่งตัวให้ถูกต้อง เรียบร้อย ก่อนที่จะวิ่งกลับไปคู่ที่ 3 มาทำกิจกรรมในฐานต่อไป</p> <p>ฐานที่ 3 ฐานรับประทานอาหาร โดยครูมีอุปกรณ์การรับประทานอาหารพร้อมอาหารเตรียมไว้ให้คู่ที่ 3 จะต้องรับประทานอาหารให้หมดเพื่อวิ่งกลับไปให้คู่ที่ 4 มาทำกิจกรรมในฐานต่อไป</p> <p>ฐานที่ 4 ฐานการล้างมือ อาหาร โดยครูมีอ่างล้างมือพร้อมสบู่สำหรับล้างมือ เตรียมไว้</p>	<p>1) ภาพกิจวัตรประจำวัน</p> <p>2) อุปกรณ์สำหรับการอาบน้ำ</p> <p>3) เครื่องแต่งกาย</p> <p>4) อุปกรณ์สำหรับการรับประทานอาหาร</p> <p>5) อุปกรณ์สำหรับการล้างมือ</p> <p>6) รองเท้าผ้าใบ</p>	<p>1. สังเกตการร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>2. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน</p> <p>3. การเสนอความคิดเห็นและประเมินการทำงานของตนเองและกลุ่ม</p>

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		<p>ให้คู่ที่ 4 จะต้องล้างมือให้สะอาดและถูกวิธี เพื่อวิ่งกลับไปให้คู่ที่ 5 มาทำกิจกรรมในฐานต่อไป</p> <p>ฐานที่ 5 ฐานการสวมรองเท้าผ้าใบ โดยครูรองเท้าผ้าใบ เตรียมไว้ให้คู่ที่ 5 จะต้องสวมรองเท้า ผูกเชือกให้เรียบร้อยและถูกวิธี เพื่อวิ่งกลับไปหาคุณครู</p> <p>6) เมื่อจบกิจกรรมครูให้เด็กๆ นั่งพักเหนื่อยสักครู่ แล้วไปล้างมือ ก่อนเดินกลับห้องเรียน</p> <p>ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้(15 นาที)</p> <p>7) ครูสนทนาสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำ และให้คำแนะนำให้เด็กกลับไปปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองที่บ้าน</p> <p>8) เด็กๆ ร่วมกันสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง</p>		

แผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สัปดาห์ที่ 4 หน่วย ช้างน้อยเพื่อนรัก

สาระสำคัญ ช้างเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ ที่อาศัยอยู่ในป่า ผิวนั่งหนา สีดำหรือดำอมเทา รับสัมผัสได้ไว ขนสีดำ จมูกยืนยาวเรียกว่า งวง ปลายงวงมีจะงอยสำหรับจับสิ่งของ มีงาที่สวยงาม ช้างกินพืชเป็นอาหาร เช่น อ้อย กล้วย เราควรปล่อยให้ช้างได้เจริญเติบโตตามธรรมชาติ ไม่นำสัตว์มาเดินตามถนน หรือใช้งานอื่นที่ไม่เหมาะสม และเราสามารถกิจกรรมที่ทำและเล่นร่วมกับช้างได้ เช่น ป้อนอาหารช้าง เป็นต้น

ลักษณะและอวัยวะของช้าง (มารู้จักช้างกัน)

- การอ่านและทำความเข้าใจเรื่องราว “ใบบก ใบบัว” (ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟังได้)
- บอกและเขียนคำศัพท์เกี่ยวกับช้างจากตัวอักษรที่กำหนด ได้แก่ ก จ ต บ ป อ ข ห ง ม (บอกและเขียนพยัญชนะและสระได้ เชื่อมโยงเสียงกับรูปพยัญชนะและสระได้)
- จับคู่การอ่านคำศัพท์เกี่ยวกับช้างกับบัตรคำได้ถูกต้อง (บอกความหมายของคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้)

ที่อยู่อาศัยของช้าง(บ้านของช้าง)

- ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของช้าง (ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและตัดสินใจเลือกกระหว่างสิ่งสองสิ่งได้ด้วยตนเอง)
- นับและเปรียบเทียบจำนวนช้างตามที่อยู่อาศัย (เรียงลำดับจำนวนน้อยไปมากหรือมากไปน้อย)

อาหารของช้าง (ช้างอิมอร้อย)

- การบอกและจัดเตรียมอาหารสำหรับช้าง (สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้)
- การนับจำนวนอาหารของช้าง (บอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด)
- เรียงลำดับจำนวนปริมาณอาหารของช้าง (เรียงลำดับจำนวนน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้)

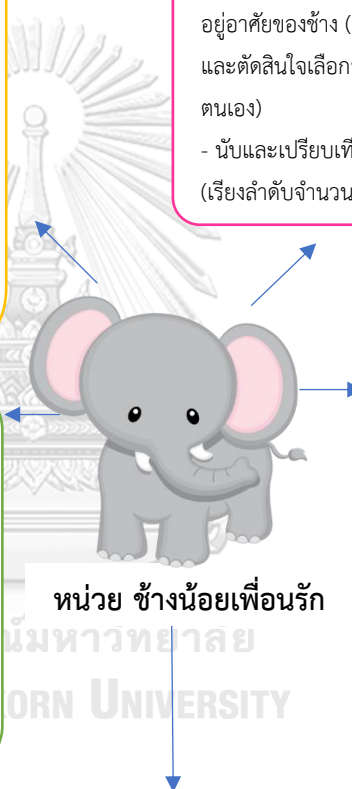
วิธีการดูแลช้าง

(ความสุขของช้าง)

- บอกวิธีการดูแลช้างที่ถูกต้อง (แสดงความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการได้)
- แสดงบทบาทสมมติ การดูแลช้าง เช่น อาบน้ำ ป้อนอาหาร (จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก และจดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงานได้)

กิจกรรมที่ทำกับช้าง (เล่นสนุกกับช้าง)

- บอกกิจกรรมที่สามารถทำและเล่นกับช้างได้ (และการตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบที่หลากหลาย)
- วาดภาพและเขียนคำบรรยายสั้นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำและเล่นกับช้าง (เขียนคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเขียนประโยคง่ายๆ ได้)

มหาวิทยาลัย
ORN UNIVERSITY

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย ช่างน้อยเพื่อนรัก เรื่อง มารู้จักช่างกัน เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. อ่านและทำความเข้าใจเรื่องราว “ใบbok ใบบัว” ได้ตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟังได้)</p> <p>2. บอกและเขียนคำศัพท์เกี่ยวกับช่างจากตัวอักษรที่กำหนด ได้แก่ ก จ ด ต บ ป อ ข ห ง ม ได้ (บอกและเขียนพยัญชนะและสระได้ เชื่อมโยงเสียงกับรูปพยัญชนะและสระได้)</p> <p>3. จับคู่การอ่านคำศัพท์เกี่ยวกับช่างกับบัตรคำได้</p>	<p>ช่างเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ ที่อาศัยอยู่ในป่าผืนหนึ่งหนา สีดำหรือดำอมเทา รับสัมผัสได้ไว</p> <p>ขนสีดำ จมูกยื่นยาวเรียกว่า งวงปลายงวงมีจะงอยสำหรับจับสิ่งของ มีงาที่สวยงาม โดยอวัยวะของช่างมีชื่อเรียกเฉพาะเป็นคำศัพท์ที่เด็กๆ ควรรู้ เช่น คำว่า งวง งา หูเท้า ตา หาง เป็นต้น</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (20 นาที)</p> <p>1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และให้เด็กช่วยกันร้องเพลงช่าง พร้อมทำท่าทางประกอบเพลง</p> <p>2) ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเพลงที่เด็กได้ฟัง</p> <p>3) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กๆ “เด็กๆ คิดว่าช่างกับคนมีอวัยวะส่วนใดที่เหมือนกันหรือต่างกันบ้าง และอวัยวะต่างๆ ของมีไว้เพื่ออะไรและมีประโยชน์อย่างไร” ครูและเด็กช่วยกันบอกคำตอบแล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (80 นาที)</p> <p>4) ครูและเด็กร่วมกันอ่านเรื่อง “ใบbok ใบบัว” และสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้อ่าน</p> <p>5) ครูให้เด็กสำรวจรูปช่าง ที่ครูเตรียมไว้ว่าช่างมีอวัยวะอะไรบ้าง</p> <p>6) ครูแบ่งกลุ่มเด็ก กลุ่ม4-5 คนโดยครูแจกภาพช่างให้กลุ่มละ 1 ภาพ</p> <p>7) ครูแจกบัตรพยัญชนะและให้เด็กๆ แต่ละกลุ่มนำไปประกอบเป็นคำชื่อเรียกอวัยวะของช่างตามที่เด็กๆ รู้จัก</p> <p>8) ครูและเพื่อนสลับกันดูผลงานภาพและคำว่าถูกต้องหรือไม่ และครูช่วยปรับและเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>นำเสนอความรู้ (20 นาที)</p> <p>9) ครูสรุปกิจกรรมโดยให้เด็กๆ ออกมานำเสนอภาพช่าง และคำที่เด็กๆ ประกอบได้</p> <p>10) เด็กๆ ร่วมกันสะท้อนความรู้สึเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำสิ่งใดเพิ่มเติมอีกบ้าง</p> <p>11) ครูอธิบายกิจกรรมที่ 5 เพื่อให้เด็กกลับไปทำร่วมกับผู้ปกครอง</p>	<p>1) เพลง “ช่าง”</p> <p>2) ภาพช่าง</p> <p>3) บัตรพยัญชนะและสระ</p> <p>4) บัตรคำศัพท์</p> <div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">ง</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">ห</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">ด</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">จ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">ก</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">ท</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">า</div> </div>	<p>1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>2. การสังเกตภาพช่าง</p> <p>3. การตอบคำถามจากเรื่องใบbok ใบบัวที่ฟัง</p> <p>4. การประกอบพยัญชนะและสระเป็นคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะของช่างและคำศัพท์เกี่ยวกับเรื่องที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ ก จ ด ต บ ป อ ข ห ง ม</p>

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย ช่างน้อยเพื่อนรัก เรื่อง บ้านของช่าง เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
1. ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของช่างได้ (ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟัง และตัดสินใจเลือกระหว่างสิ่งสองสิ่งได้ด้วยตนเอง)	การศึกษาที่อยู่อาศัยของช่าง โดยช่างจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เรียกว่า โขลง ในป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยอยู่ในป่า หรือศูนย์เลี้ยงช้างที่อยู่ใกล้ธรรมชาติ	ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ 1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และให้เด็กๆ ทายภาพปริศนา (ภาพตัดต่อช่างเปิดทีละส่วน) 2) ครูเปิดวิดีโอสารคดีสัตว์ป่าเรื่อง “ช่าง” 3) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กๆ “เด็กๆ คิดว่าช่างอาศัยอยู่ที่ไหน เด็กๆ เคยเห็นช่างที่ไม่ได้อยู่ในป่าหรือไม่ เด็กๆ คิดว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร” ครูและเด็กช่วยกันบอกคำตอบแล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ครูกับเด็กร่วมกันสนทนาทบทวนเกี่ยวกับวิดีโอสารคดีช่างป่า ประกอบรูปภาพที่อยู่อาศัยของช่าง (ในป่า ศูนย์เลี้ยงช้างที่อยู่ใกล้ธรรมชาติ และช่างเดินอยู่บนถนน) 4) ครูให้เด็กสังเกตในรูปภาพที่อยู่อาศัยของช่าง ในป่า ศูนย์เลี้ยงช้าง และบนถนน ว่ามีความต่างหรือเหมือนกันอย่างไร และเด็กๆ คิดว่าที่อยู่อาศัยใดเหมาะสมกับธรรมชาติของช่าง 5) ครูกับเด็กร่วมกันเล่นเกม “ซ่อนหาช่างในรูปภาพ” โดยแบ่งกลุ่มเด็ก 3-4 คนแล้วแจกภาพที่อยู่อาศัยของช่าง แล้วให้เด็กๆ หาช่างที่ซ่อนอยู่ในภาพว่ามีจำนวนเท่าไร(6) ครูให้เด็กแต่ละกลุ่มออกมาเรียงลำดับจำนวนช่างที่หาได้ของกลุ่มตนเองกับกลุ่มเพื่อนจากจำนวนน้อยไปหาจำนวนมาก ขั้นสรุปและนำเสนอความรู้ 6) ครูขอตัวตัวแทนเด็กๆ ออกมานำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้วันนี้ให้กับเพื่อนๆ ฟัง แล้วให้เด็กแต่ละคนฝึกบันทึกการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือ 7) เด็กๆ ร่วมกันสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง	1) ภาพปริศนา (ภาพช่าง) 2) วิดีโอ “สารคดีสัตว์เกี่ยวกับช่าง” 3) รูปภาพที่อยู่อาศัยของช่าง 4) ภาพช่างซ่อนหาในที่ต่างๆ 	1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2. การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของช่าง 3. นับและเปรียบเทียบจำนวนช่างตามที่อยู่อาศัย 4. การเรียงลำดับจำนวนน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้

หน่วย ช่างน้อยเพื่อนรัก เรื่อง ช่างอ้อมอ้อย เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. บอกและจัดเตรียมอาหารสำหรับช่างได้ (สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้)</p> <p>2. นับจำนวนอาหารของช่างได้ (บอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด)</p> <p>3. เรียงลำดับจำนวนปริมาณอาหารของช่างได้ (เรียงลำดับจำนวนน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้)</p>	<p>ช่างกินพืชเป็นอาหารได้มากมายหลายชนิด เช่น กล้วย อ้อย เราสามารถให้อาหารช่างได้ โดยการย่นในระยะเวลาที่เหมาะสม และช่างจะใช้วงที่มีงอยไว้จับสิ่งต่างๆ เพื่อเอาเข้าปาก</p>	<p>ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้</p> <p>1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และให้เด็กๆ ลองทายคำถามปริศนาเกี่ยวกับอาหารของช่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - อะไรเอ๋ย ลำต้นอวบใหญ่ มีใบสีเขียว ออกผลครั้งเดียว เป็นเครือเป็นหวี (กล้วย) - อะไรเอ๋ย ลำต้นยาวปล้อง มีใบแหลม น้ำหวานฉ่ำชื่นใจ (อ้อย) - อะไรเอ๋ย มีตำรอบตัว มีหัวตาลาย เหลือง อ้อยโดนใจ เนื้อใน นามอง (สับปะรด) - อะไรเอ๋ย มีทั้งเปลือกแดง และเปลือกเขียว เนื้อในสีขาว รับประทานได้โดยไม่ต้องปอกเปลือก มีรสชาติหวาน(แอปเปิ้ล) <p>3) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กๆ “เด็กๆ คิดว่าช่างที่มีขนาดตัวใหญ่ต้องกินอาหารจำนวนมากหรือไม่ ต้องมากกว่าเด็กๆ มากแค่ไหนถึงจะเพียงพอให้ช่างได้เจริญเติบโต” ครูและเด็กช่วยกันบอกคำตอบ แล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>4) ครูกับเด็กร่วมกันสนทนาทบทวนเกี่ยวกับอาหารของช่าง ประกอบรูปภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กล้วย - แอปเปิ้ล - อ้อย - สับปะรด - แตงโม - แครอท - แตงกวา - ข้าวโพด <p>5) ครูให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาหารที่ช่างจะชอบกินมากที่สุด จากมากไปน้อย พร้อมอธิบายเหตุผลว่าทำไมถึงคิดว่าช่างจะชอบกินอาหารชนิดนั้นมากที่สุด และน้อยที่สุด</p> <p>6) ครูตั้งคำถาม ว่าเด็กเคยให้อาหารช่างด้วยตัวเองไหม ให้ที่ไหน แล้วเด็กเคยให้ช่างกินอะไร ให้อย่างไร ครูให้เด็กออกมาสาธิตวิธีการให้อาหารช่าง</p> <p>7) ครูให้เด็กแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 คน / ออกไปสำรวจโดยสอบถามจากบุคคลากรในโรงเรียน</p>	<p>1) คำถามปริศนาเกี่ยวกับอาหารของช่าง</p> <p>2) บัตรรูปภาพอาหารของช่าง</p> <p>4) กระดาษชาร์ต</p> <p>5) กระดานแม่เหล็ก</p>	<p>1. สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>2. ความถูกต้องของการสร้างแบบรูปอาหารช่างซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้</p> <p>3. การบอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด</p> <p>4. การเรียงลำดับจำนวนน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้</p>

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		<p>คิดว่าข้างชอบกินอะไรมากที่สุด ครูแจกชาร์ตให้เด็กเขียนเป็นแผนภูมิ</p> <p>8) เด็กแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเกี่ยวกับคำตอบที่ ให้เด็กช่วยกันสรุปในชาร์ตว่า บุคคลากรในโรงเรียนคิดว่าอาหารชนิดไหนที่ข้างจะชอบมากที่สุด</p> <p>ขั้นสรุปและนำเสนอความรู้</p> <p>9) ครูให้เด็กบันทึกการเรียนรู้โดยให้เด็กวาดรูปอาหารที่ข้างจะชอบกินมากที่สุด</p> <p>10) เด็กๆร่วมกันสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอะไรหรืออยากทำอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง</p>		

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย ช่างน้อยเพื่อนรัก เรื่อง ช่างอ้อมอ้อย เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. บอกและจัดเตรียมอาหารสำหรับช่างได้ (สร้างแบบรูปซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้ได้)</p> <p>2. นับจำนวนอาหารของช่างได้ (บอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด)</p> <p>3. เรียงลำดับจำนวนปริมาณอาหารของช่างได้ (เรียงลำดับจำนวนน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้)</p>	<p>ช่างกินพืชเป็นอาหารได้มากมายหลายชนิด เช่น กล้วย อ้อย เราสามารถให้อาหารช่างได้โดยการยืมในระยะที่เหมาะสมและช่างจะใช้งวงที่มีงอยไว้จับสิ่งต่างๆเพื่อเอาเข้าปาก</p>	<p>ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้</p> <p>1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และให้เด็กๆ ลองทายคำถามปริศนาเกี่ยวกับอาหารของช่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - อะไรเอ่ย ลำต้นอวบใหญ่ มีใบสีเขียว ออกผลครั้งเดียว เป็นเครือเป็นหวี (กล้วย) - อะไรเอ่ย ลำต้นยาวปล้อง มีใบแหลม น้ำหวานฉ่ำชื่นใจ (อ้อย) - อะไรเอ่ย มีตา รอบตัว มีหัวตาลาย เหลือง อ้อยโดนใจ เนื้อใน นามอง (สับปะรด) - อะไรเอ่ย มีทั้งเปลือกแดง และเปลือกเขียว เนื้อในสีขาว รับประทานได้โดยไม่ต้องปอกเปลือก มีรสชาติหวาน (แอปเปิ้ล) <p>2) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กๆ “เด็กๆ คิดว่าช่างที่มีขนาดตัวใหญ่ต้องกินอาหารจำนวนมากหรือไม่ ต้องมากกว่าเด็กๆ มากแค่ไหนถึงจะเพียงพอให้ช่างได้เจริญเติบโต” ครูและเด็กช่วยกันบอกคำตอบ แล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>3) ครูกับเด็กร่วมกันสนทนาทบทวนเกี่ยวกับอาหารของช่าง ประกอบรูปภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กล้วย - แอปเปิ้ล - อ้อย - สับปะรด - แตงโม - แครอท - แตงกวา - ข้าวโพด <p>4) ครูให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาหารที่ช่างจะชอบกินมากที่สุด จากมากไปน้อย พร้อมอธิบายเหตุผลว่าทำไมถึงคิดว่าช่างจะชอบกินอาหารชนิดนี้มากที่สุด และน้อยที่สุด</p> <p>5) ครูตั้งคำถาม ว่าเด็กเคยให้อาหารช่างด้วยตัวเองไหม ให้ที่ไหน แล้วเด็กเคยให้ช่างกินอะไร ให้อย่างไร ครูให้เด็กออกมาสาธิตวิธีการให้อาหารช่าง</p> <p>5) ครูให้เด็กแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 คน / ออกไปสำรวจโดยสอบถามจากบุคคลากรในโรงเรียน</p>	<p>1) คำถามปริศนาเกี่ยวกับอาหารของช่าง</p> <p>2) บัตรรูปภาพอาหารของช่าง</p> <p>4) กระดาษชาร์ต</p> <p>5) กระดานแม่เหล็ก</p>	<p>1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>2. ความถูกต้องของการสร้างแบบรูปอาหารช่างซ้ำกับแบบรูปที่กำหนดให้</p> <p>3. การบอกและแสดงสิ่งต่างๆได้ตามจำนวนที่กำหนด</p> <p>4. การเรียงลำดับจำนวนน้อยไปมากหรือมากไปน้อยตั้งแต่ 3 ถึง 5 จำนวนได้</p>

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		<p>คิดว่าข้างชอบกินอะไรมากที่สุด ครูแจกชาร์ตให้เด็กเขียนเป็นแผนภูมิ</p> <p>6) เด็กแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเกี่ยวกับคำตอบที่ ให้เด็กช่วยกันสรุปในชาร์ตว่า บุคคลากรในโรงเรียนคิดว่าอาหารชนิดไหนที่ข้างจะชอบมากที่สุด</p> <p>ขั้นสรุปและนำเสนอความรู้</p> <p>7) ครูให้เด็กบันทึกการเรียนรู้โดยให้เด็กวาดรูปอาหารที่ข้างจะชอบกินมากที่สุด</p> <p>8) เด็กๆร่วมกันสะท้อนความรู้สึเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำสิ่งใดเพิ่มเติมอีกบ้าง</p>		

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

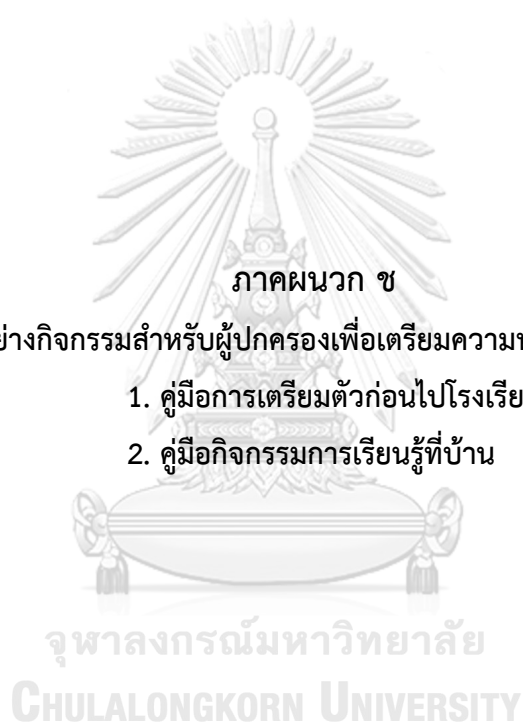
หน่วย ช่างน้อยเพื่อนรัก เรื่อง ความสุขของช่าง เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. บอกวิธีการดูแลช่างที่ถูกวิธีได้ (แสดงความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการได้)</p> <p>2. แสดงบทบาทสมมติการดูแลช่างได้ เช่น อาบน้ำ ป้อนอาหาร (จดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึกและจดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงานได้)</p>	<p>เราควรเลี้ยงช่างให้ใกล้ชิด ธรรมชาติ ไม่พาล ช่างมาใช้แรงงานที่ไม่ถูกวิธี เช่น การมาเดินตามท้องถนนให้คนชม เป็นต้น</p> <p>ไม่แกล้งช่าง ให้ได้รับความเจ็บปวด หรือเกิดอารมณ์โมโหที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์</p>	<p>ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้</p> <p>1) ครูกล่าวทักทายเด็กๆ และเล่านิทานเรื่อง “ติ่มโบ้ เจ้าช่างจอมตื้อร้น” แล้วสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทาน</p> <p>2) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กๆ ว่า “เด็กๆ คิดว่าเราสามารถมีกิจกรรมร่วมกับช่างได้หรือไม่ อะไรและอย่างไรบ้าง” ครูและเด็กช่วยกันบอกคำตอบแล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>3) ครูจัดเตรียมการค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการดูแลช่างไว้ในรูปแบบต่างๆ แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม โดยให้เด็กแบ่งเข้าฐานการค้นคว้า 3 รูปแบบด้วยกัน ประกอบด้วย</p> <p>ฐานที่ 1 ค้นคว้าจากภาพในหนังสือ</p> <p>ฐานที่ 2 ค้นคว้าจากวิดีโอทัศน์</p> <p>ฐานที่ 3 ค้นคว้าจากการสัมภาษณ์</p> <p>โดยครูคอยแนะนำการเข้าค้นคว้าในแต่ละกลุ่ม</p> <p>4) ครูเล่นเกม “ทำตามคำสั่ง” กับเด็กๆ โดยแบ่งกลุ่มเด็ก กลุ่มละ 3-4 คนแล้วครูอธิบายขั้นตอนการดูแลช่างทีละขั้นตอนให้แต่ละกลุ่มฟัง แล้วจดจำไปแสดงให้เพื่อนๆ ทายว่านี่คือวิธีการดูแลช่างอะไร มีขั้นตอนอย่างไร</p> <p>ขั้นสรุปและนำเสนอความรู้</p> <p>5) ครูและเด็กร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการดูแลช่าง ต้องไม่แกล้งช่างให้ได้รับบาดเจ็บ หรือเกิดอารมณ์โมโหที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์</p> <p>6) ครูให้เด็กบันทึกการเรียนรู้โดยการวาดรูปช่างที่มีความสุข</p> <p>7) เด็กๆ ร่วมกันสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง</p>	<p>1) นิทานเรื่อง “ติ่มโบ้ เจ้าช่างจอมตื้อ”</p> <p>2) รูปภาพวิธีการดูแลช่าง</p> <p>3) คลิปวิดีโอทัศน์ “วิธีการดูแลช่าง”</p> <p>4) กระดาษวาดรูป</p> <p>5) สีไม้</p>	<p>1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการแสดงความกระตือรือร้นในการเรียนรู้</p> <p>2. การตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการได้</p> <p>3. สังเกตการจดจำและทำตามคำสั่งหลายขั้นตอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึกแบบบันทึกการเรียนรู้</p> <p>4. สังเกตจดจำลำดับขั้นตอนการทำงานและเป้าหมายของการทำงานได้</p>

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วย ช้างน้อยเพื่อนรัก เรื่อง เล่นสนุกกับช้าง เวลา 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	แนวคิด	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
<p>1. บอกกิจกรรมที่สามารถทำและเล่นกับช้างได้ (และการตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบที่หลากหลาย)</p> <p>2. วาดภาพและเขียนคำบรรยายสั้นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำและเล่นกับช้างได้ (เขียนคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเขียนประโยคง่าย ๆ ได้)</p>	<p>ช้างที่ได้รับการดูแลที่ดีจะมีอารมณ์ดี และเล่นกับเราได้โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับเรา เช่น เราสามารถขี่ช้าง หรือไปอาบน้ำกับช้างช้างมี ความสามารถหลายอย่าง เช่น ช้างบางตัวสามารถวาดรูปเตะลูกบอล หรือทำกิจกรรมอื่นเพื่อความสนุกสนาน</p>	<p>ชั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้</p> <p>1) ครูเปิดวิดีโอ ช้างน้อยน้ำเพชร ให้เด็กชมแล้วสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง</p> <p>2) ครูตั้งคำถามชวนคิดกับเด็กว่า “เด็กๆ คิดว่าเราสามารถมีกิจกรรมร่วมกับช้างได้หรือไม่ อะไรและอย่างไรบ้าง” ครูและเด็กช่วยกันบอกคำตอบแล้วบันทึกคำตอบเป็นแผนผังความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>3) ครูนำภาพปริศนาที่เด็กเห็นแต่รูปช้างแต่ยังไม่เห็นกิจกรรมที่ช้างกำลังทำอยู่มาให้เด็กๆ สังเกต แล้วให้เด็กตั้งคำถามเพื่อให้คุณครูตอบจนครบ 10 คำถาม จากนั้นให้เด็กลองทายว่าภาพนั้นเป็นภาพที่ช้างกำลังทำกิจกรรมอะไรอยู่</p> <p>4) ครูขออาสาสมัครออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กๆ เคยทำกับช้างให้เพื่อนฟัง</p> <p>5) ครูให้เด็กเลือกกิจกรรมที่ทำร่วมกับช้างที่ชอบมา 1 กิจกรรม และวาดภาพ</p> <p>ขั้นสรุปและนำเสนอความรู้</p> <p>6) ครูให้เด็กมานำเสนอผลงานการวาดภาพพร้อมอธิบายภาพให้เพื่อนฟัง</p> <p>7) เด็กๆ ร่วมกันสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอยากรู้หรืออยากทำอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง</p>	<p>1) คลิปวิดีโอ “ช้างน้อยน้ำเพชร”</p> <p>2) ภาพกิจกรรมที่ทำร่วมกับช้าง</p> 	<p>1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>2. สังเกตการตั้งคำถามและวิธีการแสวงหาคำตอบที่หลากหลาย</p> <p>3. ความถูกต้องของการเขียนคำและประโยค</p>

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับลูก

1. คู่มือการเตรียมตัวก่อนไปโรงเรียน
2. คู่มือกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน

คำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง

การเตรียมตัวก่อนไปโรงเรียน

School

ก่อนเปิดเทอม

ปรับตารางเวลา

1 สัปดาห์ก่อนจะเปิดเทอม ผู้ปกครองควร

- ปรับตารางเวลานอน และการตื่นของเด็ก ๆ ให้เหมือนช่วงเวลาเปิดเทอม
- กำหนดตารางกิจวัตรประจำวัน เช่น การอาบน้ำ การทำการบ้าน การดูโทรทัศน์ หรือการเข้าเรียน
- กำหนดวันทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ

School

ก่อนเปิดเทอม

การจัดการต่าง ๆ

- ศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียน (ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม เส้นทางเดินทาง จุดจอดรถรับ-ส่ง) รวมถึง จดบันทึกวันสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น วันเปิดเทอม วันของผู้ปกครอง เป็นต้น
- เตรียมบันทึกสุขภาพของลูก รวมถึงเบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉิน
- ซักซ้อมเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การจอดรถรอรับ หรือ การขึ้นรถรับส่ง เป็นต้น

School

ก่อนเปิดเทอม

การจัดการต่าง ๆ

- เตรียมอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็น เช่น กระเป๋าใส่หนังสือ แบบเรียน ดินสอ ยางลบ สมุด ไม้บรรทัด
- เตรียมเสื้อผ้า ชุดนักเรียน ชุดหัด
- วางแผนและจัดเตรียมอาหารเช้าและอาหารเย็น
- การวางแผนและเตรียมการต่าง ๆ นั้น ควรให้ลูกมีส่วนร่วมด้วย เด็กจะได้ทราบว่า อุปกรณ์การเรียนชิ้นใดเป็นของตนเอง และสร้างความคุ้นเคยกับเครื่องแบบนักเรียน

School

ก่อนเปิดเทอม

การจัดมุมเรียนรู้

- เลือกมุมที่มีแสงสว่างเพียงพอสำหรับการใช้สายตาของลูก เช่น มุมติดหน้าต่าง เป็นต้น
- เลือกโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมกับลูก อาจหาลูกไปเลือกเอง
- จัดวางอุปกรณ์ให้เหมาะสมต่อการใช้งาน
- ตกแต่งห้องและพื้นที่โดยรอบ โคมไฟหลอดอ่านของลูกไปประดับตกแต่ง
- จัดวางโต๊ะใหม่เน้นสิ่งในกรณีที่ไม่สะดวก
- จัดชั้นวางของหรือชั้นวางหนังสือ
- ควรปล่อยให้ลูกได้จัดการดูแลพื้นที่นี้เอง ทั้งความสะอาด และความเป็นระเบียบ

School

ระหว่างเปิดเทอม

การส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน

- ส่งเสริมให้ลูกทำอะไรด้วยตนเอง
- ปฏิบัติตามตารางเวลาที่ได้ออกแบบไว้ ทั้งเวลาเข้านอน และเวลาตื่นนอน
- ติดป้ายเตือนสิ่งของของลูก
- พยายามตั้งคำถามว่า "ทำไม" กับลูก เพื่อส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจร่วมกัน
- ทำกิจกรรมต่าง ๆ กับลูก โดยเน้นกิจกรรมที่ได้ฝึกคิดตัดสินใจและแก้ปัญหา

School

ระหว่างเปิดเทอม

เมื่อลูกมีปัญหา...

- สังเกตพฤติกรรมและพยายามพูดคุยกับลูก
- อย่าใจเสียกับลูก ทำให้ลูกรู้ว่าคุณเข้าใจว่าเขากำลังมีปัญหาและพยายามช่วยเหลือเขา
- พยายามหาสาเหตุของปัญหา
- วางแผนในการแก้ปัญหาร่วมกับลูก เมื่อบางคนจะรู้สึกว่าต้องการความช่วยเหลืออย่างไร นอกจากนั้นการวางแผนร่วมกันจะทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาคือส่วนหนึ่งของแผน เขาสามารถควบคุมได้ ดังนั้น การแก้ปัญหาที่มีแนวโน้มที่จะสำเร็จ
- วางแผนการแก้ปัญหาร่วมกับครูประจำชั้น
- ขอความช่วยเหลือจากบุคคล หรือหน่วยงานอื่น

School

แหล่งอ้างอิง

Isachonkarnkorn, (2015). Translators: Help Your Child Start Grade One. Retrieved from <https://www.isachonkarnkorn.com/community/explains/parents-or-guardians/primary-schoolers-what-being-by/2015/03/26/translators-help-your-child-start-grade-one>

Wilde, M. (2012). Preparing your kindergarten for the first day of school. Retrieved from <https://www.growingschools.org/articles/indergarten-the-first-day-of-school/>

คู่มือการใช้

กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้าน

คำชี้แจง
กิจกรรมการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนที่บ้านมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้าน เพื่อพัฒนาทักษะความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีสาระ 2 ส่วน คือทักษะความพร้อมทางอารมณ์สังคม และทักษะความพร้อมทางวิชาการ ประกอบด้วยการจำนวน 8 กิจกรรม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ทักษะความพร้อมทางอารมณ์สังคม
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 1 รู้จักตัวฉัน
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 2 หนูน้อยคนเก่ง

ส่วนที่ 2 ทักษะความพร้อมทางวิชาการ
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 1 เรื่องเล่าของพ่อและแม่
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 2 เรื่องเล่าจากคนเลี้ยงช้าง
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 3 พืชชุมชนแสนสนุก
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 4 ชวนครัวบ้านเฮ
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 5 ฉันหรือคุณตามจำนวน
กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน เรื่องที่ 6 ไปซื้อของกันเถอะ

วิธีการใช้ชุดกิจกรรม
1. ผู้ปกครองเข้าร่วมการประชุมกับครู เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ และขั้นตอนการทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้าน ในการส่งเสริมทักษะความพร้อมทางการเรียน
2. นำกิจกรรมพร้อมสื่ออุปกรณ์ที่ได้รับไปทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้าน ในวันและเวลาที่ท่านสะดวกได้ร่วมกัน

ส่วนที่ 1 ทักษะความพร้อมทางอารมณ์สังคม กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

กิจกรรมที่ 1 รู้จักตัวฉัน

คุณพ่อคุณแม่ลูกๆ พุดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กๆ ชอบ ไม่ชอบ สิ่งที่ได้สนใจอยากทำแล้วช่วยเด็กๆ เลือกคำมาเติมในช่องว่างเพื่อแนะนำตนเองด้านล่าง จากนั้นฝึกซ้อมให้เด็กๆ พุดแนะนำตัว บันทึกคลิปวิดีโอแนะนำตนเองของเด็กๆ และอัพโหลดลงในกลุ่มไลน์ให้ครูและเพื่อนดูกันค่ะ

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____

เรียนอยู่ชั้น _____ อายุ _____ ปี

เมื่อมีเวลาว่าง ฉันชอบ (ดู) _____

ฉันไม่ชอบ (ดู) _____

ฉันชอบกิน (กิน) _____

ฉันไม่ชอบกิน (กิน) _____

ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____

เรียนอยู่ชั้น _____ อายุ _____ ปี

เมื่อมีเวลาว่าง ฉันชอบ (ดู) _____

ฉันไม่ชอบ (ดู) _____

ฉันชอบกิน (กิน) _____

ฉันไม่ชอบกิน (กิน) _____

อวัยวะสัมผัส

- อวัยวะสัมผัส
- หู
- ตา
- จมูก
- ลิ้น
- มือ
- เท้า

อวัยวะเคลื่อนไหว

- แขน
- ขา
- หัว
- คอ
- ลำตัว
- นิ้ว
- นิ้ว

อวัยวะรับรู้

- หัวใจ
- ตา
- หู
- จมูก
- ลิ้น
- มือ
- เท้า

สวัสดีค่ะ/ครับ ฉันชื่อ เด็กหญิง กุลยา สุขใจ ชื่อเล่น ฟ้าใส เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อายุ 7 ปี ฉันชอบเล่นที่สวนเด็กเล่น ฉันไม่ชอบรดน้ำต้นไม้ ฉันชอบกินข้าวปั้น และฉันไม่ชอบกินแตงโม

ส่วนที่ 1 ทักษะความพร้อมทางอารมณ์สังคม กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

กิจกรรมที่ 2 หนูน้อยคนเก่ง

คุณพ่อคุณแม่ควรฝึกให้เด็กๆ รับผิดชอบงานที่เด็กๆ สามารถทำได้ด้วยตนเอง เช่น การเลือกเสื้อผ้า การจัดเก็บของเล่น การจัดเตรียมของไปโรงเรียน เป็นต้น เด็กๆ ที่ทำอะไรด้วยตัวเองได้จะรู้สึกภูมิใจและมีความสุขในการเรียนรู้ กิจกรรมนี้พ่อแม่ควรให้ลูกทำบ่อยๆ เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้และฝึกฝนด้วยตัวเอง

คุณแม่ให้ลูกทำเรื่องง่ายๆ และมีความรับผิดชอบ จากการฝึกเรื่องต่อไปนี้ให้ลูกจากแค่ 5 ข้อ ดังนี้

1. คุณพ่อคุณแม่เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น ปล่อยให้ลูกได้ทำอะไรด้วยตัวเอง เช่น การเลือกเสื้อผ้า การจัดเก็บของเล่น เป็นต้น
2. ฝึกให้ลูกทำกิจวัตรประจำวันด้วยตัวเอง เช่น การอาบน้ำ การแต่งตัว เป็นต้น
3. ฝึกให้ลูกรู้จักกับของในบ้านที่เป็นส่วนรวม เช่น ของเล่นในห้องนั่งเล่น เป็นต้น
4. ฝึกให้ลูกรับผิดชอบหน้าที่ในบ้านและโรงเรียน เช่น การทำความสะอาด เป็นต้น
5. ฝึกให้ลูกรับผิดชอบของส่วนตัว เช่น การเก็บของเล่นของตัวเอง เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ทักษะความพร้อมทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

กิจกรรมที่ 1 เรื่องเล่าของพ่อและแม่

คุณพ่อคุณแม่ลูกๆ พุดคุยเกี่ยวกับครอบครัวของเรา โดยให้เด็กๆ ตั้งคำถามในสิ่งที่เด็กๆ อยากรู้ แล้วร่วมกันเลือกเรื่องราวที่เด็กๆ จะนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับเด็กคนอื่น เช่น อาชีพของครอบครัว ต้นแบบในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อความสำเร็จ เป็นต้น

แม่จิ๋ว
แม่จิ๋ว คุณแม่คนเก่งมาก พุดคุยเกี่ยวกับครอบครัวของเรา โดยให้เด็กๆ ตั้งคำถามในสิ่งที่เด็กๆ อยากรู้ แล้วร่วมกันเลือกเรื่องราวที่เด็กๆ จะนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับเด็กคนอื่น เช่น อาชีพของครอบครัว ต้นแบบในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อความสำเร็จ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ทักษะความพร้อมทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

กิจกรรมที่ 6 ไปซื้อของกันเถอะ

คุณพ่อคุณแม่ชวนเด็กๆ ทำรายการซื้อสินค้า (SHOPPING LIST) โดยให้วงเงิน เด็กๆ 100 บาท แล้วให้เด็กลองไปซื้อสินค้าจริงตามรายการ เพื่อฝึกการคำนวณการใช้จ่าย บวกลบเลข แล้วกลับบ้านมาถ่ายภาพสินค้า กับใบเสร็จรับเงินมาแบ่งปันให้กันดูบ้างนะคะ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวชนาสร นิ่มนวล
วัน เดือน ปี เกิด	7 มีนาคม 2524
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549) การศึกษามัธยมศึกษา (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยบูรพา (2545)

